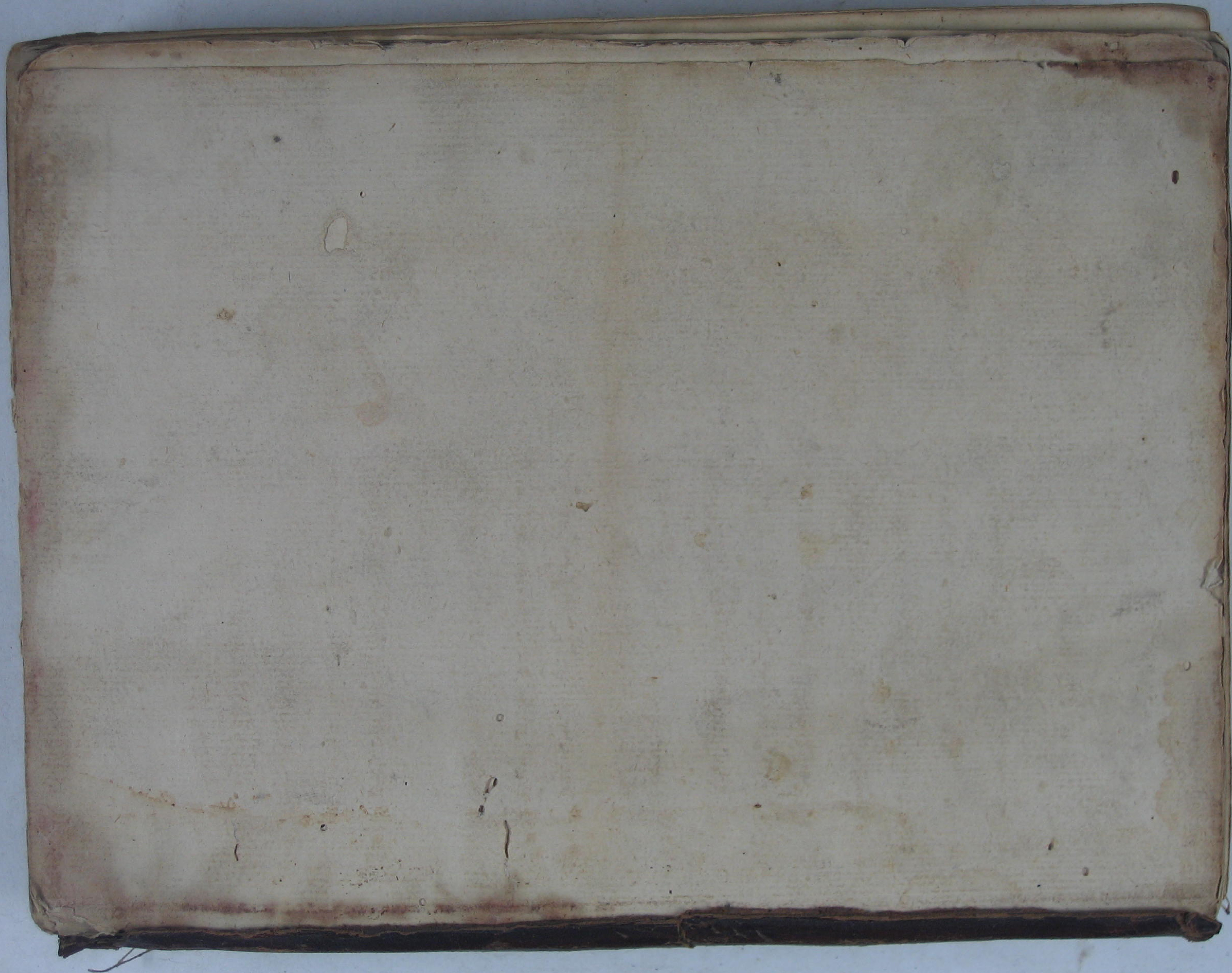

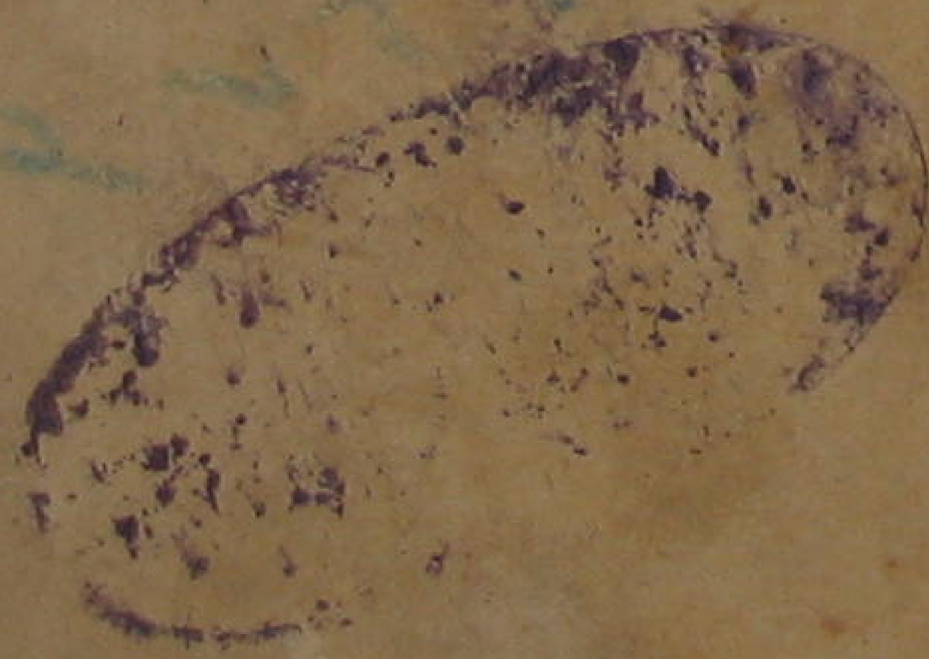

8288

خواب انداختی • بو تهمت اویقویوکی شب رولرینه
اتدک • مراد اویانقلردن غفلتده اولمیانلردر • و
زلفدن غیب هویت وخالدن سر خفی در • یعنی
غافل اولمیانلرک غیب هویت وسر خفی ملاحظه‌سی
ایله اویقولرن یاغلیوب اندن صکره اویقو گیندوکی
گلمز دیو اویقو آلاینه تهمت اسناد اتدک • خلاصه مراد
بودر که غافل اولمیانلرک گوزلرینه غیب هویت
وسر خفی فکری ایله اویقو گتورمیوب خاطرلرینه
اویقو گیندوسی گلمز فکرن گتوردک • بیت • از خدا جمعیست
پنهانی • دل بیدار و دیدهٔ بی خواب • از فریب نرگس
مخمور و لعل می پرست • نرگس مخمور و لعل می پرست
الدمسندن • حافظ خلوت نشین را در
شراب انداختی • حافظ خلوت نشینی شرابه
اتدک • مراد نرگس دن گوز یعنی ضعف بصر در
ومخمور اولدوغی مستور اولدوغیدر ولعل فریبی
یعنی الدمسی استدراج دل پهانی در یعنی معصیتی
گوروب گورمزلنوب تعجیل عقوبت اتمدکی در

شب روان لفظی جمع شب رو در و شب
نسیم جی معناسنه در و خفیلک بو جوابه
اضافتی اضافت بیانیه در
منه

Izmir
557

ولعلهان مراد کلام الهی در ومی بیست اولدوغی یعنی
سودکی کندویه عشقی وکندوی ذکری سوداوکی درینکم
بیورمشدر فاذکرونی اذکرکم • وحدیث قدسی وارد
اولمشدر که من ذکرنی فی نفسه ذکرته فی نفسی ومن
ذکرنی فی ملاء ذکرته فی ملاء احلی من ملائه • واکلک
یعنی کلامک غریبی ذاکری ذکر اتدکچه الکا اسماع اتمدکی
در لاجرم حافظ خلوت نشین صنعت دبیر کلامک
استدراجی وابهامی واخفاسنی بلدکی انی خلوتده
معصیته جرأت اتدرمیوب عشق الهی یه وذکر حقه
مشغول قلمشدر • وز برای صید دل درکردنم
زنجیر زلف • کوکل صیدی ایچون بوینمه زلف زنجیرنی
چون کمند ضمر ومالکه رقاب انداضح • سلطان
مالک الرقاب کمندی کبی اتدک • مراد کمند شاه
کبی غیب هویتی بوینمه اتدک بنی صید اتمک ایچون
دیمکدر • نصرت الدین شاه یحیی اکه خصم ملک را
دینکل نصرتی شاه یحیی که ملک خصمی • از لب شمشیر
چون آتش در آب انداضح • اودکبی قلیجک طوداغندن

صویه

بوبیتده اندا فی لفظنده
اولان حرف با ظاهر
ایچون دکلدر یا
مرادفی علی تقدیر

صویه الای • مراد ظاهره نظر ناصر دین اولان سلطان
یحیی مدحی درکه ملکه خصم اولانی تیغ آبدار ایله نار هلاکه
اتدی • ومعنی یه نظر مراد مشغول ناصر دین اولان مرشد درکه
یحیی پیغامبر کبی سیدا وحصورا حسینجه صوابجه
مجرد درکه ملک وجود خصمنی کلام موثر او چندان آتش
وش آبه اتدی قطعه دید در خواب صالحی که کسی • نی زهد
خلق را بمسجد او • رفت تعبیر این مکو انکس • واعظی
بود حلق را حج کو • داوب دارا شکوه ای انکه تاج
آفتاب • دارا هیبتلو حاکم ای اول کمسه که کنش تاجی
از سر تعظیم بر خاک جناب انداضح • تعظیم اوجندن
جناب عزت طپراغنه اتدک • مراد ظاهره نظر ظاهر
سلطاننک عظمتنی ذکر وانی عظمت وتکبر ایله توصیف
در • معنی یه نظر طریقت سلطاننک هیبتنی وصف
ایدوب انک قتنده تاج کبی قدری بو قدر اول تاج آفتاب
دخی اولسه انی جناب حضرت الهیه یه اتوب اول
حضرته نسبت انی پست عد ایدر دیمکدر • باده
نوش از جام عالم زانکه جم اورنک جم • شراب

اورنک بر پیچه معنایه
کلور بو نده تخت
معناسنه در
منه

ایچره عالم قد صندن زیرا جم تختی اوزره ٭ شاهد
مقصود را از رخ نقاب انداختی ٭ مقصود محبوبنک
یوزندن نقاب آلدک یعنی آچدک ٭ مراد ظاهره نظر پادشاهنه
عشرت قل که جم تختی اوزره متمکن اولوب مقصود
محبوبنک یوزندن نقابی رفع آلدک دیمکدر ٭ معنی یه
نظر سلطان طریقت اولانه عیش روحانی قل که
سلطنت معنویه تختنده ثابت اولوب مقصود
اولان محبوب حقیقی وجهندن نقابی کشف آلدک
یعنی سکا انکشاف کلی و تجلی تام حاصل اولمشدر
لاجرم سکا عشرت یار شور دیمکدر بیت عیش خوش
باشد کسی را کو بود با یار خویش ٭ وای آنکس را که شد
حیران اندر کار خویش ٭ زینهار از آب شمشیرت
که شیر اوزان ٭ امان سنک قلیجک صوییندن
که ارسلانلری اوزان ٭ تشنه لب کردی و کرداران را
در آب انداختی ٭ صوسز قلدک و قویلری صویه
آتدک ٭ مراد ظاهره نظر پادشاه ظاهری قوت قاهره
و قدرت کامله ایله مدح در ٭ و معنی یه نظر سلطان معنا

کُرد لفظی ضم کاف عربی ایله
برطاقمه نک اسمیدر و قوی
و پهلوان معناسنه ده
استعمال اولنور بوراده
مراد بهادر و کوچ قوتلیدر
منه

اولان

اولان صاحب قدرت و تصرفی وصف در که دیر
لسانکل شمشیر کبی مؤثر و آب کبی لطیف در که شیر
طریقت اولانلری متعطش و علم قوی صاحبی اولانلری
ماء عذب ایله توب غرق و مستغرق ایدرسن ولـه
ایضا ای در رخ تو پیدا انوار پادشاهی ٭
ای که سنک یوزکده ظاهر در پادشاهلق نورلری
در فکرت تو پنهان صد حکمت الهی ٭ سنک فکرکده
کزلودر یوز حکمت الهیه ٭ مراد مخاطبدن ظاهره
نظر ظاهر پادشاهی در ٭ معنی یه نظر معنی پادشاهی
در که انکا دیر سنک وجهکده انوار سلطنت معنویه
ظاهر در و فکرکده چوق حکمت الهیه مخفی در بیت
سرو ایستاده به چو تو رفتار می کنی ٭ طوطی خوش به چو تو گفتار
می کنی ٭ کلک تو بارک الله بر ملک دین کشاده ٭ سنک
قلمک بارک الله دین ملکی اوزره اچشی ٭ صد چشمه آب
آب حیوان از قطره سیاهی ٭ یوز آب حیوان
چشمه سن برمرکب قطره سندن ٭ مراد کره و اول پادشاهه
خطاب در که دیر سنک قلمک تحریدی ایله دین ملکنه

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

سنکده لفظنده کلمه در
بی علتی ضمیر صیغه در
مفعول لک صرف در
منه

بارک الله جمله سی
جمله دعائیه
معترضه در
منه

بر قطره موکب‌دن چوق آبِ حیاتِ روحانی چشمه
لری آچلوب جاری اولور • بر ابرمن نثار بد انوارِ اسم
اعظم • ابرمن اوزره یلدرم منز اسم اعظم نورلری •
ملک آنِ تست وخاتم فرمای هرچه خواهی • ملک
سنکدر ویوزک بیور هرنه دیلرسک • مراد کروالکا خطاب
درکه دیرسن سلیمانِ زمان سن ملکِ دین وارشد
وخاتم اصلاح وسداد سنکدر • پس مظهرِ اسم اعظم سن
دیو صفت اولانلر دکلدر که ابر منه انوارِ اسم اعظم
اشراق اتمز بیت بدانم نام صح من اسم اعظم • کراز کاری
کنی الله اعلم • در حشمتِ سلیمان هرکس که شک نماید
سلیمانکی اولور لغنده هرکسه که شکل کوستره • بر عقل
و دانش او خندند مرغ و ماهی • انکل عقلنه و علمنه کولرلر
قوش و بالق • مراد بودرکه کمکه سلیمانِ معنوی اولان
عزیزِ دینک عظمتنده شک ایدرسه انکل عقلنه و علمنه
هواده مرغ و دریاده ماهی کولر یعنی حیوانات دخی
استهزا اتسه لایق در بیت چون حال کدایان
بجهان سلطنتی بنیست • مجموع تراز ملکِ فنا مملکتی بنیست

باد

باز ادچه کلاه کاهی برسر نهد کلاهی • طوغان اکرچه
کاه کاه باشی اوزره تاج قور • مرغانِ قاف دانند
آیینِ پادشاهی • قاف قوشلری بیلورلر پادشاهلق
رسمنی • مراد بودرکه ظاهر حاکمی باشنه تاج واسکوف
قور اما حکیمِ سلطنت وملکِ عافیت رسمنی بیلمز
قاف قناعت وکوشهٔ فراغت قوشلری بیلورلر
رسم وآیینِ سلطنتی قطعه حدیث الآثه لطلابه •
الذمن النعم الوافیة مدی الدهر لیس علیونه • ومن
ذا یمل من العافیه • تیغی که آسمانش از فیضِ خود
دهد آب • بر قلیج که فلک انکا کندو فیضندن صو ویره
تنها جهان بکیرد بی منتِ سپاهی • یالکز جهان دوتر
سپاهی منتنسز • مراد بودرکه شول کمسه که مؤید من
عند الله اولا اول مستقل تأثیر ایدر عیزدن اعانته
محتاج دکلدر • کلکِ تو خوش نویسد در شان
یار و اغیار • سنکِ قلمک خوش یازر یار و اغیار
شاننده • تعویذ جان خوانی افسون عمر کاهی
جان ارتورمق همیشه وعمر اکسمک افسون

شأن همزه ایله عربیدر
الف ایله فارسی در عرفا رسیده
بو بیتده معنا یه کلور بونده
حال معناسنه وصفت
معناسنه در کرک عربیسی ایله
مرادف اولور
منه

مرادبودر که سلطان معنوی یه دیو سنک قلمک دوست
جانن ادتورمق و دشمن عمرن اکسلتمک ببطل وافسونی
یازد رباعی گنای که تالیف تو بود آن • دل اهل دل را
بود حرز جان • چو منع هوا و هوس می کند • بکاهد عمرهای

کاهیدن کاستن
اکسلمک معناسنه در
منه

طغیانیان • ای عنصر تو مخلوق از کبریای عزت • ای یکسه
سنک اصلک مخلوق قدر عزت کبریا سندان • وی دولت
تو ایمن از صدمت تباهی • وی که سنک دولتک
امین بطلان دوقشمه سندن • مرادلکا لمان سلطان
معنوی یه خطاب ایدب دیدن ان العزة لله جمیعا
ولرسوله وللمؤمنین حسبنجه سنک جبلت وفطرتک
کبریای عزتدن خلق اولنمشدر دولتک دولت
ابدیه درکه اکا زوال اولمز • گر یه توی ز تیغت بدکان
ومعدن افتد • اگر بدخشان سنک قلیجکدن کانه ومعدنه
دوشه • یاقوت سرخ رو را بخشد رنک کاهی •
قزل یوزلو یاقوته ویرر صمان رنکنی • مراد بودرکه
سنک قهرکدن بدخشان معدنه دوشسه قزل یوزلو
یاقوت انک هیبتندن صمان کبی صاروبکزلو اولور

عمر نیست

عمر نیست پادشاها کز می تهیست جامم • بو عمر در
ای پادشاه که شرابدن خالی در قدحم • اینکل ز بنده
دعوی وز محتسب گواهی • اشته قولدن دعوی
و محتسبدن شهادت • مراد اول پادشاه
دین و طریقته خطابدر که دیمدة مدیده در قلبم
عشق الهیدن خالی در بنده بو دعوایی ایدرن
اهل ظاهر اولان دخی شهادت ایدب دیر بو حجه مدتدر
طریق تصوفه سالک در نسنه تحصیل اتمدی هالکل در
دایم دولت بنجش بر عجز شب نشینان • بیلوردن
کو کلک عطا ایدر کیجه اوتورنلرک عجزینه • کرحالم من بیرسی
از باد صبحگاهی • اگر بنم حالم صورر سک صباح وقتی
یلندن • مراد باد صبحگاهیدن توجه سحری در
یعنی اگر سحر وقتنده توجه ایدب بنم حالم بلمک استسک
عجزم بیلوب کیجه لرده یا غیوب احیاء لیل ایلدوب
فیضندن محروم اولدوغم القلوب بکا رحم و عطا ایدر
ایدرک بیت جانا بجز از تو کس نپذیرم • ور لطف
تو بس امیدوارم • ساقی بیار آبی از چشمه خرابات

ایکی ساقی گتور بجه صد خرابات چشم سندن • تا خرقها
بشوئیم از عجب خانقاهی • تا خرقه‌لری یویلم خانقاهیه
منسوب بکبردن • مراد ساقیدن اول سلطان طریقت
درکه اکا دیر خانقاهدن آب فقر و مسکنت گتور
تاکه اهل ظاهر عرف و اعتبارن لباس وجوددن
تطهیر ایده وز بیت ره بخرابات برد عارف
بد پرهیزکار • آب بیارد که تا پاک شویم از عنباد •
دور زمان آدم تا وضع سلطنت هست
آدم زمانی دورندن تاکه وضع سلطنت وار در
مثل تو کس نداشت این علم را کماهی سنکلیسی
کمسه بیلمشی بو علمی کماهو حقه • مراد ظاهره نظر
ظاهر پادشاهی مدح در • و حقیقته نظر رسول الله
علیه السلام مدح در بیت زهی کامل که پیش آمد کمالات
تو بیش آمد • مثال کاملان با تو مثال پشه و عنقا
جور از فلک نشاید با تو ملک صفاتی • فلکدن جور یلدیره مز
سن ملک صفات ایله • ظلم از جهان برون شد چون تو
جهان پناهی • ظلم جهاندن گیتدی چون سن جهانی صنعتی کی

ظالمتره

مراد فلکدن ظلم ظاهر اولمز سن ملک صفاتی ایله
اما عجب درکه بکا ظلم اولدی جهانیدن سن جهانی صنعتی کی
ایکن شعر أیظلمنی الزمان وانت حی • ویا کلنی
الذیاب وانت لیث • ویدرکنی من حیاتك
لکل ظامی • واعطش فی جمالك وانت غیث •
جائی که برق عصیان بر آدم صفی زد • بر یرده
که عصیان شمشکی آدم صفی یه اوردی • ما را چکونه
زیبد دعوی بی گناهی • بزه نیجه یاریشور گناهسزلق
دعواسی • مراد بودر که طبیعت انسانیه ده
میل عصیان قونلمشدر • لاجرم آدم صفی یه بو دکلو
صفوتی ایله معرفته معصیت ارشدی بزم حدمز
دکلدر که بی گناهلق دعوی ایده وز قطعه
تو گر دعوی کنی پرهیزگاری • معذورت دارمت والله اعلم
دگر گوئی که میل خاطرم نیست • مرا این دعوی نمی دارم سلم
حدیث عشق اگر گوئی گناهست • گناه اول زحوا بود و آدم
حافظ چو پادشاهست که گاه می برد نام • ای حافظ
چون پادشاه همک سنک گاه گاه ادک ذکر ایدر •

دبخشش ز بخت منا باز آ بعذر خواهی • بخندن
انجمنک کوسترمه کرو کل عذر دیلمک ایله • مراد بو در که
حضرت حق عصیاندن اعراض اتدکی کبی توبه لرینه دخی
اقبال ایدر • پس ای حافظ سوء حالدن و نفس بد
فعالدن شکایت اتمه بو درکاه حقه انابت
قل • یا ملجأ البرایا یا واهب العطایا • ای خلقلرک
صغناغی ای عطالر بغشلیجی • عطفا علی مقلٍ — اعطف خ
حلّت به الدواهی • شفقت بر فقیره که حلول
اتمشدر اکا مصیبتلر • وله ایضا • ای
قصهٔ بهشت ز کویت حکایتی • ای که — مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
جنت قصه سی سنک محلکدن بر حکایت در
شرح جمال حور ز رویت روایتی • حور جمالنک
شرحی سنک یوزکدن بر روایت در • مراد
مخاطبدن محبوب حقیقی در که بو دکلو قصه
و تفصیل نعمی ایله اکل قرب حضرتندن بر حکایت
در و جمال حور بو دکلو زینتی ایله اکل حسن فایقندن
بو روایت در • شعر • شیر یح لبی شکر دهنی سرو قامتی

بحره

کوته

کوته کنم سخن که بخوبی قیامتی • حور و قصور جنت فردوس و نعمتش
با حسن دوست این بیم باشد حکایتی • انفاس عیسی از لب لعلت لطیفهٔ
عیسی نفسلری لعلکی لبکدن بر لطیفه در • و آب خضر
ز نوش دهانت کنایتی • دخی خضر صوی طاتلو اغزکدن
بر کنایت در • مراد بو در که انفاس عیسی سنک بطون
کلامکدن بر لطیفهٔ جزئیه در و آب حیات
سنک کلامکدن بر کنایت در که انلر حیات جسمانیهٔ
فانیه سبب اولورلر و بونلر حیات جسمانیه
و روحانیهٔ باقیه یه سبب اولورلر • بیت • خورشید
و ابروی تو نسبت نمی کنم • لیکن ز اصطلاح
بکویم کنایتی • هر پاره از دل من و از غصه قصهٔ
هر پاره بنم کوکلمدن غصه دن بر قصه در • هر سطری
از خصال تو از رحمت آیتی • هر بر سطر اخلاقکدن
رحمت دن بر آیت در • مراد بو در که قلبم هجرانله
پاره پاره اولمشدر که هر پاره سی غصه دن بر
قصه در و هر سطر سنک اخلاقکدن و الطافکدن
رحمتدن بر آیت در • بیت • روبت کو آتیلیب برجمت

بایروان • زاهد چو دید خواند بحراب آیتی • کی
عطرسای مجلس روحانیان شدی • چمن روحانیلر
مجلسنک عطر ازیجیسی اولور ایدی • گل را اگر نه بوی
تو کردی رعایتی • گل اگر سنک قوقوک رعایت اتمیدک
مراد گل سنک بویکدن حصه دار اولمیدی و سنک
قوقوک الکا ارمیدی رایحهٔ طیبه بولمز ایدی دیکلر
بیت سگ بهتر از رقیب جبیلیست عاشقان
کو میکند بقدر کدارا رعایتی • در آرزوی خاک
رهِ یار سوختیم • یارک یولی طپراغنک آرزوسنده
یاندق • یاد آور ای صبا که نکردی حمایتی • اک
ای صبا که حمایت و حفظ اتمدک • مراد طوریغ
صقدان بو شمه طوریغ آرزوسنده بنی تذکر قیل
ای نفحهٔ ربانیه که حفظ و حمایت و فضل و عنایت
اتمدک دیکلر بیت ای نفس بد عمل نکند میل
نیکوئی • یارب مگر تو میکنی اورا حمایتی • در
آتش از خیال رخش دست می دهد • اوده
اکر انک رخی خیالی ال ویدرسه • ساقی بیا که نیست

ز دوزخ شکایتی • ای ساقی کل که بو قدر جهنمدن
بر شکایت • مراد اهل جننک حظ اعظمی مشاهده
دیدار در • اکر اهل ناره اول مشاهده ال ویریدی
اهل نار دخی جهنمدن شکایت اتمزلر که الم ناری
ادراک ایلمزلردی بیت چشم تو ذلی کنه کشش
و من زنده اینچنین • از غمزهٔ تو نیست جز اینم
شکایتی • بوی دل کباب من آفاق را گرفت
بنم کباب کوکلمک قوقوسی آفاقی دوتدی • این
سوز اندرون نکند هم سرایتی • بو ایچ حرارتی
ایلدن هم بر سرایت • مراد بودر که کیمده که حرارت
اولا انک اثری غیرده دخی ظهور ایدر بیت هر کس که
کشت یاد من او را گرفت عشق • زیرا که هست
جمله مرض را سرایتی • ای دل بهرزه دانش و عمرت
ز دست شد • ای کوکل بطلان ایله علم و عمرک
الدن کتدی • صد مایه داشتی و نکردی کفایتی •
یوز سرمایک وار ایدی بر کفایت اتمدک • مراد
بودر که علمک و عمرکی عبث یره صرف ایلدوب

چوق سرمایه یه مالک ایدک سرمایۀ ضایع ایلیوب
کسب و تجارت و کفایت و منفعت حاصل
اتمدک بیت مردم بمال مایل و من مایل جمال ببینیم
عاقبت بکه باشد کفایت دانی مراد حافظ از این
درس غصه چیست بیلورمیسن حافظک
مرادی بو غصه در سندن ندر از تو گرشمۀ وز
خسرو عنایت سندن بر گوز اوجی ایله نظر
و پادشاهلردن بر عنایت مرادینچا طبیدۀ شیخ
و خسرودن حضرت حق در که دیر حافظک
بو دکلی غصه درسنی قصه ایتدکندن مرادی سندن
بر نظر و حضرت حقدن بر عنایت طلبی در
وله ایضا این خرقه که من دارم در رهن
شراب اولی بو خرقه که بنم واردر شراب رهنی
اولمق اولی در وین دفتر بی معنی غرق می ناب
اولی بو معنیسز دفتر صافی شرابه اولی در
مراد بو در که بو لباس وجودم که واردر عشق
الهی یه مرهون و مصروف اولمق اولی در

مفعول مفاعیلن
مفعول مفاعیلن

بجملۀ اولی النفطتی
کسی لام ایله اوقونور

وبو

وبو کتاب بی عمل و اثرم عشق حقه غرق اولوب
مستغرق عمل اولمق یکدر چون عمر تبه کردم
چند انکه نگه کردم چون عمری باطل و ضایع ایلدم اول
دکلو که نظر ایلدم در کنج خراباتی افتاده خراب اولی
بر خرابات بوجاغنده خراب دوشمش اولمق اولی در
مراد بو در که نظر ایلدم عمری باطل و ضایع اولمش
بولدم پس خانقاه بوجاغنده عمل دنیادن فارغ
و خراب یاتمق اولی در چون مصلحت اندیشی
دور است ز درویشی چون مصلحت فکر ایلمک
بعید در درویشلکدن هم سینه پر آتش به هم دیده
پر آب اولی هم سینه طولو آتش یکل هم گوز طولو صو
اولی در مراد بو در که فکر معاش دنیا و نسیان عیش
عقبی درویشلکدن بعید در لاجرم درویش
اولان دنیانک و معاشنی فراموش ایدوب تدبیر
آخرت ایلیوب درد الهی ایله حالی اولمق گرک
من حال ای زاهد با خلق نخواهم گفت این کو کل حالمی
ای زاهد خلقه دیمیم گرگدر این قصه اگر گویم با چنک و رباب اولی

ولی

بو وقعهٔ اکر دیو سم چنکه در بابه اولی در ٭ مراد بودر که
کوکلمکی حالی عشق الٰهی ایله مالی اولمقدر ٭ بو حالی عوام
الناسه واهلِ وسواسه دیمزم اکر دیلو اولورسم ٭
شیخ مراقبه و پیرِ منحنی یه واهلِ شوق وحالت
اولانه واعظه دیدم ٭ تا بی سر و پا باشد اوضاع فلک
زین سان ٭ تا باش سز وایاقسز اولور فلک اوضاعی
بونک کبی ٭ در سر هوسِ ساقی در دست شراب
اولی ٭ باشده ساقی هوسی الندە شراب اولی در
مراد بودر که اوضاع فلکک ابتدا وانتهاسی درق علم
بشره منتهی اولوردکلدر ٭ لاجرم بو وجهدن باشده
عشق ومحبتِ شیخ والده عمل حبِ الٰهی اولمق
اولی در ٭ از همچو تو دلداری دل بر نکنم آری ٭
سنکلین دلداردن کوکل قالدرمزم بلی ٭ کر تاب
کشم باری زان زلفِ بتاب اولی ٭ اکر زحمت چکرسم
باری اول بوکلملو زلفدن اولی در ٭ مراد خواجه سلمانک
کلامی مضمونی در بیت دل اکر بار کشد بایدنکاری
باری ٭ ور کسی یار کزیند چو تو یاری باری ٭ لاجرم

حرارت

زین دست

تکنیم لفظی کافک فتحی ایله وضمی ایله او قنمق جایز در بهر تقدیر بار معنی مسطور اولان اولور منه

حرارت وزحمت وشوق وضرورت چکیجکی بدفکا قه
بی نظیر وزلفِ کره کیر ایچون چکمک کرک ٭ چون
پیر شدی حافظ از میکده بیرون آی ٭ چون پیر اولدک
ای حافظ میخانه دن چیق ٭ رندی وهوسناکی در
عهدِ شباب اولی ٭ رندلک وهوس ایله اولمق یکیتلک
زماننده اولی در ٭ مراد بودر که چون پیر اولدک خانقاهدن
چیق ای حافظ زیرا اخلاصِ عبادت وریاضت وهوسِ
وصولِ حضرت یکیتلک زماننده اولمق اولی درکه بیت
جوانا زه طاعت امروز کیر ٭ که فردا جوانی نیاید ز پیر
وله ایضا ای که در کشتیِ ما هیچ مدارا نکنی ٭
ای کمسه که بزم قتلمزده هیچ مدارا ایلمزسن ٭ سود وسرمایه
بسوزی و محابا نکنی ٭ اصیبی وسرمایهٔ یقرسین واوجن
بازار اتمزسن ٭ مراد متکلمدن روح انسانی وعقلِ
معاد و بوندن قواسی در ومخاطبدن مراد نفس در
لاجرم انلر یوکا دیولر ای نفس بزم هلاکمزده هیچ ملاحظه
وتوقف اتمزسن که وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّيٰهَا حسبنجه
نفع علم وعملی وسرمایهٔ عمر وزمانی ضایع ایدرسن

شباب یکیتلک معناسنه کلور شیبه یبب وجمع شبان ادر ... شباب الاسین منه

مدارا ای رسن مدارا ... عربیدر ملایمت معناسنه ... ومحابا تارسدر ... باخنیه اوجنیا ... ارمعنا سنه ...

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

که قد افلح من زکاها موجبنجه دخی ان الله اشتری من المؤمنین
انفسهم واموالهم بان لهم الجنة حکمنجه اوجزباذ اولمزیسی
دیکلدر • در دمندان بلا زهر بلا هل دارند بلادر دمند
لرلک زهر قاتل لری واردر • قصد ای قوم خطر باشد تان
نا ملکنی • بو قومک قصدنی هلاکه قریب اولمقدر زنهار
اتمیه سن • مراد بلا دردمندلرندن تکلیف عبادته
مبتلا اولان روح و عقل معاد و بونلرک قوالری در
بونلرک زهر قاتلی واردر دیمکلک معناسی بودر که لحوم
العلماء مسمومة کبی بونلره ضرر قصد ایدن متضرر اولور
لاجرم ای نفس بو قومه قصد ضرر اتمه که سن متضرر
اولورسن دیمکدر • رنج ما را که توان برد بیک گوشهٔ
چشم • بزم مرضمزکه کیدرمک اولوربر گوز گوشه سی ایله
شرط انصاف نباکه مداوا اتمکنی • انصاف شرطی اولمیه که
دوا اتمیه سن • مراد بودر که بزم مرضمزی ای نفس بر عین
عنایت ایله نظر اتمک ایله ازاله ممکن در انصاف دکلدر که
بو دکلو سهولت ایله دفع اولنجق مرضنه علاج اتمیه سن
دیدهٔ ما چو بامید تو دریاست چرا • بزم گوزمز چون

هلاهل لفظی عربیده و عجمده مستعمل
لغظ در بر فتح معنی یه استعمال
اولنور معنای مشهوری
زهر قاتل در اولیله زهر
لفظنک الکا اضافتی اضافة
عام الی الخاص در که اضافة
بیانیه قبیلندندر و خطر باشد
جمله سی جملهٔ معترضه در
مبتدا ایله خبر اوره سنده
و خطر هلاکه قریب اولمق
دیمکدر و هان لفظی کلمهٔ
تنبیه و تحذیر در منه

سنک

سنک امیدک ایله دکزدر نیچون • تفنج گذری بر لب
دریا نکنی • تفنج سببی ایله دکز کنارنده اوغرمیه سن
مراد دکز و متکلمدن روح و عقل و قوالری و ماطبدن
نفس در • لاجرم انلر بوکا لسان حال ایله دیدیلر بزم
گوزمز یاشی سنک فراقکدن و خلافکدن اغلمقدن
دکز اولمشدر نیچون سن سیر و تماشا و ش برده ما
ایچون بزم جانبمزه میل ایلمزسن • ثقل بر جور که
از خلق کریمت کردند • هر جور ثقلنی که سنک کریم
خلقکدن اتدیلر • قول صاحب غرضانست تو آنها
مکنی • صاحب غرضلر قولی درسن انلری اتمزسک
مراد منها طبدن شیخ طریقت در که قایم مقام رسول
الله علیه السلام در • پس عوام الناس نقل ایدرب
چوق ریاضت اتدرب زیاده جفا ایدر دیدیلر
لاجرم الکا دیدی انک لعلی خلق عظیم • حسبنجه سنک
خلق کریمکدن بعید درکه بویله ایده سن بو صاحب
غرضلر یعنی منکر طریقت اولانلر سوزی درسن
جورلر اتمز بلکه اصلاح نفس ایدرسن ۞

بر تو کر جلوه کند شاهد ما ای زاهد • سنکل اوزرکه
اکر جلوه ایدرسه بزم محبوبمز ای زاهد • از خدا جز
می ومعشوق تمنا مکنی • الله دن شراب ومعشوقدن
غیری تمنا اتمزسن • مراد مخاطبدن وکانوا فیه من الزاهدین
موجبنجه معرض طریقت در • یا زاهد خشک در
وبزم محبوبمزدن مراد تجلی افعال وصفات وذات در
لاجرم الکا دیر اکر سکا تجلی افعال یا تجلی صفات
یا تجلی ذات اولسه حضرت حقدن عشق الهی وتجلی
جمال استر غیری نسنه استمز ایدک • حافظا سجدهٔ
محراب چو ابرویش کن • ای حافظ انک محراب کبی ابروسی
سجده سن قل • که دعائی ز سر صدق جز آنجا نکنی • که
بو دعای صدق باشندن الانک غیری یرده اتمزسکا
مراد بودر که رمز الهی یه خضوع ایدب طلب مرام
قل کر استجابت دعا انده اولور قطعه در فراقش
وصلت او خواه تا حاصل شود • چون محل استجابت
وقت حزن ورقت است • چون دلش بکشاده بینی مقصد
دل خواه ازو • هم محل استجابت دلخوشی ورافت است

چون

چون بیابی جای خالی عرض حال خود بکن • بهر عرض حال
خود ای دل چه خلوت فرصتست وله ایضاً

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن

ای بیخبر بکوش که صاحب خبر شوی • ای خبرسز که
دورشی که صاحب خبر اولاسن • تا راه رو نباشی
کی راهبر شوی • تا یوله کتمیه سن قنده قولاغز اولورسن
مراد بودر که جانب الله دن خبردار اولمغه سعی قل که
صاحب خبر اولاسن تا سالک طریقت اولمیه سن
مرشد اولمزسن • در مکتب حقایق و پیش ادیب
عشق • حقایق مکتبنده عشق استادی اوکنده
هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی • غافل
اولمه ای اوغلان دورشی که بر کون آتا اولاسن
مراد مکتب حقایقدن خانقاه در • وادیب عشق
شیخ در • واوغلاندن سالک مبتدی در •
وپدر شیخ در • لاجرم دیو که خانقاهده شیخ نظرنده
ای سالک مبتدی سعی قل که بر کون شیخ منتهی اولاسن
خواب وخورت ز مرتبهٔ عشق دور کرد • اویقو
ویمک سنی عشق مرتبه سندن ایراق ایلدی •

انکه رسی بعشق که بیخواب و خورشوی • اول وقت
ایدرسن عشقه که اویقوسز و یمکسز اولاسن • مراد
نوم کثیر و کثرت اکل مرتبهٔ طریقتدن و وصول
حضرتدن سنی دور ایلدی اول وقت ایدرسن
الکه انلری ترک ایده سن دیمکدر • کر نور عشق حق
بدل و جانت او فتد • اکر حقک عشقی نوری سنک
کوکلکه و جانکه دوشه • والله کز آفتاب فلک خوبتر
شوی • والله فلک کونندن خوبرک اولورسن
مراد بودر که نور الهی نور شمسدن احسن در
انکا مظهر اولان بوندن اظهر در بیت ای آفتاب
روی تو تابنده آفتاب • وی از جمال روی تو
تابنده آفتاب • دست از مس وجود چو مردان
ره بشوی • الی وجود بقرندن یول ازنلری کبی
یو • تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی • تا عشق
کیمیاسی بولاسن و التون اولاسن • مراد بودر که
وجود و انانیت بقر کبی قدر در بوندن پاک
اولمیجق کیمیای عشقه مالک اولوب التون اولمغ

معتبر

معتبر در • وز پای تا سرت همه نور خدا شود • اما قدن
تا باشه دک دوکلی نور خدا اولورسن • در راه ذو الجلال
چو بی پا و سر شوی • ذو الجلال یولنده چون ایاقسز و باشز
اولاسن • مراد بی سر و پا اولمقدن ایاغکه و باشکه
لباس زینت اولمیوب فقیر اولمق در • چونکه بویله
اولاسن باشدن ایاغه نور خدا ایله مالی اولورسن
بیت مراد دنیی و دین هر دو خیزد یکدکرانند یکی چو
کم شود از تو یکی دکر یابی • یکدم غریق بحر خدا شو
کمان مبر • بر دم الله دکزنه غرق اول ظن اتمه • کز آب
هفت بحر بیک موی تر شوی • که یدی دکز صویندن
بر قیل ایله اصلنه سن یعنی بر قیلک اصلنه • مراد
بحر حق غریقی اولان کمسنکل یدی دکزدن بر قلی
اصلنمز فکیف که غرق اولا دیمکدر • وجه خدا
اکر شود ترا منظر نظر • الله یوزی اکر سنک
نظرک منظری اولا • زین پس شکی نماند که
صاحب نظر شوی • بوندن صکره شک قالمز
که صاحب نظر اولورسن • مراد ناظر حق اولان

صاحب نظر اولورلر دیمکدر • بنیاد هستی تو چو زیر
و زبر شود • سنکل وارلغک بنیادی چون زیر و زبر
اولا • در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی • کوکلکده
دوتمه هیچ که زیر و زبر اولاسن • مراد وجود وانا
بنیتک زیر و زبر اولسیچ هرکز زیر و زبر اولمزسن
اول تشویشی کوکلکه کلمسون یا کوکلکه اول ظن کلمسون
دیمکدر • کر در سرت هوای وصالست حافظا • اکر
باشکده وصال هواسی اوار ایسه ای حافظ • باید که
خاک درکه اهل بصر شوی • کرکدر که اهل بصر درکاهی
طپراغی اولاسن • مراد وصال حق استین اهل
بصر قپوسنده طپراغ اولمق کرک دیمکدر ولـه

ایضا با مدعی مکو یید احوال عشق و مستی

مدعی یه دیمکل عشق و مستلک احوالنی • تا بیخبر بمیرد
در درد خودپرستی • تا خبرسز اوله خودپرستلک
دردنده • مراد مدعیدن شول کمسه در که بی شیخ
صاحب کرامت و درویش صاحب حالتی دیو
دعوی ایدب لاف اوره • لاجرم یارانه دیو

در دل گمان مدار
که زیر و زبر شوی
خ

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

بو غزل و بونک عقبنده اولان
غزل بو بونه نظیره در بعض
نسخه ده بوی بولنوب بوکی
بولنمیوب و بعض نسخه ده
مخلوط بولنوب اصح
نسخه ده سکز بیت اکی
غزل بولنوب اول وجه
اوزره شرح
اولندی
منه

مدعی یه

مدعی یه دعشق و مستلک احوالنی دیمکل تا که خود
پرستلکده بی خبر اولا • پس شول کمسه که انانیت
و لا فده اولا فیض حاصل قلمز و الا کشف اسرار
طریقت جایز اولمز که تعلیم و ارشاد مسکنت و عجز
حاجت ایدر • لا ابالی در • با ضعف و ناتوانی همچو
نسیم خوش باش • ضعف ایله و کوچسزلک ایله
یل کبی خوش اول • بیماری اندرین ره خوشتر
ز تن درستی • خسته لک بو یولده یکدر تن
درستلکدن • مراد ارباب سلوکه ضعف
و عجز کوسترمک اولادر دیمکدر • در کوشهٔ سلامت
مستور چون توان بود • کوشهٔ سلامتده
مستور نیجه اولمق اولور • تا نرکس تو کوید
با ما رموز مستی • تا سنکل نرکسک دیه بزه
مستلک رمزلرنی • مراد صنعت بصر سکر
رموزن کوسترمجک کوشهٔ سلامتده مستور
اولمق متعذر اولمز دیمکدر • عاشق شوار نه روزی
کار جهان سر آید • عاشق اول یوخسه بر کون جهان

ایشی باشه کلور • تا خونده نقش مقصود از کارگاه هستی
اوقونمش ایکن مقصود نقشی وارلق کارگاهندن
مراد بودرکه طالب حق اولوب ذوق الهی حاصل
قل والا عمرک تمام اولوب جهان کارگاهندن
مقصود نقشن اوقومدن یعنی شویله حقیقتدن
غافل کیدرسن • در آستان جانان از آسمان
میندیش • جانان اشیکنده آسماندن فکر اتمه
کز اوج سربلندی افتی بخاک پستی • سربلندلک
رفعتندن الچقلق طپراغنه دوشرسن • مراد
بودرکه عتبهٔ حقده ایکن تاثیر فلک ملاحظه سی
اتمه تا عتبهٔ حقده ایکن ظاهرده اولان علو
درجه ملاحظه سنه دوشمیه سن والا مقام اعلی
دن مقام ادنایه دوشرسن • خار ارچه جان
بکاهد کل عذر آن بخواهد • دیکن اگرچه جان
الکسر کل انک عذرن دیلر • سهلست تلخی می در
جنب ذوق مستی • آسانلدر شراب اچیلغی
مستلک ذوقی قتنده • مراد بودرکه ریاضت

اکرچه

اگرچه جانی ناقص ایدر لکن کل انک عذرن دیلر
یعنی انکا بدل اولور نیتکم شراب اچیلغی مستلک
ذوقی قتنده چوق دکلدر • صوفی پیاله پیما عابد
قرابه پرکن • صوفی قدح اولچیجی عابد قبا قولاق
طولدرجی • ای کوته آستینان تا کی دراز دستی
ای یکی قصه لر تا قچنه دک ال اوزاتلغی • مراد بودرکه
صوفی صورتده اولان قلبی قدحن حب دنیا ایله
طولدررر و دنیا پرست اولان انلرن دخی زیاده حریص
اولور لاجرم صورتی صوفی و دنیا طالبی • اولانلره
دیر ای یکی قصه اولوب صوفی لباسن لابس اولانلر
قچنه دک ال اوزاتلغی • از راه دیده حافظ تا دید
زلف پستت • کوز یولندن حافظ تا کوردی الچق
زلفکی • با جمله سربلندی شد پایمال پستی • جمله سربلند
لک ایله اولدی الچقلق پایمالی • مراد زلف بونده
سلسلهٔ طریقت دوتوب تا مسارشاده مشغول
اولمقدر که حافظ ای ظاهرده رفعت کوروب
شیخلق طریقن دوتدی انلر اقل حضرت صفتان

قرابه بر قچ معنایه کلور بونده قبا قولاق معناسنه مناسب در میوقورده برکنده دخی ذکر اولنمشدر

عابدی بیانی

غیری ایله انسی فوق ایدن شمدی خلق ایله مأنوس
اولوب سربلند اکلدن الجغلغه دوشدی • زیرا انبی حق
ایله متمحض اولمق اعلی خلق ایله دخی مختلط اولمق
اندن ادنی در انوکیچون انبیاده اولان درجۀ ولایت
مرتبۀ نبوتدن افضل دردیلر ولە ایضا
ای دل مباش یکدم خالی ز عشق و مستی • ای کوکل بر دم
اولمه خالی عشقدن و مستلکدن • ذانکه بروکه رستی
از نیستی و هستی • اندن صکره کیت که قورتلدک
یوقلقدن و وارلقدن • مراد بودر که شول کمسه که عشق
الهی یه مستغرق اولوب بیخود اولا فقر و غنادن
و وجود و عدمدن خلاص اولوب نه غم دنیا اولور
کر خرقه پوش بینی مشغول کار خود باش • اکر خرقه
پوش کوره سن کندو ایشکه مشغول اول • هر قبلۀ
که باشد بهتر ز خود پرستی • هر قبله که وار در کندو یه
طپمقدن یکدر • مراد بودر که شول کمسه که صوفی صورت
اولوب کندونی زی صوفیه ایله تزیین ایلیوب بویله
اولمغی معبود ایدنه سن انی کوروب کندو عملکه

مشغول

مشغول اولوب خود پرست اولمه زیرا هر نسنه کی
معبود ایدینورسن خود پرستلکدن یکدر • در مذهب
طریقت خامی نشان کفرست • طریقت مذهبنده
خاملق کفر نشانی در • آری طریق رندی چالاکیست
و جستی • بلی رندلک طریقی چالاکلک و جستلکدر
مراد بودر که ناپخته لک و عملده اهمال کفر طریقت
در • لاجرم طریق اخلاص چابک و جست اولمقدر
تا فضل و عقل بینی بی معرفت نشینی • تا فضل
و عقل کوررسن معرفتسز اوتوررسن • یک نکته ات
بکویم خود را مبین که رستی • بر نکته دیهیم سکا کندوکی
کورمه قورتلدک • مراد بودر که اکر کندو فضلکی و عقلکی
کوروب بن اهل فضل و صاحب عقلم دیو سکل
معرفتسز اوتوررسن یعنی معرفة الله دن خالی
اولورسن سکا بر نکته دیین کندوکی کورمه که مکر
نفس و شیطاندن خلاص اولاسن • آن روز دیده
بودم این فتنه ها که برخاست • اول کون کی کورمش
ایدم بو فتنه لری که قالقدیلر • که سرکشی زمانی با ما نشینی

که خوش کلدن بوزمان بزم ایله اوتوره مورک • مراد روحک
نفخ خطابنی ذکر درکه روح نفخه دیو سنک مخالفتک فتنه
وفساده باعث اولجغنی اول کون بلدم که سرکشلکدن
بوزمان بزم ایله مجالست ایتدک • سلطان من خدارا
زلفت شکست مارا • بنم سلطانم الله ایچون زلفک
صیدی بوزی • تاکی کند سیاهی چندین دراز دستی
تا قچنه دک ایدر بر سیاه بو دکلو اوزنلغن • مراد
بودرکه روح نفخه دیدای بنم وجودمده سلطان اولان
نفس سنک زلفک والکامیلک صیدی بوزی یعنی
جمله قوامی واعضائی منکسر قلدی نیچه یه دک
بر قره بو دکلو اوزنلغن ایدر • دوش آن صنم
چه خوش کفت در مجلس مغانم • دون کیجه اول صنم
نه خوش دیدی مغان مجلسنده • با کافران چه کارت
کر بت نمی پرستی کافرلر ایله نه ایشک وار چون صنمه
طپمز سن • مراد بودرکه معبود حقیقی طرفندن خطاب
روحانی بو ایله اولدی مجلس شیخ صاحب حرارته که الوانی
سعتی ایدب یکر نکلک اختیار ایدنلر ایله اوتوران

انلرکه

معبودن معبود ذاتیله توب وانلوک سلکنه سلوک
ایتمک کرک • حافظ نبرید اول این نخم کرفت مهمل • حافظ
کورمدی اول بو غمی مهمل دوتدی • کز اوج سربلندی
افتد بچاه پستی که سر بلندلک رفعتندن
دوشر الچقلق قیوسنه • مراد بودرکه طریق حقده نیچه
عقبه لر ونیچه مزلقه لر واردر حافظ بونی اولدن
کورمیوب اهمال ایله دوتوب احتیاطلی تدک
ایلمیوب قرب حضرت حاصل ایتمش ایکن درجه
سندن دوشدی بیت خلق کوید که در عشق
بلیاتی نیست • قدری نیست درین راه که آفاتی
نیست وله ایضا بشنو این نکته که خود

ϭ علاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

را از غم آزاده کنی • ایشت بو نکته که کندوکی غمدن
آزاده ایده سن • خون خوری کر طلب روزی ننهاده
کنی • قان ایچرسن اکر قونمش رزق طلب ایدرسک
مراد بودرکه رزق مقدردر ووصولی مقرردر
ومقدر اولمین رزق معتبردر • پس سکا نکته لطیفه
بودرکه رزق غمنی چکمیه سن • رزاق حضرتن ایده سن

باطلدر که کسب و سعی تکثیر ماله باعث اولور تکثیر رزقه
سبب اولمز زیرا رزق مقدر اولان در هر کسب
اولنان رزق تقدیر اولنمش دکلدر پس مقدر اولمینی
طلب عبث زحمت در خواجه حافظک دیدوکی بودر
بو مسئله ده خلاف یوقدر اما خلاف بولده درکه
مقدر اولان رزقه طلب لازم میدر دکل میدر
ظاهر نصوص بوکا دلالت ایدر که طلب لازم اولمیه
نیتکم حق تعالی سورۀ هودده بیورر وما من دابة
فی الارض الا علی الله رزقها وسورۀ طلاقده بیورر
ویرزقه من حیث لا یحتسب وسورۀ آل
عمرانده بیورر ان الله یرزق من یشاء بغیر حساب
ورسول الله علیه السلام بیورمشدر لو توکلتم علی
الله حق توکله لرزقکم کما یرزق الطیر تغدو خماصا
وتروح بطانا انونکیچون حضرت مولانا دیمش بیت
رو توکل کن ملرزان پا و دست رزق تو بر تو ز تو عاشقتر
است وبعض علما دیمش طلب حلال تعفف
ایچون فرض در بعض متاخرین رساله تألیف ایدب

مطلقا

مطلقا فرض در دیوب فاذا قضیت الصلوة فانتشروا
فی الارض وابتغوا من فضل الله دخی ان لیس للانسان
الا ما سعی و بونلک امثالی ایله استدلال ایدوب و
بو بیتی ایراد قلمش بیت کر نشینی تو صید قوت
کنی دست و پایت چو عنکبوت کنی اهل تفسیر
سورۀ جمعه ده وسورۀ نجمده بو آیتلرک تفسیرنده
ذکر اتدکلری اوزره طلب رزقه استدلال معتبر وظاهر
دکلدر وتحقیق بودرکه توکلی قوی صاحبی اولان
طلب رزق اتمک لازم دکلدر اما توکلی ناقص اولان
ناسه بار کران اولمامق ایچون طلب رزق وکسب
اتمک لازمدر آخر الامر گلی کوزه کران خواهی شد
آخر کار بدار ایچیلب بالچغی اولسک کرکدر حالیا
فکر سبو کن که پر از باده کنی حالیا دستی فکر ایله قل
که شراب ایله طولدره سن مراد بودر که آخر الامر
خاک اولمسک کرکدر حالیا بدنک دستی سنی عشق
الهی ایله دولی قلمق فکرن قل که صکره پشیمان اولمیه سن
رباعی افسوس که وقت کار از دست برفت

اسباب وصول یار از دست برفت • در معرض
یک دولت ناپاینده • چند دولت پایدار از دست
برفت • گر ازین آدمیانی که بهشتست هوسست
اگر بو آدمیلردن ایسک که جنت سنک هوسک در
عیش با آدمی چند پری زاده کنی • عیشنی نیچه
بر پری زاده آدمی ایله ایدرسن • مراد بودر که جنت
استرسن آدمی پری زاده آدمیلر یعنی حسن ظاهر
اهلی ایله یا شیاطین انس ایله مصاحبت ایتمک
کرک • بیت نه عاشقست که هر ساعتش نظر
بیکیست • نه عارفست که هر روز خاطرش جا
ییست • تکیه بر جای بزرگان نتوان زد بگزاف
تکیه‌یی اولولره اورمق اولمز قولاینه • مکر
اسباب بزرگی همه آماده کنی • مکر اولولق اسبابی
دوکلی یرا قلنمش ایده سی • مراد مقام شیخوخت وارشاده
اولتورمق اولمز مکر اسباب ارشادی حاضرلمش
اولاسن دیکلدر • بیت مردم نشوی بریش و دستار
ای جان پدر هنر بدست آر • خاطرت کی رقم فیضی

بپذیرد

بپذیرد هیهات • خاطرک که چون فیض رقمی قبول
ایدر هیهات • مکر از نقش پراکنده ورقی ساده کنی
مکر پراکنده نقشدن ورقی ساده ایده سن
مراد خاطرک ورقی فیض خطنه اول وقت لایق
اولور که اول ورقی پریشان خطلردن صافی قیله سن
یعنی تصفیهٔ قلب قلمینجه فیض الهی حاصل اولمز
دیکلدر • بیت کجا باشد ترا فیض و تجلی • که ننماید مکدر
آینه روی • اجرها باشدت ای خسرو شیرین دهنان
اجرلر اولور سکا ای طاتلو اغزلولر خسروی • گر
نگاهی سوی فرهاد دل افتاده کنی • اکر نظری کوکلی
دوشمش فرهاده جانبنه ایده سن • مراد شیرین
دهنلردن مواعظ و معارف سویلین علماء دین
و مشایخ صاحب یقین در • انلرک خسروی کندولک
اختیار ایدوکی شیخ در • لاجرم انکا دیدی کوکلی
دوشمش فرهاد عاشق جانبنه نظر ایدرسک لأن
یهدی الله بک اقواما خیر لک من ان یکون لک
حمر النعم حسبنجه سکا اجرلر اولور •

شعر ندارش دقچقن قولی دوتوب افندیسی قپوسینه
التمك كار خود كر بكرم باز كذاری حافظ كندو ایشكی
اكر كرمه قورسك ای حافظ ای بسا عیش كه با بخت
خدا داده كنی ای نیچه عیشی خدا ویردش بخت ایله
ایدرسن مراد كار دنیای حضرت حقه قورسك نیچه
حضور قلب ایله عیش آخرت و عمل طاعت
ایدرسن دیمكدر یا عمل آخرتكی لله ایدرسك نیچه
عیش بهشتی الله ویردوكی بخت سعید ایله ایدرسن
دیمكدر بیت تا ترك عوایق و علایق نكنی یك سجده
شایسته ولایق نكنی ای صبا بندكی خواجه جلال الدین
كن ای صبا خواجه جلال الدینه قوللغنی قل تا جهان
پر سمن وسوسن آزاده كنی تا جهانی سمن وسوسن
آزاده ایله طولدوره سن مراد ظاهره نظر خواجه
حافظك عادتنه بناء مخلص بیتی اردنجه جلال الدین
نام بزركواری مدح در وانك قوللغی سبب فرح در
دیو ومعنی یه نظر جلال الدین وصف اولمق اعتباری
ایله مراد حضرت ذوالجلال در لاجرم الحا عبادت

وعبودیت

وعبودیت جهان وجودی بر سپیدی و فراغت
مفاعلن فعلاتن قلمغه باعث در وله ایضا بصوت بلبل
مفاعلن فعلن و قمری اكر ننوشی می بلبل و قمری صوتی ایله اكر
شراب ایچمزسك علاجی كیمت آخر الدوا الكی
لفظی فتح كاف و تخفیف یا ایله لفظ فارسی در
قچقن واولو پادشاه معناسنه در و عربیسی
اصلده یاء مشدده ایله در كه داغ یعنی ذوكون
در وآخر الدوا الكی عرب مثللرندن در
شول مرض كه اكا ادویه و اغذیه و ضماد وكماد
ایله علاج اولمیه داغ ایله علاج اولنور پس
معنی مصراع بودر كه علاج قچقن ایلیه سكا آخر
الدوا داغ در مراد بلبلدن ولفظ خوش كلام
در وقمری دن شیخ صاحب وجدا در امدی
انلرك صوتی ایله عشق الهی نوش ایتمك كركدر
اكر اتمزسك سكا علاج مثل مذكور حسبنجه نار
فراق ایله احتراق یا نار جحیم ایله عذاب الیم
آخر كار دیمكدر چو كل نقاب برافكند ومرغ

زد هوهو • چون گل نقاب آتدی و قوشی هوهو اوردی
منه زدست پیاله چه می کنی هی هی • لفظ منه نهی
صیغه سی در نهادن لفظندن • ولفظ هی تهی
ایچون موضوع لفظدر تکریری تاکید ایچون در •
معنای مصراع بودر که قدحی الدن قومه نیلرسن اغه
اتمه • مراد گل نقاب اتمقدن کشف ظهور اتمکدر
و مرغدن مراد اول بلبل و قمریدر • یعنی واعظ
خوش آواز و شیخ صاحب ردادر • لاجرم اول مرغ
پرشوق اولوب هوهو دیو اویمیح اول وقتده
عیش طاعتی و نوشی قربتی الدن قومق اولمز •
چو هست آب حیاتت بدست تشنه ممیر •
چون آب حیاتک واردر الکده صوسز اولمه • فلا تمت
ومن الماء کل شیء حی • اولمه وصودن دربدری نسنه
مراد آب حیاتدن حیات ابدیه یه سبب اولان
دین اسلام و عمل صالحدر • چون الکده انک واردر
فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ موجبجه دین اسلام
و عمل صالحسز اولمه حیات ابدیه تحصیلنه سعی قل دیمکدر

مات یموت دن نهی در منه

بیت

بیت حیات از لب لعل تو می رسد بدلم • نخواندهٔ
ومن الماء کل شیء حی • ذخیرهٔ بنه از دنک و بوی فصل
بهار • بر از جا قو فصل بهار رنکندن و قوقوسندن
که می رسند زپی ره زنان بهمن و دی • که ایو شود
لرادجه قیش و کوز ییل او ر بجیلری • مراد بودر که بهار
دنیا و صحت و حیات وار ایکن • اعمل فی دنیاک
لاخرتک وفی صحتک لمرضک وفی حیاتک
لمماتک حسبنجه اعمال حسنه و طاعت • یا عالم
ببسط وار ایکن قرب حضرت ذخیره سن قوکه
صحتدن صکره مرض و حیاتدن صکره موت
و بسطدن صکره قبض قطاع طریقلری کلسلر
کرکدر غنیمتکم بهاردن صکره خریف و شتاده زنلکی
کلورلر بیت جوانی و پیری بهارست و دی • نه
آن دی که او را بهار ست بی • زمانه هیچ نبخشد
که باز نستاند • زمانه هیچ بغشلمز که کرو المیه
بجوز مسئله موقوفت که شیشه لا شی • استمه دنی
دن موقوفت که اکل نسنه سی نسنه دکلدر • مراد منظوقده

ظاهردر بيت زمانه ويردكيني صانمه قالور • نيي كم ويردي ايسه كيرو آلور • شكوه سلطنت وحكم كي ثباتي داشت

سلطنت وحكم هيبتنك قچن بر ثباتي واردر • زتخت جم سخني مانده است وافسير كي • جم تختندن بر سوز قالمشدر وكي تاجندن • مراد سلطنتك وحكومتك ثباتي يوقدر كچمش پادشاهلردن دخي همان بر افسانه قالمشدر ديمكدر نظم نشايد شد بجاه ومال مغرور چو مرك آيد چه دربان وچه فغفور • ازين معشوق هرجائي چه آيد • كه هرگز باكسي دايم نپايد • خزينه داري ميراث خوركان كفر است • ميراث خورلرك خزينه دارلغي كفردر • بقول مطرب وساقي بفتوي دف وني • مطرب وساقي قولي ودف وني فتواسي ايله • مراد بودركه ايكم ماله احب اليه من مال وارثه موجبنجه اكثر ناس كندو مالني سومز كه صدقه وخيراته صرف ايدب مالك اولمز بلكه وارثنك مالني سوب حفظ ايدب بي وفات ايده وين وارثه قالسون ديو • لاجرم وارثنك خزينه داري اولور وارث

مجلد فتوی لفظی کیرواد ایله اوقورلر منه

خزينه • دارلغي كفردر طريقت در • واعظ وشيخ قولي واهل شوق وصاحب حال قواسي ايله بيت اكه مالش دانكهبا نست تهان • مال وارث رابوداو پاسبان نوشته اند بر ايوان جنت الماوي • يازمشلردر جنت الماوي صفه سي اوزره • كه هركه عشوهٔ دنيي خريد واي بوي • كه هر كمكه شيوهٔ دنيا الدي واكا الداندي واي اكا • مراد بودركه جنت الماوي اول جنتدركه اكا متقيلر يا ارواح شهدا راجع وداخل اولورلر • پس دنيايه فريفته اولان اندن محروم اولمق مضموني ثابت در بيت جنت الماوي بود ماواي مرد متقي • مي شود محروم ازو دنيا پرستان شقي • سنجا نماند سخن طي كنم شراب كجاست • سني قالمدي سوزي دوريلم شراب قنده در • بده بشادي روح روان حاتم طي • وير حاتم طي روحي وروانيشادلغنه • مراد بودركه اول زمانده • اوليايي كمكل وار ايدي كه بذل فيض وكالت ايدرلر ايدي في زماننا انجلين افاضه ايلديكه

سورهٔ نجاه عندها جنة الماوي تفسيرنده اهل تفسير دنكر انكلر در منه

لفظ طي لفظ عزلي در دوا ميك معنا سنه ويبر قبيله نك ادي در وحاتم ويبركلري اسمي در قبيله سخي كشي اول قبيله دندر منه

عرية

فامعدی پس سالک عشق الهی در یافتنه طالب
وجادو بجد اولمق کرکدر اول کملر اولیا وفیضده
اسخیا ارواحی قشادیلغنه کرسعی بلیغ وجد قوی
قلان سالک والذین جاهدوا فینا لنهدینهم
سبلنا موجبجه مقصده واصل اولورلر • بخیل
بوی خدا نشنود بیرو حافظ • بخیل اولان رایحهٔ
حق دویمز یوری ای حافظ • پیاله گیر وکرم ورز
والضمان علی • قدح دوت وکرم حیثنه یعنی کرم
قل کفالت بنم اوزرمه یعنی بن کفیل • مراد خواجه
حافظک روحنک عقلنه خطابندر که دیر بخیل
طریقت اولان فیض الهی وفیضان شاهی استشمامندن
محروم اولورلر • پس سن عشق الهی ظرفی اولان قلبی
دوتوب طالب اولان سالکه بذل قل که سکا
بوی خدا واصل اولمسنه بن کفیل که باذل اولنه حق
تعالی بذل ایدر **وله ایضا** الکثر نسخه‌ده
بو غزل بولنمیوب وبولنان نسخه‌ده بیش بیت
بولندی لکن نقصانی کمال عدا اولنمغه لایق در

نینکم

بو غزلک مطلعی و اول
نسخه اغرامیدر اولان
بیت و مخلصی دیوان
نسخه‌لرنده بولنمدی
سـ

فعلات فاعلاتن
فعلات فاعلاتن

نینکم شیخ کمال دیمش **بیت** کمال این یک غزل کو باشی
کوتاه • زکوتاهی چه نقصان زبورست • بفراغ دل ز
مانی نظری بماه روئی • کوکل فراغی ایله بر زمان
بر نظر بر آی یوزلویه • به از انکه پادشاهی همه عمر های
وهوئی • یکدر اندن که پادشاهلق اولا دوکلی عمر
های وهوی • مراد بودر که حضوری قلب وجمعیت
خاطر ایله تجلیات صفاتدن بر صفت تجلیسنی
مشاهده قلمق وبر نظر انکا ناظر اولمق دوکلی عمرده
سلطنت وحکم وحکومتدن یکدر **بیت** دلا فراغت
ورندی ز پادشاهی به • دمی فراغت خاطر ز هرچه
خواهی به • بجد اگر شکم آید بر جنت ز چشم خویشتم
الله حقیچون بلکه کونی کلور سنک رکه کفد وکوز مدرک
که نظر دریغ باشد بچنان لطیف روئی • که
نظر دریغ اولور انجلین لطیف یوزه • مراد بودر که
تجلی تحلیسی مه جال ومشاهدهٔ جمال بو منوال
درکه کش کنه وکوز زلزن عنبط اعمکی جایز اولور
بیت نه کلوسودکم بل بو سوز حوالی • که بوکوزن حقیقنور بر کوزم تک

دل من شد وفلانم که چه شد غریب ما را • بنم کوکلم
کتدی بلمزم که نولدی بنم غریبمزه • که گذشت عمر وناهد
خبری ز هیچ سوئی • که کچدی عمر وکلمدی بر خبر هیچ بر جا
نبدن • مراد قلبه تجلی ذات اولمیوب وقلب بو طلبده
کیدب بولنمدغندن اظهار تحسر وتحزن در بیت
ما که روی از همه بتافته ایم • لیک هرگز ترا نیافته ایم
نفسم باخر آمد نظرم ندید سیرش • نفسم آخره کلدی
نظرم آنی دویجه کورمدی • بجز این نماند ما را هوس
وآرزوئی • بونلردن غیری کلمدی بزه بر هوس وبر آرزو
مرادمز هرده تجلی ذاته استغراق کمال مقصودمز
در عمر آخره ایردی اول مراده ایرمدم دیوب الم کمال
ورغبت اظهار ایدر • مکن ای صبا مشوش سر زلف
آن پریوش • قلمه ای صبا مشوش اول پریوش زلفنی
اوجهی • که هزار جان حافظ بفدای تار موئی • که بیک
حافظ جانی بر قیل تلنه فدا اولمسون • مراد توجه سحری
یه خطاب درکه دیر عیب هویتی مشوش قلمه الله اطلاع
آرزوسنده اولمه که بغایت عزیز وشریف وعمیق ولطیف

در

در ونیجه بذل روح اولان بو شمه یه لایق در بیت
تسلسل را نهایت نیست ای دل • چرا خواهی تو
آن زلف مسلسل • امعان نظر اولنیجق بو غزل
زبده ومغز سلوکدن خبر ویرر اگرچه قلیل اللفظ در
اما کثیر المعنی در نیتکم شیخ کمال دیمش بیت کمال این
پنج بیت آن پنج گنج است • که ما نذر از تو چو آنها از
نظامی وله ایضا بکرفت کار حسنت
چون عشق من کمالی • دو تدکیا سنک حسنک ایشی بنم
عشقم کبی بو کمال • خوش باش زانکه نبود این هر دو را
زوالی • خوش اول زیرا اولمز بواکی یه بر زوال • مراد
مخاطبدن محبوب حقیقی در • انک حسنی کمالده
ایدکی بیاندن مستغنی در • اما حسننک عملیه یعنی
قلوبده تأثیری وعشاقنی تکثیری کمال بولمشدر
نیتکم عشاق ایچنده بنم عشقم کمال بولمشدر
که محبتم علی وجه الاخلاص در • بو وجه تصنع وریا
دکلدر • ولو ایکی حال قابل زوال دکلدر دیمکدر
بیت عمل حسن تو وعشق منی یکرو بیا • همه بو وجه کمالت کلاغفی

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

بو غزلک شرح ... الف قافیه سنده بولنی
بعینه غزل واقع
اولمیوب هر بیته
هر بیتی مقطوع
شرح اولنمشدر
منه

در وهم ی نگنجد کاندر تصور عقل • وهم صغیر که
عقل تصور زنده • آید بهیچ معنی زین خوبتر مثالی
کله هیچ معنیده بوندان خوبرک بر مثال • مراد بودر که
محبوب حقیقی حضرتن محبوب صوری یه تشبیه و
تمثیل ایدرلر • زیرا تصور عقلده و وهمده بوندان
خوبرک هیچ بر مثال کلمز بیت چکنم باکه همثل بکنم
روی خوشت • نبود چیزکه کیرم بتو مانند اورا
شد حظ عمر حاصل کر زانکه با تو ما را • عمر نصیبی
حاصل اولور اکر سنکله بزه • هرکز بعمر روزی
روزی شود وصالی • بر زمانده عمرده برکون رزق
اولورسه وصال • مراد اکر برکون سنکله وصالک
نصیب اولورسه حظ عمر حاصل اولمش اولوردیکا
دیمکدر بیت اگرم وصل تو روزی بشود روزی می
بود آن حاصل عمر این تن بیدرد مرا • ان دم که
با تو باشم یکساله هست روزی • اول وقت که سنکله
ایله اولم بر ییل برکون در • وان دم که بی تو باشم یک
لحظه هست سالی • و اول وقت که سنسز اولم بر لحظه

بر ییلدر

بر ییلدر • مراد بودرکه سنة الوصل سنة و سنة
الهجر سنة حسبنجه وصل و تجلی زمانی کثیرده
اولسه اول زمان قلیل کلور • و هجر و استتار زمانی
قلیلده اولسه اول زمان کثیر کلور بیت نفسی فرقت
او چشم مرا صد ساله است • همکی عمر وصالش نفسی
هست نما • چون من خیال رویت جانا بخواب
بینم • چون بن سنک یوزک خیالن جانا دوشده
کوردم • کز خواب می نبیند چشمم بجز خیالی • اویقودن
کورمز بنم کوزم خیالندن غیری • مراد بودرکه دوشده
مشاهدهٔ صبح میسر اولمیجق بلکه اول قدر فرح کلورکه
اویقو کوزمه خیال اولور یعنی کوزمه اویقو کلمز خیالی
کلور بیت اگر روی تو در خواب ببیند چشمم دکرم
خواب نیاید نفسی چشم را • رحم آر بر دل من کز مهر
رویت خوبت • رحم کتور بنم کوکلمه سنک کوزل یوزک
محبتندن • شد شخصی ناتوانم باریک چون هلالی
اولدی بنم ضعیف شخصم اینجه هلال کبی • مراد رحم قیل بنم
قلبمه که سنک وجه حسنک محبتندن تنم ضعیف و نحیفم

هلاککی اینجه اولمشدر دیمکدر بیت اکرم رحم بیاری زتو
آن شایسته است بشده ام من چو تحمل مرحمت ولطف ترا
حافظ مکن شکایت کر وصل یار خواهی ای حافظ
شکایت ایتمه اکر وصل یار استرسک زین بیشتر
ببایدت بر هجرت احتمالی بو وزن زیاده دک کرک
سکا هجر تحمل مراد وصل دوست استین ایام فرقته
صبر و تحمل ایتمک کرک دیمکدر بیت اکرت باید وفا باید
ازان سرو بلند می بباید که تحمل کنی بر بار جفا وله
ایضا بلبل زشاخ سرو بکلبانک پهلوی
بلکل که پهلوی لفظی پهلوه منسوب دیمکدر
و پهلو فتح لام ایله ایران شهرلرک اسمی درلامک
ضمی ایله دخی استعمال ایدرلر وکاهی مبالغه قصد
ایدب الف ونون زیاده ایدب پهلوانی دیرلر
فرس قدیم معناسنه استعمال اولنور بو وزنده
مراد اولدر که بلبل سرو بوداغندن فرس قدیم
آوازی ایله می خواند دوش درس مقامات
معنوی اوقور ایدی دون کیجه مقامات معنوی

هجرت لفظنده اولان تا خطاب ایچوندر منه

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

مقامات معنوی مقامات حسیه دن احترازدر منه

درس

درسنی مراد بلبلدن شیخ واعظ در شاخ سرودن
مراد علو درجه دن حصه در لاجرم شیخ واعظ
علو درجه حصه سندن فرس قدیم اداسی ایله
دون کیجه مقامات معنویه درسن اوقور ایدی
یعنی بیا که آتش موسی نمود کل یعنی کل که آتش موسی
کوستردی کل تا از درخت نکتهٔ توحید بشنوی
تا آغاجدن توحید نکته سن اشیده سن مطلعک
مصراع ثانیسی مضمونی تفسیردر مراد بودر که شیخ
واعظ اوقودغی درس بودر که دیدی کل که کشف
ظهور ایدب موسی علیه السلام شجرهٔ مبارکه
دن نور الهی نار کبی کوردکی کبی بنم بدنم درخشنده
نکتهٔ توحیدا استماع قل مرغان باغ قافیه سنجند
و بذله کوی باغ قوشلری قافیه طارتیجیلردر
و لطیفه سویلیجی تا خواجه می خورد بغزلهای
پهلوی تا خواجه شراب ایچه پهلوه منسوب
غزللر ایله مراد اهل مجلس وارباب سلوک
کلام مقفی و لطیفهٔ انیقه سویلر اولمشلر تا که فیض

حالبکه عشق الهی نوش ایله‌ه پهلوه منسوب کلمات
ایله • بلکه که فارسیده زبان دری فصیحنه دیرلر
نیتکم یوقروده بیان اولندی و پهلوی غیر فصیحنه
دیرلر • پس مراد پهلوی غزللردن شول صوفیلر
مجلسلرنده اوقودوغی معقفی و موزون کلماتلردر که
انده چندان فصاحت اولمز • نیتکم قاسم بو بیت
مضمونته قریب دیمش **بیت** پهلوی خوانان غزل
میخوانند دوش • او بخود مشغول جانها در خروش
و بر بیرده دخی دیمش **بیت** پهلوی خوان ببیرکوی
حبیب آمده‌ایم • بهر درمان دل خود بطبیب
آمده‌ایم • پس یعنی بو صوفیلر اوقودغی نظم و کلامی
استماع ایدوب وجد و حالت تحصیل ایلیوب
ذکره مشغول اولورو نیچه اهل نفس و هوا بو
مقوله کلمات استماعندن سماع ایدوب صوفی و
اهل فقرا اولمشدر • لاجرم خواجه حافظك ناخواجه‌می
خود نغزلهای پهلوی دیدکنك معناسی بودر •
خوشتر وقت بوریا و کدائی و خواب امن •
خوشدر حصیر وقتی و فقر و امن اویقوسی • کین عیش
نیست درخور اورنك خسروی • که بو عیش دکلدر
خسروه منسوب تخت لایقی • مراد بودر که حصیر اوستنده
یاتوب فقیر الحال اولوب امن اویقوسنده اولمق خوشدر
که بو عیش پادشاه تختنه لایق دکلدر که انده بو استراحت
و خواب امن اولمز • نیتکم شیخ سعدی بوستانده
دیمش **بیت** مکو جاهی از سلطنت بیش نیست
که ایمن تر از ملك درویش نیست • جمشید جز حکایت
جام از جهان نبرد • جمشید نام پادشاه جهاندن قدح
حکایتندن غیری الندمدی • زنهار دل مبند بر اسباب
دنیوی • زنهار کوکل باغلمه اسباب دنیویه • مراد
بودر که متاع دنیا دار عقبی یه بله کتمز لاجرم اسباب
دنیویه یه محبت ایتمك اولمز بلکه فی سبیل الله بذل ایتمك
و بو طریق ایله بیله الوب کتمك کرك **نظم** بدنیی توانی که
عقبی خری • بخر جان من ورنه حسرت خوری • کسی
کوی دولت ز دنیی برد • که با خود نصیبی بعقبی برد
دهقان سالخورده چه خوش کفت با پسر •

خوشتر

يبل بيمش يعني چوق ياشمش كوپليوبه خوشى ديلى اوغلنه
كاى نور چشم من بجز از كشته ندروى • اى بنم كوزمك نورى
اكدكلان عيرى بچمزسن • مراد فعلكك جزاسنى كوررسن
ديكلدر كه الناس مجزيون باعمالهم ان خيرا فخير وان
شرا فشر نظم بكوش امروز تا تخمى بپاشى • كه فردا بر
جوى فاقد نباشى • كر اينجا كشت كردان را فوز زى •
دران خرمن بنيم ارزن نيرزى • هر انچيزى كه كارى
انرو بينى • بهمان ان بدروى بالله در آنجا • چشمت
بغمزه خانهٔ مردم سياه كرد • كوزك غمزه ايله خلقك
اونى سياه وخراب ايلدى • مخموريت مباد كه خوش مست
مى روى • مخمور ليق اولمسون سكا كه خوش مست كيدرسن
مراد مخاطبدن شيخ در كه رمز نظرى ايله خلقك طول امل
وحب ماسوى ملانى اولان قلبنى خراب ايدب
اندن نفى ماسوى اتدى • پس اكا دعا ايدب دير كه
عشق الهى مستى اولوب كيدرسن سكا مخمورلق اولميوب
دكسنك كلميوب سلوككده فتور اولمسون بيت
سرمايهٔ ذوق دو جهان رنج عشق است • انها كه از ان

مى بخشيد نه ندانند • اين قصهٔ عجب شنو از بخت
واژگون • بو عجب قصهٔ ايشت كه باشى اشقه
بخندن • ما را بكشت يار با نفاس عيسوى • بزى
قتل اتدى يار عيسى يه منسوب نفسلر ايله • مراد
متكلمدن روح ومخاطبدن عقل در • وبخت واژگون
دن مراد نفس در • ويار دن حضرت خدا يا شيخ معتقد در
كه انك كلامى نفس عيسى كبى احياى موتى ايدر • لاجرم
روح عقله دير بو عجب قصهٔ ايشت كه نفسى معكوسك
اجلندن انفاس عيسويه صاحبى اولان يار بزى
هلاك اتدى • خلاصه مراد شامت نفس دن تحذر در
بيت الهى در زره خود دار ما را • دمى با نفس خود
مكذار ما را • ساقى بمكر و ظيفهٔ حافظ زياده داد •
ساقى مكر حافظك وظيفه سى زياده ويردى كه آشفته
كشت طرهٔ دستار مولوى • كه قرشق مورش اولدى
منلا يانه دلبندك قيوللى • مراد بودر كه مكر شيخ حافظه
عشق الهى وظيفه سى زياده ويردى كه منلا يانه دلبندك
بورجه لرى قرشق مورش اولوب كندوسى مست وبيهوش اولدى

بیت بنه از سر بپای دوست دستار • پس آنگه دامنش

اورا بدست آر ولـه ایضا بیا با ما مورز

این کینه داری • که بزم ایله عادت اتمه بو کین

دشمنی • که حق صحبت دیرینه داری • که قدیمی

مصاحبت حقنی دوتدسن • مراد متکلمدن روح

و عقل درز و مخاطبدن نفس در • لاجرم روح و عقل

نغمه دیرلر بزم ایله انتقامی عادت اتمه یعنی معاصی

یه جرأت اتمه که سنک ایله حقوق صحبت قدیمه مزوار

نصیحت گوش کن کین در بسی به • نصیحت ایشت

که بو انجو چوق ایکدر • ازان گوهر که در گنجینه داری •

اول گوهردن که خزینکده واردر • مراد سعادت

آخرت ایچون اولان نصیحت جواهر دنیادن

افضل و انفع دیمکدر • بغم باد خمار مفلسان

رس • مفلسلرک خماری غم باده ایرشن •

خدا را گر می دوشینه داری • الله ایچون اگر دوشیجه

لک شرابک وار ایسه • مراد مفلسلردن عملدن خالی

اولان قوای نفسانیه در • وانلرک خماری عبادتده

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

بعض نسخده مطلعک اوتی

بتا لفظی در که ای بت دیمک اولور مراد

مخاطبدن نفس ایدوکنه انک دلالتی

ظاهر در که رسول الله علیه السلام

النفس هی الصنم الاکبر

بیورمشدر

منه

فتورلری درز و فریادلری عملسزلقدن بیحضورلقلریدر

لاجرم روح و عقل نغمه دیرلر • اگر عالم ارواحده

اولان حب الهیدن و قرب شاهیدن سنده

بقیه واثر وار ایسه اول امال اهمال اولان قوایه لطف مدد

قل که کسالی دفع اولوب عبادته رغبت ایده لر

قطعه فاعمل لنفسک واجتهد • ان کنت ترغب

فی السلامه • من قبل ان یأتی الحمام • وقبل یوم

اتی القیامه • ولیکن کی غافلی رخ بر زدان • ولیکن

قچن کوستره سن یوزی رندلره • تو کز خورشید

و مه آیینه داری • سن که کوندن و آیدن آیینک

واردر • مراد رندلردن عابد مخلص و اهل فقر

سالکلردر • نفس که حسن و جمال و زخارف دنیا و

ماله ناظر در • اول عابد مخلصلره یوز کوسترمیوب

وانلره متوجه اولمیوب اقبال و توجهی حسن و متاع

دنیایه در • لاجرم انلر شکایت ایدر • بیت النفس

کاذب فلیست بوافیه • تشکو الفراق و هی ظالمه •

بدر رندان مکوای شیخ و هشدار • رندلره غمز

دیمه ای شیخ و عقل دوت • که با مهر خدائی کینه داری •
که خدایه منسوب محبته اشتغالک وانکارک واردر • مراد
شیخدان شول پیر دنیا پرست درکه عابد مخلصلرکه
عیبن سویلیوب بونلر فقیرلردر دیو طعن ایدر • لاجرم
الکا دیو مخلصلره فقر و ترک دنیا ایله طعن ایمه که انلرده
محبة الله واردر انلره بو وجهله طعن محبت حقه اشتغال
وانکاردر رباعی ما احسن الفقراء ما وجدوا • من فرط فقرهم
وقد فهموا • ان الخلایق فی الحساب غدا • والسابقون
الی النعیم بما • نمی ترسی از آه آتشینم • قورقمز سن اودلو آهمدن
تو دانی خرقهٔ پشمینه داری • سن بیلورسن که یوکدن خرقک
واردر • مراد یا نمغه استعدادی اولانک اودن احترازی
اولمق کرک ایدی عجب درکه سنک اندن خوف و احترازک
یوقدر دیکلدر قطعه اذا تعاظمت ذنبا قد اتیت به •
ونال نفسک منه الخوف والفرج • الزم علیه وعدالله معتذرا
اذ الذنوب تحت العفو تندرج • فالمستخف بما یجنی
عواقبه • سوء العذاب وعقبی الخایف الفرج •
نه ایلوح خوشتر از شعر تو حافظ • کورمدم سنک شعرکدن خوشترک

ای

ای حافظ • بقرانی که اندر سینه داری • بو قرآن حقیچون
که سینکده واردر • مراد بودرکه سنک شعرک نصایح و معارف
واحوال سلوک و عوارف درکه بیچ بو شعر بولگا بکزمز •
پس سنک شعرکدن خوبترک شعر یوقدر قرآن حقیچون •
وله ایضا بچشم کرده ام ابروی ماه سیمائی
کوزده اکمشم برآی سیما لو قاشنی • خیال سبز خطی
نقش بسته ام جائی • بر یشل خطلو خیالنی نقش باغلمشم
بر یرده • مراد کوزمده مصور قلمشم بر شیخ حسن
الوجه رمزنی و کوکلده باغلمشم اول حسن الخط اولانک
نقشنی دیکلدر شعر نه بر و فتم بیاد خاط آبی • که خود
هرگز نمی کردی فراموش • امید هست که منشور عشق
بازی من • امیدواردرکه بنم عشق بازلغم براتی • از آن
کمانچهٔ ابرو رسد بطغرائی • اول قاشی یاینجو غزندان
اریشه نشان شاهی یه • مراد بودرکه بنم عشق بازلغم عشقکی
که تعلیم درامیدواردرکه اول رمزدان نشان قبول حقه
اریشه • سرم ز دست شد وچشم از انتظار بسوخت
با بشم الدن کتدی وکوز انتظاردن یاندی • در آرزوی سرو

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

سرو قدی

[illegible]

چشم مجلس آرائی • بر مجلس بز بیچینکل باشی و کوزی
آرزوسنده • مراد بو درکه اول آرزواندکم عزیزکه مجلسی
تزیین ایدرانی کورمک و نظر ایده اولمق غایتده آرزوم
در • لاجرم اول آرزوده باشدن چقدم و کوزدم محو اولادی
بیت براي ديدنش زان روز رفتم که از هجرش ندارم
پای رفتن • مکدرست دل آتش بخرقه خواهم زد • مکدر در
کوکلی خرقه یه اود اورمق استرن • بیا ببین که کرامی کند
تماشائی • کل کورکه بو مکدر بو تماشا ایدر • مراد بو درکه اول
عزیزکه انک قدومی مراد ایدی بوراکا دیرکه کل والا قلبم مکدر
در خرقه یه اود آورب صوفی مکرم برحادثه ایدر بیت
کر بیائی نشانی آتش من • ورنه بسوزد جهان ز آهم
دران مقام که خوبان بغمزه تیغ زنند • اول مقامده که
خوبلر غمزه ایله قلیج اورالر • عجب مدار سری اوفتاده
در پائی • عجب دوتمه که بر باشی دوشمش اولا ایاغنه
مراد صفات الهیه ظهور تیغن اورزمجع عاشق
طالب محو و فانی اولسه عجب اولمز دیکدر • سو من
ارشعم ز تو بیخود عجب مدار مرا • چو آفتاب برآید ستاره کم

کردد

بیا بیا کر اکر می کنی تماشا یه

گردد • مراکه از رخ او ماه در شبستانست • بکا
کرانک یوزندن ای قیشی اودنده در • بکی بودیغدوغ
ستاره یه پروائی • بچین اولور یلدز ضیاسی پرواسی
مراد بو درکه حجرهٔ خلوتده بکا تجلی میسر اولمشدر
زخارف دنیا نوری پرواسی یوقدر بیت آنکه شد
آشنای دریاها • غم نباشد ز جویها اورا • زمام دل
بکسی داده ام من درویش • کوکلی یولارن بر کمسیه
ویرمشم بن درویش • که نیستش بکسی از تاج و تخت
پروائی • که یوقدر اکا بر کمسنک تاجی و تختی ایچون بر کلمهٔ
پروا • مراد بو درکه بو شیخ مستغنی یه تسلیم قلب
اعتشمدرکه انک کمسیه تاجی و تختی ایچون التفاتی یوقدر
بیت خاک پایت بوسوم نه تاج چیست •
اینچنین سرکی بود محتاج تاج • فراق و وصل
چه باشد رضای دوست طلب • فراق و وصل
نه اولور دوست رضاسن استه • که حیف باشد
از و غیر او تمنائی • که حیف اولور اندن اندن غیرلی
تمنا • مراد بو درکه فراقدن شکایت و وصله رغبت

از من اجلیه مستا سنه در منه

اتمیوب دوست رضاسن استه یعنی حضرتِ
حقک رضاسن استه کند و نعنسک مرادن استمه
که حیفدر اندان اونک غیری تمنا اتمک **بیت** یار اگر بود
که صبر کند بر جفای یار • تو که رضای خویش کند یار
جفای یار • برویز واقعه تا بوت مانر سرو کلید • واقعه
کننده بزم تا بو تمز سرو دن ایدک • که می روی
بداغ بلند بالاتی • که کیده رز بربوجه تا منلو تک
داغی ایله • مراد چون علو درجه صاحبی اولانک داغ
محبتی ایله کیده رز وفاتمز کو ننده تا بو تمز سرو دن
ایدک کرالکا استحقاقمز وار دردیکلدر • خلاصه
مراد رب اعلی محبتی اولان علو مرتبه یه لایق
اولور دیکلدر **بیت** کر در پلاس میرم از بهر صور شکلی
در حضور بودا کرمن چون میر حله بوشم • دُرِ رز شوق
برآوندما بهیان بنشاد • انجولرله شوقدن چقرر لر
بالتفلرحا چوید • اکر سفینه حافظ رسد بدریا نی
اکر حافظ کمیسی یعنی دفتر اشعاری ایرسه بو دکزه
مراد بودر که حافظک دفتر اشعاری دریا کنارنه

ایدر

کرمی روم بهوایه

در رجع در در
ولفظ در
بوکلی انجو معناسنه
در منه

ایدرسه بالغلر استحسان ایدب الکا نثار انجولر دکز
دن انجولر چیقرر ایدی • خلاصه مراد معارف الهیه
ایله مالی اولان اشعاردنی لالی نثارینه لایقدر دیو •
وله ایضا بجانِ او که کرم دستِ رس بجان از اوی
انوکه جانی صیتجون اکر جانمه ال ادمک اولیدی • بکمینه
پیشکش بندکانش آن بودی • قوللرینک الکا اچیچ پیشکشی
اول یعنی جان اولور ایدی • مراد اول شیخِ بزرکوارک
جاننه قسم درکه دیر اکر جان عزیزی صیتجون الرجانمه
ال ادمک اولیدی الکا انی کمینه تحفه ایدر ایدم • اکر دلم
نشدی پای بندِ طرهٔ او • اکر کوکلم انک طره سنک ایاغی
باغلوسی اولمیدی • کیم قرار درین تیره خاکدان
بودی • قچن بکا بو بولانوع چو بیلکده قرار اولور ایدی
مراد قلبم غیب هویت تعلقی باغلمشدر والا بو جهانده
قرار اتمز ایدم خلاصه مراد جهانه تعلق لایق دکلدر
بنم بونده قرارم ادراک یار ایچوندر دیکلدر
درآمدی ز درم کاشکی چو لمعهٔ نور • ایچرو کلیدی
قپودن کاشکی نور یلا بیمسی کبی • که بر دو دیدهٔ مستِ

اوینیده اولان حرف
یار خطابیت در
منه

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

بعض نسخه ده کیم یرینه کیش واقع اولمش
ضمیر غایب دله راجع در فتح اول
سو کلمه بو بولا نوع چو بیلکده
قرار اولور ایدی دیکلدر
منه

حکم اوروان بودی • که بنم اکی کوزمده انک حکمی روان اولیدی
مراد اول عزیزک گلوب اکی کوزمک نوری اولمسی طلب در
برخ چو مهر فلک بی نظیر آفاقست • یوزایله فلک
کنشی کبی بی نظیر آفاق در • بدل دریغ که یک ذره مهربان
بودی • کوکلی ایله دریغ که بر ذره شفقتلو اولیدی
مراد بودر که اکرچه اول عزیز آفتاب عالمتاب کبی
بی نظیر جهاندر دردمندلره مهربان دکلدر دیو صورت
حکایتده طلب شفقت وادعایت ایدر • بخواب
نیز نمی بینمش چه جای وصال • دوشده دخی کورمزم
آنی نه وصال یری • چو این نبود و ندیدیم باری آن بودی
چون بو اولمدی و کورمدک باری اول اولیدی • مراد بودر
که چون وصال اولمدی یعنی وصول الی الله حاصل اولمدی
وآنی مشاهده قلمدق باری دوشده کورمک ورؤیای
صادقه اولیدی • به بندگی قدش سرو معترف گشتی
انک قدی قو للغنه سرو معترف اولور ایدی • اگرچو سوسن
آزاده اش زبان بودی • اگر سوسن آزاده کبی دلی
اولیدی • مراد اولدر که هر عالی قدر حضرت حقک

علونه

علونه قائلدر • اما بعضنک لسانی اولمدغی ایچون
استماع اولنمز وابل ظاهر انی فهم قلمز • نیتکیم بیورر
وان من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم
ز پرده ناله حافظ برون کی افتادی • پرده دن حافظک
ناله سی طشره قچن دوشر ایدی • اگرنه همدم مرغان صبح
خوان بودی • اگر صباح اوقیجی قوشلره مصاحب
اولمسیدی • مراد بودر که حافظ سحرخیزلر ایله مصاحب
اولوب انلر کبی صباحلرده فالقوب افغان ایدر
انوکیچون ناله سی فاش اولوب بین الناس مشهور اولدی
ولە ایضا بعض نسخەدە غزل سابقک نظیره سی بولنوب
اما انک عقبنده یازلمش بولنمیوب تعقیب مناسب کورلوب عقبنه یازلدی
که بودر • چه بودی ار دل آن یار مهربان بودی • نولیدی اول
یارک کوکلی شفقتلو اولیدی • که کار [حال] ما نه چنین
بودی ار چنان بودی • که بزم اشمز بو تخلیص اولمز ایدی
اگر او ایله اولیدی • مراد بودر که اول یار عزیزک قلبی بزه
متعلق اولیدی احوالمز احوالمز علی وجه الانتظام
اولور ایدی • گرم زمانه سرافراز داشتی و عزیز

تقطیعی سابق تقطیعی در بعینه منه

اگر زمانه بنی باشی یوجه وعزیز دوتیدی • سر بر عزتم
آن خاک آستان بودی • عزتم طپراغی اول آستانه طپراغی
اولور ایدی • مراد بو درکه اگر زمانه بنی عزیز و محترم
دوتسه بنم مفتاح عزتم و مقید سعادتم اول یار عزیزک
یا حضرت عزتک اشیکی طپراغی اولور ایدی • بگفتمی که
عیان شدی
بها چیست خاک پایش را • دیر ایدم که بها اندر انک ایاغی
طپراغنه • اگر حیات گرانمایه جاودان بودی • اگر اعز
بهالو حیات ابدی اولیدی • مراد بو درکه انک خاک
لایق
پایی غایتده بهالو در انکا ثمن اولمغه انجق حیات ابدیه
در امدی انک خاک پاینه بن مشتری اولوب بها لازر
دیو صورر ایدم اگر انی المغه ثمن اولیدی که اول حیات
ابدیه در • زدیده دو کاش برون آمدی چو قطرهٔ
اشک • پرده دل کاشکی طشره چقیدی گوز یاشی
قطره سی گبی • که بر دو دیدهٔ ما حکم او روان بودی
بو مصراع ادنی تغییر ایله یوقروده گچمشدر • مراد اول
عزیزک ظهوری و اگی گوزمک نوری اولمسن طلب در
بیت هزار دل اگرم بودی و هزاران چشم • زهی

یکی

یکی بشب هجر خون روان بودی • بگفتمی که چه ارزد
نسیم طرهٔ دوست • دیر ایدم که نه دگر دیسک طره سنک
خوش قوقولو یلی • گرم بهر سر موئی هزار جان بودی
اگر بنم هر قیلم باشنه بیک جان اولیدی • مراد بو درکه
غیب هوینک نسیم طیبی آغز بهالو درکه هر
قیلم باشنه بیک جان اولسه انی المغه انجق ثمن اولور
بن مشتری اولوب نه دگر دیو صورر ایدم اگر
هر قلم باشنه بیک جان اولیدی • براتت خوش
دل ما چه گم شدی یارب • بنم خوش دل لگمز براتی
نذن اکسک اولور ایدی یارب • گرش نشان
امان از بد زمان بودی • اگر اگا زمان یرمزندن
امان نشانی اولیدی • مراد زمان یرمزلغندن امان
اولان قلب خوش اولوردیمکدر • اگرنه دایرهٔ
عشق راه بربستی • اگر عشق دایره سی یولی باغلمیدی
چو نقطه حافظ بی دل دران میان بودی • نقطه
گبی حافظ عاشق عشق دایره سی ایچنده بولنوب
اندن چقمغه قادر اولمیوب حوادث دنیا وحب ناسوی

فعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

ايچنده دوشمدى والاحوادث اورتسنده واقع اولورايدى
وله ايضا توهمكو بولب آبى بهوس بنشينى
سن همكو صو كنارنده سن هوس ايله اوتورر سن
ورنه هر فتنه كه بينى همه از خود بينى . يوخسه هر فتنه
كه كورر سن دو كلى كندكدن كورر سن . مراد متكلمدن
روح و مخاطبدن عقل در . لاجرم روح عقله دير
سن كنار آبده اولوب مكر هوس وغرور ايله
ناظر كسى . والا هر فتنة كندكدن كورر ايدك .
پس عاقل اولان آبى كندويه مرآت ايدينوب
انده كندو عيبنى كورمك كرك هوس ايله اوتور
مق كرك كنار آبده بيت حاذمانى كه ترا غرقه كند
نابينى . ايل عقلى سببش را اكر از خود بينى .
بخدائى كه توئى بنده بكزيده او . بدانله حقيچون
كه سنسن انك مختار قولى . كه برين چاكر ديرينه كسى
نكزينى . بواسكى قول اوزره بو كمسه اختيار ايتمه كه
مراد بودركه روح عقله دير اول الله حقيچون كه سن
عبد مختار قولى بر كه عالم الهيدن بو بنده ديرينه

يهم

يه بيتم اوزره غيرى اختيار دوتم صحيح المبه سن بيت
من بيچاره ترا از دو جهان بكزيدم . واجب آنست
كه بر من تو كسى نكزينى . بعد ازين ما و كدائى كه بسر منزل
عشق . بونرك بزه كدالق كه عشق سر منزلده . ره روانرا
نبود چاره بجز مسكينى . سالكلره اولمز چاره مسكينلكده
غيرى . مرادر وصل عقله كلامنى خطابدركه روح عقله
ديه چونكه طريق حقه سالك اولدق من بعد بزه فقر
و مسكنت اختيار ايتمك كرك زيرا عشق منزلى باشنده
سالكلره مسكنتدن غيرى چاره يوقدر . بعض
نسخده بو بيت واقع اولمش . صبر بر جور رقيبت
چكنم كر نكنم . سنك رقيبك جورنه صبر ايتمزسم نيليم . عاشقانرا
نبود چاره بجز مسكينى . عاشقلره اولمز چاره مسكينلكدن
غيرى . مراد بودركه روح عقله ديه سنك رقيبك كه نفس
در انك جورنه صبردن غيرى چاره يوقدر پس عاشقلر صبر ايله
مراده واصل اولورلر . ادب و شرم ترا خسرو مهرويان
كرد . ادب و اوتنمق سنى آى يوزلولرك پادشاهى ايلدى
آفرين بر تو كه شايستهٔ صد چندينى . آفرين سكاكه

يوف بو دكلو به لايق سن • مراد بودر كه روح عقله دير
سنك ادبك و خجلك سنى قواى بدنيه پادشاهى ايلدى
آفرين سكا يوز بو قدر سلطنته لايق سن • كر امانت
بسلامت ببرم باكى نيست • اكر امانتى سلامت ايله
الترسم غم دكلدر • نى دلى سهل بو دكر نبو دنى دينى •
كوكلكسزلك سهل واساندر اكر اولمزسه دينسزلك
مراد بودر كه روح عقله دير اكر امانت ايمانى سلامت
ايله دركاه حقه التر سم دنياده فقر و ذلتدن غم وحزن
يوقدر زيرا غناسزلق اساندر نى دين اولمق مشكلدر
سخن بى غرض از بندۀ مخلص بشنو • غرضسز سوزى
بندۀ مخلصدن ايشت • اى كه منظور بزركان
حقيقت بينى • اى كمسه كه حقيقت كورجى اولولرك
منظورى سن • مراد روحك عقله خطابنى حكايت
دركه روح عقله دير سن كه حقيقت كورجى اولولرك
منظورى سن سكا بر غرضسز سوز ديه يم ايشت
واول سوز بودر • نازنينى چو تو پاكيزه دل و پاك نهاد
بو سنجليين كوكلى و طبيعتى پاكيزه و پاك نازنينى

بهتر

بهتر آنست كه با مردم بد ننشينى • يكرك اولدر كه
يومن كشى ايله اوتورميه سن • مراد بودر كه عقل كه بر پاكيزه
قلب و پاك طبيعتدر اول اولدركه يومن قرين
و نفس بد آيين ايله مجالست و مصاحبت والكاموافقت
ايتميه • حيفم آيد خرامى بتماشاى چمن • حيف كلور بكا كه
سن چمن تماشاسنه صالنه سن • كه تو خوشتر زكلى و تازه
تر از نسرينى • كه سن كلدن خوشتر و دخى نسريندن تازه
دكسن • مراد عقلك هوايه و زخارف دنيايه مايل
اولمدوغندن روحك انفعالنى ذكر در كه عقلده نيجه
معارف و عوارف وجوه فضايل و فواضل واركه
بونلر زينت ظاهر و فائده احسن در بس بوكا ميل
قبيح در • عجب از لطف تو اى كل كه نشينى با خار •
عجب در سنك لطافتكدن اى كل كه ديكن ايله اوتوره سن
ظاهرا مصلحت وقت در ين مى بينى • ظاهرا وقت
مصلحتنى بو بلده كورر سن • مراد بودر كه عقل نفيس
نفس خسيس ايله انيس اولمق لايق دكلدر عجبا كه
كنند وبه نفعى اندن ملاحظه ايدر • شيشه بازى كرشكم

نکوی از چپ وراست • کوزم یاشنک شیشه اوینتمن

کوررسن صوکردن وصاغدن • کر بدین منظر ببینش نعنی

بنشینی • اکر بو قطره منظر نده بو نفس او توره سن

مراد کوزم یاشنک هر بر قطره سی بر شیشه کبی در لاجرم

کوزم یاشی هر طرفه شیشه روان ایدر شیشه باز لعب

ایدر سلطان عینم بونی مشاهده ایدر • خلاصهٔ مراد

کوزم خوش تماشاکاه در انده کل دیو طلب

مشاهده ایدر • سیل ای اشک روان صبر دل

حافظ برد • بوا فغ یا شنک سیلی حافظک کوکلنک

صبرنی الدی • بلغ الطاقة یا مقلة عینی بینی

بلغ لفظی بونده متعدی در بلغت المکان بلوغا

کبی الطاقة لفظی فاعلی در یا حرف ندادر • مقله

کوزک یاغی در که اغی وقره سی جمع ایدر • مضاف

در عینی لفظنه • و لفظ بین فتح با ایله فراق معناسنه

در • و وصل معناسنه کلور • بونده معنای اول مراد

در • ومضاف در یاء متکلمه مفعولی در بلغ لفظنک

معنای مصراع بودر که طاقت ارشدی ای بنم کوزم

یاغی

هنر ... ... و ... ...

مقله لفظی مطلقا کوز معناسنه استعمال مسامحه در منه

المقلة شحمة العین تجمع البیاض والسواد مختار صحاح

یاغی فراقه • مراد طاقت ومجال بندن مفارقت ایتملو

اولدی دیمکدر • تو بدین نازکی و خوش دلی ای شمع چکل •

لفظ چکل ترکستانده بر مجبوبلی چوق یوک اسمی در سن

بو نازکلک وخوش دللک ایله ای محبوب عالم الهی

لایق بزمکه خواجه جلال الدینی • خواجه جلال الدین

صحبتکا هنک لایقی سن • مراد عقله خطاب در که سن

بویله لطافتک وخوش دللکک ایله شیخ جلال الدین صحبتنه

لایق سن که جمال الدین اولاسن دیمکدر ولهٔ ایضا

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

خوش کرد یاوری فلکت روز داوری • خوش یاردمجیلق

ایلدی فلک سکا حکومت وخصومت کوننده

ناشکر چون کنی وچه شکرانه آوری • ناشکری نیجه

ایده سن و نه شکرانه کتوره سن • مراد مخاطبدن

کنده و پادشاهی در که انک بر خصمی وار ایمش انلر چوق

اضطراب ومضایقه کورمش بیننکم کلجک غزل

انی بیان ایدر آخر بو انکا مظفر اولمش لاجرم انکا دیر

بونک ایچون نیجه شکر ایده سن و نه شکرانه ویره سن

در کوی عشق شوکت شاهی نمی خرند • عشق محله سنده

عجمله سبیر وار
ایله دوقوز

شاهلق شوکتن الملرلرا اقرار بندکی کن و دعوی
چاکری • قوللق اقراولن قل وچاکرلک دعوی سن
مراد جناب الهیده پادشاهلق شوکتنی الملرلر
والکا اعتبار قلملرلر اول درکاهده عبودیت ومسکنت
معتبردر • پس اقرار عبودیت ودعوی رق قل دیو
پند ایدر بیت کرخود همه عالم بکشائی تو بتیغ •
چه سود که بازمی کذاری بدریغ • انکس که او فتاده
خدایش کرفت دست • اول کمسه که دوشدی حق
الله انک الن دوتدی • کوبر تو باد تا غم افتادکان خوری
دی الکا سنک اوزرکه اولسون افتاده لر غمنی یه سن
مراد بودرکه شول که مغلوب وضعیف ایکن حضرت
حق الکا معین لطوب قدرت بولا الکا لازمدرکه
افتاده لر غمنی ییوب یعنی انلرکه غمنی ازاله ایده
ساقی بمژدکانی عیش از درم درای • ای ساقی عیش
مژدکانی سی ایله قپودن ایچرو کیر • تا یکدم از دلم غم
دنیا بدر بری • تا بردم کوکلمدن دنیا غمنی کیدره سن
مراد بودرکه چون دنیا اهلنده چوقلق غم اولور •

وفقر

وفقرا اهلنده وافر راحت اولور ایمش فقیر سالک
بونی بلمز امدی ای شیخ خلوته کلوب بکا ستلی ویروب
ومژده ایروب دیه سن حضور قلب ایله تعیش
فقرده در زنهار دنیا ایچون غم چکمه قطعه النفس
تجزع ان تکون فقیرة • والفقر خیر من غنی یطغیها
وغنی النفوس هو الکفاف وان • تبغ فجمیع ما فی الارض
لا یکفیها • در شاه راه جاه وبزرکی خطر بسیست
منصبک واولولغک اولو یولنده خطر چوقدر • آن به
کزین کریوه سبک بار بکذری • اول یکدرکه بو دیه چکدن
یوکی ییغنی کچه سن • مراد بودرکه منصبی وعلو قدری
اولان دنیاده چوق خوف وخطرده در فقیر اولان
خفیف الحمل در لاجرم بوندن سبک بار کیتمک اولی در
بیت طلب منصب دنیا نکنند اهل کمال • عاقل
آنست که اندیشه کند پا یانش • سلطان وفکر لشکر
وسودای کنج وتاج • پادشاه وفکر عسکر وخزینه
وتاج سوداسی • درویش وامن خاطر وکنج قلندری •
درویش وخاطر امینلکی وقلندرلک بوجاغی •

حریچه طاغ دیه چکنه
کریوه دیرلر
منه

مراد پادشاهك عسكر وفكرى وخزینه وتاج سوداسی اولور
درویشده امن خاطر وقلندرلق بوجاغی اولور دیمكدر
خلاصهٔ مراد دنیاسی چوق اولانك محنتی چوق وفقیر
اولانك راحتی چوق اولور بیت فراوان خزینه فراوان
غمست • كم است اندوه آن كه دنیا كمست • یعنی
مراد بر حسب فكر وهمتست • مراد اده ایدمك فكر و
همت حسبنجه‌در • از شاه نذر خیر وز توفیق یاوری
شاهدان نذر خیر وتوفیقدن نصرت • مراد بودركه هر
كمسنك مراده وصولی كندونك فكر وهمتی وصدقه وخیر
نیتی مقدارنجه اولور پس شول شاه كه نذر خیر ایده توفیق
الهی آكا یاردیجی اولور • یك حرف صوفیانه بگویم اجازتست
بر صوفیانه حرف دیه‌یم اجازت ایسه • ای نور دیده
صلح به از جنگ و داوری • ای كوزمك نوری صلح یكدر
جنكدن وخصومتدن • مراد پادشاهه پند دركه
اعدا ایله صلح اتمك یكدر جنك اتمكدن دیر قطعه
یكی نصیحت درویش وار خواهی كرد • اگر موافق شاه زمانه می آید
اگرچه غالبی از دشمن ضعیف بترس • كه تیر آه سحر بر نشانه می آید

حافظ

حافظ غبار فقر و قناعت ز رخ مشوی • ای حافظ
فقر وقناعت توزنی یوزدن یومه • كین خاك بهتر
از عمل كیمیاگری • كه بو طپراق یكدر كیمیاگرلك عملندن
مراد فقر وقناعت غباردن كیدرمه یعنی غنی
ومنعم طلب اتمه كه غبار فقر وصبر كیمیاگرلكدن وثروتلدن
یكدر دیمكدر بیت هركه در راه قناعت مرد شد •
مال دنیا بر دل او سرد شد ولهُ ایضا
دو یار زیرك واز باده كهن دو منی • اكی زیرك یار
واسكی شرابدن اكی بتمن • فراغتی وكتابی وگوشهٔ
چمنی • بر فراغت وبر كتاب وبر چمن گوشه‌سی
مراد بودركه بنی اكی زیرك یار كه غم دنیا اختیار اتیه‌لر
وعشق قدیمدن بر مقدار اولا وبر فراغت خاطر وبر
كتاب طریقت وبر گوشهٔ عزلت هیچ اولا بو
بیت مرهوندر • من این مقام دنیا و آخرت ندهم
بن بو مقامی دنیایه و آخرته ویرمزم • اگر در پیم افتند
هردم انجمنی • اگرچه بنم اردمه دوشه‌لر سه هردم بر جمع
یعنی جمع كثیر • مراد بنم غیبتم ایدرلرسه یا بنی بو مقامدن

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

کیدرمک ایچون اردمه دوشوب تحریک ایدرلرسه
هردم بر جماعت دیعکلر بیت ز دنیا هیچ دانی
چیست یارا حاصل یاران • نشستن یکنفس
باهم بر آوردن دمی غم • هر انکه گنج قناعت بکنج دنیا
داد • هر اولکمسه که قناعت بوجاغنی دنیا خزینه
سنه ویردی • فروخت یوسف مصری بکمترین ثمنی
صاتدی یوسف مصری الکسکر بهایه • مراد بودرکه
شول کمسه که قناعت بوجاغنده اوتورر کی مال ایله
اولوب اهل دنیا اولسه وشروه بثمن بخس دراهم
معدوده صیغه یوسف جیلی غنی قلیله صاتمش
اولور بیت این مال وجاه راکه غنیمت شمرده ای بالله
چو نیک درنگری جز سراب نیست • بیاکه قسمت
این کارخانه کم نشود • ملک که بو کارخانه ملک قسمتی الکسلمز
بزهد همچو توئی یا بفسق همچو منی • سنک کبینک
زهدی و بنم کبینک فسقی ایله • شمدیه دک بچه محلده معلوم
اولمشدر که خواجه حافظ بنچ موضعده تعبیر بالنقیض
ایلر پس زهد طریقندن اعراض ایدوب دنیایه اقبال

اعکلر

اعکلر • وفسق دنیادن اعراض ایلیوب طریقته اقبال
اعکلر • لاجرم دیرکه کل ای طالب دنیا که بونک قسمتی وحصه‌سی
الکسلمز • سنک کبینک کسب وتجارتی وبنم کبینک ترک
دعزلتی ایله قطعه کسب مال ارچه بود موجب بسیاری
مال • لیک مکسوب بهر رزق نباشد یارا • گرچه ما کسب
نداریم و عبادت بکنیم • می رسد روزی ما لیک همیشه
ماورا • بگوشه بنشین خوش دل وتماشا کن • بر گوشه
ده اوتور کوکلی خوش و تماشا قل • که کس بیاد ندارد
چنین عجب زمنی • که کمسه خاطرنده یوقدر بوجلین
عجب زمان • مراد کنده و پادشاهمنه عدو هجوا
اقدکی زمانی حکایتدر که هیچ کمسنک خاطرنده
بونک کبی حادثه یوقدر دیو بیعنی بونک کبی حادثه
اولمشی دکلدر • بعض نسخه‌ده بو بیت واقع
اولمشی • بروز واقعه غم با شراب باید گفت
واقعه کونده غمی شرابه دیملک کرک • که اعتماد بکسی
نیست درچنین زمنی • که کمسیه اعتماد یوقدر
بونک کبی زمانده • مراد بودرکه حادثه واقع اوله ...

ببین در آینهٔ جام
نقش بندی غیب

[illegible]

مکو حکایت ...
بجام صافی دل

غمی عشقی حقه و قلب صافی یه دیمک کرک عیره دیمکل
کرک کیمسیه اعتماد ایدجک زمان دکلدر بیت بیر حود
با یار خود کفتش نباید زان سبب • یار را یاری بوداز
یار باید اندیشه کرد • نکار خویش بدست کسان همی بینم
کنده و نکارمی بکسلر الده کورورم • چنین شناخت
فلک حق خدمت چو منی • بو بجلیں الکلدی فلک
بنم کبینک خدمتی حقنی • مراد کنده و پادشا هنک
دولتی غیرک الده اولوب کنده ونک دعاسی فلک
ضایع اتدو کندن شکایت در بیت ای فلک
با ما عجب کار غریبی باختی • با مراد خویش بودی تا
نقش
مرادم ساختی • بصبر کوش تو ای دل که حق رها مکند
صبوری باش
صبره دورش سن ای کوکل که حق قومز • چنان
عزیز نکینی بدست اهرمنی • انجلیں عزیز یوزک
قاشی دیو الده • مراد حضرت حق خاتم سلطنتی
اول عدوی دیو صفت الده قومز صبر قیل دیو
کنده و قلبنه تسلیت ایدر فی الواقع اویله اولمشی
نیتکم غزل سابق ای بیان اتدی شعر لین

لین قطع الزمان الیک شرا • فلا تک ضیقا من ذاک صدرا
وکن بالله ذا ثقة فانی • اری لله فی ذا الامر سرا
فما فی ان رمانی لا ابالی • فقد مارسته یسرا و عسرا
ز تند باد حوادث نمی توان دیدن • حوادثک صرب یلندن
کورمک اولمز • درین چمن که کلی بوده است یا سمنی
بو چمنده که بر کل وار ایش یا بر سمن • مراد شده
هجوم اعدا الکل و سمنی قومدی یا سیر و تماشایه
مجال قومادی دیمکدر • بعض نسخده بو بیت
واقع اولمشی • ازین سموم که بر طرف بوستان بگذشت
بو اسی ضررلو یلدان که بوستانه اوغردی • عجب که
رنگ کلی بماست و بوی یاسمنی • عجب درکه بر کل
رنکی و یاسمن قوقوسی اولا مراد شده هجوم اعدا
کل رنکنی و یاسمن قوقوسنی قومه عجب دیمکدر
دیو مبالغه در • مزاج دهر تبه شد درین بلا حافظ
زمانه نک مزاجی باطل اولدی بو بلاده ای حافظ •
کجاست فکر حکیمی و رای برهمنی • قنده در بر حکیم
فکری و بر برهمن تدبیری • مراد بودر که مزاج

[illegible]

انسانی فاسد اولسه الا طبیب حاذق و حکیم
ماهر علاج و تدبیر مزاج ایلیوب اصلاح ایدر
شمدی زمانه نک مزاجی باطل و فاسد ور و نوع عالم
کاسد اولدی الا تدبیر و علاج و اصلاح مزاج
ایدر بر طبیب کامل و حکیم فاضل کرکدر ٭
و بوندن تنبیه وار درکه پادشاه فکر حکیم ایله
مزاج عالم اصلاحنه سعی ایتمک کرکدر جهاله
اعتماد و اعتبار و ملک و ماله اغترار ایلمک لازم

ولـه ایضـا بو شرح اولناجق غزل اول
غزل درکه مولانا جلال شرح ایتمشدر بو فقیر بر
بیتنده انلرک شرحی اولا علی وجه التلخیص
یارب تا نیا کند و خاطر فاتوره خلجان ایدنی
یارب بیان ایدرم ٭ در بهر دیر مغان نیست
چو من شیدا ئی ٭ دو کل مغان دیرنده بو قدر
بنم کبی بر شیدا ٭ خرقه جائی کرو باده و دفتر جائی
خرقه بر یرده شراب رهنی و دفتر بر یرده
مولانا جلال دیمشی مراد دیر مغاندن مقام طلب

در

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

درویشید الوالکابناء درکه طالبه حقیقت مطلوب
معلوم دکلدر ٭ پس حیران و مست و اوطلب
صحراسنده دوشمشدر ٭ و خرقه رسوم زهددن
کنایت درکه نیجه ظاهر پرستلرکه حجابی اولمشدر
که آنی واسطهٔ جلب منافع فاسده ایتمشلردر
و دفتر اشارتدر مرتبهٔ جلالیه که نیجه لرک سد راهی
اولمشدر که آز نسنیه مغرور اولوب کندولری واصل
ظن ایتمشلردر یعنی جمیع مراتب طلبده بنم
کبی آشفته و حیران یوقدر که بالکلیه جناب قدسه
توجه ایدوب علایق زهد و علمی ترک ایتدم ٭
و فقیر دیرم مراد دیر مغاندن خانقاه بهدر انده بندن
دیوانه و شیدا و طالب یوقدر که ملامیه
طائفه سندن اولوب صوفیانه لباسی یا عرف
لباسنی عشق الهی ایچون بر یرده ترک و کتاب
رسمی آنی ایچون بر یرده ترک ایتدم که طریقته
نیتی و وصوله عزیمتی پیوک ایتدم بیت شده ام
عاشق و دیوانه و حیران جامی ٭ که بجز دیر نماندست مرا

پروانی

دل که آیینهٔ شاهیست غباری دارد • کوکلکه آیینهٔ
شاهی در تیوزی واردر • از خدا می طلبد صحبت
روشن رایی • الله دن استر بر فکری طلبنه روشن یار دوشی
فکرلو صحبتنی • مولانا جلال دیمش نفس ناطقه یه قلب
دیرلر اندن اعلی جوهر قدسی اثبات ایدب روح دیرلر
و نفس ناطقه دن بدنه فایض اولان قوی یه نفس
دیرلر پس قلب برزخ در • واکی جانبه تقلبی اعتباری
ایله قلب دیرلر که القلب بین اصبعین من اصابع
الرحمن یقلبها کیف یشاء حسبنجه در لاجرم من
لایعرف لایعرف الا بصحبة شیخ مرشد او استاد
کامل موجبنجه بر صفا ویرجی کرکدر وفقیر دیرم
قلب مرآت الهی در که اول حضرت جمال با کمالی انده
مشاهده ایدر و قلبک ما سوی یه تعلقی سببی ایله
غباری واردر و آنی لکل شئ صقالة وصقالة القلب
ذکر الله حسبنجه مصیقل و پاک قلمق کرکدر که یوم لا ینفع
مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم موجبنجه
مقبول الهی و منظور شاهی اولا و آنی پاک قلمق
بر

بر کامل روشن رای و مکمل بزم آرای مصاحبتی ایله
اولور که قلب صفا بولوب مظهر تجلی و مشاهده تجلی
اولا آنیکم بو معنی افاده سنده حضرت مولانا اوایل
مثنوی ده دیمش بیت آیینهٔ جانت از آن غماز نیست
زانکه زنکار از رخش ممتاز نیست • جوبها بسته ام از
دیده بد امان که مکر • ارماغلر باغلمشم کوزدن
انکاکه مکر • در کنارم بنشانند سهی بالایی • بنم کنارمه
دیکه لر بر سرو قدی • مولانا جلال دیمش بو مقرردر که
طلب شوقسز متصور دکلدر • و حرکت ارادیه یه
درت نسنه کرکدر بری علم یعنی توجه بو جه ما • و
تصدیق بفائدة ما • بری شوق • بری عزم و جزم
بری قوة محرکه کل منها ثانی یه سبب در • و مراد
سهی بالادن مطلوب حقیقی در که اعلی المطالب
در • پس صدق طلبده کمال شوق کرکدر وفقیر
دیرم مراد بو در که مراقب و متوجه حضرت الهی
اولوب کمال اشتیاقدن چوق اغلدم کو یا کوزمدن
انکمه ارماغلر جاری اولدی لاجرم طلبده مجاهده قلمق

تاکه والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا موجبنجه
ومن طلب وجد وجد صبینجه درجات علیه‌یه و
تجلیات الهیه‌دن بر مقام اعلی و تجلی مولی کنارمده
ثابت اولا ٭ کشتی باده بیاور که مرا بی رخ دوست
شراب کمیس یعنی شول کمیسه که شرابدر گتور که بکا یار
یوزنسز ٭ گشته هر گوشهٔ چشم از غم دل دریایی ٭
اولمشدر هر گوز گوشه سی گوکل غمندن بر دکز ٭
مولانا جلال دیمش غرضی اظهار کمال شوقدر مطلوبه
که مستلزم درکثرت بکائی ٭ مراد دریادن عموم دنیا
ومراتب کثرت در واندن خلاص عشق وتجلی ایله
اولور ومراد هرگوشهٔ چشمدن هرجانبه درکه
اشهری ایله تعبیر اولنمشدر فقیر دیرم کشتی باده
دن مراد عشق الهی در ٭ وغم دل فرقت دوستدن
درکه یار رخنسز گوکل زیاده غمگین اولور ٭ وعاشقه
اندن اعظم غم اولماز ٭ وچشم کنده و معناسنه منحصر در
گوزک هر بر گوشه سی دریا اولمشدر دیو مبالغه ایدر
پس حاصل معنی ومراد بو درکه عشق الهی گتور که

کشتی لفظنک باده
لفظنه اضافتی اضافت
بیانیه در منه

یار

یارو خنسز گوکل زیاده غمناک اولوب اغلمقدن هر بر
گوشه سی دکز اولمشدر ٭ پس بو قدر دریادن خلاص کشتی
عشق الهی اولمینجه اولماز بیت اگر مود تکی بگذرم
زبحر سرشک ٭ که در محیط نشانند شناوری ملاح ٭
کرده ام توبه بدست صنمی باده فروش ٭ توبه ایلدم
بو شراب صاتیجی صنم الی ایله ٭ که دکر می نخورم بی
رخ بزم آرایی ٭ که دخی شراب ایچمیم بر مجلس
بزیجی یوزنسز ٭ مولانا جلال بونده معنی ظاهر
ایله اکتفا ایلمش فقیر دیرم مراد صنم باده فروشدن
بو تشبیه ایدر سالکک مبتدی در ٭ و بزم آرادن
مراد شیخ منتهی در ٭ چون شیخ ناقصک قصورینی
گوردم الی و واسطه‌سی ایله توبه ایلدم که عشق
الهی نوش اتمیم و طریقه سلوک ایلمیم بر شیخ کامل
و منتهی فاضل حضوری اولمینجه بیت سبحه
در گردن عصا در کف مصلی در کتف ٭ پای تا سر
شیخ شهرت جوی باشد شیب و شیدا ٭ بیت
این نکته مگر شمع بیارد بزبان ٭ بو نکته کل سوزی مکر

شمع دله کتوره • ورنه پروانه ندارد بسخن پروانی
بوصنسه پروانه تکی بو قدر سوز پرواسی • مولانا جلال
دیمش عشقک اکی جانبی واردر • بری معشوق بری
عاشق • اولکی ظهور استر الکنجی خفا استر و عشق
انی اقتضا ایدرکه عاشق معشوقده فانی اولا •
لاجرم عاشقده ظهور ایدن اثر معشوقدر رباعی
هر بوی که از مشک و قرنفل شنوی • از سایهٔ آن زلف چو سنبل شنوی
چون نالهٔ بلبل ز پی گل شنوی • گل گفته بود گرچه ز بلبل شنوی
فقیر دیرم بیت این نکته دیدکی نکتهٔ توحید سری درکه
انی مکن معشوق حقیقی دیه بوضسه عاشق صادق بو سری
دیمزکه بونی دیمک جرم عظیم در بیت گفت آن یار کز و
گشت سر دار بلند • جرمش آن بود که اسرار هویدا می کرد
یا خود من عرف الحق کل لسانه حسبجه عاشق واصل
سر الهی سویلمز بیت این مدعیان در طلبش بی خبرانند
انرا که خبر شد خبری باز نیامد غزل ان کان حسن بود
و نبود از جهان نشان • والآن ان عرفت علی ما علیه
کان • اعداد کون و کثرت صورت نمایشت •

فالکل واحد یتجلی بکل شان • نوریست مختفی کرده باوصاف خود ظهور
نام تنوعات ظهورش بود جهان • هر چند در نهان و عیان نیست غیر او
فی حد ذاته نه نهانست و نه عیان • فایض بود بجود بر اعیان از وجود
ساری بود ز لطف در اطوار ز هر جان • دانا بهر بصیرت و بینا بهر بصر
گویا بهر زبان و توانا بهر توان • جامی کشیده دار زبان را که سر عشق
رمزیست کی بگوی و چه ثبت شیرمردان • سخن غیر مگو با من معشوقه پرست
غیر سوزن دیه بن معشوقه یه طپیجی یه • گزوی و جام میم
نیست بکس پروانی • که معشوقه دن و شراب قدحندن
بکا یوقدر یکسه پرواسی • مولانا جلال دیمش عاشق
جمیع ماسوی دن یوز دوندرب معشوقدن غیری
گورمک و اشتمک گرک فقیر دیرم کز لفظنده اولان
از لفظی من اجلیه معناسنه در یعنی بنم شغلم معشوقه
• وانک مرآتی اولان قلبه درکه نفی خواطر و تصفیهٔ
قلب اشتغالنده یم لاجرم بونلره اشتغال بکا
غیریلر احبابدن و احوالنی استماعه مانع اولمشدر
رباعی معشوقه که شد ز نگاهها عالی مست • دی گفت به عاشق لاابالی مست
وصل است ز من کام تو آری هست • تو عاشق کام خویشتنی عاشق من

سن لفظی اصلده [illegible]

نرکسی ارلاف زدان شیوهٔ چشم تو مرنج • نرکس اکر لاف
اورر سه سنك کوزك شیوه سندن انجنمه • نرونوا اهل نظر
ازبی نا بینانی • کتمز لرا اهل نظر اولانلر براعمی اردیجه
مولانا جلال دیمشی نرکسك اکرچه کوزی صورتی وار
اما بینا دکلدر آدم صورتلو دخی بویله چوقدر بیت
شده زاهد بهوای لب وخسار حبیب • همچو نرکس
همه تن دیده ولی بینا نیست فقیر دیرم مراد نرکسدن
شیخ ناقص درکه مشاهده یه قادر دکلدر وچشمدن
مراد ذات در عین لفظنك بر معناسی ذات شی
اولمق اعتباری ایله پس مراد بودرکه شیخ ناقص
تجلی ذات لافن اوررسه انجنمه زیرا اهل نظر اولانلر
اکا اقتدا ایتمزلر بیت دلا ز عقید حریفان بی خرد بکریز
تو مرغ زیرکی از دام دیو و دد بکریز • زان چو چشم چه
خوش آمد که سحرکه می کفت • اول چو ایشیدن بکانه خوش
کلدی که سحر وقتنده دیر ایدی • بر در میکده با دف
ونی ترسائی • بر میخانه قپوسی اوزره دف ونای ایله
بر ترسا • مولانا جلال دیمشی مراد سحرکه دن وقت

انکشاف

انکشاف وفیض در • و میکده دن مراد مقام عشق
وحالت در و ترسادن مراد سالك طالب دین
در خلاصهٔ مراد و معنی بودرکه بکا بو سوزدن غایتده
خوش حال کلدی که بر سالك وقت انکشافده مقام
عشق وحالتده شوق وذوق واعلان ایله دیدی
فقیر دیرم سحرکه دن مراد وقت توجه در • و میکده دن
مراد خانقاهدر • و ترسادن مراد کنه واحوالنی ستر
ایدن صاحب حال در • ودفدن مراد طلب معشوق
ونایدن مراد پیغام محبوب در • خلاصهٔ معنی و مراد
بودرکه بکا اول سوزدن نه خوش حال کلدی که بر مرید
صاحب حال وستار احوال وقت توجهده خانقاه
قپوسنده طلب معشوق وجذب مطلوب
وجذب محبوب ایله ایدی • کر مسلمانی از اینست که
حافظ دارد • کر مسلمانلق اول اسلوبدن ایسه
که حافظك واردر • آه اکر از پی امروز بود فردایی
آه اکر بکوندن ایچون اولسیدی یارنلق • مولانا جلال
دیمشی بونی یارنه حقیقت ظهور ایدر مجاز اولمز •

معدل قول به مخلص
بیتی در منه

واخلاص وما هو الواقع پیدا اولور ریا و تصنع اولمز
بکبون اولیه اولیدی یعنی اهل مجاز واصحاب ریا
بکبون اهل حقیقت ومخلص اولالر ایدی **بیت**
فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید • شرمنده رهروی
که عمل بر مجاز کرد **فقیر** دیرم مراد بودر که یاران که جمیع
ما سوی دن قطع تعلق قلنور وتوجه انجق حضرت
حقه اولنور بکبون اولیه اولیدی وصول الی الله بالفعل
حاصل اولوب سالک طالب واصل اولور ایدی
بیت مستی زد این ترانه با آواز چنک وگفت • یا طالب
الوصول تجردلکی تقبل • صاحب نظر واهل انصاف
اولانلره ظاهردر که بو بیتک شرحنده مولانا
جلال ذکر اتدکی شرح تدقیقات فلاسفه قبیلندن
واهل سلوک اولمیانلر قال وقیلندندر • وفقیر
ذکر اتدکم درویشانه تعبیر واحوال وسلوکه ملایم
تعبیردر امیری انظر الی ما قال ولا تنظر الی
من قال حسبنجه نفس مقوله نظر ایدوب قائله نظر
ایتمک کرککه پس الا نظر اته که مولانا جلال دیار مجلده

عظیم

عظیم وبو فقیر دیارده رومده حقیردر **قطعه**
کوبند انند جا بهلان قدرح • چون کهر قیمتم نکردد کم
قیمتم چون خطام دنیا نیست • از طلبش ان از ان شدم ابکم
از خدا اخروی بها خواهم • کو بود بو کزنده و محکم
وله ایضا دیدم بخواب دوش که ماهی برآمدی
کوردم دوشده دون کیجه که بر آی طوغدی • کز عکس
روی او شب هجران سر آمدی • انک یوزی عکسندن
هجران کیجه سی تمام اولدی بو بیت مرهمو ندر •
تعبیر چیست یار سفر کرده می رسد • تعبیری ندر
سفر اتمش یار ایرشور یعنی کلور • ای کاج هر چه
زودتر از در درآمدی • ای حرف ندادر منادی
محذوف در کاج بونده کاشکی معناسنه در •
یعنی ای رقی کاشکی هر ندکلو تیزرک ایسه
قپودن ایچرو کلیدی • مراد بودر که خواجه
حافظک یاری بر شیخ عزیز سفره کتمش ایش
ذکر اتدکی رؤیا واقع اولوب انکه تعبیری
اول سفره کیدن یارک قدومی اولوب انکا تیزجک

[illegible]

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن

کلمسنی استدعا اتدکی حکایت در بیت جانم بدر
شدی بملاقات حضرتش • آن خواجه از رهِ کرم بر
در آمدی • دکورشی بخیر ساقی فرخنده فالِ من • ذکری
خیر اولسون بنم ساقی مبارک فالم گر در مدام با قدح
و ساغر آمدی قیدوندن مراد قدح و صغرج ایله کلور
ایدی • مراد بودرکه اول شیخ مبارک قدمه دعا ایدب
کلدکجه عشق الهی ایله مالی قلب صافی ایله کلور ایدی دیو
خوش بودی ار بخواب بدیدی دیار خویش • خوشی
ایدی اگر دوشده کوریدی کندو دیارنی • تا یاد
صحبتش سوی ما رهبر آمدی • تا انکا صحبتنی اکمق
بزم جانبمزه قولاغز کلیدی • مراد بودرکه دوشنده
کندو دیارنی کورسه بوننده اولان صحبتی تذکر
ایدب اول تذکر انکا بو جانبه کلمکه قولاغز اولور
یعنی کلمکه باعث اولور ایدی • انکوتد ابسنک دلی
کرغت رهنمون • اول کمسه که سنکا طاشی کوکلولکه
قولاغز اولدی • ای کاشکی که پایش بسنکی در
آمدی • ای دوست کاشکی ایاغی طاشه کلیدی

مراد

دکورشی بخیر جملهٔ دعائیة در
مدام اکی معنایه کلور بری
دایم بری شراب اکنجی معنی
ملاحظه سی ایله قدح و ساغره
مناسب در و قدح بیوکنه
و کوچکنه دیرلر اما ساغر
اکثر کوچکنه دیرلر نتکیم
صغرج دخی کوچکنه دیرلر
منه

رهنمون لفظی راهنمون
لفظندن مخفف در
بو اکی لفظ و لفظ راهبر و انکل
مخففی رهبر و راهنمای لفظی
و انکل مخففی رهنما و رهنما
لفظلری قولاغز دیمکدر
منه

مراد بودرکه شول کمسه که سنی بو طرفه کلمکه مانع اولوب
سنکا دل لکه اورشدی ایدی کاشکی ایاغی طاشه دوقنه
ایدی که متاع خیر در • فیض ازل بزور و زر ار آمدی
بدست • فیض ازل اگر قوت و التون ایله الکلیدی
آب خضر نصیبهٔ اسکندر آمدی • خضر صوینی
یعنی آب حیات اسکندر نصیبی کلور ایدی
مراد بودرکه فیض الهی ضعیف و فقیر اولانلره
اولیوب قوی و غنی اولانلره اولمز والا آب حیات
خضره نصیب اولمز اسکندره نصیب اولور
ایدی • یاخود فیض الهی یه قوت و التون شرط
دکلدر مشیة الله متعلق اولدوغی کمسیه اولور
انونکیچون خضره نصیب اولوب اسکندره
نصیب اولمدی بیت بفضل است فیضش
از آن آب جان • نصیب خضر شد علیه السلام
جانش نثار کردمی آن دلنواز اگر • جانی انکا نثار
ایدر ایدم اول کوکلی اوخشیجی اگر • چون روح محض
جلوه کنان در در آمدی • روح محض کبی جلوه ایدرکه

سینه یه کلیدی • مراد اول یار عزیزک وصلنه کمال
رغبتی ذکردر • آن عهد یاد باد که از بام و در مرا • اول
عهد اولمسون که طامدن و قپودن بکا • دایم پیام یار
و خط دلبر آمدی • دایم یار خبری و دلبر خطی کلور ایدی
مراد بودر که سن دلبر بونده ایکن گاه طام اوزرندن
بکا خبر سویلر ایدک و گاه اول چندان قپویه کلوب
سویلردک و گاه قپویه مکتوب کوندرر ایدک اول
زمان اونتلمسون خلاصهٔ مراد کروکلک که اول حال
کرو میسر اولسون دیمکدر بیت هر که از من دل برد
من نام او دلبر نهم • لفظ دلبر را چو معنی دلبر بنده
بوده است • کی یافتی رقیب تو چندین مجال ظلم
قچن بولور ایدی سنک رقیبک بو دکلو ظلم مجالنی • مظلومی
اوشبی بدرِ داور آمدی • بو مظلوم بر کیجه اکر حاکم قپوسنه
کلیدی • مراد مظلومک دعاسی درگاهِ حقده مستجاب
اولدوغنی ذکردر که رسول الله علیه السلام معاذ بن جبله
دیمش اتق دعوة المظلوم فان الله تعالی لم یجعل
بینه و بینها حجابا بیت ایو مغه لبلون انی سعی انم رقیب

حقیقتی مظلومک آهندن سحرگاه
که اگر پرده قوما مشدر الله

غافل

غافل یوریه بونده حقیقی آه سحر وار • خامان ره
نرفته چه دانند ذوق عشق • سالک اولمامش خاملر
نه بیلورلر عشق ذوقنی • دریا دلی بجوی و دلیری
سرآمدی • بر کوکلی دکز استه و بر بهادر و بر سرآمد
مراد اول شیخ عزیزه خطاب درکه دیه سالک
اولمیان خاملر ارشادنی ترک قیل که انلر ذوق
عشقی بلمزلر بر دریادل و دریا حضرتده بهادر سرآمد
استه که تو بینک ضایع اولمیه • کوهر بجود ا
بیان فروغ منست • اکر قوری و دکز اورتسنده
فروغ اولمیدی • کاهِ بیهوده راز جبین عنبر آمدی
مغلوب حنفرک النندن عنبر کلور ایدی
مراد بودر که بر و بحرک فرقی واردر که گاه بحردن
عنبر حاصل اولور گاهِ بردن حاصل اولمز اکر بر و بحرک
فرقی اولمیدی استخدام اولنان بیهوده لم دخی عنبر
حاصل اولور ایدی • ور دیگری بشیوهٔ حافظ زدی
رقم • اکر بر غیر حافظ شیوه سی ایله رقم اوریدی
مقبولِ طبعِ شاهِ یحیی نبودی آمدی • یحیی بلبلجی

یحیی

شاهک طبعنک مقبولی کلور ایدی • مراد حافظک کلامی
مرغوب الاسلوب در انو کیچون هنرمو تبیسی اولان
شاه قتنده محبوب در بو عزیزک کلامی دخی بویله اولیدی
اول دخی مقبول حضرت شاه اولور ایدی دیمکدر •

وله ایضا روزگاریست که ما را نگران می داری

بو روزگاردر که بزی منتظر دوتدسن • بندگان را نه بوضع
دگران می داری • قوللری غیریلر وضعی ایله دوتمزسن مخلصانه •
مراد اول یار عزیزن کلمکده تاخیر ایدوب انتظار ویردکی
حکایت و بنده مخلصلرن غیریلر کبی کورمدکندن شکایت
در • گوشهٔ چشم رضائی بمنت باز نشد • سنک
رضایه منسوب کوزک کوشه سی بکا آچلمدی • اینچنین
عزت صاحب نظران می داری • صاحب نظرلر
عزتی بو تجلیل دوتدسی • مراد بودر که بز صاحب
نظرلرز اما بزه رضا ایله نظر کوشه سن دوتمزسن
یعنی رضا نظری ایله نظر اتمزسن و صاحب نظرلره
عزت اتمزسن • نه گل از داغ غمت رست نه بلبل
در باغ • گل سنک غمک داغندن قورتلمدی نه بلبل

باغده

باغده • همه را نعره زنان جامه دران می داری •
دوکلیسی نعره اورتجی قفتان یرتجی دوتدسن
مراد گل داغ غمدن قفتانن یرتجی دوتدسن و بلبلی
نعره اورتجی در • لاجرم باغ عالمده عشق الهی
مؤثر در دیمکدر • ساعد آن به که بپوشی تو که از
بهر نگار • بیلکی اول ایکیدر که او رعیه بیلسن که نقش
و رنگ ایچون • دست در خون دل پر هنران می
داری • ای چوق هنرلولرک کوکلی قاننه دوتدسن
مراد ساعدن قدرت قویه در • لاجرم حضرت
حقدن آنی استدعا ایدر که قدرت قویه سن
ستر عیوب اهل هنر اولانلرک قلبنده تأثیر
ایدوب کندویه قلوبی منجذب قلوب حب ما سوی
دن و محبوب مجازیدن تخلیص ایده نیتکم دیده
پذیر تجربه ای دل تو ئی آخر زچه روی • تجربه اثناسی
ای کوکل سفسن اخی نه یوزدن • طمع مهر و وفا زین پسران
می داری • شفقت و وفا طمعنی بو اوغلانلردن
دوتدسن • مراد متکلمدن روح و مخاطبدن

بو بیتده لف ونشر مشوش وارد در منه

تجربهٔ عشق ندی خود زچه روی بکه

بو گلمسنک بر نسخه یه چوق مباشرتی اولسه الکا بو انک بابا سه دود دیدلر نیتکم کتوب خزانه مباشرت ایله نه ابو الحزات دیدلر قلب کثیر التجربه اولدوغی اجلدن الکا پیر تجربه دیدی منه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

قلب درکه اول بولمادیوسن کثیر التجربه سن اوغلانلردن
شفقت و وفا کلمدوکن بیلورسن پس بونلردن نیچون
بویله شفقت و وفا طمع ایدرسن **بیت** فراغت
آیله کوکل ای دل امید وصل دلبردن • بیلورسن کم وفا
کلمز جهان ایچره کوزللردن • کیسهٔ سیم وزرت
پاک بپالید پرداخت • آلتونکی وکومشکی کیسه سنی
پاک اوینیوب کورک • زین طمعها که تو از سیم بران میداری
بو طمعلر اجلیچون که سن کومش کوکسلولردن دوتدوکا
مراد بودرکه کومش کوکسلولره طمع ایدن کیمسه
آلتونی وکومشی کیسه سن تمام الکل کرک **بیت**
خرابت کند شاهد خانه کن • برو خانه آباد کردان بزن
دل و دین رفت ولی راست نمی یارم گفتن • کوکلی
و دینی کیتدی ولی طوغری دیمکه قادر دکلم • که منی
سوخته دل را تو بدان می داری • که بنی کوکلی یانغشی
سن الا دوتدسن • مراد بودرکه قلب ماسوایه کیتدکده
و دین طریقت که ترک ماسوی در اول کیتدی ولی
قادر دکلم • یعنی اول حضرتده اول قدمی واکا اقتدا ا

بوقدر

بوقدرکه دیم بن خسته خاطری سن بوکا دوتدک
و بویله ایلتدک و لکن • کرچه رندی و خرابی کنه ماست
بهمه • اکرچه رندلک و خرابلق بزم کناهمزدر ولی
عاشقی کفت که تو بنده بران می داری • بر عاشق
دیدی که سن قولی اکا اوزرنه دوتدسن • مراد
بودرکه عاشق صادق اولان سیاتی حضرت
حقه اسناد اتمکه قادر اولور **بیت** فاعل مختار اوست
در همهٔ انجمن • سنید بیچاره شد متهم مرد و زن
یاخود عاشق اولان صرف اختیاردن معطل •
اولوب هر فعل حضرت حقک اولوب بن اعدم
سن اتدک دیمکه قادر اولور دیمکدر **بیت** بخت
از تو و جان از تو دین و دل از تو • تونی که بخت
بلندی و طالع مسعود • ای که در دلق مرقع طلبی
ذوق حضور • ای کیمسه که یالو خرقه ده استرسن
حضور ذوقنی وحشت هده صح الذتنی • چشم بیتری
عجب از بیخبران می داری • بر عجب سن کوزنی یعنی
رجاسنی خبرسزلردن دوتدسن • مراد بودرکه

بعض نسخه‌ده صنم سوزی واقع اولمشدر [illegible]
[illegible]
حیزی ۶

مرقع خرقه کینلر اکثر اهل ریا و حضرت حقدن بیخبرلردر
پس ای طالب حضور خدا اگر سن دخی لباس ریا
کیوب حضور ذوقن استرسک بیر عجب وار صعب
رجاسن بیخبرلر و بی بهرلردن استرسن طریق اخلاص
اول دکلدر و خبردار اولان مخلصلردر انلر دکل
بیت تا قیامت بوی معنی نشنوی • تا قیامت کر تره
صورت روی • نرگس باغ نظر چون تو ئی ای چشم
و چراغ • نظر باغنک نرگسی چون سنسن ای گوز
و چراغ • سر چرا بر من شوریده گران می داری
باشی نیچون بن دلخسته آغز دوتمسن • یعنی التفات
اتمزسن مراد مخاطبدن نظر الهی باغنک عینی
اولان مرشد کامل در انون عین عنایت طلب
ایدب التفات اتمدکدن شکایت ایدر بیت
بس چاره سازی بس دلنوازی • مارا نظر کن از عینه
عاجی • تا صبا بر گل و بلبل ورق حسن تو خواند
تا صبا گله و بلبله سنک حسنک ورقنی اوقیدی
همه را شیفته حال و نگران می داری • دوگلیمی

دلویدم

دیوانه

دیوانه حاللو و عاشق دوتمسن • مراد بودر که نفحهٔ ربانیه
معشوقه و عاشقه حسن حقدن اثر اظهار ایدجک
جمله معشوق و عاشق حضرت حقه عاشق اولور
رباعی یا امة العشاق و التصابی • دونکم خلوت الشراب
بنوا کوس المدام بجلی • وذا جمال بلا حجاب
گوهر جام جم از کان جهان دگرست • جام جم گوهری
عنبری جهان معدنندن در • تو تمنا ز گل کوزه گران
می داری • سن بو داخچیلو باجنقدن غنا ایدرسن
مراد بودر که عشق الهی گوهری اهل باطن و صاحب
حقیقت اولانلرده بولنور سن انی اهل ظاهر و اصحاب
ریا مادهٔ بی قدرلردن استرسن انونکیچون بولمزسن
بیت دلا بر گوهری راهست کانی • چنانکه هر متاعی
را دکانی • مگذران روز سلامت بملامت حافظ
کچه به سلامت کونن طعن ایله ای حافظ • چه توقع
ز جهان گذران می داری • کچیجی جهاندن نه رجا دوتمسن
مراد بودر که کشی سلامت کوننده طلب دنیاده
اولسه نیچه طعن و توبیخ استماع ایدر فانی ایچون

عاقل اولان تشنیع استماعین اختیار ایتیوب
نفسنی اندن کچوروب سلامت کونن ملامت وملالت
ایله کچورمز بیت از چشم جز آن جان وجهان را کذرانید
تا خوش کذرانید جهان کذران را ولە ایضا
رفتم بباغ صبحدمی تا چنم کلی ⁘ کتدم باغە صباح وقتندە
تا برکل دو شرح ⁘ آمد بکوشی ناکهم آواز بلبلی ⁘ قولاغمە اوزنی
کلدی ناکاه بر بلبل آوازی ⁘ مراد منطوقدن ظاهر در
که عاشق معشوقی ایچون فریاد ده اولور معشوقی
فانی یه عاشق اولان بو بلیە اولیجق معشوق باقی یە
عاشق اولان طلب وفریاد ده بو نک اضعافی کرک
بیت بعین یقین عاشقان دیده اند ⁘ که غیر از خدای
جهان هیچ نیست ⁘ مسکین چو من بعشق کلی
کشته مبتلا ⁘ یعنی بلبل مسکین بنم کبی بر کل عشقنە
مبتلا اولمش ⁘ واندر چمن فکندە ز فریاد غلغلی
وچمن ایچنە اتمش فریاددن بو غوغا ⁘ مراد او لکی کبی
عاشقدە فریاد وفغان اولدوغنی بیان در
بیت کریبان میدرم هردم که دامن درمکش از ما

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن
لفظ چنم لفظ چینمدن
مخفف در منە

که

کە ما شناخ دیداریم ومست وعاشق شیدا
می کشتم اندران چمن وباغ دمبدم ⁘ طولاندم اول چمن
وباغدە دم بدم ⁘ می کردم اندران کل وبلبل تاملی
ایلدم اول کل وبلبلدە بو فکر ⁘ بو اوج بیت مرهونقدر
کل یاد خار کشته وبلبل قرین عشق ⁘ کل خارە یار
اولمش وبلبل عشقە قرین ⁘ این را تغیری نه وآن را
تبدلی ⁘ بو نکا تغیر یوق وانکا تبدل یوق ⁘ مراد کل خارە
یار اولمغی وبلبل عشقە قرین اولمغی ترک اتمز دیمکدر
خلاصە مراد کل که معشوق فانی در خارە یار عاشقدن
بیزار در خلاف معشوق باقینک وبلبل که عاشق
مجازی در ترک عشق اتمز عاشق حقیقی ترک عشق
حق ایتکنون جایز اولا دیکی اولور بیت جان میدهم
بباد وغمت می برم بخاک ⁘ طوبی لمن یموت وفی قلبه
هواک ⁘ چون کرد در دلم اثر آواز عندلیب ⁘
چون که کلمدە اثر ایلدی بلبل آوازی ⁘ کشتم چنانکه
هیچ نماندم تحملی ⁘ شو یلە اولدم که هیچ بنم تحملم قالمدی
مراد بو در که بلبلک آوازی بکا اول قدر تاثیر ایلدی که

صبره مجالم قالمدی • یعنی عاشقی فانی بویله فریاد قلوب
ترکِ عشق ایتمجک عاشق باقی اولان نیچون فریاد
قلمیه و فانی زحمتسز حاصل اولمیجق باقی ندن سهولت
ایله حاصل اولا دیو ای صبر و قرار اولدم • بس گل شکفته
می شود این باغ را ولی • نیچه گل آچلور بو باغه اما کسنی وفاکی
خار و نچیدست از و گلی • نکه خار بلاسنسز اندن دوشرمدی
بر گل • مراد باغ جهاندن بلاسز انتفاع اولمز ندکلو
چوق انتفاعه قصد اولنسه اول دکلو چوق بلا چکلور
پس عاقل اولدر که باغ فانینک انتفاعنی ترک ایدوب
باغ باقی و حضرت حقه تلاقی قصد ایلیه • حافظ مراد
امیدِ فرح در مدارِ گون • او لکی مدار لفظی فارسی در که
نهی درداشتن لفظندن • ایکنجی مدار لفظی عربیدر
طولانجق یر • و طولاغق معناسنه • و لفظِ گون فتح
کاف ایله تغرنی در اولمق و جهان معناسنه در • بو نده بر
بو مکل ایکنجی معناسی مراد اولمق مناسب در یعنی ای حافظ
فرح امیدن دوتمه بو جهان دورندن • دارد هزار
عیب و ندارد تفضلی • بیک عیبی وار در بر احسان

اعمسی

زین دیار کو...

اعمسی بوقدر • مراد منطوقدن ظاهر در بیت گردشِ
گردونِ دون آزادها را بنده کرد • کودلی کی گردش گردون دون
مجروح نیست ولهُ ایضاً زین خوش رقم که بر گلِ
رخسار میکشی • بو خوش رقمدن که گل یکاق اوزره چکرسن
خط بر صحیفهٔ گل و گلزار می کشی • خطی گل و گلزار
اوزره چکرسن • مراد مخاطبدن حضرت خدادر که قلم قدرت
ایله گل یکاق اوزره رقم چکوب صحیفهٔ گل و گلزار اوزره
خط یازر بیت گرچه بسیار دیران بجهان آمده اند
هیچ یک بر درِ گل نکشیده خطی • اشیکل حرم نشین
نهان خانهٔ مرا • بنم گلکارمک حرم نشینی اولان کوز یاشنی
زان سوی هفت پرده ببازار می کشی • اول یدی پرده
جابندان بازاره چکرسن • یعنی آشکاره ایدرسن
مراد بودر که کوز که یدی طبقه در کوز یاشی اول یدی
طبقه دن ایچروده مخفی اولان حرمدان صنع الهی ایله
طشره چقرانی استغراب ایدوب صنع حقی استحسان
ایدر و کوز یدی طبقه و اوچ دطوبتدن مرکب ایدوکی
یو قرودهکی کره تفصیل اولنمشدر و اجمالی بو اکی بیشده

بو تکل تقطیع دخی
غزل ابا بعا کبی در
...

مذکور در قطعه کرد آفریدکار تعالی بصنع خویش
چشمت بهفت پرده وسه آب منقسم • صلب و
مشیم وشبکه زجاجی وبی جلید • بی عنکبوت
وبیض وعنب قرن وملتحم • کاهل ذوی چوباد صبا
دا ببوی زلف • لفظ کاهل اوی وصف تن کیبی در
یعنی باد صبا کبی بر کاهل کیدجی • مراد تعبیر بالنقیض
اعتباری ایله باد صباکبی چابکی دیمکدر یعنی انک کبی
چابکی زلف فقوسی ایله • هر دم بتقید سلسله در کار میکشی
هردم زنجیر یاغی ایله ایشه چکرسن • مراد صبا کبی چابکلری
عنیب هویت رایحه سی ایله زنجیر تسخیر ایله باغلیوب
استخدام ایدرسن دیمکدر فی الواقع صبا کبی سریع
واندن اسرع اولان افلاک وملائکه حضرت حقک
تسخیری ایله معتدلر اولوب عمله دررلر بیت
جمله اجسام عظام وچابکان • هرچه فرماید خدا ازو دشتا
کنند • هر دم بیاد ان لب میکون وچشم مست
هر دم اول شراب رنکلو لب ومست کوز یادی ایله
از خلوتم بخانه خمار میکشی • بنی خلوتدن شراب صباتیجی

اونه

اونه چکرسن • مراد کلام مکیف وذات جاذب
تذکری ایله بنی انس ظلوع خلوتنده وانلرکه صحبتندن
کیفیت الهیه ویدر شیخ خانقاه بهنه الترسن دیمکدر
بیت انکه زاهد بود لعل وچشم یاد • می برند اورا بدار
می فروش • کفتی سیه تو بسته فتراک ما شود • دیدک
که سنک با شکل بزم قایشمز باغلنمش اولمق لایق در
سهلست اکر توز جمت این بار میکشی • اسانندر
اکرسن بو یوک زحمتی چکرسک مراد بو ینغ ربقه
جذبه حقده اولمق بلکه آسان بلکه مطلب جان در
اکر عنایت الهیه بو کلفتی اختیار ایدرسه دیمکدر •
بیت سرم دار رفعت قدر این قدر بس • که باشد
بسته فتراک آن پاک • باچشم وابروی توچه تدبیر دل کنم
سنک کوزک وقاشک ایله کوکل تدبیرن نیلیم یعنی
نیجه ایدم • وه زین کمان که بر دل بیمار میکشی • واه
بو یایدن که خسته کوکله چکرسن • مراد تجلی حضرت ذات
ورموز خفی واشارات اولیجق قلب نی اختیاد
منجذب • بلکه منسلب اولوب قابل ضبط اولمز •

فقیر سعدی دیکر دیوان حافظ نسخه‌لرنده
مصراع ثانی اول لفظ وه بولنمشدر
[illegible]

که بو ضعیف کمانِ قوی تیرینه مقابله و مقاومه ایده‌مز
بیت چشم و ابرویت قوی اند و دلِ زارم ضعیف
کی بود تا یک ضعیف آید بآن دو در مصاف • بازآ که
چشم بلا زرحمت دفع میکنم • گل که پیراهن کوزدن سنگ
یوز کوزدن دفع ایدم • ای تازه گل که دامن ازین خار میکشی
ای تازه گل که اتکنی بو دکندن چکه‌سن • مراد سالک
مبتدی دعوتی درکه انکا دیر گل که پیرهن قطری یعنی یوزلر
قطرن سنگ یوز کورن دفع ایده‌یم که خار دنیادن اتک
چکوب حجرۀ خلوتده سلامت اولاسن بیت اگر خواهی
که ایمن می‌نشینی • بیا در حجرۀ کان دار الامانست
حافظ دگر چه می‌طلبی از نعیم دهر • ای حافظ دخی نه
استرسن زمان نعیمندن • می میکشی و طرۀ دلدار
میکشی • بو مصراع اخرک اولکنده اولان لفظ کسر میم
ایله ادات حال در • اکنجی لفظ فتح میم ایله شراب معناسنه
در • معنای مصراع بو درکه شهد کیبی لاله شراب چکرسن
یعنی ایچرسن و دلدار زلفنی چکرسن یعنی دوتارسن
مراد بو درکه نعیم دنیاده بوندن اعظم اولمزکه عشق

حق نوش ایلیب و غیبِ هویتدن حصه‌دار اولاسن
بیت دایما در وصلِ آن جان و جهان مستغرقیم • پس
دگر از دو جهان چیزی نمی‌خواهیم ولہ ایضا
ز دلبرم که رساند نوازشِ قلمی • دلبردن بکا یتشدرر
قلم او عشقمیسن • کجاست پیکِ صبا گر همی کند کرمی
قنده در صبا پیکی اگر بو کرم ایدرسه • مراد بو کوکلنی
الن یارِ عزیزدن مکتوب کلمسی استدعادر بیت
ای نامه بو بیاد تو بادی سلامِ خشکل • چون یار رشحۀ
قلم از من دریغ داشت • نمی‌کنم گله لیکن ابرِ رحمتِ
دوست • بو شکایت اتمزن لکن دوستک رحمت
سحابی • بکشت زارِ جگرتشنگان نداد نمی •
جگری صوسزلر اکیننه ویرمدی بوینم • مراد شکایت
اتمزم دیوب مکتوب کوندرمدوکندن شکایت
تعریضی در بیت شکوت وما الشکوی لمثلی عادة
ولکن تفیض الکاس عند امتلائها • قیاس کردم
و تدبیرِ عقل در رهِ عشق • قیاس ایلدم و عقل
تدبیرین ایلدم عشق یولنده • چو شبنمست که

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

مکتوب کوندرمک
کویا قلم ایله اوتمقدر
من

بو بحره کشندر رقمی • چه کبی در که دکزه رقم چکه • مراد
بودر که بن الکا مکتوب کوندرمک فکر اتدم اما قیاس
ایلدم که بو حال چه بحره رقم کوندرمکدر • خلاصهٔ مراد
بن الکا مکتوب کوندرمک بوز یاده ادنی بر نهایتده
اعلی یه مکتوب کوندرمکدر که هیچ مناسبت یوقدر
دیمکدر بیت ایا واحدا فی الانام بلطفه • علیک
سلام الله ما طلع البدر • بیا که خرقهٔ من گرچه وقف
میکده است • ولی که بنم خرقم گرچه میخانه لره وقفی در
ز مال وقف نبینی بنام من درمی • مال وقفدان کورمز
سن بنم آدمه بر اقچه • مراد بودر که خرقهٔ بنم خانقاهلر
وقفی در اما وقفدان بکا بر اقچه تعیین یوقدر بیت
نظر جان و دلم جز بتو نیست • جان و دل بین که چه عالی نظرست
چرا بیک نی قندش نمی خرد انکس • نیچون بو شکر قمشی
ایله المز اول کمسه • که کرد صد شکر افشانی از نی قلمی
که یوز شکر افشانلق قلور بر قلم نی ایله • مراد بودر کو
اول کمسه تمام منشی و کاتب شغلی در که قلم قمشی ایله
شکر افشانلق ایدر اما بنی بر قلم ایله الماز و هم کت

کرد لفظی بوغیره کند
لفظی معناسنه در
مشه

الکدی

الکدی شعر لا رسول ولا تعرف حال • ولکن بهذا مقالات
ملالی • دلم گرفت ز سالوس و طبل زیر گلیم • کوکلم
دوتلدی یعنی بیکرندی ریادن و گلیم التنده طاولدن
یعنی مخفی و مستور عشقبازلقدن • بیا که بر در میخانه
بر کشیم علمی • ولکن که میخانه قپوسی اوزره فالورم بر سنجاق
مراد مستور سلوک ایتکدن او صندم من بعد آشکاره
سالک طریقت اولوب و ساکن خانقاه اولمق
استرم دیمکدر قطعه قصه در پرده مکویم که آن
شاهد جان • عاشق خویش بخواهد که هویدا باشد
علم نصرت منصور از آن بالا شد • عشقبازیش
بنزد همه پیدا باشد • طبیب راه نشین درد عشق
نشناسد • یولده اوتورجی طبیب یعنی یولده
بساط یایوب طبابت کوسترن طبیب عشق
دردنی بلمز • برو بدست کن ای مرده دل مسیح
دمی • یوری الده قیل یعنی تحصیل ایله اکا
کوکلی میت بر عیسی نفسی • مراد منتهی اولمیه
یولده اوتورن شیخ ناقص عشق الهی دردنی بلمز

دردیکه دوا قلمز امدی ای قلبی مرده اولان سالک بد
احیای موتی یه مالک شیخ واصل حاصل قل که قلبکی
احیا ایلیه سنی واصل مولی ایده بیت هرکه راهی را
ندیده باد ها • رهبرت کی باشد ای مرد خدا • حدیث
چون وچرا درد سر دهد ای دل • پیته و پیچون سوزی
باشی اغریسی دیر ای کوکل • پیاله کیر و بیاسا ز عمر
خویش دمی • قدح دوت دکلن کند و عمر کدان بر دم

پیاسا لفظی امردر آسا یدن لفظندن منه

مراد بودر که علم ظاهره اشتغال و بحث وجدال یعنی
لم لا یجوز ان یکون کذا فذا اعی وکیف یکون کذلک
بحثی باش اغریسی کتورر عشق الهی نوشنده عبادت
وفراغ خاطره مشغول اولوب عمردن بردم راحت اول
نیچه بر بحث وجدال وقیل وقال ایله کند وکه صداع ویرر سن
قطعه زمان ضایع مکن در علم صورت • مکر چند انکه در معنی
بری راه • چو معنی یافتی صورت رها کن • که ان تخمست
واینها سر بسر کاه • بیا که وقت شناسان دو کون
بفروشند • کلکه وقت بلنلر اکی جهانی صترلر
بیک پیاله می صاف وصحبت صنمی • بر قدح صافی شرابه

دیر

ویر محبوب صحبتنه • مراد بودر که شونلرکه وقتک قدرن
بلورلر اکی جهانی بر عشق خالصه ومحبوب حقیقت
صحبتنه صترلر یعنی الکا صرف ایدرلر قطعه روز رایکان
ز دست مده • دست این روزکار کوتاهست •

نیست امکان انکه باز رسد صح

که بدان دولت دراز رسد • دوام عیش وتنعم نه شیوهٔ
عشقست • عیش وتنعم دوامی عشق شیوه سی دکلدر
اکر معاشر ما ئی بنوش نیش غمی • اکر بزم مصاحبمز
ایسک ایچ غم نیشترن • مراد بودر که عشق الهی
طریقتی دوام عیش وتنعم دکلدر • بلکه انک شرطی
مجاهده وریاضتدر • لاجرم اکر بزم مصاحبمز
ایسک غم نیشتری المی چکل غزل ان کنت ممن یدعی
حبنا • اصبر علی الفقر وطول العنا • یافوز من یترک
ماعنده • من الذی یبتغی ماعندنا • کم عاشق خاض
المنایا الی • ان نال منا سؤله والمنا • معاشر الاحباب
بشریکم • قد ذهب الحزن وزال العنا • مدامة وافقت
دو وقت صفا • ومطرب غنا وساقی دنا ❀
سزای قدر تو شاها بدست حافظ نیست • سنک

قدرک لایقی ای شاه حافظ الندده دگلدر • جز از نیاز
شبی و دعای صبحدمی • گیجه لک نیازندن و سحر وقتی
دعاسندن غیری • مراد بودر که حافظ سنک قدرکه
لایق خدمته قادر دگلدر قدرتی انجق گیجه نیازنده و صباح
دعاسنده در **وله ایضا** ذکوی یار می آید نسیم
باد نوروزی • یار محله سندن گلور نوروزه منسوب
یلک خوش قوقولوسی • ازین باد ار مدد خواهی چراغ
دل برافروزی • بو یلدن اگر مدد استرسک کوگلک چراغنی
یالکلندرسن • مراد بودر که سالک طریقت اولانه
جانب الهیدن نفحۀ ربانیه ظاهر اولورسه سالک
اول نفحه دن مدد استرسه و اکا تشبث ایدب
کیدرسه کوگلی روشن اولور **بیت** گدای باد حبیب
دستی بران خاک قدم داری • چه باشد گر بگردی دیده
ام را محترم داری • چو گل گر خرده داری خدا را صرف
عشرت کن • گل کبی اگر آلتون خرده لرک وار ایسه الله
ایچون عشرته صرف قیل • که قارون را غلطها داد
سودای زراندوزی • که قارونه غلطلر ویردی آلتون

شبی و صبحدمی لفظلرنده اولان حرف یا یاء مصدریه یا نسبیه در منه

مفاعیلن مفاعیلن
مفاعیلن مفاعیلن

قزلغی

قزنغی سوداسی • مراد بودر که گل ایچنده صاری وجه
خرده جقلر واردر آلتون اوافی کبی اگر سنک دخی وار ایسه
لله عشرته و ثواب آخرته صرف قیل که قارونه آلتون قزنغی
غلطلر ویردی منع زکوة ایدوب موسی علیه السلامه افترا
ایلیوب حطام دنیایه مشغول اولوب آخر الامر خسف
اولدی **شعر** دلیلک ان الفقر خیر من الغنی • وان
قلیل المال خیر من المثری • لقاءک مخلوقا عصی الله للغنی
ولم تر مخلوقا عصی الله للفقر • می دادم چو جان صافی
و صوفی میکند عیبش • بو شراب وار در جان کبی صافی
و صوفی عیبلر آنی • خدا را هیچ عاقل را مبادا بخت
بد روزی • یا ربی هیچ عاقله یوزمز بخت رزق و نصیب
اولمسون • مراد بودر که عشق خالص وار در روح
کبی صافی اما صوفی یعنی صوفی حریص دنیا انی عیبلر
یا ربی هیچ عقل ابلنه یوزمز بخت نصیب اولمسون
کرترک باقی قلوب طالب فانی اولمسون **رباعی**
بودیم درین عالم فانی رفتیم • زین ملک بملک جاودانی رفتیم
گشتیم ز مملکت فنی خود بیزار • از مملکت فنی بملک جانی رفتیم

تعبیر بالنقیض قواجه حافظک عادتی ایدوکی مرارا معلوم اولمشدر منه

بخشش
سخنش

طریق کام جستن چیست ترک کام خود کردن • مراد
استمک طریقی ندر کنند و مرادنی ترک ایلمک • کلاهِ
سروری آنست اگر این ترک بردوزی • سرورلک
کلاهی اولور اگر بو ترکی دیکرسک • مراد بودر که سرورلک
کلاهی اول وقت حاصل اولور که ترکِ مرادی کلاهک ترکی
ایدوب دیکه سن **بیت** هست تاج عارفان اندر جهان
از چار ترک • ترکِ دنیا ترکِ عقبی ترکِ هستی ترکِ ترک
ندانم نوحهٔ قمری بطرفِ جویبار از چیست • بلمزم
نغمهٔ بلبل / جویباران
قمرینک فریادی ایرماق کنارنده ندندر • مگر او نیز
همچو من غمی دارد شبانروزی • مگر انک دخی بنجلین
بر غمی واردر کیجه لو و کوندزلو • مراد بودر که شیخ
صاحب رد انک دنیا کنارنده فریادی ندندر
بلمزم مگر انک دخی بنم کبی کیجه و کوندز غم یاری و فکر آخرتلکی
واردر **بیت** فغان و دعا از دردِ الهیست • که
بی باعث نباشد نالهٔ کس • جدا شد یارِ شیرینت
کنون تنها نشین ای شمع • آیرلدی سنک طاتلو یارک
شمدی تنها اولور ای شمع • که حکیم آسمان اینست اگر

سازی

٦٠

سازی اگر سوزی • که حکیم آسمان بودر که کمک دوزل کورک بانه
مراد بودر که هر کمه طاتلو یاری ایله علی الدوام اولیمز
البتّه مفارقت واقع اولور تقدیرِ الهی بویله در کوک
قودیوه موافقت و صبر اتسون که کرک یانوب فریاد
قلسون • سخن در پرده میگویم ز خود چون غنچه
بیرون آی • سوزی پرده ده سویلیورن کندکدن غنچه
کبی چیق • که بیش از پنج روزی نیست حکیم میر نوروزی
که بیش کوندن زیاده دکلدر نوروزلق بکی • یا نوروزه
منسوب بک حکمی • مراد بودر که میر و حاکم دیو پرده
آردنده غنچه کبی اوتورمه گل کبی طشره چیق بو بیندک
سکا مستور سویلیوب بطریق التمثیل نصیحت ایلرلر
لاجرم تعظم و تکبر ایلمه کندکدن چیقوب ظاهر اولوب
انانیتی و نفسانیتی ترک قل زیرا نوروزلق حکومتی
کبی دنیا سلطنتی مدتِ قلیله ده تمام اولور **رباعی**
دنیا نیرزد آنکه پریشان کنی دلی • زنهار بد مکن که نکرد دست
عاقلی • بعد از هزار سال که نوشروان نماند
گویند ازو هنوز که بود است عادلی • بعجب

چو گل از پرده بیرون آی ۶

علم نتوان شد ز اسباب طرب محروم • علم کبری ایله
شنلک اسبابندن محروم اولمق اولمز • بیا ساقی که
جاهل را بهینی تو می رسد روزی • کل ای ساقی که جاهله
زیاده ورک اید شور رزق • مراد ظاهره نظر اهل علم
اولان عجب علم سببی ایله رزقدن محروم اولورلر لاجرم
الجاهل مرزوق حسبنجه جاهل اولوب متنزل او مرزوق
اولمق یکدر دیکلدر قطعه کم عاقل عاقل اعیت
مذاهبه • کم جاهل جاهل تلقاه مرزوقا • وهذا
الذی ترک الاوهام حائرة • وصیر العالم النحریر زندیقا
ومعنی بیه قطعه مراد بودر که کبر علم ایله سلوک طریقت
اتمیوب فتح آخرت اسبابندن محروم اولمق اولمز
کل ای شیخ که تکبر علم اتمیوب صوفی اولانک حینصی
زیاده اولور الکارث دقل قطعه عجب چه بود اکه
نفس شوم کید • خویشتن فایق نهد بر عمرو و زید
عجب را جنبش ز امداد هواست • مرد معجب
دشمن خاص خداست • بیا بلبل که از مطرب
رموز عشق گیری یاد • کل ای بلبل که مطربدن

عشق

عشق رموزن از بر ایله سن • بیا مطرب که از حافظ
غزل گفتن بیاموزی • کل مطرب که حافظدن غزل
دیمک اوکرنه سن • مراد بلبلدن واعظ علم ظاهردر
ومطربدن عالم علم باطندر الکا دیدکه کل بوندن
علم طریقت اوکرن • وبوکا دیدکه کل بندن صورت
مجازده تعلیم حقیقت اوکرن که حقه دعوتک اهل مجازه
دخی عام اولوب یا اهل رموزه خاص اولا بیت
در جملهٔ ذرات جهان پرتو حسنیست • من با تو چه
گویم که ترا پرتو حسن نیست • لعضی نسخه ده مخلص
بیتی بو واقع اولمش • ببستان رو که از بلبل نوای
عشق گیری یاد • بوستانه کیت که بلبلدن عشق
نواسنی ازبر ایله سن • بگلشن رو که از حافظ غزل
گفتن بیاموزی • مراد تعلیم علم ظاهر اولوریده وارکه
علم ظاهر تعلم ایده سن • و محل تصوفه وارکه رموز طریقت
وصورت مجازده حقیقت اوکرنه سن دیمکدر
وله ایضا ز ان می عشق کز و پخته شود هر خامی
اول عشق شرابندن که اندن پخته اولور هر بر خام •

[illegible]

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

گرچه ماه رمضانست بیاور جامی • اگرچه رمضان
آیی در کشور بر قدح • مراد مخاطبدن شیخ در اگرچه رمضان
آینده و لا تباشروهن وانتم عاکفون فی المساجد
موجبنجه شیخ خلوتده اولوب ارشاد سالکلردن فارغ
اولور اما اکا دیر اول عشق الهی که تعلیم ادب طریقت
و ارشاد کثرت ریاضت درکه انک سببی ایله خاملر
پخته یعنی مبتدیلر کامل اولورلر بر قدح کشور واندن
اذاقت قیل و ارشاد طریقت ایلیکل همین خلوتده
عزلت و فراغ ایله ساکن اولمه بیت امشب شب
آدینه و فردا رمضانست • تن در ذوبان آمد
و جان در طیرانست • روزها رفت که دست من مسکین
نگرفت • کوکلم گتدی که بن مسکینک الن دوتمدی
ساق شمشاد قدی ساعد سیم اندامی • بو شمشاد
قدک بالالرن و بر سیم اندامک بیلکن • مراد بو درکه
رمضانک مطلوب شیخ خلوتده اولوب نیچه کون گچدکه
علو درجه ساقی و واسطهٔ تلاقی اولان اسماء
طریقت و شیخ پاک و معاصیدن صاف اولانک الن دوتمدم

روزه

روزه هر چند که مهمان عزیزست ای دل • او رنج
بر لذتلو که عزیز قونق در ای کوکل • صحبتش موهبتی
دان و شدن انعامی • انک صحبتی بر هبه بلکه قیمتلو
بر انعام • مراد بو درکه شهر رمضان الذی انزل فیه القرآن
موجبنجه اوله مبارک اوسطه مبارک و آخره عتق من
النیران حسبنجه شهر رمضان مبارک مهماندر اولی و اوسطی
یعنی انک صحبتی و مفارقتی عطاء الهی و مفارقتی انعام
شاهی در • مرغ زیرک بدر خانقه اکنون پر زد زیرک
قوش خانقاه قپوسنه شمدی اوچمز • که نهادست
بهر مجلس وعظی دامی • که قومشدر هر بر وعظ
مجلسنده بر آغ • مراد بو درکه سالک زکی اهل ریا
معبدنه و واعظ غیر سالک محفلنه وارمزکه انک
هر وعظ مجلسنه بر آغ قومشدر • خلاصهٔ مراد
واعظ صوری زرق و ریا ایدب خلقدن جلب
مال و تحصیل اقبال ایچون دام قورمشدر طالب
زیرک انکا گرفتار اولمز بیت آن خواجه عزیزست
و شریعت لطیفست • چون طالب دنیی دنی گشت مهانست •

گله از زاهدِ بدخو نکنم رسم اینست • یعنی خولوز اهدن
شکایت نیلیم یعنی ایلمزم عادت بودر • که چو صبحی بدمد
در پیش افتد شامی • که چون صباح ظاهر اولا انک
اردنه دوشر بر شام • مراد زاهددن و کا نوا فیه من الزاهدین
صبیحه سلوکدن معرض اولاندر انلر کبی کمسه بدخولق
ایدب سالکه اولانکه اردنه دوشوب سلوکدن نهی و منع
ایدر اما بنم انلرن شکایتم یوقدر زیرا عادتدر صبح روشنک
اردنجه شام ظلام اولور **بیت** از طعنهٔ بدگوی نترسم که
چو هر روز • اندر پی هر صبح شبِ تیره نهانست
یارِ من چون بخرامد بتماشای چمن • بنم یاریم چون صالنه
چمن تماشاسنه • برسانش ز من ای پیکِ صبا پیغامی
ارشدر الکا بندن ای صبا پیکی بر خبر • مراد یار دن
شیخ طریقت در • و مراد چمندن اذا مررتم بریاض
الجنة فارتعوا ها موجبنجه مجلسِ علم و صحبتِ اهل
الله در چون شیخ خلوتدن چقوب مجلسِ علم و صحبتِ اهلِ
طریقه کله ای توجهِ سحره بندن الکا ارشدر بو خبری • کو حریفی
که شب و روزِ می صاف کشد • دی بو مصاحب که

پیک صبا اضافتی
اضافت بیانیه
در منه

نیچه

نیچه وکوندز شرابِ صافی چکر • بود آیا که کند یاد ز دردْ
آشامی • اولورمی عجبا که الکا یوسه چکیجیدن • مراد بودر
که شول مصاحب که عشقِ خالص و حضرتِ حق ایله مصافی
اولا بنم کبی مکدر شرابِ عشق نوش ایدنی عجبا یاد ایدرمی
دیوب الکا بنی تذکر اتمکی تذکیر ایت دیمکدر • حافظا
گر نبرد داد دلت آصفِ عهد • ای حافظ اکر ویرمزسه
سنک کوکلک عدلنی زمان آصفی • کام دشوار بدست آوری
از خودکامی • مرادی مشکل اله کتورسی کند و مرادکجه
اولمقدن • مراد آصف عهددن خلیفة الله و قایم مقامِ
رسول الله اولان شیخ در • اکر اول سنک کوکلک اصلاحی
ایچون اهتمام تام و عمل تمام اتمزسه مرادی اکله ایسانلق
ایله کتوره مزسن کند و مرادکجه اولمقدن دیمکدر **بیت**
گر یاری آن یار نباشد بتو ای دل • هر سود که پنداری شی
آن عیبِ زیانیست **وله ایضا** سحر که رهروی
در سرزمینی • سحر وقتنده بر سالک بر مملکتده بالشفه
همی گفت این معما با قرینی • دیر ایدی بو معمایی بر
یولداشه • مراد بر سالک مراتبِ سلوکدن بر مرتبه

مفاعیلن مفاعیلن
فعولن

بو مستوره سوزی دیر ایدی اول سوز بودر • که ای صوفی
شراب آنگه شود صاف • که ای صوفی شراب اول وقت
صافی اولور • که در شیشه بر آرد اربعینی • که شیشه ده اربعین
چقره • مراد بودر که عشق الهی و صحبت حق اول وقت صافی
اولور که قلبنده اربعین چقره که فرح عددنده تأثیر قوه
واردر • انوکیچون رسول الله علیه السلام بیورر من اخلص
لله اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه
گر انگشت سلیمانی نباشد • اگر سلیمانه منسوب
برماق اولمزسه • چه خاصیت دهد نقش نگینی
نه خاصیت ویرر یوزک قاشی نقشی • مراد بودر که
خاتم سلطنت سلیمان علیه السلام برماغنده اولمغ
ایله تأثیر تامی اولوب جمیع وحوشه و طیوره و سایر
اشیایه حاکم اولدی • اما دیو برماغنده اولمق ایله
جمله ده تأثیر قلمدی • خلاصه مراد کسوت طریقت
اهل حقیقت اولانده مؤثر اولور که اثر فضل و کرامت
ظهور بولوب هر کسوت طریقت لابسنده اولمز
انوکیچون دیو • خدا زان خرقه بیزارست صد بار •

الله

الله اول خرقه دن بیزاردر یوز کره • که صد بت باشدش
در آستینی • که یوز بتی اوله بر یکیده • مراد خرقه پوش
اولوب انواع ریاسی اوله که حضور حقده قوری یوقدر
دیمکدر و اهل کسوتده ریا غالب و مخلص اولانلردن
استمداد مناسب اولدیغیچون دیو • در درون نهان تیره
شد باشد که از غیب • ایچلر بولاندی و طوندی
اوله که غیبدن • چراغی بر کند خلوت نشینی • بر چراغ
قالدره بر خلوت نشین • مراد بودر که قلوب سلاک
قاریک اولوب تنویره محتاج اولدی اولا که بر صاحب
حال و اهل عزلت روشنالق ویره و بو دخی طلبسز
اولمز • مروت گرچه نامی بی نشانست • مروت
اگر چه بر نامدر نشانسز • نیازی عرضه کن بر نازنینی
بر نیاز عرض قل بر نازنینه • مراد مروت عنقا گبی
موجود الاسم معدوم الجسمدر اما نازنین و عزیز اولانلرك
امید مروت اکثر اولور لاجرم بر عزیزه اولانه عرض
نیاز قلمق مناسب درواندن اثر فضل موجودر
دیمکدر و انگ گبی کمسنه لره احسان اتسه جایزدر انوکیچون

دیر

ثوابت باشد ای دارای خرمن ٭ ثواب اولورسکا
ای خرمن دوتن والکا حاکم اولان ٭ اکر رحمی کنی بر خوشه
چیتی ٭ اکر بر رحم ایدرسک بر باشق دکشورنجی یه
مراد بودر که صاحب حال واهل حالت اولان بکه
سالک سائله رحم ایدب فیض فضل ٭ اقسه ثواب
اولورالکا اما بویله ایدر بکه غایتده اقل قلیل اولور عیجون
دیو ٭ نمی بینم نشاط وعیشی درکس ٭ کورمزم کشیلکی
وعیشی بکسه ده ٭ نه درمان دلی نه درد دینی ٭ نه کوکلک در
مانین نه دین دردن ٭ مراد بودر که سرور وعشرت حق و
عیشی الهی بکسه ده ظاهر دکلدر که مرحی قلبه دوا اغزلر
ودین دردن چکوب الکا تدبیر قلمزلر پس طالب ارایوب
بولمق کرک ٭ در میخانه بنما تا بپرسم ٭ میخانه قپوسن
بکا کوستر تا صورم ٭ مآل خویش را از پیش بینی ٭ کندو
مرجعی پراوک کورنجیدن ٭ مراد بودر که خانقاه قپوسی
بکا کوستر تا بر آخر بین اولان درویش کاملدن سالک
آخرن صورایین الکا کوره تدبیر آخر کار قلایین واول
فیض الایی ٭ اکرچه رسم خوبی تند خو نیست

دار الفظی بر پادشاه مغلک
اسمی در و دارنده معناسنه
در و داشتن لفظندن
صیغه مبالغه در مضافن
اولیجق آخرنه بر یای زایده
کتورر لر منه

نه همت را امید
سربلندی

اکرچه

اکرچه خوبلق رسمی صرب خویلیلق در ٭ چه باشد
کر بسازد با غمینی ٭ نولا اکر موافقت ایدرسه بر غصه
لو ایله مراد بودر که کوزللر اکثر تند خو اولورلر اما جم
طوبعیت کوزللری دخی اهل فسق و بو ادن اعراض
قلوب انلره غضب ایدب التفات اتمزلر ٭
اکر بر حزین و معصیتدن غمکین ایله قرین اولوب
انک اصلاحنه سعی اتسهلر نولا که بوندن کندولرک
کمالنه نقصان کلمز اکرچه عصیان غالب اولوب
ترک اعانت اتملو اولمشلودر نیتکم دیو ٭ نه حافظ
را حضور درس و خلوت ٭ حافظلک درس و خلوت
حضوری یوقدر ٭ نه دانشمند را علم الیقینی ٭
دانشمنده علم یقین یوقدر ٭ مراد حافظ اولانه
حضور درس قرآن وحضوت خلوت تن و جان
یوق و عالمه علم یقین و ایقان یوق دیمکدر ولـه
ایضا سلیمی منذ حلت بالعراق
لفظ سلیمی تصغیر سلمی در و سلمی اسم معشوقه
در منذ حرف جر در ظرفیت ایچون دخی انتها

مفاعیلن مفاعلن
فعولن

اولنور• حلت تأنيث حل بالمكان در• كلدى ودواخل
اولدى معناسنه• عراق بونده اسم ديار در• و حرف
يا قافك كسره سنك اشباعندن متولد اولمشدر•
معناى مصراع بودر كه سلمى چك كلدن بر وعراقه
يعنى بندن ايراق اولدى برو• الاقى من بهواها ما الاقى
لفظ الاقى نفس متكلم وحده در• مفاعله بابندن يعنى
ملاقاتدن• و بهوا محبت معناسنه در معناى مصراع
بودر كه حيفا شرن اكل محبتنده حيفا شدغمه•
مراد تعشق جمال اوليجق عشقدن بلا بو محب
حال كلوردى ديمكدر• الالاى ساربان بمحمل دوست
الا حرف تنبيه در ساربان دوه جى در و محمل
بيوك محفه در• معناى مصراع بودر كه آكاه اول
اى دوست محفه سنك دوه جيسى• الى ركبانكم
طال اشتياقى• ركبان جمع راكب در جار مع المجرور
طال لفظنه متعلق در• معناى مصراع سزك
راكبلركزه اوزادى اشتياقم ديمكدر• مراد دوستك
وانك احبابنك ملاقاتنه اشتياقنك كثرتنى ذكر در

دروغ

بعض نسخەدە بهوا يرنه نوا واقع اولمش مراد انك نيقندن و فرقتندن ديمك اولور منه

و ما الاقى لفظنده اولان ايهام تهوليك ايچون نفر بنفسكم فغشيهم من اليم ما غشيهم آيتنده بويله در منه

بونده اولان حرف يا يا متكلم در منه

دروغم خون شد از نا ديدن دوست• ايچم قان اولدى
دوستى كورمكدن• الا تعسا لايام الفراق تعسا
مفعول مطلق در ناصبنك حذفى واجب در سماعا
معناسى يقلمق و هلاك اولمق ديمكدر• معناى مصراع
بودر كه آكاه اول كه هلاك اولسون ايام فراق• مراد
دوست فرقتندن كمال ضجرتين اعلام در وايام
فراقك زوالن طلب در• خرد در زنده رود انداز و مى نوش
زنده رود نهر اصفهان در• لفظ انداز انداختن لفظندن
امر در• معناى مصراع بودر كه عقلى زنده رود ارماغنه
آت و شراب ايچ• بكلبانك جوانان عراقى•
عراقه منسوب يكيتلر كلبانكى ايله• مراد عقل معاشى
ترك ايدوب اهل شوق كلامى استماع ايتمك ايله عشق
الهيه اشتغاله ترغيب• بساز اى مطرب خوش
خوان و خوش كوى• دو زاى خوش اوقيجى و خوش
سويليجى مطرب• بشعر پارسى صوت عراقى•
پارسى شعر ايله عراقى صوتى• عراق بونده مقامات
موسيقيدن بر مقام اسمى در• و بساز لفظنك

بونده اولان يا دخى كسره نك اشباعندن متولد اولمشدر منه

بونده حرف يا يا نسبت در منه

معقولی صوت عراقی در • مراد واعظ وشیخدن
کلام مؤثر طلبی در • جوانی باز می آرد بیاد م •
یکنکی کرو کتور خاطره • سماع چنگ و دست افشان
ساقی • چنگک سماعی و ساقینک ال سلکمسی • مراد
بودر که شیخ منحنی کلامین استماع واکل جولانی
وسماعی و واعظک عالمدن ال سلکمسی وشوقا ایله
تکلمی واسماعی بنی جوان ایدوب سلوک طریقته رغبتم
ارتوردی • بنی باقی بده تا مست وخوش دل • شراب
باقی ویر تا مست وکوکلی خوش • بیاداران بر فشانم عمر باقی
یاد از صباح جم عمر باقی • مراد شراب باقیدن توفیق
عبادتدر که انکله مالک اولوب وعمل ایله سالک اولوب
مست عشق حق واعمالندن خوش قلب اولان زیرا که
طریقته عمر باقی نثار ایدوب عذاب آخرتدن
خلاصی عطا ایدر • بیا ساقی بده رطل گرانم •
گل ای ساقی ویر بکا طلو قدح • سقاک الله من
کاس دهاقی • الله سنی صو وارسن طلو چنا قدن
مراد واعظ وشیخدن کلام مشبع طلبی در • والکا

دعاءله

بونده یا نفسی
کلمه دندر
منه

رطل گران طلو قدح
معناسنه استعمال
اولنور دخی بو فقره ده
بیالا اولنمشدر
منه

بونده دخی حرف یا
اشباع ایچون
اولنمشدر
منه

دعاء له در • کأساً دهاقاً صبحه شراب جنت سقیی ایله
دمی با نیک خواهان متفق باش • بر دم ایولک استینلر
ایله متفق اول • غنیمت دان امور اتفاقی • غنیمت
بیل امور اتفاقیه • مراد بودر که ایولک استینلر که
صلحا در انلرک کلامن استماع وانلر ایله صحبت
وانتظام احوال امور اتفاقیه در بونی غنیمت
بیلوب انلر ایله متفق اول والا فوت ایدوب نادم
اولورسن • رعینا العشب فی مرعی حماکم • رعینا
ربیع العمر
لفظی نفس متکلم مع الغیر در • اوجنجی بایدن عشب
ضم عین ایله وسکون شین ایله یاش اوتلر • ومرعی
اوتلاقدر • وحمی قوروغ در • معنی مصراع بودر که اوتاردق
یاش اوتی سزک قوروغکز اوتلاغنده • حماک الله یا عهد
التلاقی • الله سنی حفظ ایلسون ای ملاقات زمانی •
مراد زمان وصالده و وقت تجلی جالده فیضان وافر
وجولان متکاثر حاصل اولدیغن ذکر وانک ایچون
شکردر • بو بیتده صلحا ایله متفق اولوب فیضی
کثیر حاصل اولدیغن بیان ایلدی من بعد فسقه ایله صحبت

بیا با میکساران متفق باش ح

تراکیب فارسیه ده صفت ایله موصوف اورتسنده
مطابقت رعایتی لازم دکلدر یار رعایت
قافیه ایچون رعایت اولنمشدر
منه

بونده دخی یا نفس
کلمه دندر
منه

سببی ایله فرصت فوت اولدیغنی بیان ایدب دیو
مَضَتْ فُرَصُ الوِصَالِ وَمَا شَعَرْنَا • لفظِ مَضَتْ
فعل ماضی مؤنث در • ولفظِ فُرَصْ ضمِ فا وفتحِ را ایله
جمع فرصت در • وما شعرنا نفس متکلم مع الغیر منفی در
معنای مصراع بودر که وصال فرصتلری کچدی وبز بلمدک
وانی الآن فی عین الفراق • دخی بن شمدی عین فراقده
یم • مراد بودر که عمردن زمان کثیر وقوت بدن وصحبت
شیخ ومرشد وار ایکن وصول الی الله میسر ایدی •
اول فرصتلری فوت ایدک شمدی عین فراقده یوز
دیو تحزن وتحسر اظهار ایدر • عروسی بس خوشی
ای دختر رز • زیاده کوزل کلنسن ایکلوزم صوغی قزی
ولی که سزاوار طلاقی • ولی کاه کاه طلاقه لایق سن
مراد بودر که مسکر محرم اکر نسیان ماسوی الله ایسه اول
جهتدن ایودر لکن عصیان اولوب سلوکه مانع
اولوب وصوله منافی اولدیغیچون طاقه لایق وفراقه
مستحق در • مسیحای مجرد را برازد • لفظِ بُرازد
ضمِ با ایله برازیدن لفظندن که یاراشمق معناسنه در

بونده دخی یا کسیره اشباع عندن متولددر منه

بونده حرف یا خطاب ایچوندر منه

معنای

معنای مصراع بودر که عیسای مجرد علیه السلام حضرتنه
یاراشور ولایق در • که با خورشید سازد هم وثاقی • که کونش
ایله دوزه هم چاردافلوق یعنی کونش ایله همحجره اوله • مراد
بودر که اول کیمسه که علایق دنیاویه دن مجرد اوله امکان
اعلی انک مقامی اولمغه لایق در • نهانی الشَّیْبُ مِنْ وَصْلِ
العَذَارَا • لفظِ نهانی فعل ومفعول در ولفظ الشیب
مرفوع فاعلی در • بو لفظ فتح شین وسکون یا ایله
پیرلک معناسنه وعذارا جمع عذرا در بکر معناسنه
معنای مصراع بودر که بنم کوزم یاشلرندن سزدن
یعنی کتدکلکزدن صکره خوار کورمکدن منع ایلدی بنی
قوجه لق قزلر اوغلانلر وصالندن • سوی تقبیل وجه
واعتناقی • یوزلر اوپمکدن وقوچمقدن بو ینه صاریلمقدن
غیری • مراد عذرا الردن تجلیات الهیه واسرار خفیه
در بو نلرک وصالی کثرت ریاضت استر پیر اولدلن
الکا قادر اولمیدم لاجرم پیرلک بنی انلره وصلدن منع
ایلدی همان شمدی بعض تلذذ ومقادبه یه قادرن
دیو • دموعی بعدکم لا تحقروها • دموع جمع دمع در

بونده یا حرف مصدریه در منه

بونده حرف یا اشلعینه دلمع جایز یاء متکلم اولمق جایزدر منه

کوز یاشی معناسنه . ولاتحقر والنقطی اکنجی یابندان نهی
حاضردر و مؤنث ضمیری دموعه راجع در . معنای مصراع
بودر که بنم کوزم یاشلرن سوزدن یعنی کتد کلکزدن صکره
خوار کورمک . فکم بحر جمعن من السواقی . لفظ کابوده
خبریه در تکثیر مراد در استفهامیه دکلدر . جمعن لفظی
جمع مؤنث ماضی در . بحره صفت در کثرته ملاحظه
سی ایله . و سواقی جمع ساقیه در که ساقیه کوچجک ارماق
معناسنه در . معنای مصراع بودر که چوق دکز جمع اولور
کوچجک ارماقلردن . مراد بودر که کوزم یاشنک تأثیری
اولور . نبیتکم نهر صغیر جمع اولوب بحر اولور . وصال
دوستان روزی ما نیست . دوستلر وصالی بنم
نصیبمز دکلدر . بکو حافظ غزلهای عراقی . دی ای
حافظ عراقی غزللرن بخوان فراق . مراد بودر که عراقی که
عاشقانه و دردناک غزللر سویلر ایدی چون
دوستلر وصالی سکا میسر اولمدی عراقی کبی فراقلو
غزللر سویله یا انک غزللرن اوقی که سنک حسب
حالک بیانی اولا وله ایضا سحرم بادمی گفتم

امید وصل جانان
خوش خیالیست
۶

مفاعیلن مفاعیلن
مفاعیلن مفاعیلن

حدیث

حدیث آرزومندی . صباح یلی ایله دیدم آرزومندلک
سوزنی . بو وصلم مژدگانی داد الطاف خداوندی .
بکا وصل مژده سن ویردی خداوندنه منسوب
لطفلر . مراد بودر که توجه سحری ایله عرض اشتیاق
قلدم الطاف الهیه وصل ایله بکا مژده ویردی . و
بعض نسخه ده مصراع ثانی بویله واقع اولمش . خطاب
آمد که واثق شو با لطاف خداوندی . یعنی خطاب روحانی
کلدی که معتمد اول خداوندنه منسوب الطافه . قلم را آن
زبان نبود که سر عشق کوید باز . قلمه اول دل یوقدر که
عشق سرن دیه کرو . ورای حد تقریرست شرح
آرزومندی . تقریر حدندن اوته در یعنی حددن
طشره در آرزومندلک شرحی . مراد قلم شرح اشتیاق
دن عاجز اید وکن بیان و شرح آرزومندی بحد
اید وکن ذکر در بیت سالها کو بنویسم سخن مشتاقی
ماند از شوق تو صد ساله حکایت باقی . دل اندر زلف
لیلی بند و کار از عقل مجنون کن . کوکلکی لیلی زلفنه باغله
و ایشی مجنون عقلندن قل . که عاشق را زیان دارد مقالات

خردمندی

که عاشقه زیان ایدر عاقللق کلماتی • مراد قلبی غیب
هویت معشوقه باغلیوب عملی عاشقانه ایتمک کرک
که عاشقه زیان در عاقلانه کلمات دیمکدر • الا ای یوسف
مصری که کردت سلطنت مشغول • آگاه اول ای یوسف
مصری که سنی سلطنت مشغول قلدی • پدر را باز پرس
آخر کجا شد مهر فرزندی • باباڭی صوراخر قنده گتدی
یعنی نه مرتبه یه واردی اوغل محبتی • مراد یوسف
مصری دن نفس درکه سلطنت ایله مشغول و مغرور در
و بابا دن مراد روح درکه نفس محبتی انی ضعیف ایتمشدر
پس نفس انی تذکر ایتمک کرکدر بیت همی گرید کنعان روح
تأسف • ز درد دوری آن نفس یوسف • بسحر غمزۀ
فتان دوا بخشی درد انگیز • غمزۀ فتان سحری ایله
دوا باغشلیجی سن و درد قوپیجی سن • بچین زلف
مشکل افشان دلارامی و دلبندی • مشکل صاچیجی
زلف بوکلمی ایله کوکل ارامی سن و کوکل باغلیجی سن
مراد مخاطبدن نفس درکه غمزۀ فتان ایله عین عنایت
نظرن ایدرسه واویرز و شهوانیت ایله نظر ایدرسه

قنده گتدی اوغللق محبتی
بنچون باباڭ احوالنی صورمزسن
لمحه

مرحض

٧٠

مرحض قلب اولورد و بو تجلین غیب هویت رایحه
سی ایله کوکله آرام ویرر و زلف حسن ظاهره نظر ایدرسه
کوکل باغلر نظم مرحبا ای سایل فرخنده فال • در بیان
نفس خود بشنو مثال • چونکه تقوی ورزد و راه صلاح
مطمئنه باشد اندر اصطلاح • گر ز تقوی در فجور آید علاج شد
اسم اماره بدان اطلاق شد • ور میان هر دو سالک
شد دمی • عارفان لوامه خوانندش همی • قایل
خیر ست و شر نیست او یقین • خیر او می خواه تو ای مرد
دین • جهان پیر رعنا را ترحم در جبلت نیست
جهان پیر رعنانک خلقتنده ترحم یوقدر
ز مهر او چه می جوئی در و همت چه می بندی •
انک محبتندن نه استرسن و همتی انکا نیه باغلرسن
مراد کرونی مخاطبدن نفس در انکا دیرکه قوری دنیا که
رعنا در انک خلقتنده ترحم یوقدر اندن محبت
استمک و همتی انکا بغلمق خطادر بیت زینت لی وفا
جهان مطلب راحتی که بهشت • شهد شیرین زهر
دلکش هنشین خار • در پی بازار گر سود دستت باد در دستت

بو بازارده اگر فائده وار ایسه درویش قانع ایله در
خدایا منعم گردان بدرویشی خرسندی • یارب بنی غنی
قل درویشلک ایله و قناعت ایله مراد بودر که دنیا
فائده یری دکلدر بو بازده فائده وار ایسه درویش قانعه
واردر لاجرم حضرت حقدن درویشلک و قناعت غناکی
استر رباعی یارب ز دو کون بی نیازم گردان • وز افسر
فقر سرفرازم گردان • در راه طلب محرم رازم گردان
آن ره که نه سوی تست بازم گردان • دعای صبح و آه
شب کلید گنج مقصود است • صباح دعاسی و گیجه
آهی مقصود خزینه سنک مفتاحی در • بدین راه و روش
می رو که با دلدار پیوندی • بو یوله بو یوریش ایله گیت که
دلداره اولشه سن مراد دعای سحری و آه لیل
وصول الی الله باعث اولوب مقصوده وصول بولمک
ایله حصول بولور غنی دکر در بیت زاد راه عاشقان
در دست و روی زرد و آه • راه ازین کو نیست
بسم الله که دارد عزم راه • همانی چون تو عالی قدر
و حرص استخوان تا کی • حیفست بد شنجلین عالی قدر هما
تا چند

وکموک

ودولته

دریغا سایهٔ همت که
بر نا اهل افکندی

وکموک حرص نیچه یه دک • دریغ آن سایهٔ دولت که بر
نا اهل افکندی • دریغ اول دولت کولکه سنه که نا اهل
اوزره براقدک • مراد بودر که همایه دن کموک قیروانی
غذا ایدینور دیرلر • لاجرم روح انسانی یه خطاب ایدوب
دیو سنک کبی عالی قدر همایه که انده حرص حطام دنیا اولکه
دولت و سعادت کولکه سی اکل اوزرنه براقمق خطادر
بیت قدر خود نشناست مسکین آدمی • از فزونی
می شد اندر کمی • بخوبان دل مده حافظ ببین آن
بی وفاییها • خوبلره بزرگانه کوکل ویرمه ای حافظ کوزل
اولان بی وفالقلری • که با خوارزمیان کردند ترکان
سمرقندی • که خوارزم شهری خلقنه ایتدیلر سمرقند
سپاهیلری • مراد بو فقرا اهلیدرکی قمالالری بس
قودک و محبوب بی وفا اولور انلره کوکل ویرمک
خطا اولور • بعض نسخه ده مخلص بیتی بو واقع اولمش
بشعر حافظ شیرازی می رقصند و می نازند • حافظ شیراز
شعری ایله رقص ایدرلر و صالنورلر • سیه چشمان کشمیری
و ترکان سمرقندی • کشمیرک کوزلو قره کوزلولری

می خندند و می غلطند
کولرلر یوالنرلر

وسمرقندک محبوبلری • مراد کندو شعرلک موجب
ذوق وشوق اولوب سایر مماکلده شهرتین ذکر
وانفکیچون شکردر **وله ایضا** ساقیا مایهٔ
ابد ستو بهار ولب جوی • ای ساقی بولت کوکلک سی
در و بهار در و ادماق کن ری در • می بکوی چه کن اد اهل
دلی خود تو بکوی • بن دیمزم نه ایله اکر اهل دل ایسک
سن سویله • مراد بودرکه شیخه خطاب وندا ایدوب
دیر محل استراحت واعتدال مزاج وفرح موجبی
اولدغی وقتده سندن عشق الهی نوشنه رغبت
بزدن بحری عبادته صرف ایتمک کرک بوملی بی دیمک
لازم دکل سن صاحب دل ایسک کندک دی **بیت**
زاهد افصل بهارست ره زهد مپوی • جز بی
صاف ورخ یار ولب جوی بجوی • بوی یکرنکی
از این نقش نمی آید خیز • یکرنکلک قوقوسی بو نقشدن
کلمز قالق • دلق آلودهٔ صوفی بمی ناب بشوی
صوفینک ملوث خرقه سی صافی شراب ایله یو
مراد کرو شیخه خطاب درکه دیو شونلرکه دعوی

صلاح

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلات

صلاح ایدرلر اما سالک اولمیوب اتحاد صورت
ومعنی تحصیل ایتمشلر در انلرک خرقهٔ وجودن
عشق الهی ویلکی ایله تطهیر ایدوب اهل طریقت کسوتنده
قلمق کرک • سفله طبعست جهان بر کرمش
تکیه مکن • دنی طبع در جهان انک کرمنه اعتماد ایتمه
ای جهان دیده ثبات از قدم سفله مجوی • ای جهانی
کورمش کشی دنی قدمندن ثبات استمه • کوش
بکشای که بلبل بفغان می کوید • قولاق آچ که بلبل
فغان ایله دیر • خواجه تقصیر مفرما کل توفیق
ببوی • ای خواجه تقصیر بیورمه توفیق کلی قوق
مراد بودرکه بلبل طریقتک فریادی وپندی بودر
که اهمال ایتمیوب توفیق استشمام ایدوب موفق
اولمق کرکسن • دو نصیحت کنمت بشنو وصد
کنج ببر • اکی نصیحت ایده یم سکا ایشت ویوز
خزینه ایلت • از در عیش در آی وبره عیب
مپوی • عیش قپوسندن کیر عیب یولنه یلمه
مراد بودرکه اکی نصیحت که مورث ثواب کثیردر

مراد مصطفی قولنکا هر درسی دیباندن
ودیر و نیدن کرم ارجا ایتمک
خطا در منم

بوی عیشِ الهی قپوسندن داخل اولامسن بوی
بودر که عیب بولنه کتمیه سن بو پندی قبول قل که
مهذب و مثاب اولاسن • روی جانان طلبی آینه
را قابل ساز • جانان یوزن استرسن قابل آینه اوز
ورنه هرگز گل و نسرین ندمد ز آهن و روی • یوخسه
هرگز گل و نسرین بتمز دمور دن و توجدن • مراد
استعداد شرط ایدکن بیان در • پس مشاهده یه صفای
قلب گرک نیتکم گل و نسرین بتمکه طپراق گرک • گفتی
از حافظِ ما بوی ریای آید • دیدک بزم حافظمزدن
ریا قوقوسی گلور • آفرین بر نفست باد که خوش بردی
بوی • آفرین سنک نفسکه اولسون که خوش قوقو دیدک
مراد سلفِ صالحون مسلکنه سلوک در انلر کندولره
ریا نسبت ایدنه تحسین ایدب ایو بلدکینی دیولر

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

ایش ولهُ ایضاً سَلاَمُ اللهِ مَا کَرَّ اللیالی
لفظ سلام لفظا مرفوع مبتدادر مضاف در
جلاله یه و حرف ما ماء مده در • ولفظِ کَرَّ فعلِ
ماضی در او لکّی یا بدن لازم و متعدی استعمال اولنور

بولنده

بولنده لازمدر • ولفظ اللیالی انک فاعلیدر • معنایِ
مصراع بودر که اللهک سلامی اولسون مادام که کیجه لر
دونه • وجاوبتِ المثانی والمثالث • جاوبت
فعلِ ماضی و مؤنث در مجاوبه دن جوابلشمک معناسنه
ولفظ المثانی انک فاعلیدر • ومثانی جمع مثنی در
که بونده اکی قیللو ساز معناسنه در • ولفظ المثالث
معطوفدر اکا • ومثانی اصلنده مثانث ایدی
یا حرفِ ثادن ابدال اولنمشدر • ومثالث جمع
مثلث درکه بونده اوچ قیللو ساز معناسنه در
معنای مصراع بودر که دخی مادام که جوابلشه لر
اکی قیللو و اوچ قیللو سازلر • علی وادی الاراک
ومن علیها • لفظِ علی حرف جر در مجروری ایله محذوفه
متعلق اولوب محلا مرفوع خبری در مبتدا اکل یعنی
اللهک سلامی دایما اراک دره سی اوزرنه و انک
اوزرنده اولانه اولسون • وداربا للوی فوق
الرمالی • لفظِ دار معطوفدر وادی لفظنه ولفظِ
لوی قصر ایله قومدن یوقرو طاغ بولنه دیرلر

کثیب رملی صدره دیمش واللوی الرمل منقطعه
منقطعه دیمشدر الکبد والعجز الزمال
اولیه لفظ فوق الزمال
یعنی ما تحت الفخذ
اولور
منه

بونده اولان حرف یا لانک
کسره سنکله اشباع علتان
متولد اولمشدر
منه

ودْمال جمع دی در قوم معناسنه • معنای مصراع بودرکه
دخی اول اوه اولسونکه قومدن بیوقری طاغ یولنده
در • مراد بودرکه خواجه حافظک بر یار عزیزی
حج بیت الله زیارت رسول الله علیه السلام عزم
ایدب کتمش ایمش انکا دعا اتمک قصد ایدب اولا
رسول الله حضرتنک دیارینه وکندو یه وداعنه سلام
ایدب اندن صکره اول یاره اوچون کلام ایدر
دعاکوی غریبان جهانم • جهان غریبلرینک
دعاجیسی یم • وادعو بالتواتر والتوالی •
دعا ایدهرن بری بری اردنجه • مراد اول یار عزیزینه
کتدکی وبنم عادتم غریبلره دعا در دیوب عموم
تحتنده انی درج ایدر • بهر منزل که روی آرد خدایا
بهر منزله که توجه ایدر یا ربی • نکه دارش بلطف
لایزالی • صاقله آنی لطف لایزالی ایله • مراد اول
یاره بخصوصه دعا در بیت چون یولداک سعره
لطف خدا یادک اولا • بخت همراه و دعا قافله
سالارک اولا • مثال ای دل که در زنجیر زلفش

ایلکه

لفظ تواتر وتوالی
لفظ مترادفلاردر
منه

بو منده حرف یا غلط
مشهور و تعجیم اعتبار
ایله در منه

ایلکه ای کوکلکه انک زلفی زنجیر بنده • همه جمعیتست
آشفته حالی • دوکلی جمعیت در قرشق حالل ولوح
مراد بودرکه انک زلفنه تعلق اکرچه بحسب الظاهر
پریشانلق در اما فی الحقیقه جمعیت خاطر در •
بیت یافتی جمعیت خاطر دل هر جا بیم • کورنهای
دروی آن زلف پریشان آمدی • اموت صبابه
یالیت شعری • لفظ اموت نفس متکلم وحده
در • مات یموت دن یعنی اولکی یا بدن استعمال
اولنیجق ولفظ صبابه تمیز تیت اوزره منصوب
در عشق واشتیاق معناسنه در • ویا حرف ندادر
منادی مقدر در لیت حرف در حروف مشبهة
بالفعل دن شعر کسیر شین ایله بلمک معناسنه در ویاء
متکلمه مضاف در • معنای مصراع بودرکه اولورم عشق
واشتیاقدن کاشکی بلیدی علم اولیدی •
متی نطق البشیر عن الوصالی • متی
ظرف زمان در • نطق فعل ماضی در لفظ
البشیر انک فاعلی در وعن مجروری ایله انکا متعلق در

وورد نجی یا بدن دن
مات بابت استعمال
وضع اولنور منه

بو منده اولان حرف یا دخی
کسره یک اشباعنده
متولد اولمشدر
منه

معنای مصراع بودرکه نه زمانده سویلر یعنی خبر ویرر
مژده جی وصالدن • مراد فرط اشتیاقنی بیان
ومژده خبرنه انتظارنی ذکر درآنوکیچون فانتوز یعنیه
ایله دیر • نجبنک واضح فی کل حین • سنک نجبتک
بنم واضحم در هر حینده • وذکرک مونسی فی کل حالی
سنک ذکرک بنم مونسم در هر برحالده • مراد مخاطبدن
اول یار در **رباعی** کلی بحبتک مستهام مولع • والیک
طرف توجهی متطلع • سوی جمالک لا یروح لناظری
بغیر ذکرک لا یلتذ المسمع • سویدای دل من تا قیامت
بنم کوکلمک قره نقطه سی تا قیامته دک • مبادا زشود
وسودای توخالی • اولمسون سنک فتنه وسوداکدن
خالی • مراد اولکی نجبتنک دوامی طلب در **بیت**
من همی خواهم دوام درد او • تا که یادش در زبان ودل بود
کجا یابم وصالِ چون توشاهی • قنده بوله سنک شاهک
وصالنی • من بدنام ورندِ لاابالی • بن بدنام ورند
لاابالی • مراد بنم ایله سنک اورتکده مناسبت یوقدر
که سنک وصالک طلب ایده دیمکدر **بیت** دزه

یا نفیش کلمه دن در
منه

[illegible]

ه

هرچند فقیرست وحقیرست وصغیر • لیک خورشید
نگردد زوصالش دلگیر • زخطت صد جمال دیگر افزود
خطدن سکا یوز جمال دخی اوندی • که عمرت باد صد
سال جلالی • که عمرک اولسون یوز جلالی ییللی یعنی
سلطان جلال الدوله ملکشاه سلجوقی زماننده
احتبار اولنان تاریخ اعتباری ایله عمرک یوز
ییل اولسون • مراد اولدر خط کلدکدنصکره محبت
وجمال ارتمش آنی حکایت در اما بحسب الظاهر
خطک کلمک ایله جمالک زیاده اولدی دیمه **بیت**
از خط نباید که شوی دلبرا حزین • خط نیز هم مقدمهٔ
حسن دیگرست • بدان نقاشی قدرت آفرین باد
اول قدرت نقاشنه آفرین اولسون • که گرد مه
کشید خطِ هلالی • که آی اطرافنه چکر هلالی خط
مراد خطِ مکتوب مناسبتی ایله خطِ محبوب
وصفی در وانک سببی ایله قلم قدرتی توصیف وتحسین
در که آی کبی یوز اطرافنه هلال کبی خط یازد • تومی باید که
باشی رنه سهلست • سن اولمق کرکسن والا امثالدر

افزود دیو نده لازمدر
متعدی دکلدر
منه

یاء نسبت در
منه

زیان سرمایهٔ جاهی و مالی • منصب و مال سرمایه سی زیانی
مراد بودر که منصب و مال زیانی چوقدر دکلدر بهان تک
جانان حاصل اولسون بیت مراد جانم از عالم تو بودی
ترا چون یافتم دیگر چه جویم • خدا داند که حافظ را غرض
چیست • الله بیلور که حافظک غرضی ندر • و علم الله حسبی
من سؤالی • اللهک علمی یتر بنم سؤالمدن • مراد ابراهیم
علیه السلام طریقتنه اتباع در که نمرودانی آتشه
آتدقده بواده آتشه آتلوب کیدرکن جبرائیل
کلوب الک حاجة یا ابراهیم • یعنی احتیاجک وار
میدر یا ابراهیم دیوب اول دخی اما الیک فلا و اما
الی الله فنعم • یعنی اما سکا احتیاجم یوقدر اما
اللهه واردر دیوب جبرائیل دخی لم لا تسأله
دیوب • یعنی نیچون اللهه سؤال اتمزسن دیوب
اول دخی حسبی من سؤالی علمه بحالی دیمشی • یعنی
اول بنم حالمی بیلمک بکا سؤال یتر دیمشی خواجه حافظک
دیدوکی دخی اول مضموندر • و خلاصهٔ مراد بنم غرضم
وصول الی الله در و بو غرض اول حضرته معلومدر

یای متکلمدر منه

لاجرم

لاجرم انک علمی کافی در بندن سؤاله حاجت یوقدر ولـه
ایضـا سلامی چو بوی خوش آشنائی • بر سلام
آشنالغک خوش قوقوسی کبی • بدان مردم دیدهٔ روشنائی
اول روشنالق کوزنک بیکنه • مراد بوندن شیخ طریقت
درکه روشنالق کوزنک بیبکی متابه سنده درکه طوغری
حقه کودمکی انک ایله اولور • درودی چو نور دل پارسایان • بر اسنک زاهدلر کوکلی نوری کبی • بدان
شمع خلوتکه پارسائی • اول زاهدلک خلوتکاهنک
شمعنه • مراد کرد بوندن شیخ طریقت درکه زاهدلرک
کوکلی نوری کبی در • و زهد خلوتکاهنک شمعی در لاجرم
انکا سلام و تحیت ارسال ایدوب دیدی • نمی بینم از همدمان
هیچ بر جای • کورمزم مصاحبلردن هیچ یرده
دلم خون شد از غصه ساقی کجایی • کوکلم قان اولدی
غصه دن ای ساقی قنده سن • مراد بودر که صوفیلر
ثابت قدم اولمدیلر اول غصه دن کوکلم قان اولدی
ای شیخ قنده سن دیو شیخ طریقته ندا ایلر • نی صوفی
افکن کجا می فروشند • صوفی دوشرجی شرابی قنده

فعولن فعولن
فعولن فعولن

صفتلو • كه در تابم از دستِ زهدِ ریائی كه جرا وقتده یی
ریائی زهددن • مراد صوفیلر ریا ایله زهد ایدرلر
اول جهتدن انفعالده یم شول عشقِ الهی كه صوفی محبوب
مست ایدجی اولاقنده در آنی ایچورکه بونلری مست
و بیخود ایدب ریادن قورتره • رفیقان چنان عهدِ
صحبت شكستند • یولداشلر شویله صحبت عهدنی
صیدیلر • كه گوئی نبوده است خود آشنائی • كه گویا اولمشلر
آشنالق • مراد بودر كه صوفیلر عهدِ طریقتی صیوب
دنیایه بر وجهله مایل اولدیلر كه گویا هیچ اهلِ طریقت دكل
اولمیوب سلوك ایتدیلر و سالك اولانه پند بودر كه
دیو • ز كوی مغان رخ مگردان كه آنجا • مغان
محلهسندن یوز دوندرمه كه انده • فروشند مفتاح
مشكل كشائی • صاتدیلر مشكل آچیجیلق مفتاحی
مراد سلوكِ طریقت اوزره مستمر اول كه مشكلاتِ
كشفی سكا میسر اولا جهانِ فانی و جهتدن
اعراض و عالمِ باقی جهتنه متوجه اولاسن • عروسِ
جهان گرچه در حدِ حسنست • جهان گلنی گرچه حد
حس

حسن ده در • ز حد می برد شیوهٔ بی وفائی • حددن
الترپی وفالق شیوهسن • مراد صوفیلره پند در كه طریقتی
قودك ایدب طلبِ دنیاده اولمه كه دنیا اگرچه حسن
خونده در امانی وفالغی حددن بیرون در • دلِ خستهٔ
من گرش همتی هست • بنم خسته گوگلمك اگر همتی
وار ایسه • نخواهد ز سنگین دلان مومیائی • استمز
طاشی گوگللردن برمومیا • مراد شول گوگل كه عالی
همت اولا مرضی وار ایسه دخی قساوتِ قلبی اولان
اهلِ دنیادن علاج استمز دیمكدر • بیا موزمت كیمیایِ
سعادت • سكا اوگرده یم كیمیایِ سعادت
ز همصحبتِ بد جدائی جدائی • یومن همصحبتدن
جدالق جدالق • مراد كیمیایِ سعادت یومزدن
انقطاع دردیمكدر قطعه بگوش ای هوش بشنو
نكتهٔ خوب • اگرداری خرد دستورِ خود ساز •
همیشه تا توانی ای برادر • مشو با هشت كس همراه
و دمساز • حسود دونی و فانادان وظالم • بخیل و
كاذب و نااهل و غماز • مراد اگر تو بكذاری ای [illegible]

مومیا بر دوادر كه محكم
ضرب اولنانلره و یوكسك
یردن دوشنلره و بو
مقوله یره اولان
كمسنهلره ایچورلر
منه

سنی نه ایچون ایندیرلر بیلمزسن

بنی سن اگر قورسک ای طمعکار نفس • بسی پادشاهی
کنم در گدائی • چوق پادشاهلق ایدرم گدالقده • مراد
گدالقده پادشاهلق وار در نفس طمعکار مانع اولمزسه
دیمکدر **بیت** کوس شه خالی و بانگ غلغلش درد
سرست • هرکه قانع شد بخشک و تر شه بحر و برست
مکن حافظ از جور دوران شکایت • اتمه ای حافظ
دوران جورندن شکایت • چه دانی تو ای بنده کار خدائی
نه بیلورسن ای قول سن اللهه منسوب ایشی • مراد دوراندن تعالی
صادر اولان افعال تقدیر الهی ایله در اندن شکایت
اتمیوب الخیر ما اختاره الله دیوب قضایه رضا
ویروب صبر و تسلیم قیل دیمکدر **وله ایضا**
سحرم هاتف میخانه بدولت خواهی • سحر وقتنده بکا
میخانه هاتفی دولت دیلمک ایله • گفت باز آی که دیرینهٔ
این درگاهی • دیدی گرو گل که بو درگاهک اسکیسی سن
مراد بو درکه خانقاهک هاتف غیبی سحر وقتنده
بکا ندا ایدوب دیدی گل که بو درگاه الهی قدیمی سن
همچو جم جرعهٔ ما کش که ز سر ملکوت • جم گبی بنم

فعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلن

قدحمز چک که ملکوت سرندن • بر تو جام جهان
بین دهدت آگاهی • جام جهان بین ضیاسی سکا
خبردارلق ویره • مراد بو درکه هاتف غیبک پندی
بو اولدی که سلطان طریقت گبی بقیهٔ عشق الهی
نوش ایت که ملکوت سرندن سکا قلب صافی خبر
دارلق ویره • بر در میکده رندان قلندر باشند
میخانه قپوسی اوزره قلندر رندلر اولورلر • که ستانند
و دهند افسر شاهنشاهی • که الورلر و ویررلر شاهنشاهلق
تاجنی • مراد خانقاه قپوسنده مخلص مجردلر اولورلر که
اولر پادشاهلق تاجنی برکمسه دن الورلر بر کمسیه
ویررلر یعنی عالمده متصرفلردر شول مرتبه ده که سلطنت
عزل و نصبنه قادرلردر **بیت** همیشه کنجی جو ویرانه لرده
گزرلر • سن ای عزیز صقین خور بقمه اردیشه • خشت
زیر سر و بر تارک هفت پای • کرچه باشی التنده
ویدی یلدز دیه سی اوزره ایاغ • دست قدرت
نگر و منصب صاحب جاهی • قدرت الن گور و
صاحب منصب منصبنی • مراد اول مخلص مجردلری

قدح

وصف درکه دیوظاهرا باشلری النده کوپچ کانی
یصدبنولو ومعنی جهشندن کواکب سبعهٔ سیاره
یعنی افلاکِ سبعه دیه سی اوزره ایاقلری قدرت
بوقدرت ومنصب ودولت بو در نظر قل کود
دیکلر بیت سلطان هردوکونی وعالم کدای تست
در ملکِ فقرشاه نشانی چه کوییت • تیرماو درمیخانه
کطرف باشی • بزم باشمز ومیخانه قپوسی که اول میخانه
طامنکل کن ری • بفلک برشد ودیواد بلایین کوتابی
فلک اوزره اولمش ودیوار بوالجقلق ایله • مراد بو درکه
بزم باشمز خانقاه قپوسی اوزره درو خانقاهک طامنک
کن ری معنی یوزندن فلک اوزره چیقشدر اکرچه بحسب
الظاهر دیواری الچق در • باکرایاین در میکده ای سالک راه
میخانه قپوسی کدالری ایله ای سالکِ طریق • باادب
باش اکر از پیر خدا آکاهی • ادب ایله اول اکر سیر
حقدن خبردار ایسک • مراد سالکِ طریقته بیند درکه
خانقاه فقراسی ایله ادب ایله اولمق کرک آنلر معرباره
حضرتِ الهیه در رلر بیت مظهر ذات وصفت آدم

دعاها

عالم باشد • جام جم داکه شنیدی دلِ آدم باشد
اکرت سلطنتِ فقر ببخشند ای دل • اکر سکا فقر
سلطنتی بغشلر ایسه ای کوکل • کمترین ملکِ تو
از ماه بود تا ماهی • سنک ملککل الچجی آیدن بالغه
دک اولور • مراد طریقت فقراسی تصرفی اکر سکا
دیرلورسه ادنی ملککل عالم مثابه اولور دیکلر
قطع این مرحله بی همرهی خضر مکن • بوکوچ قطعنی
خضر بولدا شلغنسز اتمه • ظلماتست بترس از خطرِ
کمراهی • ظلمات وار در قورق از موج حظرنده •
مراد بو درکه سلوکِ طریقتی شیخ مرشدسز اتمه
که ظلمات وعقبات وار در ضلالدن صقن
بعض نسخده بو بیت بدلی بو بیت واقع اولمش
کذرت بر ظلماتست بجو خضر وشی • سنک اوغرمک
ظلماته در استه بر خضر کبی بی • که درین مرحله بسیار
بود کمراهی • که بوکو جده چوق اولور آز موج • مراد
بیتِ سابق کبی در • تو در فقر نداني زدل از دست
مده • سن فقر قپوسن اور موج بلمز سن الدن قومه

مرحله بر کوچ وبر قوناق
یره دیدکلو منه

از دست مده لغظی
مرهبو نذر
منه

بکر اندیشه جیلست وکنوزی باید
کوشوارشی زر درو دانهٔ تورانشاهی
ح

مسندِ خواجگی ومجلسِ توران شاهی • وزیرلک
تکیه گاهنی وتورانشاهه منسوب مجلسی • مراد اهلِ
تنعم فقر طریقنی اختیار ایده مز دیمکدر **بیت**
چو عاشق راجفا باید کشیدن • منه نه اهلِ ناز این کار کردن
حافظِ خام طمع شرمی ازین قصه بدار • ای خام طمع حافظ
بو قصه دن اوتان • عملت چیست که مزدِ دو جهان می
خواهی • عملک ندر که اکی جهان ثواب واجرتنی استرسک
مراد بودر که شاهِ حقیقت ثوابنی وشاه نجاتی
عطاسنی استمک اکی جهان اجرتنی استمکدر نیجه
عملک واردر که بوکا استحقاقک اولا **وله ایضا**

فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن

سینه مالامالِ درد است ای دریغا مرهمی • سینه
دردایله طیطلودر ای دریغ بر مرهم • دل ز تنهائی
بجان آمد خدایا همدمی • کوکلی یالکزلقدن جانه
کلدی یا ربی بر مصاحب خدایا • مراد دردنه درمان
و بر رفیقِ طریقِ طلبی در • چشمِ آسایش که دارد از
سپهرِ تیزرو • راحتلق کوزینی کیم دوتر تیز کیدجی فلکدن
ساقیا جامی بیاور تا بیاسایم دمی • ای ساقی بر قدح
بده تا من
ح

سحرو
ح

کتور

۸۰ کتور تا دکلنم بر دم • مراد بودر که فلکدن راحتلق
امیدن اتمک اولمز ای شیخ بلکه بر صفایِ خاطر
وحضورِ قلب ویره که تا دکلنم وراحت اولم بر
دم • خیز تا خاطر بدان ترکِ سمرقندی دهیم • قالق
تا خاطری اول سمرقندی محبوبه ویره لم • کز نسیمش
بوی جوی مولیان آید همی • که آنک یلندن مولیان
ارماغی قوقوسی کلور • مراد بودر که شول محبوبِ
حقیقی یه کوکل ویره لم که آنک نسیمندن عالم ارواح
قوقوسی کله • وبو مصراع رودکی نصر بن احمد نام پادشاه
بخارایه کتمکه ترغیب اتدکی غزلک مطلعنه ترتیب
درکه بودر **بیت** بادِ جوی مولیان آید همی
بوی یارِ مهربان آید همی • لاجرم ترغیب جانبِ
الهی یه کورک **بیت** کر قصدکنی بکوی او باید کرد
ور آب خوری ز جوی او باید خورد • زیرکی را گفتم
این احوال بین خندید وگفت • بر زیرکه دیدم
بو احوالی کور کولدی و دیدی • صعب روزی
بو العجب کاری پریشان عالمی • بر مشکل کون
واهی

کز جالشی بوی وخوی
حوریان آید همی
ح

باقی ابیاتی بهارستانده
مذکور در منه

کاری

بر عجبی چوق ایش بو بو لشان عالم • مراد بودر که
احوالِ عشقی کور دیلح اول دخی عشق بو یله مشکل
اولور دیدی • سوختم در چاهِ صبر از بهرِ آن شیخ
چگلی • یاندم صبر قیوسنده اول شیخ چگلی ایچون
شاهِ ترکان غافلست از حالِ ما کو رستمی
ترکلر شاهی بزم حالمزدن غافل در قنی بر رستم
مراد بودر که صبر و ریاضت قیوسنده یاندم افراسیاب
کبی ترکلر شاهی یعنی شیخ ناقص بزم حالمزدن غافل
در قنی بر رستم صنعت پهلوانِ طریقت که بزی بو چاهدن
خلاص ایدب جاهِ وصله ایصال ایده بیت بر درِ
قصرِ جلالش نیست دربانی ولیک • منزلِ سلطان
نباشد جای هر نامحرمی • در طریقِ عشقبازی
امن و آسایش بلاست • عشقباز لق طریقنده
امن و راحتلق بلادر • ریش باد آن دل که با دردِ جراح
تو خواهد مرهمی • یاره اولسون اول کوکل که سنک
دردک ایله بر مرهم استیه • مراد بودر که شول کمسه
که عاشقدر انک امنی و راحتی بلا و محنتدر • پس
شول

شول کوکل که دردِ دوست ایله مرهم استیوب
بلادن قچه مجروح اولمغه لایقدر آنو کیچون دیر
اهلِ کام و نازرا در کویِ رندی راه نیست
اهلِ مراده و نازه رندلک محله سنده یول یوقدر
رهروی باید جهان سوزی نه خامی بی غمی • سالک
کرک جهان یقیجی یعنی کثیر الحراره نه خام و غمسزلکل
مراد طریقِ حقه سالک اولان مرادِ نفسی و نازی
ترک ایدب صاحب حرارت و اهلِ غم و محنت اولمق
کرک • آدمی در عالمِ خاکی نمی آید بدست • بر آدم
خاکه منسوب عالمده اله کلمز • عالمی دیگر بباید بیدا اید
ساخت وز نو آدمی • بر عالم دخی دوزمک کرک
دیکی دن بر آدم • مراد بو عالمده بر آدم که همدم
و محرم اولا بولنمز مکر حق تعالی بر عالم دخی ایجاد
ایدب بر آدم دخی خلق ایلیه دیمکدر بیت منسوخ
شد مروت و معدوم شد وفا • وز هر دو نام ماند
چو سیمرغ و کیمیا • کریهٔ حافظ چه سنجد پیشِ استغنای
عشق • حافظک اغلمسنک نه وزنی واردر عشق
۲۱

استغناسی اوکنده ٭ که اندرین طوفان نماید هفت
دریا شبنمی ٭ که بو طوفانده کورنور یدی دکز بو چه
مراد بودرکه حضرت حقک استغناسنه نسبت
حافظ اغلمسنک هیچ وزنی و قدری یوقدر زیرا
طوفان استغنای الهی یه نظر یدی دکز بر قطره
کورنور بیت بحر عصیانم اکرچه شد محیط جسم و جان
لیک بحوش می کند از بحر رحمت شبنمی وله ایضا

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن

ساقی بیا که شد قدح لاله پر زمی ٭ ای ساقی کل که
لاله قدحی طولدی شراب ایله ٭ طامات تا بچند و تا
خرافات تا بکی ٭ بزم رسوم و عاداتمز بنجه یه دک
و خرده مرده اعتبار ایدرمز نجه دک ٭ مراد قدح
لاله دن وجود انسانی در و انک طولمسی دخی نشئه
کبر مکه قابل و مطلوب تام اولمسی در خلاصه
مراد علم ظاهر ایلنلک شیخ طریقه ارشاد ایچون
نواسی درکه دیوای شیخ کل بیچ شمدن کرو ارشاد طریقته
قل که وجود پیمانه سی طولدی و عمر مز آخر اولدی بنجه یه
دک بو عرف و اضافه مز ٭ وجوجز موجز اعتبار ایتمز

بکذر

دوست ۶

طرف ۶

بکذر ز کبر و ناز که دیدست روزکار ٭ کچ کبر و نازدن که
کورمشدر روزکار ٭ چین قبای قیصر و ترک کلاه کی
قیصر قفتانی دورمنی و کی کلاهی ترکنی ٭ مراد بودرکه
دنیایه مغرور اولوب تکبر و تعزز ایتمه که زمانه قیصر
دورمش قفتانی دوردکی و کی نام پادشاهک کلاهی
ترکنی کورمشدر بیت از خروس کوس شاهان این ندا
آمد بکوش ٭ کین سرا بر بادشاهی را بنوبت می رسد
هشیار شو که مرغ سحر مست کشت هان ٭ آیک که سحر
قوشی مست اولدی غافل اولمه ٭ بیدار شو که خواب
عدم در پی است هی ٭ اویان که عدم اویقوسی اردجه
در هی ٭ مراد عقلک باشکه جمع ایدب سحر خیز اول
که بلبل سحری مست حق اولوب غلغله ده در و غفلتدن
اویان که الموت نوم ثقیل موجبنجه عدم و موت
اویقوسی اردجه در دیمکدر بیت تو طول امل می کنی در
جهان ٭ اجل در قفایت تو غافل از آن ٭ خوش
نازکانه می چمی ای شاخ نوبهار ٭ خوش نازکانه
صالنورسن ای یکی بهار بوداغی ٭ که آشفتکی

چمیدن صالنمق معناسنه در
بعض نسخه ده می خمی واقع
اولمشدر بو تقدیرجه خوش
نازکانه یه طلورسن دیمکدر
که خمیدن بوکلمک معناسنه در
منه

مبادت از آسیب باد دی • فرشن موریشی اولمغ
اولمسون سکا گوزیلی فتنه سندن • مراد اگرچه
دعادر اما فی الحقیقه بهر بهارک بر خزانی وکوف
بلنک زیانی وار ایدوکن بیان در بیت بهار باغ اگرچه
لطیف ورنگینست • ولی چه سود که باد خزان در
پی اوست • بو مهر چرخ وشیوهٔ او اعتماد نیست
چرخک محبتنه واکک شیوه سنه اعتماد یوقدر •
ای وای بر کسی که شد ایمن ز مکر وی • فریاد وآفرین
بو کمسنیه که امین اولدی انک مکرندن مراد بودر که نیجه
کمسه لره چرخ مهر ومحبت ومساعدهٔ دولت گوستردی
وانلر انکا فریفته اولوب یعنی الدنورلر فکر عاقبتدن
وعمل آخرتدن محروم قلدیلر آفرین اول کمسنیه که انک
مساعده سنه الدنمیوب مکرندن امین اولا • فردا
شراب کوثر وحور از برای ماست • یاران کوثر شرابی
وحوریه ایچون در امروز نیز ساقی مهروی وجام می
بکون دخی آی یوزلو ساقی وشراب قدحی • مراد
بودر که بکون آی یوزلو شیخ طریقت ومحل عشق

ترکی دلده گاه اولور
تحسین یرنده مدد مدده
عجب دیولر بونده اولان
ای وای لفظی دخی بو معنی
یه مستعمل در منه

حق

حق اولان قلب بوندر لاجرم عمل صالح ان الله
لا یضیع اجر المحسنین حسبنجه امارت ثواب
آخرت وباعث شراب کوثر وحور جنت در •
بیت انکس که موفق شده با خیر وعبادت • داند که
رسد عاقبة الامر برحمت • باد صبا زعهد صبا
یاد می کند • صبا یلی اوغلانلق زمانن اگدرر •
جان داروئی که غم ببرد در ده ای صبی • برجان
علاجی که غم گیدررو ویدی اوغلانجغ • مراد مخاطبدن
شیخ جدیددر • الکا دیو نفخهٔ ربانیه نشاط وزغبت
ویرر که ریاضت ومجاهده یه تازه میللر اولورلر لاجرم
عمل وطاعتی بزه ارشاد قل وعبادته دلالت ایله •
حشمت ببین وسلطنت گل که می برد • عظمتی
گورمه وگلک سلطنتنه که الدی • فراشی باد هر ورقش
را بزیر پی • یل فراشی انک هر ورقنی ایاغ التنه • مراد
بودر که گل اگرچه سلطان کبی تخت شاخده حسن
وجمال وعظمت وجلال گوستر اما یل انک هر ورقنی
یره دوشرر • خلاصهٔ مراد دولت دنیایه اغترار

فراشلکی باده اضافتی گلستان اضافتی مشبهه به
الی المشبه در نیتکم باد صبا
شرحنده فراشی باد ایله بیان
دیدیکمز محلده
اوشندن
منه

جایزدکلدر دیکلدر بیت مشو غافل که این دریای
خاموش مکن دست آدمی خوردن فراموش •
در ده بیاد حاتم طی جام یک منی • ویر حاتم طی یادنه
بو بطنلق قدحی • تا نامهٔ سیاه بخیلان کنیم طی
تا بخیل لرک قره نامه سن دوره لم • مراد اسخیا
کبی بذل همت قل تاکه تارک دنیا و معتیل مولی اولوب
بخیل لره عوض حاجت الینوب انلرک دفترن دوره لم
دیکلدر بیت ای شیخ شهر رو ببره لطف کن کرم
حاتم نمرد و نام نکویش نکشت طی • آن می که داد
حسن و لطافت بارغوان • اول شراب که ارغوانه
حسن و لطافت ویردی • بیرون فکند لطف مزاج
از رخش بخوی • طشره براقدی لطف مزاجی آنک
یوزندن تر ایله • مراد بو در که عشق الهی هر کسیه
استعدادی مقدارنجه اظهار آثار ایدر بیت
فیض یابد بهم کس لیز استاد • آن قدر که بدارد استعداد
سند بباغ بو که بخدمت چو بندگان • تکیه کاهه
باغه ایلت که خدمتده قوللر کبی • ایستاده است

کرد

رود کمر بسته است نی • دور مشدر سرو و قوشاق
بغلمشدر قمش • مراد بو در که باغه وارب کور که
سرو و قمش جماد ایکن اداء خدمت ایدرلر
سرو قایم و قمش قوشاق باغلمشدر لاجرم انسان
صاحب روح و عقل ایکن خدمتده اولمق شینهٔ
عظیم در • بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش
بشنو که مطربان چمن راست کرده اند • ایشت
که چمن مطربلری راست اتمشلردر • آواز چنگ
و بربط و طنبور و نای و نی • چنگ و قپوز و طنبوره
و دودک و قمش آوازنی • مراد نباتاتک بعضی مراب
کبی باشی اکش و بعضی عریض و بعضی طویل در
و بعضی مجوف در وان من شیء الا یسبح بحمده
حسبنجه هر بری ذکر و تسبیحده آدمی عقل کامل
ایله ذاکر اولمق معقول دکلدر بیت چو هر جماد بیاد
خدا سماع کند • تو همچو سنک نشینی چکونه آدمیی
حافظ حدیث سحر فریب خوشت رسید • ای
حافظ سنک سحر الدیجی خوش سوزک ارشدی

تا خطهٔ مصر و چین و با طراف روم و ری • تا مصر
و چین حدّنه و روم و ری اطرافنه • مراد کندو دکل
کلامی صحیح درکه سحری الدر یعنی انی بیله تسخیر ایدر
دیو بیله اولان کلام شریف مصر و چین سر حدّنه و ولایت
روم و شهر ری اطرافنه ادشور و سماعه لایح و اقتدایه
مستحق در **وله ایضا** شهریست پر ظریفان
وز هر طرف نکاری • بر شهر در ظریفلر ایله طلو و هر
طرفدن بر نکار • یاران صلای عشقست گر میکنید
کاری • یاران عشق صلاسی در اگر ایش ایدر سکز
مراد بو درکه شهر سلوک بر شهر درکه ظریفلر ایله طلو در
که ترک دنیا ایدوب الرزق علی المولی دیوب و اسما
و صفاتدن هر بر نکار بر طرفده اولوب هر بر طالب
بر نه مقید و مبتلا اولمشدر لاجرم ای دوستلر عشق
الهی یه صلا در اگر سزده عمل آخرته نیت وار ایسه
بیت ما بیم و نیم جانی در عشق خوش نکاری • آن
نیم نیز بدادیم دیگر نماند کاری • چشم جهان نه بیند
زین تازه تر جوانی • جهان گوزی گورمش بوندن تازه
اك

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

دك یکت • در دست کس نیفتد زین خوبتر نکاری
کمسنک النه دوشمز بوندن خوب بر نکار • مراد
شیخ جدیدی مدح درکه بو نکی بر تازه و اصل
گورمز و اله گرمز لاجرم بونك صحبتنی غنیمت بلمك
گرك • جز بار غم کشیدن کار دگر نداریم • از ما بجوی
دیگر ای خواجه کار و باری • جسمی که دیده باشد از روح
آفریده • بر جسمی کم گورمش اولا که روحدن یارادلمش در
زین خاکیان مبادا بر دامنش غباری • بو خاککه
منسوب اولانلردن اول مسوون انك اتکی اوزره تعوز
مراد بو درکه اول شیخ جدید روح مجسّم در اهل خاک
انك اتکنه غبار پتشدرمك وانی معبر قلمق اولمز
چون من شکستهٔ را از پیش خود چه رانی • بنجلیین
صنمش کنده‌ن او کلدن نه سور رسن • چون غایت
توقع بوسیلست باکناری • چون غایت رجا ادیکدر
یا بر قوجق • مراد بو درکه مرید منکسری و عمله مقصری
رد اتمك لایق دکلدر چون غایت رجاسی انك کمال و وصول
دکلدر و انکا استعدادی یوقدر بلکه همان غایت توقعی

ای روی خوبت از گل صد بار نازنین تر
زین رهگذر مبادا بر دامنت غباری
خ

بعض نسخه‌ده مصراع ثانی اولکی لفظ کم
واقع اولمشدر کسر کاف ایله که لفظ
سه ایله میم متکلمدن مرکب در سنه بنم
دیمك اولور منه

بو شمه تلذذ دریا معذمه حصول وصول در •

نی بیغش است بشتاب وقتی خوشست دریاب

شراب چرکسنز در تیز اول بدخوش وقت دردوی •

سالی دکو که دارد امید نوبهاری • بو میله دخی کیمک واردر

نوبهار امیدی • مراد بودر که اول شیخ جنید صحبتنده

عشق الهی خالص در استعجال ایلک کرک و بو خوش

وقت درفوت ایلمک کرک و هر وقت زمان بسط

اولمز غافل اولمیوب کرک • در بوستان حریفان مانند

لاله وگل • بوستانده مصاحبلر لاله وگل کبی

هریک گرفته جامی بریاد روی یاری • هر بری بر

قدح دوتمشدر بر یار یوزی یادنه • مراد خانقاهده

صوفیلرک هر بری بر اسمه مشغول اولمشدر دیکلر

چون این گره کشایم وین راز چون نمایم • دردی وسخت

دردی کاری وصعب کاری • بو درد در برک درد

برایش در مشکل ایشی • مراد مشکلات طریقت

حلی صعب وسر الهی افشاسی مشکل ایدوکن ذکر در

هر تاره موی حافظ در دست زلف شوخی

نیجه بودوکمی اچم وبو رازی نیجه کوسترم صح

حافظک

حافظک هر بر قیلی بر شوخک زلفی الندهدر • مشکل

توان نشستن در اینچنین دیاری • مشکل اوتورمق

بونک کبی دیارده • مراد بودر که حافظ سالک اولوب

کندودن ارادت واختیار مسلوب اولوب اسماء

متضاده یه وصفات متغایره یه محل اولوب

کشاکشده در بودیار سلوکده اولمق غایتده مشکل ایمش

وله ایضا صبا تو نکهت آن زلف مشکبو داری

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

ای صبا سن اول مشک قوقولو زلفک خوش قوقوسن دوتوسن

بیادگار بمانی که بوی او داری • تحفه یه بکزدسی

که انک قوقوسن دوتوسن • مراد بودر که ای توجه سحری

سن اول غیب هوییتدن که رایحه طیبه بولمشسن

دلم که گوهر اسرار حسن وعشق در وست •

کوکلم که حسن وعشق اسراری انده در • توان

بدست تو دادن گرش نکو داری • سنک الکه ویرمک

اولور اگر انی دوتسک • مراد بودر که توجه سحری یه

دیر قلبی سکا تسلیم وتابع قلمق اولور اگر انی وجه

دوتسک یعنی جانب حقدن غیری یه توجه اتمیوب

آنی دخی اول سمته توجیه ایتمزسک . قبای حسن
فروشی تو ابراز دو بس . حسن صبیح قفتانی
سکا یاد شود ابجح . که همچو گل بهم آیین رنگ و بوداک
که گل کبی رنک وقوقو آیینی دوتدسن . مراد توجه
سحرنی مدح درکه چون اول صفرقدان رنکی وبوئی واردر
حسن وجمال دعوی سن ایتسه روادر . دران شمائل
خوبی چو آفتاب زدن . تغنسی خوبلق عملکنندن
کنشی کبی اوردیغ . توادسدکه غلامان ماه رودارک
سکا ایود یعنی یراشور که آی یوزلو قوللرک واردر
مراد توجه سحرک حسن دعواسن ایلسه یعنی صاحب
حسن وجمالم دیسه یراشور زیرا حواس وقوای
روحانیه الکا بنده وتابعلردر . دران شمائل
مطبوع هیچ نتوان گفت . اول شمایل مطبوعه
هیچ دیمکه اولمز . جز این قدر که رقیبان تند
خودادی . بو قدر عیبی که صرب خولو رقیبلرک
واردر . مراد بودرکه توجه سحرک که جانب الهی دان
خبرداردر غایتده خوبدر هیچ عیبی واردر دیمکی

اولمز همان عیبی بودرکه نفس وقوای نفسانیه
اکی رقیبلری ووصوله مانعلریدر . نوای بلبلت
ای گل کجا پسند افتد . بلبل آوازی ای گل سکا نیجه
مقبول دوشه . که گوش هوش بمرغان هرزه گو دارک
که عقل قولاغنی باطل سویلیجی قوشلره دوتدسن
مراد بونده مخاطبدن نفس درالکا دیرسکا واعظ
وشیخ کلامی نیجه مقبول اولسون که شیاطین جن
وانس کلامنه عقل قولاغنی دوتدسن . بجرعهٔ
تو سرم مست گشت نوشت باد . سنک بقیهٔ
قدحک ایله باشم مست اولدی سکا نوش اولسون
خود از کدام خمست این که در سبو داری . قنغی
کوپدندر بوکه دستیده دوتدسن . مراد مخاطبدن
واعظ وشیخ درالکا دیر سنک بقیهٔ فیضنک بنی
مست ایلدی قنغی شیخ طریقندندر بو وجودک
دستنده اولان دیوانی استحسان واستغراب
ایدر . بسرکشی خود ای سرو جویبار مناز
کندو سرکشلکک ایله ای ایرماق سروی نازلنمه

که کوبا ورسی از شرم سر فرو داری • که اکر اکا ایورسک
حجابدن باشی اشغه دوقوسن • یا باشی اشغه کتوررسن
مراد علو درجه سی اولان اول حضرت عالیه شابه‌ده
سندن حجالت ایله باشی اشغه ایدر دیمکدر ؞

دعا مش کفتم و خندان بزیر لب می کفت • اکا دعا دیدم
کولوب مستور دیدی • که کیستی تو و با من چه کفت وکو
داری • که کیمسن که بنم ایله نه دیمک و ایتمک واردر • مراد
بونلردن استعاره تمثیلیه طریقی ایله حضرت حقک
کمال علوتی و عبدک نهایت دنائتنی بیاندرکه
بو اعلی کمسیه بو ادنی کمسه سوز سویلیه اول اعلی کمسه
اکا بطریق التلطف کولوک سن کیمسن که بکا سوز
سویلرسن دیسه بو بو عتاب درکه لطف آمیزدر
لاجرم حضرت حقه بزم دعامز دخی زیاده ادنی
بو غایتده اعلی یه خطاب اعلک مثابه سنده در

لکن اول حضرت کمال کرمندن رد اتمز • زکنج صومعه
حافظ بجوی کوهر عشق • خانقاه بوجاغندن استمه
ای حافظ عشق کوهرن • قدم برون نه اکر میل جست

وجود داری • ایاغی طشره قو اکر استمک وارامق میلک
وار ایسه • مراد بودرکه مجرد صومعه بوجاغنده
اوتورمق ایله کوهر عشق بولنمز کنده و نفسانیتکدن
چقمق کرکسن • یا خانقاه نشین اولمقده نوع
ریا واردر اندن چقوب کمال اخلاص اوزره اولمق
کرکسن • یا ملامیه‌دن اولمق کرکسن که کوهر
عشقی بولاسن بیت کرت معراج احمد آرزوشد
برون آی از سرای امهانی وله ایضا

طفیل هستی عشقند آدمی و پری • عشق شکلکفل

اوینده‌سی در آدمی وجن • ارادتی بنما تا سعادتی
ببری • بدارادت کوستر تا سعادت الته سن
مرادینجا طبیدن نفس و هر اهل نفس در لاجرم
اکا دیو شول کمسه که انده عشق حق وارادت
صادق اولا متبوع اولور انس وجن وقوای
روحانیه ونفسانیه اکا تابع اولورلر پس
ارادت صادق و عشق حق کوستر که متبوع
و اهل سعادت اولاسن بیت دلا بکدش که

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

جز نام عاشقی نبری • که زنده از می عشقند آدمی و پری
چو مستعد نظر نیستی وصال مجوی • چون نظره استعدادک
یوقدر وصال استمه • که جام جم نکند سود وقت بی بصری
که جام جم فائده ایتمز بصرسزلق وقتنده • مراد
بودرکه اهل نظر اولمیجق کورکسن که سلطان شاه بنده وصال
میسر اولا که جم جامنک و اسکندر آیینه سنک فائده
سی یوقدر بی بصر اولانه بیت بصیرت و بصرت
باید ای مرید جمال • که بی بصر نتوان از مشاهده ات
وصال • بی صبوح و شکر ثواب صبحدم تا چند
صبوح شرابی و صبح وقتنک طاتلو اویقوسی
نیچه یه دک • بعذر نیم شبی کوش و گریهٔ سحری
نصف لیل عذرینه دورش و سحر اغلمسنه • مراد
تنعم تو غلندن نهی و احیاء لیل و استغفار
سحره ترغیب در بیت چو دوست زاری عشاق
دا ابدارد دوست • بکن تو گریه و ناله شبانکه و سحری
بیا و سلطنت از ما بخر بمایهٔ حسن • مکن و بوزدن
سلطنت صاتون ال حسن مایه سی ایله • وزین معامله

مرادرین ظلمات انکه رهنمونی کرد
دعاء نیم شبی بود و گریهٔ سحری
ح

غافل

غافل مشو که حیف خوری • بو معامله دن غافل اولمه که
حیف یرسن • مراد بودرکه نفسه و اهل نفسه دیو کل
حسن و جمالکی بذل ایدوب بوزدل سلطنت آخرت
صاتون آل اگر بویله اتمز سک پشیمان اولوب
تأسف ایدرسن • بکوش خواجه و از عشق بی نصیب
مباش • دورش خواجه و عشقدن نصیبسز اولمه
که بنده را نخرد کس بعیب بی هنری • که قول صاتون
المزکه هنرسزلک عیبی ایله • مراد بودرکه عشق اولمیجق
هنرسزلک در و هنرسزلک عیب عظیم در •
بولکل کبی اعظم عیوب ایله که قولی صاتون المز •
پس عشقی اولمیان مقبول حضرت حق اولمز •
چو هر هنر که تو داری دری بخیر گشاد • چو هر هنر
که سنک وار در خیره بر قپویی آچدی • از این سلیس
من وسن و وضع بیخبری • بوندن صکره بن و سنلک
و بیخبرلک و صنعی • مراد مصراع اولدن استفهام
انکاری مفهومی در • لاجرم روح نفسه دیو سنک هر
هنرک خیره قپویی آچدی یعنی خیره قپو آچدی شمدی صکره

چه هر هنر که شنیدی دری بخیر گشاد
چه هر هنر که شنیدی ای بیخبر داشتی
بو اخبار در
استفهام دکل

بن و مستلک و بیخبرلک وضعی اختیار اولنمق کرک
بیت یک سخن را قبول کن از من ٭ هوشیاری مرو بر مستان
ز وصل و هجر تو در حیرتم چه چاره کنم
تو خود چه لعبتی ای نازنین شعبده باز ٭ سن خود
نه لعبت سن ای حقه باز کوزل ٭ که در برابر چشمی
و غایب از نظری ٭ که کوز برابرنده سن و نظردن
غایب سن ٭ مراد بوندن دخی روح کل نفخه خطابیدر
که دیر سن نه عوقله سن ای حقه باز کوزل که حاضرسین
اما مرئی دکلسن بیت دلا تو طالب آنی و آن با تو بود
چو در میان وصالی چراست مهجوری ٭ بهزاد جان مقدس
بسوخت از این غیرت ٭ بیک پاک جان پاینده بو غیرتدن
که هر صباح و مسا شمع مجلس دکری ٭ که هر صباح
و اخشم بر غیر مجلس شمعی سن ٭ مراد روح کل نفسندن
نشئه یافتن بیان درکه چونکه جان پاک بو غیرتدن یاندی
که نفس غیر یلرک یعنی اهل فسق و هوانک شمع مجلسی در
دعاء کوشه نشینان بلا بکرداند ٭ کوشه نشین لرک
دعاسی بلایی دوندرر ٭ چرا که کوشه چشم عالمی نکرک
نیچون بر کوز اوجی ایله بزه نظر ایتمزسین ٭ مراد بودرکه

ارباب

ارباب قلوب و ارواح مقدسه دعاسی بلایی دفع
ایدر اما نفس بونلره التفات ایتمز که بلای دنیا و عنای
عقبی انلردن دفع اولا ٭ ز من بحضرت آصف که می برد
پیغام ٭ بندن وزیر حضرتنه کم التر خبر ٭ که یاد کیر دو مصرع
ز من بلفظ دری ٭ که از برله بندن اکی مصراع فارسی بنظم
دری لفظی ایله ٭ مراد بندن عقل معاشه که وزیر نفس
درکه بو خبری الته کرک فارسی دریدن اکی مصراعی بندن
از برله دیه و اول اکی مصراع بودر ٭ بیا که وضع جهان را
چنانکه من بینم ٭ کلی که جهانک وضعنی اویله که بن کوروم
کر امتحان ایلسنی می خوری و غم نخوری ٭ اکر امتحان
ایدرسک شراب ایچرسن غم یمزسین ٭ مراد بودرکه
بن جهانی بویله کوررم که مالی بلا و منصبی عنا و فقری
راحت و خمولی استراحت در اکر سن دخی امتحان
ایدرسک کوررسین بویله بیلورسین لاجرم عشق الهی یه
اشتغال ایدب غم جهاندن فارغ اولورسن رباعی
هر چند که در مرتبه مامورانیم ٭ انصاف توان داد که ما میرانیم
فی الجمله اکر کدا اکر سلطانیم ٭ مرکب بسوی کوی فنا میرانیم

فصیح مصراع دروارد ایکن بونده الف حذف اولنمشدر

ظاهره نظر ظاهرا سلطان وزیرینه دخی بنده اولمق جایز در تنته

سن دیدم

کلاه سروریت کج مباد بر سر حسن • سنک
سرورلکک کلاهی اکری اولمسون حسن باشی اوزره
که زیب بخت و سزاوار تخت و تاج زدی
که بخت زینتی و تختک والتونی تاجک لایقی سن
مراد یا عقله خطاب یا نفسه خطاب درکه هر بری
زینت بخت آخرت و لایق بخت و تاج دولت در
سرورلکی کلاهی حسن باشی اوزره اکری اولمیوب
تمام استقامت اوزره اولمیحق • طریق عشق
طریق عجب خطرناکست • عشق طریقی عجب
خطرناک یولدر • نعوذ بالله اگر ره بمقصدی نبری
نعوذ بالله اکر یولی مقصده التمزسک • مراد روحک
نفسه خطاب بیندی درکه دیر عشق الهی طریقی
خطرلو طریق در نعوذ بالله اکر یولی مقصوده التمزن
بو حال ایله کیدرسک • ببوی زلف و رخت می روند
و می آیند • سنک زلف و رخک قوقوسی ایله کیدرلر
و کلورلر • صبا بغالیه سائی و کل بجلوه گری
صبا غالیه سک ازمک ایله یعنی خوش قوقو ایله وکل

طریق عشق پرخطر کام چند بکس دارد

می روند و می آیند که ایکی فعل در
بونلرک صبا و کل فاعلی در لف
ونشر مرتب اسلوبی اوزره
می روند لفظنک فاعلی صبا
و می آیند لفظنک فاعلی کلک
و یا لف ونشر مشوش اسلوبی
اوزره بونک عکسی در
منه

صبا بتجلیق ایله • مراد مخاطبدن محبوب حقیقی در
که نفحهٔ ربانیه غیب هویتدن رایحهٔ طیبه ایله
کلور کیدر و کل اول جمال جمیلدن غنج ایله کلور کیدر
بیمن همت حافظ امید هست که باز • حافظک
همتی برکتی ایله امیدوار در که کرو • اری اسامر
لیلای لیلة القمری • اری نفس متکلم وحده در
رویت دن کورمک معناسنه • واسامر نفس متکلم
وحده در مسامره دن کیجه ایله سویلشمک معناسنه
ولیلی اسم معشوقه در بونده یاء متکلمه مضاف
اولمشدر مفعول اسامر در • ولیلة منصوب
ظرفی در مضاف در القمر لفظنه واسامر جمله سی
مفعولی در اری لفظنک • معنای مصراع بودر
که کورم معشوقم ایله کیجه سویلشدکم آی ایدکی
کیجه سنده • مراد بودر که امیدوار در که کندومی
معشوق حقیقی ایله مناجاتده و مکالمهٔ روحانیه
ده کورم روشنالق اولدیغی کیجه ده • وله ایضا
ای باغبان تو ما را پیوند لا یزالی • ای دلبر سنک عشقک ایله

بونده اولان حرف باء ارانک کیدر سنک
اسبابه عندک متولد اولمشدر
منه

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

بزه اتصال لاینالی در • قد ضاع من هواکم عمری
ولا ابالی • تحقیقا ضایع اولدی سزک هواکز اجلندن
بنم عمرم و قید منزم • مراد محبوب حقیقی حضرتنه خطابدر که دیو سنک عشقک و عشقک بزه لاینالیدر و سنک
محبتک اجلندن عمرم ضایع اولمشدر اما غم یمزم
زیرا فی الحقیقه اضاعت عمر دکلدر ابیات شاهدت
فی سیری واعلانی • حسن الذی فی الکون اعلانی •
وافیته مغتنما مفلسا • لزادنی عزا واغنانی
عیش سلطان کوبیت هر بیخبر چه داند • سنک
محلک کلبلرنک عیشنی هر خبرسز بلمز • یا لیت لی
مجالا فی ذلک الحوالی • نولیدی بکا مجال اولیدی
اول جوانبده • مراد درکاه حق سمتنده اولان
لر کلب اصحاب کهف کبی حضورده و عیش
و سروردە ایدکن ذوق اعتین بلمز نولیدی بن دخی
انلردن اولیدم دیو تحسر ایدر بیت غایب از من
مرا حضوری بخش • بسروری رسان و نوری بخشی
رحمت در داد ملک دینم بنه • جای در کشور یقینم ده

از

بعض نسخه‌ده حرف دال ایله بر غزل

اذا ب دیده یار اشد از آشک لرم را • کوزم
یاشندن لای یار سنک آشکلر اولدی • ارحم
علی دموعی یا من علمت حالی • ارحم لفظی دردنجی
بابدن امر حاضر صیغه سیدر • دموع
جمع دمع در کوز یاشی معناسنه • معناسی
مصراع بودر که ای بنم کوز یاشمه ای بنم
حالم بیلن • مراد حضرت رحمنه طلب رحم در
خوبان وفا نه دارند ای جمع پاکبازان •
خوبلرک وفاسی یوقدر ای پاکبازلر جماعتی
لا تنتظروا وفاء عن صاحب الجمال • لا تنتظروا
نهی حاضر در اولکی بابدن • وفاء لفظی منصوب
مفعولی در • معناسی مصراع بودر که وفا و محکه
صاحب جمالدن • مراد محبوب مجازیده وفا
یوق ایدوکی ذکر در • ما تشنه لب کذشتیم
بر آب زندکانی • بز صوسز کچدک آب حیات
اوزره • یا ساقیا اعنی من شربة الزلال •
یا حرف ندادر ساقیا منادای نکره در

بونده حرف یا اشباعدن متولد اولمشدر منه

بونده ده حرف یا اشباعدن متولد اولمشدر منه

اغثنی امر حاضر در افعال بابندن معناسی
مصراع بودرکه ای ساقی مدد قل بکا طاتلو شربتدن
مراد سلوک طریقت مرشد سناولیجق انتفاع
بولنمز • لاجرم ای شیخ بزه مدد قل لذیذ شربتدن
دیو طلب اذاقت لذت طریقت ایدر شعر
ان لله عبادا کشفوا فیه القناع • بل رأیتم
قط عبدا عامل المولی فضاع • ما ترک دین
ودنیا کودیم زاد رؤیت • بز دینی ودنیایی ترک
اتدک سنک آدنوک ایچون • جاوزت فی
هواکم عن حب جاه ومالی • لفظ جاوزت
نفس متکلم وحده در مفاعله بابندن واکی حرف
جر یعنی فی وعن مجرورلری ایله الا مشغول در •
معنای مصراع بودرکه بن کچدم سزک هواکزده
منصب ومال محبتندن • مراد مخاطبدن
محبوب حقیقی در • و دینیدن عادت اهل دنیادر
یعنی بز سنک آدنوک و محبتک ایچون عادت
اهل دنیائی و مال دنیائی ترک اتدک دیمکدر

رباعی

رباعی نانی بدو روزه کر شود حاصل مرد • ور کوزه
بشکسته دمی آبی سرد • مامور کسی دکر چرا باید بود
یا خدمت چون خودی چرا باید کرد • حافظ اکر عید
بر خاک آستانت • حافظ اکر اولورسه سنک ایشیککی
طپراغی اوزره • قد صار ذا حیات کانت بلا زوالی
تحقیقا اولور حیات صاحبی اویله حیات که زوالی
یوقدر • مراد درکاه حقده عبادته ایلکی وفات
ایدن حیات ابدیه بولور دیمکدر وله ایضا
ای ز شرم عارضت گل غرق خوی • لفظ خوی
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
فتح خا و واو رسمیه ایله مرادف عرق در • یعنی
ای دلبر سنک عارضنک حجابندن گل عرقه غرق در
پر عرق پیش عقیقت جام می • طلو تودر سنک
عقیقک اوکنده شراب قدحی • مراد جمال ذات
حسن دن گل خجل وکلام الهی دن شراب مسکر
منفعل دیمکدر بیت ای ورق گل بهشت
از رخ نازکت خجل • کوثر از لعل تو گشته ز
خویش منفعل • ژاله بدلا لست یا بدگل کلاب

چه در لاله اوزره یا گل اوزره گلاب • یا بر آتش آب یا بر روت
خوی • یا اود اوزره صو یا یوزک اوزره تردر • مراد صنع
حقی بیان درکه محبوب مجازی وجهی لاله کبی یا گل کبی
یا آتش کبی قلمش دروانک اوزرنده عرقی شبنم یا گلاب
یا آب در و بر امر غریب بودرکه ژاله و گلاب و آب
لاله و گل و آتش اوزره خارجدن واقع اولور عرقی محبوب
وجهی اوزره ایچره دن ترشح ایدر بیت دانه دانه عارضکده
شول عرقی دیدیکی ندر • دیدیکم گلدر یوزنی هردم گلاب
اندن چقر • می شد از چشم آن کمان ابرو و دل • کیدر ده
کوزدن اول یای قاشلو و کوکلدن • از پیش می رفت
و که می کرد تی • اردنجه کیدر ایدی یتوردی اینزی • مراد
محبوب مجازی اردنجه اولان اینزن آرزدر ب مقصد
دن محروم اولور و عن ذکر در • امشب از زلفش نخواهم
داشت دست • بو کیجه انک زلفندن ال دوتمیجغم
رو مؤذن بانک می زن کو که حی • یوری مؤذن آواز
اوردی که گل یا دیدل • مراد بودرکه بن بو کیجه غیب
هویت ملاحظه سنه استغراقده یم یوری سن مؤذن

غفلتنده اولانلری ایقاظ و دعوت قل بیت
مؤذن فالق الاصباح می گفت • گمان بردم که مات
الارواح می گفت • چون بنی عامر قیس مجنون شود •
بنی عامر قبیله سی کبی چوق مجنون اولور • گر برون
آید گل لیلی ز حی • اگر چقره لیلی گلی قبیله دن
مراد بودرکه بنی عامر قبیله سندن لیلی نام محبوبه
ظهور ایدیب قیس نام بیکت الکا عاشق و دیوانه اولوب
مجنون لقب ویردلر انجلین هر قبیله دن که جمال
ظاهر اوله چوق کمسه مجنون اولور که ظهور جمال مجنون
در و مجنون دیمشی قطعه وکان فؤادی فارغا قبل
حبکم وکان یذکر الخلوّ یلهو و یمزح • فلما دعا قلبی
هواک اجابه • فلست اراه عن فنائک یبرح
فان شئت واصلنی وان شئت لم تصل • فلست
اری قلبی لغیرک یصلح • نی ز دمی لب بدلب مطرب
نهاد • نی بدم لبینی مطرب لبنه قودی • چنگ را
در زیر ناخن کرد تی • چنگی طرناق التنده ایلدی
نی • مراد بودرکه نی که رجل کامل در چون اول لبنی کلام

الهی یه متصل قلوب اندن صدا پیدا ایده شیخ
منحنی و مراقب انک طرناغی آلتنده اولوب یعنی
اندن دخی آواز پیدا اولور ساکت و مراقب ایکن
نالان اولور دیمکدر • چنگ را در دست مطرب نه دهی
چنگی مطرب النده قوبودخ • گوشش بخراشی وبخروشش
زه یی • دی مطربه انک طمرنی قازی و خروشی اندر اندن صکره
مراد بودرکه شیخ مراقب و ساکتی کلام الهی تکلم ایدنه
تسلیم قل تاکه اول انک طمرنی تحریک ایدیب خروشش
اندره بیت فکل کلام دون نطقک زائف • وکل کلام
دون لفظک واهی • عود بر آتشش نه و منقل بسوف
عودی اوداوزره قو منقلی یاق • غم مدار از شدت
سرمای دی • غم یمه کوز صوغوغی شدتندن • مراد
جانب الهیدن رایحهٔ طیبه اهل حرارت اولانلره
ارشدر ب • و استعدادی اولانلره اوداور ب
باد سوز سویلینلرک و اهل هوا اولانلرک شدت
برودتندن غم یمه دیمکدر قطعه الا انما الدنیا سراب
مکدر • وکل حریص فی هواها معذب • اذا لم یکن لی

فی

منقل کسر میم و فتح قاف ایله
دموردن اوجاقدر که بریردن
بریره الوب کتمکه قابلدر
منه

فی الحیوة عذوبة • فکل وصیح الموت احلی واعذب
با تو زین پس گو فلک خواری کنند • سکا بوندان صکره
اگر فلک خوارلق ایدرسه • باک کو در حضرت دارای
ری • گری دی ری شهرینک حاکمنک حضرتنه • مرادسن
طالب حق و سالک طریقت اولدیغکدن صکره اگر
فلک سکا خوارلق ایدیب تحقیر ایلر ایسه حاکم عالم
اولان حضرت حقه شکایت قل که اول کفایت ایدر
دیمکدر • خسرو آفاق بخش آن کز سخا • آفاق بغشلیجی
پادشاه اول که سخادن یعنی انک سخاسندن • نامهٔ حاتم
و نامش گشت طی • حاتم نامه سی و انک نامی دورلدی
مراد بودرکه اول پادشاهه شکایت قل که آفاق عالم
هبه ایدیجیدر • و انک سخاسندن کمال سخا ایله مشهور
اولانک دفتری و نامی دورلدی و اول پادشاه حضرت حق
تعالیدر بیت پادشاهان جاه و تاج و نان دهند
حق تعالی شاهی و بیم جان دهد • آنکه بهر جرعهٔ جان
می دهند • اولکه بر بقیهٔ قدح ایچون جان ویرر • جان
او بستان و جامی ده بوی • انکی جانی آل و بر قدح پیاله

مراد بودر كه اول بر پادشاهدر كه قلبكدن بقیهٔ عشق
واذعان ویرسك اول سكا حیات ابدیه ویررسن
اكا قلبكی كلیتی ایله تسلیم قلسك جان باقی الورسن كه
عذابدن سالم ونعیم ایله متنعم اولورسن ۰ جام می پیش
آر وچون حافظ مخور ۰ شراب قدحی او كه كتور وحافظ
كبی یمه ۰ غم كه كی بود ویا كاوس كی ۰ غمی كه كی پادشاه
قچن ایدی ۰ یا كاوس پادشاه قچن ایدی ۰ مراد بودر كه
قلب صافی او كه كتور ب عشق الهی نوشنه مشغول اول
وتواریخ علمی كه علم لا ینفع وجهل لا یضر در انی ترك
قلوب امور نافعه یه اشتغال قل شعر واحسرتا
لزمان ضاع اكثره ۰ والویل ان كان باقیه كماضیه
وله ایضا بیار باده وبازخ دهان ز مخموری مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
كتور شرابی وكرو قورتر بنی مخمورلقدن ۰ كه هم بباده
توان كرد دفع رنجوری ۰ كه شراب ایله دفع مرض
اتمك اولور ۰ مراد عشق الهی كسلی ومرض قلبی
دفع اتدكی ذكر در رباعی ای دل تو چرا چنین ز خود بیخبره
روزان وشبان در طلب سیم وزری ۰ سرمایهٔ تو از ین جهان

یك

یك كفن است ۰ آن نیز كما نست بوی یا بزی ۰ بهیچ وجه
نشاید فروغ مجلس انس ۰ بهیچ وجه ایله یللا بز مجلس انس
ضیاسی ۰ مكر بروی نكار وشراب انكوری ۰ مكر نكار
یوزی ایله اوزم شرابی ایله ۰ مراد معنی یه نظر استفهام
انكاری در بیت من كه می كویم نباشد آن حرام ۰ بلكه آن باشد
نوشندش كرام ۰ بسحر غمزهٔ فتان بهیچ غره مباش
غمزهٔ فتان سحرینه بهیچ مغرور اولمه ۰ كه از مودم و
سودی نداشت مغروری ۰ كه تجربه اتدم بر فائده
اتمدی مغرورلق ۰ مراد غرور شوم ایدوكی ذكر در
بیت حالت بهستی خود خانهٔ دل كرد خراب ۰ هان وهان
تا نشوی باز بهستی مغرور ۰ ادیب چند نصیحت
كنی كه عشق مباز ۰ ای ادیبجی نیچه نصیحت ایلرسن
عشق اوینمه دیو ۰ اكرچه نیست ادب این سخن ولی كستاخی
اكرچه ادب دكلدر بو سوز بر وزیره ۰ مراد عقل معاش
وزیره روح بینه در دایما عشق الهیدن منع ایلر روح
اكا نیچه نصیحت ایدرسن دیو چون سو بلكدن وصنعكی
منع ایلر اكر وزیره بویله سوز دیمك ادب دكلدر ۰

اما عشقی نی اختیار سویلدر بیت غلب العشق فی
الفؤاد • فکل عقلی لاجله مسلوب • بعشق زنده بود
جان مرد صاحب دل • عشق ایله دری اولور
صاحب دل کیشینک جانی • اگر تو عشق نداری برو که
معذوری • اگر سنینک عشقک یوق ایسه یوری که معذورسن
مراد معذورسن دیمکدر عذر اولور مرضنک وار دیمکدر
بیت هر آنکو نیست عاشق مرده می دان • بلی عشقست
جان جان عاشق • بیک فریب بدادم صلاح خویش
ز دست • بر الدمق ایله ویردم الدن کندو صلاحمی
دریغ آن همه زهد و صلاح و مستوری • دریغ اول
دوکلی زهد و صلاح و مستورلک • مراد کندو دوکل فریفته
اولدوغنه تحزن در • رسید دولت وصل و گذشت
محنت هجر • ارشدی وصل دولتی و گیدی هجر محنتی
نهاد کشور دل باز رو بمعموری • کوکل عالمنی گرو
یوزی معمورلغه قودی • مراد وصول حصولیله ستوح اولوب
قلب معمور اولمغه یوز دوتدی دیمکدر بیت در دم جاکرد
آن یار گزین • بیت معمور سته نامش بود از ین •

بهر کسی نتوان گفت درد او حافظ • بهر بر کیمسیه دیمک اولمز
انک دردنی ای حافظ • بگو بدانکه کشیدست محنت
دوری • دی اول کمسیه که چکمشدر اول ایرلق محنتنی •
مراد همحال اولمیین احوالی بلمز الا دردیادی دیمک اولمز
دیمکدر وله ایضا ای باد نسیم یار داری (مفعول مفاعیل فعلن)
ای ایل یاد کبی خوش قوقو سن دوقوسن • زان نفحه مشکبار
داری • اول مشکلی یا عنبرجی خوب قوقودن دوقوسن
مراد توجه سحری نفحه ربانیه دن حصه دار اولدوغی ایچون
آنی مدحت در • زنهار مکن دراز دستی • صقن ال
اوزاتمغه قلمه • با طره او چه کار داری • انک طره سی
ایله نه ایشنک وار در • مراد توجه سحرلی غیب هویته
تعرض ایتدن نهی در نیتکیم رسول الله علیه السلام بیورر
تفکروا فی آلاء الله ولا تفکروا فی ذات الله • ای گل تو
کجا و روی زیبا • ای گل سن قنده یاشق یوز قنده
او مشک ختن تو خار داری • انک مشکی ختنی وار در سنک
دیکنک وار در • مراد جمیع بر حسن الوجه جمال حقه
نسبت اولنمغ جایز دکلدر دیمکدر بیت حسن

مهرویان چه می ماند بروی یار ما • پرتو مه دیگر و نور
تجلی دیگرست • ریحان تو بجا و خط سبزش ای فستقی
سن قنده واکل پشیل خط قنده • اوناره و تو عنباد
داری • اول تازه وسنکل توزک واردر • مراد شول خط
که حضرت حقه متعلق در دایما تازه در سائر خطوط
که هوایه و دنیایه متعلق در توزلو در قطعه دوات
و قلم آلت دانش اند • بدانش توان شد بعالم علم •
باقبال و دولت دهندت خبر • دهان دوات و زبان
قلم • ولیکن بپرهیز از آن خط که او • سبب باشد آخر بظلم
و ستم • نرگس تو بجا و چشم مستش • ای نرگس سن قنده واکل
مست گوزی قنده • او سر خوش و تو خمار داری • اول
باشی خوش وسنکل خمارک واردر • مراد صنعت بصر
غیری بصرلره نسبت اولنمق جایز دکلدر که صنعت
بصر جمیع اشیایی محیط در • و صابر در خلاف غیری
بصرلرک قطعه آفرین بر کریم و بر ستار • که گنه بیند
و همی پوشد • آدمی را ببین که زلت تو • می نبیند
ولی همی جوشد • ای سرو تو با قد بلندش • ای سرو

سن

سن اکل بوجه قدی ایله • در باغ چه اعتبار داری •
باغده نه اعتبارک واردر • مراد سرو درجهٔ عالیه جانبنک
علوکک حضرت عقل علوینه نسبتی یوقدر دیمکدر قطعه
عجب نیست از لطافت شعرا • یاندارند نور در دیده
قد خوبان بسرو می خوانند • روی شان را بماه تابنده
ماه قرصیست ناتمام عیار • سرو چوبیست ناتراشیده
ای عقل تو با وجود عشقش • ای عقل سن اکل عشقی
وجودی ایله • در دست چه اختیار داری • الده
نه اختیارک واردر • مراد عقل جذبهٔ الهیه ایله
بی اختیار اولور دیمکدر بیت العقل یقول الاتباع
والعشق یقول لاابالی • روزی برسی بوصل حافظ
بر گون ارشورسن وصله ای حافظ • گر طاقت انتظار
داری • اگر انتظاره طاقتک وار ایسه • مراد طالب
و منتظر اولان وصله ارشور دیمکدر بیت
چه خوش باشد که بعد از انتظاری • بمقصودش
رسد امیدواری وله ایضا بدیدم عهد سوح
بی وفایی • ظاهر اولوری بی وفالق عادتلری نمانده

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

از کس نشان آشنائی • قالمدی کمسه دن آشنالق نشانی
مراد زمانه خلقندن شکایت در • بر نداز فاقه نزد هر خسیسی
الذلر قغودن هر بر خسیس ثخثنه • کنون اهل هنر دست
گدائی • شمدی اهل هنر دلنجیلک الندی • مراد اهل هنر
فقیر و ذلیل اولوب ضرورتدن هر بر خسیسه عرض حاجت
و ذلت ایدکن حکایت در رباعی رو یدک یاد هر
کم ذا الغلط • لئیم علا وکریم هبط • کذا الدهر من سوء
عاداته • یموت الکرام ویبقی السقط • کسی کو فاضلست
امروز در دهر • بر یکسه که او فاضلدر بو کون زمانه ده • نمی بیند
ز غم یکدم رهائی • کورمز بر دم غمدن خلاص • مراد زمانه
تکلیه منزلغندن اهل فضل مغموم اولوب غنی دکو در •
قطعه ای خواجه مکن تا بتوانی طلب علم • که اندر طلب
راتبه هر روز نمانی • رو مسخرگی پیشه کن و مطربی آموز
تا داد خود از کهتر و مهتر بستانی • ولیکن جاهلست
اندر تنعم • ولیکن جاهل تنعمده در • متاع او چو بست
این دم بهائی • انک متاعی چوله شمدی بها لودر • مراد
بو زمانه ده جهل معتبر در دیمکدر قطعه سیم و زر دارد و متاع

وعفار

وعقار • هر که او در زمانه بی هنرست • وانکه صد گونه
علم دارد و فضل • از هم دل خراب و خسته ترست
اگر شاعر بگوید شعر چون آب • اگر شاعر صو کبی شعر
دیرسه • که دل را ازان فزاید روشنائی • که کوکله انلن
ارته روشنالق • مراد اهل نظمه دخی رغبت اولمدوغنه
توطئه در • و بو بیت مرهوندر • نبخشد یک جو شی
از بخل و امساک • بغشلمز اکا برار په بخل و
خستلکدن • اگر خود فی المثل باشد سنائی • اگر
مثلا سنائی دخی اولورسه • بلکلکه سنائی شعرا
صوفیه تک اکبراسندن در و انک سوزلرنی استشهاد
طریقی ایله کتابلرده پند وجهی ایله کتورریلر و انک
کلامندن در بو قطعه این جهان بر مثال مردار یست
کرکسان اندرو هزار هزار • این مران را همی زند مخلب
وان مرین را همی زند منقار • خرد در گوش هوشم
دی همی گفت • بلکلکه خرد و هوش امر خلقی اولان
عقل معناسنه استعمال اولنور گاه اولور
تجربه امور ایله حاصل اولان بصیرت معناسنه

استعمال اولنور بو تقدیرجه منده که اداة تحصیل
و توصیف در الکا مستفاد اولور خردمند و هوشمند
دیرلر گاه خرد عقل معناسنه و هوش اوص معناسنه
استعمال اولنور که مقابلی اغما در اونکیچون
بایلان کمسیه اوص کتدی دیرلر • گاه خرد بصیرت
معناسنه • و هوش امیر خلقی اولان عقل معناسنه
استعمال اولنور • بونده مراد بو اوجنجی ظاهر درکه
معنای مصراع بودر که بصیرت عقل قولاغنه
دون دیر ایدی • بره صبری بکی دزلی نوائی
یوری بر صبر قل رزقسز لقده **بیت** صد هزاران
کیمیا حق آفرید • کیمیائی چون قناعت کس ندید
قناعت را بضاعت سازو می سوز • قناعت
قوماشی دوزو یان • دریغ درد و عنا چون
بی نوائی • بو درد و مشقتده چون طاقتسزسن
مراد صبر و قناعته ارشاددر **رباعی** با قدح
بجردی بر سر سروری زدیم • زیر گلیم مفلسی
طبل قلندری زدیم • خطبه بنام ما سزد بر سر
منبر

منبر فنا • زانکه بملک نیستی نوبت سنجری زدیم
ایا حافظ بجان این پند بشنو • ای حافظ جان ایله
بو نصیحتی ایشت • که کر از پا در افتی با سر آئی
که اگر ایاقدن دوشرسک باشه گلورسن مراد بودر
که طریقدن دوشرسک باشک اشغه گلور دخی
بتر حاله گرفتار اولورسن **وله ایضا** بر و زاهد
مفاعیلن مفاعیلن فعولن
بامیدی که داری • یوری زاهد بر امیده که سن وارد
که دارم هیچنا لا امیدواری • که وار در انجلیین بنم
امیدوار اولنم • مراد زاهدان یا زاهد خشک در
که جنت استر یا طریقتدن معرض اولانلر
که دنیا استر پس هر بر نه دیر یوری سن امید دوتدغکه
بن دخی سنجلیین امیدوار اولنم وار در که دیدار صحیح
استرن پس بن دخی انکا طالب اولوب کیدرن
بیت وقت آنست که رندان در میخانه زنند
دست اندر قدح باده و پیمانه زنند • بجز ساغر
چه دارد لاله در دست • قدحدن غیری نسنه وار اوله
لاله الندن • بیا ساقی بیا و رنا چه داری کل ساقی

کتوریکی واردر • مراد بودر که منکسر البال اولان سالک
ضعیف الحال قلبدن عنزی نسنه یه فنا دردکلدر •
کلی ای شیخ کتوریکی وارایسه انی بوکا ارشاد قلک
بیت چون کاسه تهی آمده ام پیش تو ساقی • پر کن
ز کرمهای خود این دم قدحم می • مراد رسته دیوانکان
کش • بنی دلولر صفنه چک • که مستی خوشتر ست
از هوشیاری • که مستلک خوشدر که در آیق اولقدن
مراد دیوانه عشق اولمق و مست حق اولمق عاقل و
آییق اولمقدن یکدر دیمکدر • بپرهیز از من ای صوفی
بپرهیز • صقین بندن ای صوفی صقین • که کردم
توبه از پرهیزکاری • که توبه ایلدم پرهیزکار اولقدن
مراد متکلمدن عقل معاد و مخاطبدن نفسدر لاجرم
عقل معاد نفسه دیر بندن صقین که نفس قتل ایلک
پرهیزکار اولقدن توبه ایلدم • پس غافل اولمه که سنی
ریاضت و مجاهده ایله هلاک ایدرم قطعه شرط این
ره طالبا دانی که چیست • دایما با نفس خود بودن بحرب
خلوت تاریک و بیداری شب • معده خالی و ذکر حق بضرب

بیا

بیا دل در خم گیسوی او بند • گل گوکلی انک زلفنی بوکلمنه
باغله • اگر خواهی خلاصی و رستگاری • اگر استرسک
خلاص و قورتلمق • مراد بودر که عقل معاد نفسه دیر
گل بو قلبکی عیب هویت مرابطنه باغله تا که
قیود دنیادن خلاص بولاسن • بدست گل خود را توبه
بشکن • گل الی ایله الله ایچون توبه‌ صی • که عهد گل
ندارد استواری • که گل عهدینک محکملکی یوقدر •
مراد ظاهره نظر گل وقتی گلیجک توبه‌ صی تا گل وقتی
کچندن عیش ایده لم که زمان گل باقی دکلدر دیمکدر
و معنی یه نظر مراد بودر که کشف ظهور ایدیجک
طریقتدن رجوعی صی تا سالک اولوب کشف
و حال حاصل ایده سن که زمان کشف همشه باقی
اولمز بیت درون خلوت ما جز من و تو هیچ
کسی نیست • بیا و همنفسی کن که عمر جز نفسی نیست
عزیزان نو بهار عمر بگذشت • ای عزیزلر عمرک
یکتی بهاری کچدکه • چو بید طرف چمن باد بهاری
چمن کناری اوزره بهار دیلی گبی • مراد عمرک سرعتی

حکایت وفرصتی فوت اتممکه دلالت در بیت
ترا منازل دور و دراز در پیش است . بدین
دوروزه اقامت چرا شوی مغرور . بیا حافظ نبیذ
تلخ کن نوش . کل ای حافظ آجی شرابی نوش قل
چرا عمری بغفلت می گذاری . نیچون بو عمری غفلت
ایله کچورر سن . مراد ریاضت اگر چه آجی در اما
کل مُرٍّ دَوَاءٌ حسبنجه علاج در پس نیچون عمری
غفلت ایله کچورر سن دردکه درمان اتمزسن
دیمکدر بیت زامروز کاری بفردا ممان . چه دانی
که فردا چه گردد زمان وله ایضا

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

ترا که هرچه مرادست در جهان داری . سنک که هر
مرادک ایسه جهانده وار در . چه غم ز حال ضعیفان
ناتوان داری . کوچسز ضعیفلر حالندن نه غمک
وار در . مراد روح و عقل معادک نفسه خطابی
ذکر درکه دیرلر سکا که مرادات نفسانیه حاصل در
بز ضعیف و عاجزلرک حالندن غمک یوقدر
بیت تو مست دولتی ز ان رو با نظر نکنی . بکوی اهل

حقیقت

حقیقت یکلی گذر نکنی . بخواه جان و دل از بنده و روان
بستان . استه جانی و کوکلی بنده دن روانی یعنی فی الحال
آل . که حکم بر سر آزادگان روان داری . که آزاده لره
روان حکمک وار در . مراد عقلک نفسه خطابینی ذکر در
که عقل الکا دیر جانی و کوکلی بندن استرسک فی الحال
آلورسن که غالب مطلق اولوب آزاده لره حکمک
جاریدر . میان نداری و دارم عجب که هر ساعت
بیلک یوقدر و عجب دورم که هر ساعت . میان
بجمع خوبان کنی میان داری . محبوبلر مجمعی اورتسنده
اورته دو تنجیلق ایدرسن یعنی صدرنشین سن
مراد بو در که نفس اگرچه متجسم دکلدر اما عجب در
روح و قوای روحانیه اورتسنده صدرنشین در
بیا که روی ترا نیست نقش در خور از آنکه . سنک
یوزک بیاضنه لایق نقش یوقدر زیرا . سواد
از خط مشکین بر ارغوان داری . خط مشکین
دن سوادی ارغوان اوزره دوتسن . مراد
محبوب مجازی یوزنه بکلزو الکا مناسب نقش یوقدر

ای نحیف ضعیف اندام

که او عنوان اوزره قره خط یازلوب نقش الکا فریفته
اولمشدر دیمکدر • بنوش می که سبک روحی ای ضعیف
اندام • شراب ایچ که سبک روح سن ای اندامی ضعیف
علی الخصوص درین دم که سر گران داری • خصوصا
شمدکی دمده که باشک آغرلغی واردر • مراد روحک
نفسه پندیدر که دیو سن خفیف روح سن عشق
الهی نوش قیل ای ضعیف اندام تا که صحت
وقوت بولاسن خصوصا شمدی عبادتده کسللک
وطاعتده ابهالک زیاده در • مکن عتاب ازین
بیش وجور بر دل ما • عتاب اتمه بوندن زیاده
وجور اتمه بزم کوکلمزه • بکن هر انچه توانی که جای
آن داری • قیل قادر اولدیغک که اول یرک واردر
مراد عقل وروحک نفسه خطابنی بیان در که دیرلر
بزم کوکلمزه بوندن زیاده عتاب وجور اتمه
و هر نه قادر ایسک قیل که اول یرده سنی یعنی دار
تکلیف ده سن و بزه حکم اتمکه قادرسن • باختیار
اگر صد هزار تیر جفاست • سنک اختیارک ایله در ساکر

بوز

بوز سبک جفا اوقی • بقصد جان من خسته در کمان
داری • بن خسته جانی قصدنه یایکده وار در • مراد
عقلک نفسه خطابنی ذکر در که دیو سنک اختیارک
وکثرت عصیانه جرأتک ایله در که روحه قصد ضرر
ایدرسن • بکش جفای رقیبان مدام و خوش
دل باش • چک رقیبلرک جفاسنی دایم و کوکلی خوش
اول • که سهل باشد اگر یار مهربان داری • که آسان
اولور اگر شفقتلو یارک وار ایسه • مراد عقلک
نفسه پندنی ذکر در که دیر قوای نفسانیه تک
وشیاطینی جن وانسک وطعن ایدن اهل دنیانک
جفالرن چک خوش دل اولوب سلوک قیل که بو
نلرک جفاسی سهل و جزئی در اگر حضرت حق
ایله انسک وار ایسه • بوصل دوست گرت دست
می رسد یکدم • دوست وصلنه اگر سنک الک
ارر سه بر دم • برو که هر چه مراد ست در جهان
داری • یوری که هر نه مرادک ایسه جهانده دوتدن سن
مراد عقلک نفسه تسلیتنی ذکر در که دیر اگر دوست

حقیقتی به الک ادمک واقع اولورسه یوری که جمیع مرادات
سنک ایچون حاصل در • چه ذکر لعل لبش میکنی
وی شنوی • چون انک لعل لبی ذکرنی ایده سن واشیده
سن • حدیث با شکرست آنچه در دهان داری
شکرلو سوزدر که آغزده دوتدسن • مراد
کلام الهی ذکر ایدب یا انی اشیدرسک شکرلو سوز
در کویا اغزده شکرک واردر دیکلدر قطعه
وفی الجهل قبل الموت موت لاهله • واجسادهم قبل
القبور قبور • وان امرء لم یحیی بالعلم میت
ولیس له حتی النشور نشور • چو کل بدامن ازین
قیامته دک الکادرلک بو قدر دیکلر منه
باغ می بری حافظ • چه غم ز ناله وفریاد باغبان داری
ای حافظ • چه غم ز ناله وفریاد باغبان داری
باغبانک ناله وفریادندن نه غمک واردر • مراد
بودرکه اکر باغ جهاندن کل کشف وفیض واحسان
وفضلی واف الورسک دنیا بیندردیین ابلیسک
وفریادو فغانندن نه غمک واردر ولا ایضا
چو سرو اکر بخرامی دمی بکلزاری • سرو کبی اکر صالنه سن
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بردم

بردم بکلزارده • خورد زغیرت روی تو هر کلی خاره
بیر سنک یوزک غیرتندن هر بر کل بر دیکن • مراد
متکلمدن عقل معاد و مخاطبدن نفس درکه عقل
معاد نفسه دیرکه اکر سن سروکبی غنج و دلال ایله
کلزار بیواده صالنورسک سنک اهل بهوایه
وجانب ما سوایه توجهک غیرتندن هر اهل
کشف اولانک وقوای روحانیه نک خاطرلرنه
خار انفعال باتوب منفعل اولورلر بیت
دوست دارم که بپوشی رخ همچون قمرت • تاچو
خورشید نبینند بهر بام ودرت • ز کعبه زلف
تو هر حلقه آشوبی • سنک زلفک کعبه زلفدن هر بر
حلقه و بر فتنه • ز سحر چشم تو هر گوشه بیماری
سنک کوزک سحرندن هر بر کوشه ده بر خسته •
مراد بودرکه نفسک زلفه میلندن وانک سرندن
هر حلقه ذکر وجماعتده بر فتنه وقرقشه وعین
شهوانیتی سحرندن هر بر کوشه ده بر خسته یعنی
روح وقوای روحانیه مریض و بیحضورلردر

رباعی ای دل ز نشاط عیش بیگانه نشین • در کوی بلا
در آی و مردانه نشین • چون فتنه میان خلق بودی یکچند
می باش کنون چو عافیت خانه نشین • مرو چو بخت
من ای چشم مست باده بخواب • گتمه بنم بختم کبی ای یاوکه
مست کوزی اویقوده • که در پیست زهر سوت
آه بیداری • که سنکل اردکه در هر طرفدن بد اوپانوح
آهی • مراد بودر که عقل که قرین نفس در اول بوکا دیر
ای بنم باده مکل عیشی بختم کبی اویقوده و غفلتده اولمه
که هر جانبدن روح و روحانیات بیدار لرنک آهی
سنکل اردکه در رباعی ای دل بنشین طریق کاری اندیش
ضایع مکن این عمر گرامی ذین بیش • هرگز نرسد
باآرزوی دل خویش • انه اگه اجل ز پس بود عمر ز پیش
نثار خاک ره مست نقد جان همی هرچند • سنکل
یولک طپراغنه نثار اولسون بنم جانم نقدی هرنه کلو
که نیست نقد روان را بته تو مقداری • که بوقدر
نقد جانی به سنکل قتکده بو مقدار • مراد بودر که
عقل نفسه دیو سنکل طریقکل یعنی کیده جک یولوک

که

هرچند لفظی مرهو یدر و نقد
لفظنک روان لفظنه اضافتی
اضافت بیانیه اعتبار اولنمق
اعتبار لطیفدر
منه

که جانب الهی و آخرت در الکا نقد روح نثار اولسون
اگر چه نقد جانک سنکل قتکده مقداری یوقدر بیت
بزد بخریده جا نو ا ز ان قدرش نمی دانی • که مردم قدر
نشناسد متاع رایگانی را • دلا همیشه مزن لاف
زلف دلبندان • ای کوکل همیشه کوکل باغلیجیلر
لافنی اورمه • چو تیره رای شدی کی کشاید ت کاری
چون طونیق فکر لو اولدک نیجه آچلور سنکل بد ایشکی
مراد بودر که عقل قلبه پند ایدب دیر دلبند اولانلرک
زلفی لافنی اورمه و انده مهارت دعوی قلمه که اول فکر
تیره رای لقدر تیره رای اولانک ایشی آچلمز و الکا کشف
اولمز • سرم برفت و زمانی بسر نرفت این کار باشم
کتدی و بر زمان باشه کتمدی بو ایش • دلم برفت و نبود
دل گرفتاری • کوکلم کتدی و سکا بو گرفتار کوکلی اولمدی
مراد بودر که عقل نفسه دیر عمر آخر اولدی سندن عمل آخرت
میلی اولمدی و کوکلم سکا مبتلا اولدی اما سنکل بو مبتلا
و گرفتاره کوکلک و میلک اولمدی • چو نقطه گفتمش اندر
میان دایره • دیدم الکا نقطه کبی دائره اورتسنده سک

بخنده گفت که حافظ تو در چه پرگاری • کوملک ایله دیدی
که ای حافظ سن نه پرگارده سن • مراد بودر که عقل نقطه
نقطهٔ پرگار کبی دایره اوزرنده سن خلاصه و فواده
بحالک یوقدر دیمه رباعی پیوسته ترا حال پریشان باشد
خرج تو همه زکیهٔ جان باشد • این مایهٔ عمر صرف در
چیزی کن • کر آنگاه که این نباشد آن باشد • اول دخی
بطریق الاستهزا دیدی مراتب سلوکدن نه پرگارده
و نه دایره ده سن رباعی قومی شده نازنده بر اسرار جهانی
قومی شده نازنده باسباب و دکان • ماییم درین میانه
نه دین قوم ونه آن • در حسرت بهر دو برده عمری بزیان
وله ایضا جان فدای تو که هم جانی و هم جانانی
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
جان سکا فدا اولسون که هم جان سن هم جانان سن
سر فدای تو وکرنه من و سرکردانی • باشم سکا فدا اولسون
یوخسه بن و سرکردانلق • مراد مخاطبدن محبوب
حقیقی درکه ونفخت فیه من روحی حسبنجه ارواح انسانیه
اللهدن در • پس اول بنم جانمدر و باشم و جمله تنم اکر
جمله مخلوقاتندن در • الکا فدا و تسلیم اولنمق کرک که علوک

مالکنک حکمنده اولوب اولمزسه یعنی باشمه باشم چکرسه
سرکردانلق و حیرانلق اولور • شهر شیری از شهر کوی تو
نیاوردم بدر خاست • قولاینه سنک محلکک باشندن قادر
دکلم قالقمغه • کار دشوار نکیرد بدین آسانی • مشکل
اشی دوتمزلر بو آسانلق ایله • مراد مخاطبدن محبوب
حقیقی یا شیخ طریقت در • الکا دیمه تکمیل طریقت
اتمکسزن سنک محلکدن قالقوب کیدب بن مرشد
اولدم دیو ارشاده شروع اتمز که ارشاد مشکل ایشدر
آنی بو یله آسانلق ایله دوتمق اولمز بیت آشنا ور شو
پس انکه بکذر از آب • که از دریا کذشتن نیست
آسان • خام را طاقت پروانهٔ پر سوخته نیست
خامه فنادن یاقمشی پروانه طاقتی یوقدر • نازکانرا
نرسد شیوهٔ جان افشانی • نازکلره یتشمز جان
صاچیجیلق شیوه سی • مراد سالک مبتدی و ناز
و تنعم معتاد اولان کمسه مرتاض و منتهی اولان کمسنک
عملن اتمکه قادر دکلدر دیمکدر بیت لاف استادی
مکن تا کرده تحصیل هنر • کی بود شاکرد کمتر همچو استاد کزین

بی تو آرام گرفتن بود از ناکامی • سنسز آرام دوتمق
مراد سزلقدن در • با تو گستاخ نشستن بود از
حیرانی • سنکله گستاخ اوتورمق حیرانلقدن در
مراد بودر که دوسته وصولسز قرار ایتمک نامرادلقدر
و دوست ایله بی ادبانه وضع حیرانلقدن در قطعه
نارسی شهر دلبر خود را • منشین یکدمی وزود برو
گر تقاضا کند بتو سلطان • تو بکن بندکی و غره مشو
فاش کردند رقیبان تو سر دل من • فاش ایتدیلر
سنک رقیبلرک بنم گوکلمک سرینی • چند پوشیده
بماند سخن پنهانی • نیجه مستور قالاگزلو سوز • نطقی
مراد سنک گوزجیلرک یعنی ملائکهٔ حفظه بنم اذکار
خفیه می و اعمال مستوره می افشا ایدرلر دیمکدر
تا بماند تر و شاداب نهال غم تو • تا که تازه و
صویه قانمش سنکل غمکل فدانی • واجب آنست
که بر چشم منش بنشانی • واجب اولدر که بنم گوزمه
دیکه سن • مراد صولو یرده اولان تر و تازه اولور
سنکل غمکل فدانی دخی بنم گوزمده کرک که تازه و صو

قانمش

قانمش اوله دیمکدر و خلاصهٔ مراد گوزم هرگز یاشی چوقدر
دیمکدر بیت اگر خواهی کنار آب دجله • نمی یابی
به از چشمان من جو • در خم زلف تو دیدم دل خود را
روزی • سنکل زلفک بوکلمنده گوردم کندو گوکلمی برگون
گفتمش چونی و چون می زنی ای زنوانی • دیدم اکا نیجه
سن و نیجه دیه لورسن ای محبوس • مراد سائلدن
عقل معاشی در • گفت آری چه کنی گر نبری رشک
بمن • دیدی بلی نیجه گونی التمیه سن بکا یعنی نیجه گونیلمیه سن
هر گدا را نبود مرتبهٔ سلطانی • هر گدایه اولمز سلطانلق
مرتبه سی • مراد قلبک جوابندن بودر که دیدی عیب
بهویت گرفتارلغنده سلطانلقده یین سن دیشک
ایدرسک اولور اما هر گدایه سلطانلق مرتبه سی اولمز
پس سکا بوکا استعداد یوقدر • راستی حق تو حافظ
نبود صحبت ما • راستی سنکل حقک دکلدر ای حافظ
بزم صحبتمز • بس اگر [illegible] این گوکن سکبانی
بیز اگر بو محله باشی اوزره ایده سن سکبانلق • مراد
صحبت الهیه هر کمسنکل حقی دکلدر بیت

کدای خاک نشین نیست در حضور شاهان • کجا بود که
شود مونسش خدای جهان **وله ایضا**
چون در جهان حضولی امروز کامکاری • چون خوبلج
جهاننده ایکون مراد اشلیجی سن • شاید که عاشقانه
کامی زلب برآری • یعنی که عاشقلرک بو مرادن
لبدن حاصل قلاسن • مراد بودر که چون فاعل مطلق
وفادر بحقیق سن کمال قدرتکه وکرم حضرتکه لایق
درکه عاشقلک مرادنی صفت کلام ایله تحصیل قلاسن
با عاشقان بی دل تاچند ناز وعشوه • کوکلسز
عاشقلره تانیجه دک ناز وشیوه • بو بیدلان
مسکین تاکی جفا وخواری • مسکین کوکلسزلره
تانیجه دک جفادن خوارلق • مراد کثرت استتار
واحتجابدن شکایت در • تاچند همچو چشمت در
عین ناتوانی • تانیجه دک کوزک کبی ناتوانلق عیننده
سن • تاچند همچو زلفت در تاب وبی قراری •
تانیجه دک زلفک کبی بوکلمکده سن وبی قرارسن
مراد بودر که ذات الله مستور در کمانه ظاهر ومظهر

دکلدر

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

دکلدر که عاشقه تجلی جمال قلمز وکلی یوم هو فی شان حسبنجه
دایما ایجاد ده وآثاری ابراز ده در **قطعه** بو جمال
دلبر ما خود عزت شد نقاب • زان تجلی در نقاب
لن ترانی میکند • کشت پیدا در دل اسعد خیال یار
او • با جمالش روز وشب عیش نهانی میکند •
دردی که از تو دارم جوری که از تو دیدم • بو درد که سندن
دوتدم بو جور که سندن کوردم • کر شمه بدانی دانم که
رحمت آری • اکر بر شمه بیلیدک بیلورم که رحمت
کتورر ایدک • مراد درد مه واحتجابدر که علمک
وارادتکک تعلقی ایجادیسی اولیجق رحمت ظهور ایدر
دیمکدر • اسباب عاشقی را بسیار مایه باید
عاشقلق اسبابنک چوق سرمایه سی کرک • دلها ی
همچو آتش چشمان رود باری • او دکبی کوکلر وار ماج
یاغدرجی کوزلر • مراد عاشق اولانلرک قلوبنی
نار کبی حرارتلو وکوزلری ارماق کبی کثیر البکا کرک دیمکدر
بیت وصال دوست طلب میکنی جفا کش
باش • که خار وکل همه با یکدکر تواند بود •

در هجر مانده بودم باد صبا دمانید • هجرده قالمش

ایدم صبا یلی بلور تدی لفظ دمانید مرهمو ندر

از بوستان وصلت بوی امید واری • وصلت

بوستانندن امید وارلق قوقوسن • مراد بودر که

فراقده قالمش ایدم توجه سحری نفحهٔ ربانیه اظهار

ایلدی • گرچه ببوی وصلت در حشر زنده گردم •

اگرچه وصالک قوقوسی ایله حشرده دیری اولورم

سر بر نیارم از خاک از روی شرمساری • باشمی خالدن

قالدرامزم طپراقدن خجالت یوزندن • مراد کثرت

عصیان خجلندن یوم حشرده قالقمغه قادر

اولمزم دیمکدر • از بادهٔ وصالت گر جرعهٔ بنوشم

سنک وصالک شرابندن اگر بر جرعه ایچرسم

تا زنده ام نبوزم آیین هوشیاری • تاکه دیریم

یوق صنامزم آیقلق عادتنی • مراد بر باره مست

وصال اولسم هرگز آیلمق استمزم ایدم دیمکدر •

ما بنده ایم و عاجز تو حاکمی و قادر • بز قولز و عاجز

سن حاکم سن و قادر • گرمی کشی بزورم ورمی کشی بزاری

اکر

اگرچه سن بنی زور ایله و اگر قتل ایدرسن زار بیلوم ایله

مراد منطوقدن ظاهردر قطعه گر کشتنم کرده ام

الاعتذار الاعتذار • ور خطائی رفت از آن

الاجتناب الاجتناب • در جهان رسیم قدیمیست

از بزرگان مرحمت • از فرودستان خطا و الله

اعلم بالصواب • آخر تا چند کشی بر حال زار حافظ

آخر بر رحمت قل حافظک زار حالنه • تا چند تا امید

تا چند خاکساری • تا نیجه دک امیدسزلک تا نیجه

دک طپراغه قونمق ولە ایضا ساقی اگرت هوا ست

با ما • ای ساقی اگر سنک محبتک وار ایسه شرابه

جز باده میار پیش ما هیچ • شرابدن غیری گتورمه

بزم اوکمزه هیچ • مراد بودر که شیخه خطاب ایدوب

دیر که ای شیخ عشق الهی و فیض حقه قدرتک وار ایسه

بزه اندن غیری گتورمه رباعی آن جام طرب شکار

در دستم نه • وان ساغر چون نگار در دستم نه •

آن می که چو زنجیر بود در گردن • دیوانه شدم بیار

در دستم نه • سجاده و خرقه در خرابات • سجاده

مفعول مفاعلن
فعولن

وخرقهٔ میخانه ده • بفروش وبیار جرعهٔ می صبات
وکتور شراب بقیه سن • مراد خانقاهده مقصود
سجاده وخرقه دکل عشق الهی درانی تحصیل قل
دیمکدر رباعی لب بازمکیر یک زمان ازلب جام •
تا بر دادی کام جهان ازلب جام • در جام جهان چو
تلخ وشیرین بهم است • این ازلب یار خواه آن
ازلب جام • کوز نده دلی شنو زمستان • اکر قلبی
دیری اینسک ایشت مستلردن • در کلشن جان
ندای یا حی • جان کلشنده یا حی نداسی • مراد
مست الهی اولانلر یا حی اسمنه مشغوللر وحیات
ابدیه یه طالبلردر دیمکدر • با درد در ای سوی درمان
دردایله کل درمان جانبنه • کوزنیس بکر بعشق
لاشی • اکی جهانی کور عشق ایله فنده دکل • مراد عاشق
حق اولان دردناک اولوب اکی جهانی بخشنده لا
پاک اولوب طالب حق اولور دیمکدر • اسرار
دلست دره عشق • سکو کل اسراری در عشق
یولنده • آواز سماع وناله نی • سماع آوازی

وني ناله سی • مراد عاشق اولان آواز سازدن عشقدن
راز فهم ایدر دیمکدر بیت منع سماع نغمهٔ نی میکند
فقیه بیچاره لی نبرده • ببستر نخفته چنبه •
یک مفلس پاک در ره عشق • به پاک مفلس عشق
یولنده • بهتر ز هزار حاتم طی • یکدر بیک حاتم طی
دن • مراد فقیر صابر غنی شاکردن چوق یکدر
دیمکدر بیت با فقر بسازم که مرا فقر خوشست
کر هیچ ندارم چه تو دارم همه هست • سلطان
صفت آن بت پری رو • پادشاه کبی اول پری
یوزلو صنم • می آمد وخلق شهری در پی • کلور شهری
خلقی اکا اردنجه • مراد الهام ملکی کلیجک جمله خلق
شهر وجود یعنی حواس وقوای بدنیه اکا تابع
اولورلر دیمکدر قطعه از اکه ملک بکوش بهوش سخن
کوید • می فهمد و هرکز غم دنیا نخورد • پس جملهٔ
اعضاو حواسش یکدم • در جانب دنیای دنی
کی نکرد • مردم نکران بروی خوبش • خلق بقرلر
اکا خوب یوزنه • تو زر شم کر عشق عارضی خوبک

جابدن دوتمشی انکی یوزن تر . مراد ملک اهل شرع اولدی
واهل شرع اولان ملک صفت دروش صفت ملک در
دیمکدر . حافظ زغم تو چند نالد . حافظ سنک غمکدن
نیجه ایکلینه آخر دل من شکسته تاکی . بن شکسته
دل کوکلی قچنه دک . مراد مخاطبدن نفس حافظ در . و
شکسته دل اولان روحی درکه دایم نفسدن انفعالده در
رباعی دردی از هجر تو دیدم که ندیدم هرگز . کاری
شایسته هیچ از تو ندیدم هرگز . بهر تو بسی که شنیدم
سخن نا خوش خلق . وز تو روزی سخن خوش نشنیدم هرگز
وله ایضا خوشتر از کوی خرابات نباشد
جائی . یعنی میخانه محله سندن خوشرک یوقدر بر
مقام . که به پیرانه سرم دست دهد ماوائی .
که پیرلک وقتنده بکا ال ویره بر صیغنق . مراد
بودرکه خانقاه بدن خوشرک یر یوقدر که پیرلک زماننده
ساکن اولوب عمل دنیا سز قوت قلیل و نحل امی
میسر اولوب عبادته اشتغال اولنور بیت خوشا که
میکده کنجنده بر بیتاغم اولا . الم ایاغم الوب کاسه دن فراغم اولا

بنم کوکلم قچنه دک شکسته
اولادیمک دخی
اولی کبی
لمحرره

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

که به پیرانه سرم
مرا خوشتر می اید
لمحرره

آرزو

آرزوی کندم از تو چه پنهان دادم . آرزوایده رك
سندن نه کزلیه یم . شیشهٔ باده وجای نیزه
وز بیابی . شراب شیشه سن و بر خرم یر و بر یاشق
محبوب . مراد بودرکه شوقی آرزوایده رك که بر
صفای قلبم اولا و بر خرم موضع اولا و بر کوزل شیخ
طریقت اولا که حضور قلب ایله عمل آخرت ایدهیم . جای
من دیر مغانست مروح وطنم . بنم یریم دیر مغانده
راحتلك وطنی . رای من رای بشانست مبارك
رائی . بنم فکرم محبوبلر فکری در مبارك فکر . مراد
بودرکه بنم مقام خانقاه شیخ در که راحت
اولاجق مقام در بنم فکرم ذات الله و صفات الله
فکری در که مبارك فکر در بیت ذکر و فکری کوکلمک
اول جوهر عارضدر مدام . نکته فکر ملیح ذکره
ذکر جمیل . چه کنی کوش که در دیده چو من شیدائیست
نه ایچرسن که دیده بنم کبی شیدا یوقدر . نیست
این جز سخن بوالهوسی رعنائی . دکلدر بو بوالهوس
رعنادن غیر نك سوزی . مراد دعوی شوق و ذوق

دخی بوالهوسلک در عاشقلقدر دیمکدر • نیتکیم حضرت
مولانا دیمش مثنوی حرف درویشان بدزدد مرد
دون • تا بخواند بر سلیمی آن فسون • کار مردان
روشنی وگرمیست • کار دونان حیله وبی شرمیست
وتواضع وپستی آداب طریقتدندر در آنکیچون
بر رجل منصف دیمش رباعی با این همه بی حاصلی
وهیچکسی • درمانده بنارسائی وبوالهوسی •
دادیم نشان زگنج مقصود ترا • گر ما نرسیدیم
تو شاید برسی • با دب باش که هر کس نتواند گفتن
ادب ایله اول که هر کسه قادر اولیمز دیمکه • سخن
پیر مکر بد همی یاد آنی • بد پیر سوزنی مکر بر حکیم
اولا طاقتلو • مراد دعوی فضل وکمال ولاف
ذوق وحال ایتمک ترک ادب در بو سوزی رجل
کامل ومکمل دیمک گرک • نیتکیم کمل حقنده دینلمش
در رباعی از بوی گل بجانب گلشن کنند روی •
هر سو زطمع میوه شناسند باغ وجوی •
بینند باغ را اثر لطف باغبان • با باغبان کنند ز گلزار وباغ خوی

عسنا

صنما غیر تو در خاطر ما کی گنجد • ای صنم سنگ
عنک بزم خاطرمزه قجن صیغر • که مرا نیست
بغیر از تو بکس پروائی • که بکا یوقدر سندن
غیری کمسه پرواسی • مراد عاشق حق اولانک خاطرنده
غیر حق اولمش دیمکدر • رحم کن بر دل مجروح و
خراب حافظ • رحم قل حافظک مجروح وخراب
کوکلنه • زانکه هست از پی امروز یقین
فردائی • زیرا واردر بوکونک اردندن تحقیق
بریارن • مراد رحم دخی آخرت اولمق گرکدر
دیمکدر بیت ما مرد فقیریم نداریم پشیزی
تو هر چه بهای کنی از بهر خدا کن وله ایضا
صحبت وتر الهی چکد از ابر بهمنی صباحلر
وچه طملر قیش بولاندن • بدر کر صبوح
ساز وبده جام یک منی صباح شرابی
ایراغنی دوز ویدر بطنلق قدح یعنی بیوک
طلو قدح • مراد صباح وقتنده زمان
بارده شوق ایله ذکره مشغول اولوب

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن

تحصیل حرارت قلمغه ترغیب در **بیت**
من و معشوق و جام ناب و صباح • بکشا
بدمن این درای فتاح • در بحر ماٰنی ومنی افتاده
ام بیاد • بزلک وبنلک دکزنه دوشمشم کتور
می تا خلاص بخشدم از ماٰنی ومنی • شرابی تا خلاص
بغشلیه بکا بزلکدن و بنلکدن • مراد عشق الهی
و سلوک طریق فقط آدمی انانیت و کبردن خلاص
ایدر انوکچون انی طلب ایدر **رباعی** مستدعیم از
حضرت سلطان قدم • یک جرعه شراب را که
سرتا بقدم • مستم کند آنچنان که استوده شوم
از قاعده وجود واز رسم عدم • خون پیاله
خورکه حلالست خون او • قدح قانن ایچ که
حلال در انک قانی • در کار باده باش که کاریست
کردنی • شراب ایشنده اول که ایدجک ایشی در
مراد پیاله دن قلب در انک قانی ایچمک یعنی
نفسا نیتن افنا اتمک حلال در و عشق الهی
عملنه مشغول اولمق کرک که ایدجک ایشی در و اهل

عقل

عقل فتنده مراد بو ایدکی ظاهر در و الاخمر حلال در
دیمک کفر در **حکایت** مولانا جلال خدمتنه بر کمسه
کلوب بر کشینک بر مرض هایلی وار حاذق و مسلم
طبیبلر بونک علاجی خمر ایچمکه منحصر در ایچمزسه
هلاک اولور اول کشی خمر ایچمک حلال میدر دیو استفتا
ایدر • مولانا جلال دخی دوا ایچون بو صورتده
شرب خمر حلال در دیمش • بعض سفها بو خبری
اشیدب بو بیتی دیمش **بیت** درد خمار دارد درمان
من می است • ای خواجه تن ز بهر مداوا حرام نیست
و بعض فسقه حکمی اطلاق ایدب بو بیتی دیمش
بیت حلالست در کشمه می ار عدوانی • بفتوی
منلا جلال دوانی • مولانا حافظک بو بیتنه
حل خمره فتوی در دیمک بو مقوله فسقه و سفها
کلامی در و خواجه حافظک شأنی عامی بهدیانی
در و بونک قدرنی بو مقدار بیلن دیمش **بیت**
ای حافظ شیرازی بر ما نظر اندازی • ما عاشق
سرتبازیم تو کاشف هر رازی • کر صبحدم خانه

ترا دردِ سر دهد • اگر صباح وقتنده خمار سکا
باشن اغریسی ویره • پیشانی خمار بهمان به که بشکنی
خمار النینی بهمان یکدر که صیه سن • مراد بودر که ان
اثقل صلوة على المنافقين صلوة العتمة
والفجر • حسبجه اگر صباح وقتنده سکا عبادت
کسلی کلورسه بهمان اول یکدر که اعوذ بالله من
الشیطان الرجیم دیوب کسلک باشنی
یا رب عبادته دورب واذا قاموا الى الصلوة
قاموا کسالی زمره سندن اولمیه سن رباعی هرگرا
درسر هوای مهوشی است • در صبوحی باده
خوردن هم خوشست • گر ترا مخموری آرد آن شراب
درپی او تازه کردن هم خوشست • ساقی بدست
باش که غم در کمین ماست • ای ساقی حاضر
اول که غم بزم پیسو مزده در • مطرب نگاه دار
همین ره که می زنی • مطرب صاقله بو یولی که
اورسن • مراد شیخه و واعظه خطاب در شیخه
دیر که حاضر اول که غم دنیا بزم پیسو مزده در

انکل

انکله ایله بزی طریقتدن اخراج ایتمک استر و واعظه
دیر که ای واعظ بو بیان قلدیغک یولی صاقله یعنی
علمک ایله عمل قیل که غیر یلری سنکا اقتدا ایتسی اولا
می ده که سر بکوشش من آورد و چنگ گفت •
شراب دیر که چنگ باشنی بنم قولاغمه کتوردی
ودیدی • خوش بگذران وبشنو ازین پیر منحنی
خوش گچور و ایشت بو بوکلمش پیردن • مراد بودر که
شیخ مراقب بکا باشنی قولاغمه کتوروب دیدی
عمری خوش گچور یعنی عبادت ایله اتمام ایلکل
وبو بوکلمش پیرک پندن دیگلگل رباعی احداث
زمانه را چو پایانی نیست • واحوال جهان را سر و سامانی
نیست • چندین غم بیهوده بخود راه مده • کین
مایهٔ عمر نیز چندانی نیست • حافظ به بی نیازی
مردان که می خوری • ای حافظ ازلک استغناسی
حقی ایچون که شراب ایچه سن • تا بشنوی ز صوت
مغنی هو الغنی • تا اشیده سن سازنده صوتندن
هو الغنی لفظنی • مراد بودر که عشق الهی نوش

ایلدب توکل حق ایدرسک واعظ کلامندن الله
غنی در صوتین اشیدب رزق ایچون غم دنیا
چکمزسن رباعی تا چند ازین غم فراوان خوردن
سیلی جهان بکرد ن جان خوردن • نان می
نخوری تو از غم نان خوردن • زین بیش غم نهاده
بتوان خوردن وله ایضا عمر بگذشت
به بی حاصلی وبو الهوسی • عمر کچدی حاصل‌سز
ایله وچوق یهوس ایله • ای پسر جام میم ده
که به پیری برسی • ای اوغلان شراب قدحی
ویر بکا که پیر لکه ایدیشه سی مراد کنده وکل عمری
ضایع اولدوغندن تأسف وشیخ جدید دل
بهمت طلبی در بیت مددی کن بمن خسته دل
ای جان جهان • که نماندست زعمر من بیچاره بسی
لمع البرق من الطور وآنست به • لمع فعل
ماضی در مصدری لمع ولمعان در یلا بمق
معناسنه در • ولفظ آنست نفس متکلم وحده
در افعال بابندن که مصدری ایناس در کوبنده

گورمک

کورمک معناسنه در معنای مصراع بودر که شمشک
یلا بیدی طوردن وبن کوردم آنی • فلعلی لک آت
بشهاب قبس • آت مد ایله اسم فاعل در اتی یاتی
دن • وشهاب اود شعله سی در • قبس یانار اودن
پاره سنه دیرلر • معنای مصراع بودر که اولا که کتوره
سانکا بیچون یانار اودن پاره سی شعله سنی • مراد
متکلمدن عقل معاد یا روح انسانی در • و مخاطبدن
نفس در • لا جرم اول بوکا دیو جانب التهیدن لمعان
لمعان اندی وبن انی کوردم امیدوارم که سکا بو شعله
واتد کتوریم اندن تا که اهتدا بولاسن • چه شکرهاست
درین شهر که قانع شده اند • نه شکرلر وار در بو شهرده که
قانع اولمشلر در • شاهبازان طریقت بمقام مگسی
طریقت شاهبازلری مکس لک مقامنه • مراد
بودر که چوق تلذذات جسمانیه وار در بو دنیاده
که طریقت اولولری شاهباز دین ایکن مکس کبی اول شکر
کبی اولان حظوظ جسمانیه یه الاولوب مکس لک دایره سنده
وعوام الناس درجه سنده قالمشلر در • دوش

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

یاء مصدریه در
منه

یاء خطاب در
منه

بونده دیدی زیرا ایلک معناسنده دخی
کلور واشتمک معناسنده دخی کلور
وایچاشن مقابلی دخی مراد اولنور
منه

یاء اشباعیه در
منه

بونده دخی [illegible] اولان [illegible] جمع
[illegible] لمعان [illegible]
[illegible]
منه

درخیلِ غلامانِ درش می رفتم • دون کیجه اکل قپوسی قوللری
جماعتنده کیدر ایدم • گفت کای بی کس بیاد تو بادی چه کسی
دیدی ای بی کس خسته سن باری نه کمسه سن • مرادِ کملِ
اولیا زمره سنه دخول عزمی ایله کیدر ایدم • معاتبِ عیب
سن کم سن که بو دایره یه وصول و بو مقامه دخول
قصد ایدرسن دیدی • تا چو بحر نفسی دامنِ جانان
کیرم • تا بحمر کبی بر نفس جانان اتکن دوتم • دل بنهادیم
بر آتش زِ بی خوشی نفسی • کوکل قودم اود اوزره بر خوش
نفس ایچون • مراد بودر که بحر ایچنده اود اولوب
اننده یانن طیب اولا غیچون انکل اوزنده محبوبلر اتکن
دوتوب تطییبِ لباس ایدرلر • پس بحمر انلرک اتکن دوتوب
بن دخی دامنِ جانانی دوتمق ایچون تنم بحمرلنده قلبمی
اود اوزره قوییب یاقمق اوزره یم • خلاصهٔ مرادِ و
صولِ دوست آتشِ بجا بهره ده یانمق ایله اولور
دیمکدر • بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمشی • با دلِ
خون شده چون نافه خوشش باید بود • قانِ اولمش
کوکل ایله نافه کبی خوش اولمق کرک • هرکه مشهورِ جهان

گشت

گشت بمشکین نفسی • هرکه مشهورِ جهان اولدی
مشکین نفس لک ایله • مراد بودر که مشکین نفس اولمغه
نافه کبی کوکلمز قان اولوب خاطری خوش اولمق کرک
دیمکدر • کاروان رفت و تو در راه و کمین گاه بخواب
کاروان کتدی و سن پیسو یری یولنده اویقوده سن
وه که پس بیخبر از غلغلِ چندین جرسی • واه که بو
دکلو چاک فریاد لزدن صکره بیخبر سن • مراد بودر که
دنیا بو پیسو یری در که نیجه اعدایِ دل و جان و ایمان
بونده پنهان در • و انبیا علیهم السلام و اولیایِ عظام
و اتقیایِ کرام فریاد لر ایدوب الحذر الحذر دیدلر • اما
عجب در سن بو قدر فریاددن اوپا غیبوبِ خوابِ
غفلتده سن رباعی بو خیز و مخور غمِ جهان گذران •
بنشین و جهان بشادمانی گذران • در طبعِ جهان
اگر وفائی بودی • نوبت بتو خود نیامدی از دگران
بال بگشا و صفیر از شجرِ طوبی زن • قنادآچ و آوازه
طوبی اغاجندن اور • حیف باشد چو تو مرغی که
اسیرِ قفسی • حیف اولا سنک کبی بر قوشی بو قفسی

اسیری اولا . مراد متکلمدن عقل معاد ویا خاطبدن
نفس ناطقه یا روح انسانی در لاجرم اول بوکا خطاب
ایدوب بال همتی آچوب مقام اعلی یه اوچوب طوبی
اغاجنه عروج ایدوب انی محل بروج ایدوب اکا ده تطلع
و تقدم ایتمک گرگسن سنجلین قوشی اسیر قفس اولمق
لایق دگلدر دیو **بیت** بشنو ای مرغ عزیز و آشنای
شهر قدس . چون تو مرغ زیرکی چون اوفتادی در قفس
چند پوید بهوای تو بهر سو حافظ . نیجه بر یلرسنک
هواک ایله هر طرفه حافظ . یسر الله طریقا بک یا ملتمسی
الله میسر ایده سکا بر طریق ای بنم مطلوبم . مراد
کندو ویک طلب حقده تک و پوی اتدکن ذکر ایدوب
اندن کروا کا طریق وصول طلبی در و بو مصراع مضمونی
اللهم اسأل منک ایاک قبیلندن در **وله ایضا**
کتبت قصة شوقی و مدمعی باکی . کتبت
نفس متکلم وحده در قصه ایکی مفعولی در .
و مدمع اسم مکان در کوز یاشی یری دیمک اولور
که مراد کوز در . و باکی اسم فاعل در بکی ییکی دن

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

[illegible]

معناسی

یای مصدریه در منه

معناسی مصراع بودر که یازدم بنم شوقم قصه سنی حال بو که
گوزم اغلر ایدی . بیا که بی تو بجان آمدم ز غمناکی .
گل که سنسز جانه گلمشمدر غمناک لکدن . مراد اظهار
کمال اشتیاق در . بسا که گفته ام از شوق با دو
دیدهٔ خویش . نیجه کره دیمشم شوقدن کندو
ایکی گوزمه . ایا منازل سلمی واین سلماکی . ای
سلمانک منزللری قنده در سلماک . مراد بودر که
ایکی گوزم معشوقه منزللری ایدی قنده در شمدی
انلر حاضر اولمدوغی ایچون بونلردن نیجه کره استفسار
اتدم و بو معنی نظمنده سلمان دیمش **بیت** زمان زمان
بدل و جان خویش می گفتم . ایا منازل سلمی واین سلماکی
اما احمد پاشا بونلرک خلافن دیمش **بیت** گوز کلده گوزده
طلوسی نیجه دیسون احمد . ایا منازل سلمی واین
سلماکی . عجیب واقعهٔ و غریب حادثه ایست
عجیب واقعه و غریب حادثه در . انا اصطبرت
تخییلا و قائلی شاکی . اصطبرت نفس متکلم وحده
در افتعال بابندن اصلنده اصتبرت ایدی که

یای اشباعیه در منه

حرف ثا حرف طایه قلب اولنمشدر • وقتیل فعیل
بمعنی المفعول در • وقاتل اسم فاعل در • وشاکی
اسم فاعل در شکایتلکدن • معنای مصراع
بودر که بن صبر ایدرم مقتول اولدیغم حالده حال
بوکه بنم قاتلم شکایت ایدیجی در فی الواقع عجیب
واقعه وغریب حادثه در بوکه مقتول شکایت
ایتمیوب صبر ایده قاتل ظالم ایکن عذر ایتمیوب
شکایت ایده • مراد بودر که روح دیو نفسی کثرت
عصیان ایله بنی هلاک ایتدی حال بوکه بن مقتول
ایکن صبر ایدرن اول قاتل ایکن شکایت ایدب
بنم مراداتمه مساعده ایتمک دیو • کرادرسد که کنند
عیب دامن پاکت • کیمه ار ربیعی کیمه لایقدر
که سنک دامن پاکک عیبلیه • که همچو قطره که بو برک
کل ز چکد پاکی • پاکی لفظنده اولان حرف یا خطاب
ایچوندر • معنای مصراع بودر که کل یپراغی اوزره
طملین قطره کبی پاکسن • مراد متکلمدن عقل ومخاطبدن
روح درکه اکا دیوسن شویله پاکسن که سنک دامنکه

عیب

عیب اسناد ایتمکه مجال یوقدر ونظافتنده کل
یپراغی اوزره طملین قطره کبی سن **بیت** کی رسد
این ناذل بدگوی را • تا بیابد عیب ونقص آفتاب
زخاک پای تو داد آب روی لاله وکل • سنک خاک
پایکدن ویردی لاله وکل یوزینه صوینی • چو کلک
صنع رقم زد بر آبی وخاکی • چون صنع الهی رقم اوردی
آبی وخاکی اوزره • مراد عقلک روحه کلامنی دیکه
درکه خلقت الاشیاء لاجلک حسبنجه هرچه نسنه
روح آدم ایچون خلق اولنوب وآدمک جمالی آثاریندن
برشمه غیره آب روی اولمشدر **رباعی** ای از بساط
جاه تو گردون ولایتی • وی از سپاه رای تو خورشید
رایتی • کرده زبان سوسن آزاده هر نفس • در باب
لطف از دم خلقت رایتی • صبا عبیر فشان
کشت ساقیا برخیز • صبا عبیر صاچیجی اولدی
ای ساقی دور وهات شمه کرم مطیب ذاکی
حرف واو عطف ایچوندر • هات جمله سی برخیز
جمله سنه معطوفدر که خیز مرادف قم در • ولفظ

آبی وخاکی ده اولان
یا کویا نسبت در

هات اسمدر اسماء افعالدن اعطنی معناسنه در
وشمه کنشده اولان در وکرچ لفظی فتح کاف
عربی وسکون را ایله باغ در ومطیب اسم مفعولدر
صیغه سی در کوکچک قفولندرلمش دیمکدر وزاکی
طاهر معناسنه در • معنای مصراع بودر که دخی کتور
اوزمک کنشده اولمش کوکچک قفقلو باکی • مراد
توجه سحری نفخۀ ربانیه صبا چوب فیضان الهی
اظهار ایدر اولدی ای شیخ فالقوب آفتاب شریعت
ایله مربی وپخته اولان عبادات طیبۀ اخلاص
ایله کتور تا که مریدلره تکمیل طریقت القاء ایده سن دیمکدر
دع التکاسل تغنم فقد جری مثل • دع امر حاضر در
اترک معناسنه تغنم مجزوم در امرک جوابی اولمغله
فقد جری شرط محذوفک جزاسی در • معنای مصراع
بودر که کاهللکی ترک قل غنیمت بول که تحقیقا
مثل جاری اولمشدر • که زاد راه روان چستیست
وچالاکی • که یوله کیدنلرک آذوغی چستلک در • و
چابکلک در • مراد عباداته نشاط ورغبته

ترغیب

ترغیب در که رسول الله علیه السلام بیورمش ان الله
لا یمل حتی تملوا **نظم** طاعت حق کرچه تلخ آید
ترا • داروی تلخست دردت را دوا • تلخ دارو
نافع آید عاقبت • خسته را بخشد شفا وعافیت
اثنا ماند زمن بی شمایلت آری • اثنا قلمدی بندن
سنک شمایلکسز بلی • آری ماثنه محیای من
محیاکی • اری نفس متکلم وحده در • ومائد جمع
ماثده در ایو خو معناسنه در • ومحیا فتح میم
ایله حیات معناسنه در • ومحیا ضم میم وتشدید
یا ایله یوز معناسنه در • معنای مصراع بودر که کورونم
بن حیا ملک ایو صفتلرن سنک یوزکدن مراد متکلمک
بدن در ومخاطبدن روح در • لاجرم بدن روحه دیر
سنک شمایلک وحضورک اولمیجق بنم برکز اشدم
قالمز بلی بنم حیا ملک ایو خصلتلری سنک یوزکدن
در • ز وصف حسن تو حافظ چگونه نطق زند •
سنک حسنک وصفندن حافظ نیجه نطق اوره
که چون صفات الهی ورای ادراکی • که صفات

حرف یا کسره سنک اشباعندن متولد اولمشدر منه

یاء خطاب در منه

الهیه گبی ادراک اوله سنده سن • مراد مخاطبدن
کرو روح انسانی در لاجرم انك حسن وجمالی بیان
ووصفی عیان اولنمغه قابل دگلدر که ویسئلونك
عن الروح قل الروح من امر ربی حسبنجه علمی حضرت
حقه مخصوص در • پس صفات الهیه نیجه بکنهها
بلنمك میسر دگل ایسه روح دخی بویله در ولـه ایضا

فعلاتن فاعلاتن فعلاتن فاعلاتن

که بود بنز پادشاهان زمین گدا پیامی • کم الفه پادشاهلر
فسنه بن گدادن برجز • که بکوی می فروشان دو هزار
جم بجامی • که شراب صاتیجیلر محله سنده اکی بیك
جم بر قدح • مراد پادشاهلردن خانقاهده اولان
واهل سلوکدن اولیاء طریقت درکه الملوك
تحت الاطمار حسبنجه انلر پلاس پوش پادشاهلر
در • و شراب صاتیجیلر یعنی عشق الهی
ویریجیلر انلردر • و انلرك قتنده شاهلر
معتبر دگل عشق الهی معتبر در • پس انلر گبی بزرگوار
لره بنم گبی فقیرك جز انکم التربیعن که التمز
دیوگنده ونی تنزیل وانلری تعظیم ایدر

شده

شده ام خراب و بدنام و هنوز امیدوارم •
خراب و بدنام اولمشم در و هنوز امیدلویم
که بهمت عزیزان برسم بنیکنامی • که عزیزلر
همتی ایله ایریشم ایو آدلولغه • مراد کنده ونك احوالی
مشوش اولدوغی اجلدن شکایت ایدوب
وعزیزلر همتی ایله انتظام احوال حصول
بولمسنی رجا ایتدکی حکایت در • رباعی بر ناله
و بر زاری من رحمت کن • بر فقر و بیکسی و بی
من رحمت کن • بر گریه و بیداری من رحمت کن
بر مفلسی و خواری من رحمت کن • تو که کیمیا
فروشی نظری بقلب ما کن • سن که کیمیا
صاتیجی سن بنم قلبمزه بر نظر قل • که بضاعتی
نداریم و فکنده ایم داعی • که بر متاعمز یوقدر
و براقمشز براغ • مراد مخاطبدن شیخ کامل
در که نظری کیمیا در • الکا دیر سن که کیمیا ویریجی
سن بنم قلبمزه نظر قل که زر خالص اولا
و بنم صحیفه بهانه اولور نسنه مز یوغیدی اعتنا

آغ قورمشدر یعنی بجا بعده مز بوح ایکن وصول
الی الله رجا سنده یوز رباعی یاری که ندارد از لبش
جام طمع کردیم در و بر غیم ایاح طمع • بنکر که بدین
دست و دل و کیسه و صبر • سودای که می پزم
مِنْ خام طمع دیگر پیوسته ز بهر شهوتِ
جسمانی • این جانِ شریف را همی رنجانی • و آنکا
نه که آغشته جانِ تواند • آنها که تو در آرزوی
ایشانی • بر دید پارسایان که بر رفت پارسائی
یورک زاهدلرکه کندی زاهدلک • می ناب در
کشیدیم بر رفت ننگ نامی • صافی شراب چکلرک
کندی ایو آدلولغ • مراد بودر که یورکای طریقت
و سلوکدن معرض اولوب دنیایه مقبلر
اولانلرکه بزدن اول طریقدن اعراض و دنیایه
اقبال کندیلکه عشق خالص نوش ایدب ایونام
که سنک قتنکزده کسبِ حطامِ دنیا و صاحب
مال اولمقدر بزدن اول حال کندی بیت یاد لعلِ
لب ایله چونکه می نوش اتدم • جان و دلدن غم دنیایی فراموش اتدم

عجب

عجب از وفای جانان که نظر نفرمود • عجب در
جانان وفا سندن که بر بو قلمی بیورمدی • نه بنجامهٔ
سلامی نه بنامهٔ پیامی • بر قلم ایله سلام یوق بر
نامه ایله بر خبر یوق • مراد بودر که عجب در لطف
و وفای حضرتِ حقدن فیضی ظاهر اولمدی نه قلم ایله
لوصده اثرِ قبول و نه دفترِ ملکلده خبرِ وصول بو حال
بندن مقدمهٔ ملال در شعر لا رسول و لا تعرف
حالی • کل هذا مقدمات ملالی بیت نه نامهٔ نه سلامی
نه پرسشی آری • بود همه آینه اینها مقدماتِ ملال
شرِ خدمتِ تو دادم بخرم بلطف مفروش •
سنک خدمتک سودا ایدم دو تم بنی لطف
ایله صاتون آل صاتمه • که چو بنده کمتر افتد
بمبارکی غلامی • که بو قول کبی الکسکک دوشر
مبارکلک ایله بر قول • مراد حضرتِ حقدن
کمالِ قبول و عدمِ رد رجاسی در و اخلاص
ایله عبادت ایدن عبیدِ مبارک ایدکن ذکر در
بگمی بدم شکایت بکه کو ایی حکایت

نه بنامهٔ پیامی نه بنجامهٔ سلامی خ

قنده النم بو شکایتی و کیمه دیم بو حکایتی • که لعبت
حیاتِ مابود و ندا شتی دوامی • که سنک لبک بنم
حیاتمز ایدی و بر دوام دوتمز سن • مراد لبدن کلام
الهی و الهامِ قلبی در و اول سالک اولا انک حیاتی
در اما علی الدوام اولمز بو نلر کیمه شکایت
ایده لم و بونی کیمه حکایت ایلیلم رباعی
فرمان تو گر بر دل و بر جان باشد • این هر دو فدا
کردنم آسان باشد • لیکن چو مرا نخواهی ای قبلهٔ
جان • نا خواستنِ تو را چه درمان باشد • اگر این
شراب خامست و گر این فقیه پخته • اگر بو شراب
خام ایسه و اگر بو فقیه پخته ایسه • بهزار باد بهتر
ز هزار پخته خامی • بیک کره یکدر بیک پخته دن
بر خام • مراد سلوک اگر چه جدید ایسه یعنی سالک
جوان ایسه و عالمِ علمِ ظاهر اگر چه پیر ایسه دخی
چون وصول الی الله طریقین بلمز بیک کره اول پخته
دن بو خام یکدر که وصول الی الله طریقنه سالک در
و عبد الله اولان حضرتِ حقه اضافت ایله مشرف در

سر

بیت اگله او کمترین غلامِ خداست • شهرتِ نامِ
او ز نامِ خداست • بگشای تیرِ مژگان و بریز
خونِ حافظ • آچ کرپک اوقنی و دوک حافظ قانینی
که چنان کُشنده را نکند کس انتقامی • که بویله
قاتله کمسه انتقام آلمز • مراد صفتِ قهر و جلال
ظاهر اولوب حافظک نفسانیتین هلاک لقین
طلب در که بویله کبی قاتله انتقام اولمز و قصاص
قلنمز دیمکدر بیت گفتیم تیغ بر کُشی گفتی گناه جا
باد این گنه بهیشه از تو بکر دنِ ما • وله ایضا

مفعول مفاعیل
مفاعیل فعولن

گفتند خلایق که تویی یوسفِ ثانی • دیلر خلایق
که سنسن یوسفِ ثانی • چون نیک بدیدم بحقیقت
به از آنی • چون ایو کوردم حقیقتده اندن یک سن
مراد بو خاطبدن رسول الله علیه السلام در الکا دیدکه
خلق سکا یوسفِ ثانی دیرلر اما چون ایو نظر الدم
کان یوسف ابیض منی و انا املح منه موجبنجه
سن اندن یک سن • شیرین تر از آنی بشکر خنده
که گویند • طاتلو رقاسن اندن که شکر خنده ایله دیرلر

نقد شیرین تعلق زبانی

ای خسرو خوبان که شیرین زمانی . ای کوزللرک پادشاهی
سن زمانه نک شیرینی سن . مراد بودر که رسول الله علیه السلام
دایما تبسم ایدی و تبسمی غایتده ملیح ایدی . و سلطان
الانبیا و افضل الرسل در . لاجرم خاتم الانبیا اولدی
ایچون شیرین زمان درکه اندن صکره بر آخر ایچون
زمان نبوت اولمز . تشبیه دهانت نتوان کرد بغنچه
سنک اغزک غنچه یه تشبیه اولنمز . هرگز نبود غنچه
بدین تنگ دهانی . هرگز غنچه اولمز بو طار اغزلولغ
ایله . مراد اول حضرته خطاب درکه واوتیت جوامع
الکلم صبغه کلامی قلیل اللفظ و کثیر المعنی در
و حقایق شرعیه و دقایق طریقه و غوامض
حقیقه الشریعة اقوالی والطریقة افعالی
والحقیقة احوالی مقتضاسنجه مبین در لاجرم
انک دهانی کبی ضیق یوقدر بیت از شرح لفظ
تو دهن تنگ پر شکر . وز یاد خلق تو نفس
عقل عنبرین . گر سرو باندازه قد و رفتار تو برجاه
اگر سرو سنک قد و رفتارکدن یوزده قالدی ایسه

بخرام

بخرام که از سرو گذشتی بروانی . صالن که سرودن
کچدک یورتمجیلک ایله . مراد علو درجه سی اولانلر
عیسی و ادریس و خضر و الیاس علیهم السلام کبی
بنوتلری کندوزنلرینه مخصوص ایدی اول مقامده
قالدیلر اما سن صالن که قیام قیامته دک شریعتک جاری
و امرک روان در بیت انجا که جای بیت تو انجا رسیدهٔ
هر چه آن کسی نزید تو آنرا بدیدهٔ . کس را ز انبیا نرسد
که آرزو کند . که آنجا رسد که تو بسعادت رسیدهٔ
صد بار بگفتی که دهم زان دهنت کام . یوز کره دیدک
ویرورم سکا بو اغزدن مراد . چون سوسن آزاده
چرا جمله زبانی . سوسن آزاده کبی نیچون جمله دلسن
مراد مخاطبدن بو بنده نفس درکه مواعیدی چوق
انجازی یوق و نیجه کره توبه ایدب نقض ایلمشدر
نظم گاه آنست دلم را که بسامان گردد . گاه در باید
و از کرده پشیمان گردد . عشق بازی و هوس نوبت
خود داشت کنون . گاه آنست که دل با خبر ایمان
گردد . ای تن از حجره دل وحشت هوس بیرون نه

تا دولت منظرهٔ رحمتِ یزدان گردد • عقل را
بندهٔ شهوت مکن ایرانه رواست • که ملک بهیمه کش
مطبخ شیطان گردد • کفنی بد بهم کامت و جانت
بستانم • دیدی ویروب سکا مرادک والورم سنک
جانکی • تقسیم ندیبی کامم و جانم بستانی • قورتولمق مراد
ویرمیه سن و جانم الەسن • مراد بودر که نفس سنک مرادک
ویره ین جانکی الەین عذابدن قورتراین دیو پس عقل
نفسه دیو که قورتولمق جانمی الەسی محلِ آخرت مرادن
ویرمیه سن **بیت** جان ازین منزلِ غولان بسلامت
نبرد • جز کسی کز رهِ تحقیق مسلمان گردد • چشمِ تو خوانکی
از سیرِ جان گذراند • سنک کوزک اوچی جان فلقانندن
کچورر • بیمار که دیده است بدین سخت کمانی • خسته
کم کورمشدر بویله یایلولو ایله • مراد بودر که نفس
نظرِ شهوت ایله نظر ایدب جان فلقانی اولان توبه
بوزر عجب درکه نفس فی قلوبهم مرض حسبنجه بیمار ایکن
یانی محکم درکه نیچه حصین توبه لری خراب ایدر • چون
اشک بیندازیش از دیدهٔ مردم • کوز یاشی کبی اتدسی

خلق

خلق کوزندن • افتاکه دمی از نظرِ خویش بدانی • آنی
بردم کند و نظرکدن سورر سن • مراد بودرکه نفسه
خطاب ایدب دیدآنی که کندو نظرک ایچون سورد
و عصیان ایدرسن خلق نظرندن دوشوربت قدر
و اعتبارن قومزسی که تا سنکل خلق نظرنده قدر
و اعتباری اولمز والا عقلا اعتبار قلمز **نظم**

ایا بکامِ هوس راهِ عمر پیموده • هنوز سیر نگشتی زکار بیهوده
روا بود که تو عمری بسر بری که در آن • نه تو ز خود نه کسی از تو گردد آسوده
ببینی از تو کنی باز عینِ عبرت بینی • که نسیمها همه نقد است و بود نابوده
ز خاکِ سجده گه و آبِ چشمِ پاک خواه • که جز بدین نشود پاک جانِ آلوده

در راهِ تو حافظ چو قلم کرد ز سر پای • سنکل یولکده
حافظ قلم کبی باشدن ایاق قلدی • چون نامه چرا نکیدش
از لطف نخوانی • نامه کبی بیچون بردم آنی لطفدن اوقومز
سن • مراد کندو تک نفسه غایت موافقتی و نفسک
نهایت مخالفتی ذکر در • و بعض نسخه ده مخلص بیتی
بو واقع اولمش • از پیش مران حافظِ محزیدهٔ خود را
اوکدن سورمه کند و غم کورمش حافظکی • در عشق

رخت داد دل و دین و جوانی ٭ سنکی یوزک عشقنده
ویردی کوکلی و دینی و یکتلکی ٭ مراد مخاطبدن یا محبوب
حقیقی یا نفس در و دین دیلکی عادت ناسی در ٭
وله ایضا لبش می بوسم و در می کشم می ٭ انک
لبن اوپرن و شراب چکرن ٭ با آب زندکانی برده
امّنی ٭ آب حیاته التمشم این ٭ مراد کلام حق قرأت
ایدب عشق الهیه نوش ایلیوب آب حیات
معنویه یه ایرشدم یعنی انی بولدم دیمکدر بیت
حق چنین فرموده ای مرد خدا ٭ لیس للانسان
الا ما سعی ٭ نه راز سش می توانم کفت با کس ٭ انک
رازن کمسیه دیه مزن ٭ نه کس را می توانم دید با وی
و کمسه ئی انکله ایله کوره مزن ٭ مراد سر حقی فاش ایده
مزن و کمسه ئی انکله بکزر دیه مزن که او لکسی افشا ء
سر در شعر بالسر تا حوا یباح دماءهم ٭
وکذا دماء العاشقین مباح ٭ و اکنجسی کلام خدادر
تکلم در بیت سلامت در خموش دان که کر
مرد کویا را ٭ عداوت آرد و خسران سخن کفتن نیا دانی

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

مراد از خامشی هرکز پشیمانی نشد حاصل
ولیکن از سخن کفتن بسی دادم پشیمانی
لبش می بوسه و خون می خورد جام ٭ انکل لبنی اوپر
و قانن ایچر قدح ٭ رخش می بیند و کل می کند خوی
انکل یوزنی کورر و کل توکر ٭ مراد کلام الهی تلاوت
ایدب کوکل قانن ایچر و صاحب کشف اول
حضرتی مشاهده ایدب خجالت حضرتدن یا
کمال حیرتدن تر لر بیت شوند حور و ملک
از جمال یار خجل ٭ دمی که پرده بر آرد از آن جمال
جمیل ٭ کل از خلوت بباغ آورد مسند ٭ کل خلوتدن
باغه کتوردی تکیه کاهی ٭ ببساط زهد را چون
غنچه کن طی ٭ زهد دوشکی غنچه کبی دور ٭ مراد کشف
و فیض حق ظهور اندی سن دخی اعراض طریقتی
دورب ایلی سلوک اول دیمکدر شعر جنة الوصل
مسکن الاحیا د ٭ سقر الهجر محبس الاشرار
بده جام جم و فوز جم مکن یاد ٭ ویر جام جمی و جمدن
یاد ایتمه ٭ که می داند که جم کی بود و کی کی ٭ کیم بیلور

بعده جام جم
٤

جم مججی ایدی و کی مججن ایدی • مراد بودر که عشق الهی
نوشی ایدوب عمل وطاعت خروشی وجوشنه مشغول
اولوب احوال جمی و کی نام شاه معظمی یاد لقه که انلرک
قصه سنک صحبت ایله روایتینی کم بیلور و آنی بلمکدن
نه فائده اولور بیت تو درویشی احوال درویش جو
نه پادشه قصه شه مکو • بزن در چنک چنک ای ماه
مطرب • اورچنک چنکی یعنی پنجه ای مطرب آنی
رکش بخراشی تا بخروشم ازوی • طمرن فازی تا خروش
ایدم اندن • مراد بوندن مطربدن خواننده و کوینده
در الکا دیر شیخ مراقبه ده پیر منحنی به حالت وید
تا که انک حالتندن بکا دخی جوشی و خروش حاصل
اولادیکدر بیت خواننده مجلس چو شود کوینده
باشد همکی مجلسیان جو بیند • چو چشمش
مست را مخمور مکذار • کوزلرکبی مستی مخمور قومه
بیا دلعاش ای ساقی بده می • انک لعلی یادنه ای ساقی
شراب وير • مراد بودر که مست حق اولانه کسیل
عبادت کلیجک اول حال اوزره قومه کلام حق ذکری ایله

الکا

الکا عشق الهی ویوب عبادته تو عیب قل بیت
اول وآخر قرآن زچه با آمد وسین • یعنی اندر
ره دین رهبر تو قرآن بس • بخو ید جان از ان
قالب جدائی • استمز جان اول تنده ان ایرولوح
که باشد خونی جامش در رک وپی • که اولا انک
قدحنک فانی انک طمرنده وسکرنده • مراد بودرکه
شوله کمه که عشق الهی ایله مالی اولا جاندن اندن
مفارقت استمز وشول کمه که حب حقدن خالی
اولا جان انک ایله مصاحبت استمز بیت دریغ
هر کسه که نیست داغ غلامی او • کر پدر من بود
دشمن واعیارم اوست • چو مرغ صبح می
کوید که هو هو • چونکه صباح قوشی هو هو دیو
منه از دست جام باده هی هی • الدن قومه
شراب قدحن اتمه • مراد شیخ صباح
وقتنده پر شوق وحال اولیجق عیش طاعتی
الدن قومق اولمز دیمکدر رباعی آنی که فلک تا بود در
آید بطرب • کر آدمیی شیفته کردد چه عجب •

بو بیتی شارح فضلی المذنب
درویش که سبک ... فی
سنه بیشنده ... سوره
شر اولنده نجز در
منه

شعرا غزلک مطلعنک
اولی بصوت بلبلی تحمی
اکر ننظمی ... در بیتنه
قریب بیت چکوب شیحه
اونیشدر
منه

تا جان بود دم بند که اینک بیت خواهم کرد ۰ خواهی بطلب
مه خواهی مطلب ۰ زبانت درکش ای حافظ زمانی
دلک چکل ای حافظ بر زمان ۰ زبان بی زبانان بشنو
از نی ۰ دلسزلردن ایشت نیدن ۰ مراد بودر که
کثرت کلام فهم معنی یه مانع اولور پس کلام کثیره
لسانی چکوب نی کبی زبانسزدن یعنی رجال کاملدن
یه حالوردن دلکلمز اسرار الهیه لسان حال ایله
استماع قل بیت حالی که بصد زبان بیان نتوان کرد
از نی بشنو که بی زبان می گوید ولہ ایضا
مخمور جام عشقم ساقی بده شرابی ۰ عشق
قدحنکل مخموری یم ای ساقی ویر شراب
پر کن قدح که بی می مجلس ندارد آبی ۰ طولدر
قدحی که شرابسز مجلسک یوقدر صوی ۰
مراد بودر که عشق الهی بکا حیرت و کسل ویردی
ای شیخ نشاط عبادت ویر و قلبی مالی قلک که
مجلس انس عشق الهی سز صوسز یعنی لطافتسز
در ۰ عشق رخ چو ماهش در پرده داشت باید

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

الک

الک ای کبی رخنک عشقی پرده ده داست کلمسن
مطرب بزن نوائی ساقی بده شرابی ۰ ای مطرب
نوا اور و ای ساقی بر شراب ویر ۰ مراد بودر که
عشق الهی و سلوک طریقت مستور اولمغ خوش
دکلدر امدی ای واعظ بر نوا ور برنی
اختیار قل و ای شیخ شراب عشق صوندن
بزی سیدا قل رباعی هنگام صبوحست حریفان
خیزید ۰ وان باقی دوشین بقدح درریزید ۰
یک لحظه ز بند نیک و بد بگریزید ۰ در بیخبری و بیخودی
آویزید ۰ شد حلقه قامت من تا بعد ازین رقیبه
حلقه اولدی بنم قامتم تا بوندن صکره سنک رقیبک
هردم ز در تو اند ما را به هیچ بابی ۰ هردم قپودن
سورمیه بزی هیچ بر باب ایله ۰ مراد بودر که
قامتم ریاضت ایله حلقه اولوب مزاجم ضعیف
اولدی که شهوت و غضب و سایر رذائل
قبیحه ایله بنی شیطان سنک درکاهکدن سورمیه
که نحیف اولانه بونکه کبی افعال قبیحه ایده مز

بيت اكرچه زار و ضعيفم وليك شكرم هست • بدانكه نيست
بجانم بكود ذنِ عصيان • در انتظارِ رويت ما را اميد
وارى • سنك يوزنك انتظارنده وار در بزه اميد اى الوچ
در عشوه و صالت ما و خيالِ خوابى • سنك وصالك
شيوه سنده بزوڭ اويقو خيالى • مراد تجلي جمال رجاسى
غالب اما وصول احتمالى مغلوب در ديمكدر •
بمخمورِ آن دو چشم آيا كجاست جامى • اول اكى كوزك
مخمورى يى بجبا قنده در بر قدح • بيمارِ آن دو لعلم
آخر كم از جوابى • اول اكى لعل خسته سى يى بر جواب
اكسكمى دراضى • مراد عينِ ذات و عينِ صفاتدر
مخمورى اول انك متحيرى يى بر قدح يوقميدر كه بكا
ذوق ويره • و كلامِ لفظى و كلامِ نفسى خسته سى
يى بر جواب يوقميدر كه انك سببى ايله صحت
حاصل قيله • و لفظِ جواب تكليم كلام معناسنه در
اما خسته يه مناسب اولديغى جهتله صوقلمق معناسنه
دخى اولمق ايهام در بيت تو بنجبين و صالم
بده كه شربتِ ہجر • نمى كند خفقانِ فوادِ را تسكين

حافظ

حافظ چه مى نهى تو دل در خيالِ خوبان • اى حافظ نه قورى
سن كوكلى خوبلر خيالنده • كى تشنه سير كردد از لمعۀ
سرابى • بچن صوسز قنه سراب ايله ايچمه سندن
مراد بودر كه ظاهر خوبلرك كسرابٍ بقيعةٍ يحسبه
الظمآن ماءً موجبنجه سرابِ بى آب كبى در •
انلره كوكل ويرمكى عشق و حالت و ذوق و كرامت
ويرر دكلدر بيت خوبانِ معنوى بدلت آورند
روى • كر چشمِ خويش بندى ز خوبانِ مشتهى •
ولهُ ايضاً مى خواه و كل افشان كن از
دهر چه ميجويى • شراب استه كل صاچ دهردن
نه استرسن • اين كفت سحر كل بلبل تو چه ميكويى
بونى ديدى سحر وقتنده كل اى بلبل سن نه ديرسن
مراد بودر جوان اولانه پند دركه انكا دير عشق الهى
استه و كل ہواى پريشان قلى بو سوزى ايملو
كشف ديدى اى واعظ سن نه ديرسن فى الواقع
يكيت اولان بويله اكمك كركمزمى بيت اى جوانى دو عمر
داده بباد • بيحت از مرك مى نهايد ياد •

چارهٔ خود بکن ره دورست • دیده بکشا که منزلت کورست
مسند بگلستان بر نا شاهد و ساقی را • تکیه گاهی
گلستانه ایلت تا محبوب و ساقینک • لب گیری
و رخ بوسی می نوشی و گل بوئی • لبنی دوته سن اضن
اوته سن و شراب ایچه سن و گل قوقه سن • مراد
بودر که جوانه دیو گلستان علم و معرفته و گلشن
شیخ طریقته وار تا که اندن کلام الهی دوته سن
و تجلی جمال تلذذن ایده سن و عشق الهی نوش
ایدب کشف و کرامت رایحه سن دویه سن
نظم ای برادر چو زنده زنده • بندگی کن که بندهٔ بنده
چند باشی معتقد زر و زن • مکرت بینت یاد کور و کفن
تا غنچهٔ خندانت دولت بکه خواهد داد • تا سنک
غنچهٔ خندانک دولتی کیمه ویره کور کور • ای شاخ
گل رعنا از بهر که می روئی • ای گل رعنا بو داغی
کیمدن اوتوری بیتر سن • مراد بودر که ای جوان
غنچه کبی آچلمقده سن دولتی روح می ویررسن
یا نغمه می ویرسن • یعنی کیمک هواسنه مساعده

ایدرسن

ایدرسن کیمک ایچون بیتوب بیورسن قطعه مایهٔ
دین را بدنیی دادن از دون همتیست • زانکه دنیا
جملگی دنجست واین آسایش است • نعمت دنیا
ستانی دولت باقی دهی • ابلهی سودا خرد
داند که غبن فاحش است • شمشاد خرامان
کن و آهنگ گلستان کن • شمشادی صالندر
و گلستان قصدن قل • تا سرو بیاموزد از قد
تو دلجوئی • تا سرو دا اوکرنه سنک قدکدن کوکلک
آرامنی • مراد بودر که ای جوان قد بلندکی و همتهٔ
عالیه کی گلستان معنوی طرفنه قل تا که علو درجه
سی اولان سندن جذبهٔ قلب ایتکی اوکرنه بیت
بر مرکب عشق جوشش نه زین • مردانه در آی در ره دین
امروز که بازارت پر جوشی خریدار است
بکون کو بازارک مشتری جوشی ایله طلودر
دریاب و بنه گنجی از مایهٔ نیکوئی • دوکی
وقتو بو خزینه ایولک سرمایه سندن • مراد
بودر که بکون که اعضاء ظاهره و باطنه کاملک

قدر یده و قوتده در تحصیل ثواب آخرت و تقرب
بحضرت حق ایله رباعی افسوس که مایهٔ جوانی طی شد
وان تازه بهار ارغوانی طی شد • آن مرغ طرب که نام
او بود شباب • خود هیچ ندانم که کی آمد کی شد
آن طره که هر جعدش صد نافهٔ چین ارزد •
اول طره که هر قورجغی یوز نافهٔ چینی دکر • خوش
بودی اگر بودی بوییش ز خوش خوئی • خوش ایدی
اگر اولیدی انک قوقوسی ایو خولولقدن • مراد
جوانک که طره سی مشک نافه سندن نیچه کره یکدر
خوش ایدی اگر خصلت حسنه رایحه سی دخی اولیدی
دیمکدر شعر کسی را دانم اهل استقامت
که باشد بر سر کوی ملامت • ز اوصاف طبیعت پاک مرده
باطلاق هویت جان سپرده • برفته سایه و خورشید
ماننده • تمام از گرد خود دامن فشانده • هر مرغ
بوستانی در گلشن شاه آید • هر قوش بر قفسه
ایله پادشاه گلشننه گلمز • بلبل بغزل خوانی
حافظ بدعاگوئی • بلبل غزل خوانلق ایله حافظ

دعاگویلک ایله مراد مجالس الهی یه واعظ علم و معرفت
ایله حافظ دعا و نیاز ایله گلمز دیمکدر بیت
نیامد از من آلوده هیچ طاعت خاص • ولی برحمت
عامش امیدواری هست وله ایضا
نوبهار است در ان کوش که خوشدل باشی • یکی بهار در
الا دورشی که گوکلی خوش اولاسن • که بسی گل بدمد
باز و تو در گل باشی • که چوق گل بلور ر کرو کسن بالچقده
اولورسن • مراد بودر که چونکه زمان معتدل در
و مزاجک کسب فضایله قابل درسن دخی اکا
سعی قل که بر عمل ایده سن که گوکلک خوش اولا که نیچه
گللر آچله کرک که سن یرده مدفون اولمش کرک
بیت پس از تو این همین چون فسانه خواهد ماند
در ان بکوش که نیکو بماند افسانه • چنگ در پرده
همین می دهدت پند ولی • چنگ پرده ده همین
بو نصیحتی ایدر سکا اما • وعظت انگاه کند سود
که قابل باشی • وعظ سکا اول وقت فایده ویرر
که قابل اولاسن • مراد بودر که شیخ مراقب

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

پردهٔ خلوتده سکا بو نصیحتی ایدر • لکن وعظ
سکا اول وقت فائده ایدر که قابل نصیحت اولاسن
رباعی گو دل که نداند نفسی اسرارش • گو گوش که نشنود
دمی گفتارش • معشوق جمال می نماید شب و روز
کو دیده که برخورد از دیدارش • من نگویم که کنون
با که نشین و چه بنوش • بن دیمزم سکا که شمدی کیمک
ایله اوتور و نه ایچ • که تو خود دانی اگر زیرک و عاقل
باشی • سن خود بیلورسن اگر زیرک و عاقل ایسک
مراد بودر که اعتدال هوا اولدیغی هوا و صحبت
مزاج اولدیغی زمان شغل طریقت وقتیدر ارباب
طریقت و اصحاب حقیقت ایله اوتوروب عشق
الهی نوشنه مشغول اولجق امامیدر بکا دیمک
لازم دکل سن زیرک و عاقل ایسک بونی بیلورسن
بیت ای طالب دنیا تو یکی مزدوری • وی
عاشق خلد از حقیقت دوری • وی شاد بهر
دو عالم از بیخبری • شادی بغمش ندیدهٔ معذوری
درچمن هر ورقی دفتر حال دگرست • چمنده

هر بر ورق بر عبری حال دفتریدر • حیف باشد
که ز کار همه غافل باشی • حیف اولور که دو کلینک
ایشندن غافل اولاسن • مراد بودر که چمنده
هر ورق صنع الهیدن و بر حالدن بر حاله انتقالکه
و فنا و زوالدن جزو بیدر حیف اولا که سن بو جمله
نک عملندن غافل اولاسن • گرچه راهیست
پر از بیم ز ما تا بر دوست • گرچه بو یول واردر
قورقو ایله طلو بزدن دوست قتنه دک • رفتن
آسان بود ار واقف منزل باشی • گتمک آسان
اولور اگر منزله واقف اولورسک • مراد وصول
الی الله حصول بولنجه خطر عظیم چوقدر اما سلوک
آسان اولور اگر منزله واقف ایسک و آداب
طریقه رعایت ایدرسک دیکدر • نقد عمرت ببرد
غصهٔ دنیا بگزاف • عمرک نقدنی الور دنیا غصه
سی قولاینه • گر شب و روز درین قصهٔ مشکل
باشی • اگر گیجه و گوندز بو مشکل قصهده اولورسک
مراد دنیا فکرنده سرمایهٔ عمرک عبث ضایع اولور دیمکدر

حافظ گر مدد از بخت بلندت باشد • ای حافظ
اگر سکا یوجه بختدن مدد اولورسه • صید آن
شاهد مطبوع شمایل باشی • اول خوبلرک مقبول
اولان محبوبک صیدی اولورسن • مراد بودرکه
اگر سکا مساعدهٔ توفیق الهی اولورسه اول
صفات کامله ایله متصف اولان محبوب
حقیقی شکاری اولوب اکا مبتلا اولورسن
وله ایضا نسیم صبح سعادت بدان نشان که
که تو دانی • ای سعادت صباحنک یلی اول
نشان ایله که سن بیلورسن • گذر بکوی فلان
کن در آن زمان که تو دانی • فلانک محلهسنه اوغره
اول زمانده که سن بیلورسن • مراد نسیمی واسطه
ایدوب انکله خبر ارسالی در • لاجرم انی عاقل
منزلهسنه تنزیل ایدوب دیر ای نسیم صبح سعادت
بو یکه رسول اولوب بر درگاهه گیتسه بر علامت
ولباس ایله گیدرسن دخی اول حضرته ینجه لباس
ایله ونه علامت ایله وارمغی وجه گوررسک اول ایله گ

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلاتن

ووجه گوردکک علامت ایله وار دخی نه زمانده وارمق
اختیار ایدرسک اول زمانده وار که سن مقبول الکلامسن
تو پیک خلوت رازی و دیده بر راه هست • سن راز خلوتنک
پیکی سن وگوز سنک یولک باشی اوزره در یعنی سنک
انتظارکده اولوب یول گوزلر • بمردمی نه بفرمان چنان
بدان که تو دانی • آدملق ایله امر ایله دکل اویله سور که سن
بیلورسن • مراد بودرکه سن پیک خلوت راز سن
واسطه اولمق ایله ممتازسن پس سکا انتظارده
یم که اخبر الله سن اما خبر التمک کند و آدملککدر
بو سکا امر اتمک ایله دکلدر و گیتمکده استعجال ای کوک
و تأنی ی کوک و توسطی کوک ینجه وجه گوررسک اویله گک
ووجه گوردکک گبی اول درگاهه وار • بگو که جان ضعیفم
ز دست رفت خدا را • دی که بنم ضعیف جانم الدن
گیتدی هلاکه واردی الله ایچون • ز لعل روح فزایش
ببخش آنقدر که تو دانی • جان ارتورجی لعلدن اکا عطا
قل آنقدر که بیلورسن • مراد بودرکه جانک ضعفنی
اکا عرض ایدوب انقدر • دوای جان فزا طلب قل

بدان چنانکه
خ

عزیزم بلب رسید
خ

واول دوای جان فتن اندن اولمق وجه کوردسک اندن
عطادی • من این حروف نوشتم چنانکه غیر ندانست
بن بو حروفی یازدم ایله که غیر بیلمدی • تو هم ز روی کرامت
چنان بخوان که تو دانی • سن دخی تعظیم یوزندن
اویله اوقی که سن بیلورسن • مراد بودر که بن الکا عرض
حال مکتوبنی مخفی یازدم سن دخی الکا کرامت
وتعظیم ایله نه وجه ایله اوقمق وجه کورسک اویله اوقی
امید در کمر زر کشت چکونه ببندم • امیدی سنک
التون چکلمش قوشغکه نیجه بغلیم • دقیقه ایست
نکارا دران میان که تو دانی • بو دقیقه در ای نکار
اول میانده که سن بیلورسن • مراد بودر که وصول
مطلوبه واحاطۀ مقصوده در بوغی مطلب ومقصد
ایدنسم عجب دکلدر که اورتده بو دقیقه در که هر کیمسه
الکا واقف دکلدر همان سن بیلورسن • خیال
تیغ تو با ما حدیث تشنه و آبست • سنک قلیجک
خیالی بزه صوسز وصو خبری در • اسیر خویش
کرفتی بکشی چنانکه تو دانی • کندو اسیرک دوتدک

قتل

قتل قل اویله که سن بیلورسن • مراد بودر که نفسانیتمی
قتل ایچون صفت قهر خیالی صوسزک صویه اشتیاقی
کبی در لاجرم سنک کرفتارکم بلدککی قتل قل • یکیست
ترکی وتازی درین معامله حافظ • بو در ترکی وعربی
بو معامله ده یعنی عشق بابنده ای حافظ • حدیث
عشق بیان کن بهر زبان که تو دانی • عشق حدیثنی
بیان قل هر دل ایله که سن بیلورسن مراد منطوقده
ظاهردر **وله ایضا** نوش کن جام شراب یکمنی
ایج بو بطمانلق شراب قدحی یعنی طلو ایج • تا بدان
بیخ غم از دل بر کنی • تا انکله غم کوکنی کوکلدن قوپره
سن • مراد بودر که عشق الهی یه مستغرق اول
تاکه غم دنیادن بالکلیه خلاص اولاسن **رباعی** مرا غیرت
بران دارد که چشم از غیر بر دوزم • ز عشقش آتشی
سازم خیال ما سوی سوزم • می عشقش خورم چندان
که باشم مست ولا یعقل • نمی آیم بخود هرگز شوم بیخود
شب وروزم • دل کشاده دار چون جام شراب
کوکلکی آچیق دوت شراب قدحی کبی • سر کرفته چند

فاعلاتن فاعلاتن
فاعلن

سر فتنه یاشنده اوربه بالمعنی نقطه فه نقشه ده
ویدیله نیتیم نمنی چو...

چون خم دنی • باشی بر کنمش نیچیه دک الچق کوپ کبی
مراد بودر که عشق الهی ایله کشاده دل اولوب کوپ
کبی اغزی بر کنمش منقبض اولمیق کرک **رباعی** بر روی
خلایق در صحبت مکشای • می باش بکلی متوجه بخدای
غافل مشو از ذکر دل و دوق زبان • تا زنده جاوید
شوی در دو سرای • چون ذخم بیخودی رطلی کمش
چون بیخودلق کوپندن بر رطل یعنی بر طلو چکه سن
کم زنی از خویشتن لاف منی • آز اوریسی کند کدن
بنلک لافی • مراد بیخودلق مستی اولان بنلک
لافی مراد بیخودلق مستی اولان بنلک دعوی سن
اتمز دیکلدر **بیت** ای پسر عجب آتشی عجب است
کرم ساز تنور بو لهب است • هرکی شعله از وافروخت
هرچه از علم و زهد بود بسوخت • سنک شان شو
در قدم نی بهجو آب • طاش کبی اول قدمده صو کبی
دکل • جمله رنک آمیزی و تر دامنی • جمله رنک
قرشدرجیلق واتک یاشلغی • مراد طاش کبی ایاق
التنده اولمق یک در آب کبی درلو درلو رنک قرشدرب

باش التکه اولمقدن دیکلدر **بیت** خود را بمردمان بنمائی
بچند رنگ • در کار خیر مکر و ریا می کنی مکن • دل ایمنی
در بند نامردانه واد • کوکلی شرابه باغله نادکبی • گردلی
سالوس و تقوی بشکنی • ریا و تقوی بوینی صیه سن
مراد عشق خالصه کوکل باغلیوب مرد مخلص اول
تاکه ریانی هلاک ایده سن دیکلدر **بیت** بمکر و حیله
عذاب خدای رد نشود • نیاز باید و اخلاص
و ناله سحری • خیز و جهدی کن چو حافظ تا مگر
دورو بد جهد قل حافظ کبی تا مکر • خویشتن را در
پای معشوق افکنی • کنندوکی معشوق ایاغنه
اته سن • مراد وصول الی المطلوب طلب شدید
وجهد بلیغ ایله اولور الا سعی قل دیکلدر **نظم**
قیامت که بازار مینو نهند • منازل باعمال نیکو دهند
بضاعت بچندانکه آری بری • وکر مفلسی شرمساری بری
که بازار چندانکه آکنده تر • تهی دست را دل پراکنده تر
وله ایضا وقت را غنیمت دان آن قدر که
بتوانی • وقتی غنیمت بیل اول قدر که قادرسن

فاعلات مفعولن
فاعلات مفعولن

حاصل از حیات ای جان این دمست تا دانی • حاصل
حیاتدن ای جان بو دمدر تا بیله سن • مراد متکلمدن
عقل و یا خطابدن روح در ای جان لفظی بوکا صریح دلالت
ایدر • لاجرم عقل معادره دیر وقتی غنیمت بیل
قادر اولدیغک قدر زیرا حیاتدن حاصل همان بو وقت
در نیتکم دیمشلردر • دی رفت و نمی آید فردا با غنیمت
نشاید • وقت اینست نمی پاید • کام بخشی گردون
عمر در عوض دارد • فلکک مراد بغشلمسنک عوضی
عمر در • جهد کن که از دولت داد عیش بستانی
جهد قیل که دولتدن عیش عدل و عوضنی الهسی
مراد بودر که مراد دنیانک وصولنه و منصب و دولتک
حصولنه عوض عمردر که عمرا کا صرف اولنوب عمل
آخرتدن محروم قالنور و اول مراد و دولت دخی
باقی دکلدر • پس سعی قیل که دولتدن عیش آخرت
دادن الوب مراد حقیقی یه واصل اولاسن
پند عاشقان بشنو و از در طرب باز آی • عاشقلر
نصیحتن ایشت و شنلک قپوسندن کل • کین

همه

همه نی ارزد شغل عالم فانی • که بو یعنی فلکک مراد بغشلمسی
دکلی دکمز عالم فانی شغلنه • مراد بودر که عاشق صحیح
اولانلرک پندی بودر که غم دنیانی ترک ایدب فرح
آخرت قپوسندن کیره سن زیرا افلاک نقدر مراد ویررسه
عالم فانیه مشغول اولمغه دکمز که منصبده اولانلر
عالم فانی مصالحنه مشغول اولوب عمل آخرتدن غافلردر
پیش زاهد از رندی دم مزن که نتوان گفت
زاهده کفنده رندلکدن دم اورمه که دیمک اولمز
با طبیب نامحرم حال درد پنهانی • نامحرم طبیبه
گیزلو دردک حالنی • مراد بودر که زاهد خشک
اولان نامعرض طریقت اولان حال عشق حقیقی
واخلاص وصدقی بلمز الکا بودردک حالنی دیمک
اولمز • با غبان چو من زینجا بگذرم حرامت باد
ای باغبان چون بن بورادن یعنی دنیادن کچم آخرته
کوچ سکا حرام اولسون • گر بجای من سروی غیر
دوست بنشانی • اگر بنم یریمه یعنی قبرمه دوستدن
غیری بر سرو دیکرسک • مراد بودر که وفات اتدکدن

حکوه قیرمه سرو دیکوب دوست دکه سن یعنی
حضرت حقی ذکر ایدوب علو درجه دعاسن ایده سن
که ثابت و نافع اولور **نظم** اندر دعای تست خلل
ورنه بر درشی • دست اجابتش کو بیان کشی دعاست
کر باورم نداری تو مصداق این سخن • اِنّی اُجیبُ
دَعوَةَ الدّاعِ اِذا دَعاه است • خم شکن نمی داند این
قدر که صوفی را • کوپ صیین بلمز بو قدر که صوفینک
جنس خانکی باشد همچو لعل رمانی • اوده منسوب
جنسی یعنی او شرابی وار در لعل رمانی کبی • مراد
بو در که محتسب یعنی صوباشی که شراب کوپنی
صیوب شرابی دوکوب خلقی شرب شرابدن
نهی و زجر ایدر اما بو قدر بلمز که صوفینک اوده
یعنی درون دارده لعل رمانی کبی شراب اکیس
و صافیسی وار در که انک کیفیتی ایله متکیف اولور
می روی و مش کافت خون خلق می ریزد • کیدرسن
دکر بکل خلقک قانی دوکه • تیز می روی جانا قورقتم
فرو مانی • تیز کیدرسن ای جان قورقرم سن عاجز قلاسن

نار عیشی دانه سی انکنده
اولان شرابه شراب
رمانی و لعله لعل رمانی
دیرلر محمد و ح در
منه

مراد
عقلک

مراد عقلک نفسه خطابی در که دیو هوایه تابع اولوب
کیدرسن تیز اولان الآنک خلقی وجودک قانی دوکرسن
حتی حضرت ایدوب تیز کیدرسن قورقرن که وجود ملکنده
اولانلری افنا ایدوب عاجز قالوب مغلوب اولاسن
باد عای شب خیزان ای شکر دهان مستیز • کیجه
قالقجیلر دعاسی ایله ای شکر اغزلو عناد اتمه •
در پناه یک اسمست خاتم سلیمانی • بر اسم صغنغنده
در خاتم سلیمانی • مراد بو در که سلطنت آخرت
استرسک شب خیز اولانلره موافقت قل
مخالفت قلمه و انلرک امرینه عناد اتمه که سلطنت
دنیا الحفیظ اسمنک پناهنده در • دل ز ناوک
چشمت کوش داشتم ولیکن • کوکلی سنک
کوزک اوقندن صقلدم اما • ابروی کماندارت
می برد به پیشانی • سنک یایلو قاشک الور آلکن
ایله • مراد بو در که نفسک قلبی تسخیری و خدعه
و مکری طریقی متعدده در • بر بلادن صیانت
ایدرسم بر بلادن ایده مزم لاجرم اعتصام حقه

کرکدر • یوسف عزیزم رفت ای برادران رحمی
عزیز یوسفم کتدی ای قوتواشلر بر رحم • کز غمش
عجب دیدم حال پیر کنعانی • که انک غمندن عجب
کوردم پیر کنعانی حالنی • مراد متکلمدن عقل در
که دیر یوسف قلبم کتدی ای قوای عقلیه رحم ایدک
که انک غمندن عجب کوردم روح پیرک حالنی • زاهد
پشیمان را ذوق باده خواهد کشت • زاهد
پشیمانی ذوق شراب اولدرسه کرکدر • عاقلا مکن
غافلا
کاری که آورد پشیمانی • ای عاقل بر ایش ایتمه که پشیمانلق
کوره سن و پریشانلق کتوره • مراد بودر که عشق الهیدن
معرض اولان آخر وقتده پشیمان اولورلر و پشیمانلق
اوزره وفات بولورلر • پس ای عاقل سنمای حیاتده
و صحتده ایکن تضییع عمر ایتمه و یومز عمل قلمه
که صکره پشیمان اولورسن • از درم درا دوزی
تا زلم زشادی دست • قپودن ایچرو کیربکوکل
تا ال اوردم شادیدن • روشنی طلعت بپیوست واستقامت
بمهانی • روشنلق بکا اولشدی استقامت قوتنلق

زاهد پریشانرا شوق
تان بخواهد کشت

ایله

ایله • مراد بودر که چون فضیل حق واصل اولاشدیدن
القصوب مسرور اولوردم که روشنالکا حاصل اولدی
واستقامت قوتنلغه کلدی • جمع کن با حسانی
حافظ پریشانرا • جمع قیل احسان ایله حافظ پریشانی
ای شکنج کیسوت بجمع پریشانی • ای کیسه که سنک
صاچک بوکلی بوکلمی پریشانلق بجمع در • مراد مخاطبدن
نفس در نفس که احسان ایده حافظ پریشان مجموع
اولورکه انک زلفی بوکلی بوکلوب صنمع پریشانلق
جمع اولاجق یوردر که نفسک جمعیتی بوزلمق قلبک
ورود حک جمعیتی دوزلمک در • کر توفارغی ازمن
ای نکار سنکین دل • اکر سن فارغ ایسک بندن
ای طاش کوکللو نکار • حال خود بخواهم کفت
پیش آصف ثانی • کندو حالم دیسم کرک آصف
ثانی اوکنه • مراد ظاهره نظر محبوبنه خطاب
درکه دیو اکر بندن فارغ ایسک ای طاش کوکللو دلبر
کندو حالمی وزیر زمان که آصف ثانی در انک اوکنده
دیوم و سندن شکایت ایدرم معنی یه نظر مراد بودر که

نفسه خطاب ايدوب ديد اكر بندن فارغ ايسك
اى نفس سنكين كند وحالمى قايم مقام رسول الله
اولان شيخ اوكنده ديوب سندن شكايت
ايدرم ولهُ ايضا هوا خواهِ توم جانا و مى دانم
مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن
كه مى دانى • سنك محبتك ديلرم بن يعنى سنك محبتكم
اى جان و بيلورم كه بيلورسن • كه هم نا ديده مى
بينى و هم ننوشته مى خوانى • كه هم كورلمش كورورسن
و هم يازلمش اوقورسن • مراد حضرت حقه عشقنى
ذكر و بلدكى بلدكى بيان دروانى تعليل در
حق تعالى كورلمش كوردك و يازلمش اوقدعى ايله
پس الكا خلاف وصيله جايز دكلدر • ملك در
سجدهٔ آدم زمين بوسى تو نيت كرد • ملك
آدم سجده سنده سنك يرك او پمك نيت ايلدى
كه در حسن تو چيزى يافت بيش از حدِ انسانى
كه سنك حسنكده بر نسنه بولدى حدِ انسانيدن
زياده • مراد حضرت حقه خطاب اولمق ظاهر در
و رسول الله عليه السلام حضرتنه دخى خطاب اولمق

جائزدر

جائزدر رباعى چون ملايك سجده كردند آن زمان
قبله بود آدم ترا بُد سجده شان • يا براى آنكه از
نسلش پديد • چون محمد مى رسد آخر زمان •
خَم جعدت بنا ميزد كنون مجموعهٔ دلهاست
سنك قوزجق زلفك بو كلمى اولدى حقيقيچون شمدى
كوكلل مجموعى در • ازان باد امينى بادت كه انكيزد
پريشانى • اول يلدن امين لك اوامسون كه
پريشانلق قورشودر • مراد مخاطبدن حضرت
حق اولمق عنيب بهو ينك مراتبى قلوب مجموعه
سى در اندن تفرقه هواسى اولميوب دايما مجموعهٔ
قلوب اولسون يعنى قلوبمز عصيان سببى
ايله محجوب اولميوب عفوك بزه معين اولسون
ديمكدر • اميد از بخت مى دارم كه بكشايم گره بندش بكشايد
اميد دو ترم بخشندن كه قوشاغنى چوزم • خدارا
اى فلك يارى كره بكشا زپيشانى • الله ايچون
اى فلك بكا دوكمى چوز آلنكدن • مراد بودركه
عقل ديوا ميدم داردر كه نفسك قوشاغنى

چوزب عریان ایدب قوجه وکندومه مخصوص ایلی
اکر فلک بکا مساعده ایدب هوانی تک اندرسه
قطعه ترید النفس ان تعطی مناها • ویابی الله الا ما ارادا
ویرید العقل من فضل الاله • بان یعطی لها ما استفادا
بیفشان زلف وصوفی را ببازی • وبرقص آور
سلک زلفی وصوفیی اویونه ورقصه کتور •
که از هر رقعهٔ دلقش هزاران بت بیفشانی
که انک خرقه سنک هر پاره سندن نیچه بیک بت
سیلکه سن • مراد مخاطبدن محبوب مجازی در
اکر اول زلفن چوزب چنکیلر کبی رقص وسماع
ایدب صوفی صورت اولانلری دخی بازی یه
وسماعه ورقصه ودورانه کتوررسه نیچه صوفی شکل
اولانلرک خرقه سنک هر پاره سندن نیچه بیک
بتلر دوکلوب یعنی نیچه هوای نفس لری ونیچه
شهوانیتلری ظاهر اولور دیمکدر بیت
صوفیی کورکم صنغل آغینی صورت ایلمش
اول هما پروازی صید ایتمکه دلر بو آغ ایله

چراغ

چراغ افروز چشم ما نسیم زلف خوبانست
بزم کوزمزک چراغی نورلندرجیسی خوبلرک زلفی
نسیمی در • مباد این جمع را یارب غم از باد
پریشانی • اولمسون بو جمعه غم یا زلی پریشانلق
یلفدن • مراد سالک اولانلرک کوزلرینک
نورلندرن غیب هویت ذات وصفات
رایحهٔ طیبه سی در الکا پریشانلق یلی اولمسون
یعنی بزده انی پریشان ایدر هوای نفسانی
اولمسون دیو دعا ایدر • ملامت کوچه در
یا بدزراز عاشق ومعشوق • ملامت سویلیجی
نه دوبو عاشق ومعشوق سرندن • نه بیند
چشم نابینا خصوص اسرار پنهانی • کورمز
اعمی کوزی خصوصا کزلو رازی • مراد بزه سلوکه
طریقتمزه ولذت وصلتمزه واول حضرت ایله
صحبتمزه ایچون طعن ایدن بزم ایله دوست
اورتسنده اولان رازدن خبردار دکلدر
زیرا اعمی کوزی محسوساتی کورمز سر نهانی قچن

كورسه كر كوردیكدر **بیت** دیدار ز بهر دیدهٔ
بیدار ست • امدا كه نظر نیست چه در یابد ازو
ملول از بهر آن بودن طریق كاروانی نیست
یولداشلودن ملول اولمق كاروانه منسوب
اولمق طریقی دكلدر • بكش دشواری منزل
بیاد عهد آسانی • چكل منزل مشكل لكنی اسانلق
زمانی یادنه • مراد بودر كه ارباب طریقتدن
ملول اولمیوب صعوبت طریقی احتیا دایدن
مجاهده یه تحمل كوكدر • آسانلق زمانی و راحتلك
مكانی یادنه یعنی امكل رجاسنه كه اول حضرته وصول
وجنته دخول در • دریغا عیش شبكیری كه در
خواب سحر بكذشت • دریغا كیجه صباحه دك اویجی
عشرت سحر اویقوسنده كچدی • بدانی قدر وقت
ای دل ولی وقتی كه درمانی • بیلورسن وقت
قدرنی ای كوكل ولی اول وقت كه عاجز اولاسن
مراد بودر كه كیجه اویانوب عبادتده اولوب
صحبت صبح ایله عیش نهانی قلمق متسر ایكن بو

فرصت

140

فرصت وقتی فوت ایدرسن كه سحر اویقوسی ایله
كچورسن پس وقت قدرنی اول وقت بیلورسن كه
اول وقت عبادت اتمكه قادر اولمزسن **بیت**
روز امروزست ای صوفی وشان كی بود از دی
وازفردا نشان **حكایت** بر عزیز مرض موتنده
حال احتضاره قریب اولوب عبادتدن
عاجز اولدقده دیدی **بیت** چون بدانستم
توانستم نبود • چون توانستم ندانستم چه سود
خیال چنبر زلفش فریبت می دهد حافظ
انكل زلفی زنجیر نك خیالی سنی الدادی حافظ
نكر تا حلقهٔ اقبال ناممكن نجنبانی • نظر قل
تا ممكن اولمیین دولت حلقه سن قملدتمیه سن • مراد
غیب هویت طبقه سنك خیالی سنك خاطر كه
كلوب بونی ممكن ملاحظه قلمق سنی الدامه سن
بو دولت غیر ممكنه در نظر قل تاكه ممكن اولمیین
دولت حلقه سن چالمیه سن دیمكدر **بیت**
نكر تا حلقهٔ اقبال ناممكن نجنبانی • سلیما ابلهانی بلكه مرحوما

وسكینا

بو تخلص بیتنك مصراع ثانیسی ایكن
بو قطعه سنك مصراع اولی در اول قطعه
اول بیتی [illegible] ... وقیسی دیوانده
مستطردر [illegible] حافظ افندی
تضمین اتمش [illegible]
مصراع ثانی اتمش منه

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

وله ایضا هزار جهد ایلدم که یار من باشی
بیکن جهد ایلدم که بنم یارم اولاسن • مراد بخش دل
بیقرار من باشی • بنم قرار ممز کو کلمکه مرادن
بغشلیجی اولاسن • مراد منخاطبدن حضرت
حق تعالی در اندن بتجلی مطلق طلب ایدوکن
ذکر در شعر حدیث طیب القرب ما احسنه
وذکر طول البعد ما اخشنه • دمی بکلبهٔ احزان
عاشقان آئی • بر دم عاشقلر که حزنلری اوته
کله سن • شبی انیس دل سوکواد من باشی •
بر کیجه بنم یاسلو کو کلمک انیسی اولاسن مراد
تجلی ذات حصولن استدعا ایتدکی در شعر
ایام قد بکلها اعیاد • ولیل وصلک قدر و مراد
چراغ دیدهٔ شب زنده دار من کردی • بنم کیجه لی
دیری دوتجی کوزمک چراغی اولاسن • انیس خاطر
امیدوار من باشی • بنم امیدلو خاطرمک انیسی
اولاسی • مراد بو بیکی در قطعه قد بدت
فی ظلام اللیل مشرقة • انوار وجه المطلوب للطالب

دانی

کلبه دکان معناسنه کلور
دکو چجک او معناسنه کلور
بوراده معنئ ثانی مناسبدر
منه

وآنس بالغریب العشیق لا لطفا • فقد کان قبل هاربا
فی المهارب • من این مراد به بینم بخواب نیم شبی
بن بو مرادی کوریمی دو شمده نصف اللیلده
بجای اشک روان در کنار من باشی • اقر کوز
یاشی یرینه بنم کنارمده اولاسن • مراد بو مرادم
آیا نقده اولمز سه دو شمده اولامی دیکلدر شعر
یا لیت کنت سیدی بجواری • نشهد کجاربا
کالدمع الجاری • از آن عقیق که خونین دلم ز عشوهٔ
او • اول عقیقدن که قانلو درکو کلم انکل شیوه سندن
اگر کنم گلهٔ راز دار من باشی • اکر بر شکایت
ایدرسم بنم رازدارم اولاسن • مراد وحی روحانی
تحتدر ندن یوریکم قانلو اولدوغندن شکایت
ایدرسم سکا ایدرم غیره افشا ایتمم دیکلدر •
چو خسروان ملاحت به بندگان نازند • چون
کوزللک پادشاهلری قوللرینه ناز ایدب عرض
جمال ایده لر • تو در میانهٔ خداوندگار من باشی •
سن اورتده • بنم خداوندکارم اولاسن • مراد

بودر که محابیب عشاقنه عرض جمال وغنج ودلال
ایده جکلرسن پادشاه بو احسانی بکا ایده سن که بکا
سندن غیری کورکمز **قطعه** وددت انی ملکت الکون
اجمع • لا رغبة فیه لکن اجود به • لیعلموا ان
قلبی منذ تام بکم • سال عن الکون لاه عن
تکسبه • شود غزالهٔ خورشید صید لاغرمن
کنش غزالهسی بنم اوچ صیدم اولور • کر آهوی
چوتو یکلاح شکاردمن باشی • اکر سنک کبی بر آهو
بردم بنم شکاردم اولاسی • مراد بودر که تجلی جمالی
صائد اولان سایر صیودی صید حقیر عد ایدر
قطعه جلی وتجلی کأسه وجماله • فلله ما ابهی
ولله ما اهنی • حضرنا فلما سمعنا خطابه •
ذهلنا لکل ما یذهب ویغنی • سه بوسه کردو
لبت کردهٔ وظیفهٔ من • اوچ بوسه اکی لبدن
بکا وظیفه اعتمش سی در • اکر ادانکی قرض دار
من باشی • اکر ادا اعتمزسک بنم مدیونم اولاسی
مراد اکی لبدن ککلام لفظی ومعنی در • وبوندن وظیفه

اولان

غزاله لفظی خورشید
معناسنه در اولیه
خورشیده اضافتی
اضافه بیانیه در
منه

اولان فرض وواجب ومندوب در • پس اوچ جهتدن
ثواب مترتب اولوب دنیاده عوض اولمز ایسه
وعد الکریم دین حسبنجه آخرتده ثواب اولور
دیمکدر • دران چمن که بتان دست عاشقان کیرند
اول چمنده که محبوبلر عاشقلرک الن دوته لر •
کرت ز دست بر آید نکار من باشی • اکر الکدن
کلورسه بنم نکارم اولاسن • مراد روز جزاده بر کمسه
یارنه قرین وعملنه مقارن اولور مقتضای قدرتکله
وارادتکله اولورسه بکا یار غفار اولاسی دیمکدر
رباعی الهی قمیص القرب مزقه الجفا • وان جددت
لی بالعفو رقع وارتفا • وقد جاء قلبی فی جمالک طامعا
لعلک تمحو ما من الذنب اسلفا • من ارچه حافظ
شهرم جوی نمی ارزم • بن اکرچه شهر حافظی ین برارپه
دکمزم • مکر تو از کرم خویش یار من باشی • مکر سن
کند وکرمکدن بنم یارم اولاسن • مراد بودر که الهی
حق اولورسه عزیزن والا ذلیل وحقیرن والا
استغفاره کلمم وادرمکه دیه **قطعه**

اذا جاء نا العبد مستغفرا • وبهبناله كل ما اسلف
فان السويعة فى قربنا • يكفى عما مضى فى الجفا

مصغر ساعت

وله ايضا يا مُتبسّمًا بحالى دُرْجًا من اللآلى

يا حرفِ ندادر • مبتسم اسم فاعل در افعال بابندن
كولدرجى ديمكدر • وتكره اولدغيچون منصوبدر
يا رجلاكبى • ودرجا منصوب مفعولى در • ودرج
جواهر قونلن صحقه يه ديرلر • ومن اللآلى بيانى در
معناي مصراع بودركه اى كولدرجى كمسه بنم حالمه انجو لردن
بر دُرجى • مرادا غزنى انجو دُرجنه تشبيه وكندو
حالنه كولدكن استغراب در • يا رب چه درخور
آمد كرد شِ خطِ هلالى • عجب نه لايق كلمشدر
اول دُرج قراكنده خطِ هلالى • مراد بودركه
كاه اولور معشوقِ مجازى عاشقِ حقيقى حالنه
كولر حال بويكه كندونك حسنى باقى دكل وكندويه
عاشق اولان فنا دانك اصالى واردر بنيكم ديو
حالى خيالِ وصلت خوش مى دهد فريبم • شمدى
سنك وصلك خيالى خوش الدربنى • تا خود چه نقش

بازد

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

بعض نسخه ده بحالى يرينه
بحاكى واقع اولمش يشابه
معناسنه تفو يرده درجا
بحاكى اعتبار اونصب كرك
منه

با ز دآن صورتِ خيالى • تا نه نقش اويفيه اول صورت
خيالى • مراد بودركه كاه اولور برشنه بركشينك
خيالنده مرتسم اولور • انك ملاحظه سى يا برفعلِ
حسن يا برفعلِ قبيح وجودنه باعث اولور •
دل رفت وديده خون شد تن خسته جان زبون شد
كو كل كتدى وكوز قان اولدى تن خسته جان زبون
اولدى • اُوذِيتُ بالرزايا مالِلهوى ومالى •
اُوذِيتُ نفسِ متكلم مجهول در • ورزايا جمع رزيه
دركه مصيبت معناسنه در • وما استفهاميه
در تعجب وتعجيب ايچون • معناي مصراع
بودركه اَذا اولندم بن مصيبتلر ايله نولدى عشقه
وبكا • مراد عشقِ حقيقى نفسى مغلوب ايدن مصيبتدن
محجوب ايدر ديمكدر **نظم** نفسى نتوان كشت
الا چار چيز • چون بكويم يا دكيرش اى عزيز • خنجرِ
خاموش وشمشيرِ جوع • نيزهٔ تنهائى وتيركِ
هجوع • دل خون شدم ز دستغى وزنا رچشيم
مستش كوكلم قان اولدى انك الندن ومست

کوزلک نازندن • فی العشق عجبات یأتین
بالتوالی • عشقده عجبه کتورجیلر واردر
کلورلر بربری اردنجه • مرادادم شتدن قدرت کامله
در • وچشمدن مراد عین ذات در • ونازدن مشاهدة
الابداد بین التجلی والاستتار حسبجه کاه ظهوری
کاه اخفاسی در • لاجرم تجلی صفت قدرتدن وبرودت
واضفاء عزة حضرتدن قلب خون ونفس زبون
اولورلر • وعشق حقیقی احوال نفسدن وافعال قلوبدن
عجایب اظهار ایدر خلاف عشق مجازینک که اندن
نفس زبون اولمز وعجایب ظهور بولمز انونکیچون
دیدی • خوی تو کر نکردد هرکز دکر نکردد • سنک خویک
اکر دونمزسه هرکز بر دخی اولمز • عاشق درین جواب
عارف درین سوال • عاشق بوجابنلرده وعارف
بوطرفلرده • مراد بودر که معشوق مجازی جنابانت
اوزره اولمیجق عاشق صورت اولان صادق
اولمز وصورت خوی مرآت حق قلان عارف
مشاهده جمال قلمز بیت آن بود واجب که دلبر

ممتنع

ممتنع کردد دلا • ورنه ضبط نفس اماره کرا ممکن بود
یا راکبا تبرّیٰ عنْ مَوْثِقِی وَهادِی • یا راکبا لفظی یا ایها
لفظی کبی در اعراب جهتندن • تَبَرَّیٰ تَفَعَّلَ در
تبرّیدن وایچنده فاعلی ایله جملهٔ فعلیه اولوب
صفتی در راکبا لفظنک موثق عهد معناسنه در
وهادی اسم فاعل در • معنای مصراع بودر کرای
راکب که بری اولدک بنم عهدمدن وهدایت ایدجیدن
اِنْ تَلْقَ اَهْلَ نجدٍ کلّهم بحسب حالی ان حرف شرط
در • تلق مضارع مجزوم در • اصلده تلقی ایدی
لفظ اهل منصوب مفعولی در • وکلّهم امر حاضر در
معنای مصراع بودر که اکر نجد اهلنه جللتشور
سکل سویلیه بنم حسب حالمی • مراد بودر کرای
عهد طریقتی صیبوب وهادی اولان شیخی قویوب
کیدن کمسه بزم دیار اهلنه بولشور سکل بنم حسب
حالمی وسلوکده ثباتمی انلره دیه سن • خلاصهٔ
مراد تکمیل سلوک ایتمکسزن طریقتدن رجوع
ایدب عوام عدادندن اولمق مذموم در •

[illegible]

دلبر بعشق بازی چو نم حلال دانست • دلبر عشق
بازلقده فانی حلال بلدی • فتوای شرع چو نیست
ای زمرهٔ موالی • شرع فتواسی نیچه در ای موالی
جماعتی • مراد بو درکه معشوق حقیقی نفسانیتم
هلاک اتمکی حلال بیلور ظاهر شرعده بو مسئله
نیچه در دیو سؤال ایدر • خلاصهٔ مراد نفسانیت
اهلاکی تقوی ده حلال در اکرچه فتوی ده دکلدر •
العین ما ثنامت شوقا لا ابیل نجد • لفظ العین
استنامت
مرفوع مبتدا در • ما ثنامت جمله سی خبری در
شوق فعل منفی نک مفعول له در • لا ابیل نجد شوقا
لفظنه متعلق در • معنای مصراع بو درکه کوز اویمیوب
ابیل نجده شوقا ایچون • والقلب ذات وجد
مع حرة الغولالی فی ذاتها العضالی • والقلب مبتدا در ذات
لفظی انک خبری در • و وجد غصه معناسنه در •
عضالی ضم عین ایله شدت معناسنه در •
معنای مصراع بو درکه قلب غصه صاحبی در
انک ذاتنده شدت وار در مراد دیاره و یاره

والقلب ذات وجدانی دابو الغزالی

لکمال

لکمال اشتیاقن ذکر در • لله ذات رمل کان الحبیب فیها
جار مع المجرور محلا مرفوع مقدم خبر در • لفظ ذات
لفظا مرفوع مبتدا در مضاف در رمل لفظنه
وکان تامه در لفظ الحبیب فاعلی در • وفیها
ضمیری راجع در ذات رمله • معنای مصراع
بو درکه الله ایچون در ذات رمل دیدکلری بقعه
که حبیب انده در • طار العقول نظرا من نظرة
الغزالی • عقل لر اوچدی جمیعا غزال نظرندن
مراد حبیب اولدوغی دیارک مدح والکا دعا
واندن اولان حبیبه نظر عقللری ییتوردکن ذکر در
خلاصهٔ مراد عالم الهی یه میلی و اول حضرتدن تجلی‌یه
بر نظر عقولی ییتوردکن بیان درکه حق تعالی بیورر
فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا
از چار چیز مگذر گر زیرکی و عاقل • درت نسنه
دن کچمه اگر زیرک و عاقل ایسک • امن و شراب
بی غش معشوق و جای خالی • امینلک و چکنز
شراب و معشوق و خالی یر • مراد بو درکه زیرک

یاء اشباعیه در منه

وعاقل اولان درت نسنه دن کچیوب یعنی ترک
ایتمک کرک بری امن بر عشق خالص • برای معشوق
حقیقی بری حجرهٔ خلوت • می ده که گرچه گشتم نامه
سیاه عالم • شراب ویر اگرچه اولدم عالمک
قره نامه لوسی • نومید کی توان بود از فیض
لایزالی • مأیوس اولمق اولمز فیض لایزالیدن
مراد کثرت عصیانی اولان عشق الهی یه اشتغال
ایدب فضل رحمتدن وفیضی قن بشدن امید
کسمک اولمز دیمکدر • ساقی بیار جامی وز خلوتم برون
کن • ای ساقی کتور بر قدحی وبنی خلوتدن چیقر • تا در
بدر بگردم قلاش ولاابالی • تا قپو قپو گزم رند و
لاابالی • مراد بودر که بعض مشرب سوداوی مزاج
وملامتیه طبع اولور خلوته وسکونه وزی صوفیه
ده اولمغه قادر اولیمز لاجرم انلر کبی کمسنه یه شیخ
طریقت تصفیهٔ قلب تعلیم ایدب خلوتدن
اهل الله وصلحا ایله مصاحبته حواله ایتمک کرک
رندانه گزوب تحصیل فیض ایده **بیت** شیخ می باید که

باشد

باشد چون طبیب اهل شناس • هر یکی را تا کند
دفع مزاج او علاج • چون نیست نقش دوران
بد هیچ حال ثابت • چون نقش جهان بر حال
اوزره ثابت دکلدر • حافظ مکن شکایت
تا می خوریم حالی • ای حافظ شکایت ایتمه تا شراب
ایچلم شمدی • مراد بودر که مساعدهٔ زمان یوق
ایسه عجب اولمز که نقش جهان بر حال اوزره قالمز
امدی شکایت ایتمیوب عشق الهی یه اشتغال
ایده لم دیمکدر • صافیست جام خاطر در دور
آصف عهد • صافی در خاطر قدحی وزیر زمان
دورنده • قم فاسقنی رحیقا اصفی من الزلال
لفظ قم واسق امر حاضرلردر • ورحیق صافی و
آق شرابه دیرلر • اصفی اسم تفضیل در صفادان
معنای مصراع بودر که دور ایچون بکا شرابی
که زیاده صافی در ماء لازیددن • مراد صفای
قلب حاصل ایتمکدر ووزیر زمان یعنی شیخ
دوران زمانندده لاجرم فیضانه استعدادم

یا د اشباعیه در
منه

وارد را فاضنه قل دیکلر • واجبادمشا یحزن در
القلوب اوانی الله فی الارض فاحب الاوانی
الی الله اصفاها رباعی رق الزجاج ورقت الخمر
فتشاکلا فتشابها الامر • فکانما خمر ولا قدح
وکانما قدح ولا خمر • الملک قد یباهی من وجده
وجده • ملک ضم میم ایله مجموع مملکته دیرلر •
یباهی فعل مضارع در مباهاتدن مفاخرت
معناسنه و وجد بولمق وجدان و حالت و عشق
و محبت معناسنه در • وجد بخت معناسنه در •
معنای مصراع بودر که مملکت فخر ایدر اکا که جد و
حالتنده و بخت و دولتنده • یارب کجا دادان
با داین قدر و این معالی • یارب ابدی اولسون
بو قدر و بو رفعتلو و شرفلو • مسند عز و
دولت کان شکوه و شوکت • دولت تختی
نور لندرجی بهیبت و شوکت کانی • برهان ملک
و ملت بو نصر بو المعالی • ملکک و ملتک دلیلی
ابو نصر بن ابو المعالی در • خذ لیه حافظک

علا ضم عین ایله و فتح عین
و معلا فتح میم ایله شرف
و رفعت معناسنه در
معالی جمعی در

عادتی

عادتی در تخلص ذکر اولنان بیتدن حکوه بو بزرکوار
مدحن ایدر و لکن الفا بنده بعض ابیات سویلر
اما بر وجه ایله تعبیر ایدر که ظاهره نظر ظاهر اولوسی
وصف ایدر معنی یه نظر طریقت الوسی وصف
ایلر بر نیچه یرده بو معنی تفصیل اولنمشدر بو بنده
دخی او یله در بیت خواجه حافظ ای بنده ای باغ دین
بر کمالت صد هزاران آفرین ولہ ایضا
بو شرح اولنان جمع غزل بو غزلدر که اکثر نسخه ده
یوقدر که بعض الفاظی عربی و بعض فارسی و بعض
اهل شیراز لغتی در که شیراز قومندن غیری
مجملو دخی بلمزلر بو فقیر زمان ایله بولوب
و بیلوب و بر ورقه یازمش ایدم شمدی آخرده
ایراد قلدم تا که غزل الامیر غریب ایله تمام اولا
سبقت سلمی بصد عنها فوادی • بو مصراع
عربی در که لفظ سبقت فعل ماضی مؤنث در
الکنجی بابدن • صدع ضم صاد ایله زلف در بوراده
تثنیه سی در که اصلنده صدعین ایدی ضمیره

اهل شیرازک فارسی لغتی تکلم ایتدکلری
کندولره مخصوص بعض لغت دخی
واردر غیر شیوه ده اول
ترکلر بلمزلر مستعمل
لغتلر

مفاعیلن مفاعیلن
فعولن

مضاف اولوب نون ساقط اولمشدر • فؤاد ضم
فا ایله قلب در یاء متکلمه مضاف اولمشدر • معناء
مصراع بودرکه اسیر قلدی سلمی نام معشوقه اکی
زلفی ایله بنم کوکلمی • و روحی کل یوم لی ینادی • بو مصراع
دخی عربیدرکه معناسی و بنم روحم هر کون بکا ندا ایدر
دیمکدر • مراد بودرکه معشوق حقیقی غیب هویت
ذات و صفات ایله قلبمی اسیر ایلدی و جانم عقله
ندا ایدوب تخلیص طلب ایدوب تحصیل مطلب
استر • حذایا بائن بیدل ببخشای • بو مصراع
فارسیدر معناسی یا رب بن عاشقه عفو قل
دیمکدر • واحسلی علی رغم الاعادی • بو مصراع
عربیدرکه معناسی دخی اولمشدر بنی دشمنلر
رغمنه دیمکدر • مراد عفو معاصی طلب نفس
و قوای نفسانیه و شیاطین جن وانس رغمنه و وصول
حصول مطلب در • أمن انکرتنی عن عشق
سلمی • بو مصراع عربیدرکه همزه حرف ندادر
و من استفهام ایچون انکاری ایدرسی سلمی معشوقه

انکرتنی فعل و فاعل و مفعولدر معنی مصراع بودرکه ای کمسه عشقدن بکا ...

تو اول رو یکی لولو بوادی • بو مصراع مخلوطدر
لفظ تو اهل شیراز لغتی در فارسی تعبیر ایله تواز
دیمکدر • و لفظ اول عربیدر • و لفظ یکی لفظ فارسی
در • و لولو عربیدر • معشوقدن کنایتدر
و لفظ بوادی اهل شیراز لغتی در فارسی تعبیر
ایله میباید دید کورمک دیمکدر • معناء
مصراع بودرکه سنکا اولنلری معشوق یوزن
کورمک کرک ایدی • مراد بودرکه وجه حسن کورن
و مشاهده تجلی ایدن نی اختیار اولسور •
بو بیت مرنبونلر • که همچون منت بیوتن
تیره دل وایزه • بو مصراع مخلوطدر که همچو
فارسیدر • و ضم میم ایله اهل شیراز لغتیدر فارسی
تعبیر ایله من تو دیمکدر • بیوتن لفظ ضم بایسی
ایله و کسر تا ایله اهل شیراز لغتیدر فارسی تعبیر ایله
بیاشد دیمکدر • و دل فارسیدر • و لفظ وایزه واوک
فتحی و همزه نک کسره و رانک فتحی ایله اهل شیراز لغتی
در ترکی تعبیر ایله برادر دیمکدر • معناء مصراع

بودر که بنجلاین سنکل اولوردی کوکلک براوغوردال

بو مصراع مرهودر • غریق العشق فی بحر الودادی

بو مصراع عربیدر که معناسی عشق غریقی محبت

دکزنده دیمکدر • مرادمش بعده تجلی جمال ایدیلک

سنک کوکلک بنجلاین محبت دکزنده غریق عشق

اولور ایدی دیمکدر • بیت کونی که چراتو عاشق و مهجوری

تو روی بتم ندیده معذوری • به تنی ماچان عزامت

بشمر یمن • بو مصراع مخلوط در • به تنی ایله شیراز

لغتی در بیای دیمکدر • ولفظ ما فارسی در • چان

جیم عجمی ایله اهل شیراز لغتی در • جان معناسنه در

غرامت لفظی عربیدر • مرادف جزا و عوض در

بشمر یمن اهل شیراز لغتی در • فارسی تعبیر

ایله بسپار یم دیمکدر • معنای مصراع بو درکه

ایاغه بز جانی عوض و جزا صمرلون • عزت

یک دی بروشتی تز آمادی • بو مصراع مخلوط

در • عزت لفظی اهل شیراز لغتی در حرف شرط

در اکر لفظی کبی • ولفظ یک فارسی در • دی بروشتی

کسر

کسر دال و را ایله اهل شیراز لغتی در • بو روشنلکسز

دیمکدر • تز لفظی تو از معناسنه در • منیکم شهدی

بیان اولندی • اما دی لفظی اهل شیراز لغتی در

دیدی معناسنه در • معنای مصراع بودر که

اکر بو روشنلکسز بزدن کوردک ایسه • مراد

بزدن بوترک بهار و صفا کوردک ایسه اکر

عوض جان تسلیم ایده رز • یخم این دل بوانتت

خورد ناچار • بو مصراع مخلوط در • بوانتت لفظی

اهل شیراز لغتی در • ببایدترا معناسنه در •

باقی الفاظی فارسیدر • معنای مصراع بو در

که کوکل غمن سکا یملی کرک در • وغزنه وابنی

آنجیت نشادی • بو مصراع مخلوط در • وغزنه

اهل شیراز لغتی در که مرادف وکونه در • ولفظ

وابنی اهل شیراز لغتی در فارسی تعبیر ایله

ببینی دیمکدر • ولفظ آنجیت فارسی در • اول

نسخه‌ده کوستن دیمکدر • ولفظ نشادی

کسر نون ایله اهل شیراز لغتی در • مرادف نتوانی در

معنای مصراع بودر که یوضه کورسن اول انسنه
کوسن الکا قادر دکلسن • مراد عقلک نفسه خطابنی
ذکر در که دیو قلبک و روحک غمی شمدی بیوب
تدبیر آخرت ایلمک کرکسن والا عذاب آخرته
کورسن الکا تحمل قادر دکلسن • نگارا در غم
سودای عشقت • ای نگار سنک عشقک سوداسی
غمنده • توکلنا علی رب العبادی • توکل
قلدق بز قوللورتنه • مرادی منادی ومخاطبدن
نفس در • الکادیر که سنک عشقک سوداسی
غمنده حضرت حقه توکل ایدب عبادت
ایده رز والا انک بزه عبادتمزه حاجتی یوقدر
دلم کم کرده ره در چین زلفت • کوکلم یول
آزمش سنک زلفک بوکلمنده • بلیل مظلم
والله هادی • قرکو کیجه ده الله هادی در • مراد
بودر که عقل یا روح نفسه دیر کوکلم سنک قیودکده
بیتمش در ظلمت شهوانیه ده پس حق تعالی هادیدر
اندن هدایت طلب ایدرح • حتش حافظ که

دست

دست غیب ناگاه • سوسن حافظ که غیب
الی ناگاه • چنان سازد که خواهی روز شادی
اویله ایدر که استرسن شادیلق کونی •
مرادا اسرار الهیه فاش اتمه والا دست غیرت
غیب سنی ردایدوب درگاهندن مهجور اولوب
بو مقامه واول زمانه تحسر ایدرسن پس اخفاء
اسرار و اختفا کرکدر رباعی روزی که روح
همره جانان بچمن • نی لاله و کل بینم و نی سرو سمن
رازی که میان من و او کفته شود • من دانم و او داند
و او داند و من • خواجه حافظ الهی شرحنده
خیلی اهتمام اولنوری • بو محلده جمله غزللرک
شرحی تمام اولوری بیت شکر که این نامه
بعنوان رسید • پیشتر از عمر بپایان رسید
و شرحک مقداری زیاده و کثرت سواده
محتاج اولدیغی معذور بیورله که اکرچه
شرح مزبور نه کتاب در اما الحق کفانی
جامع در که بوی فارسی دیوان حافظ در

وبری تدکی دیوانِ حافظ در . وبری معنی مراد
اعتباری ایله تصوفدن بر کتاب در . وبری عربی
اشعاری اشتمالی ایچون چونکه اشعارِ عربیه در
وبری فارسی ابیاتی متضمن اولدوغی اعتبار
ایله چنکل ابیاتِ فارسیه در . وبری ترکی ابیاته
شمولی حسبی ایله چونکه ابیاتِ ترکیه در .
وخواجه حافظک مقطعات ورباعیاتی و
ساقی نامه وسایر ابیاتی تصوفه چندان
متعلق اولمدوغی اجلدن شرح ایتمک قصد
ایتمش ایدم بعض عزیزلر دیوانِ حافظ شرحی
تمام اولمق اول وقت اولورکه وما الاحسان
الا بالتمام موجبنجه انلر دخی شرح اولینه دیلدیلر
اجلدن انلرک دخی شرحنه شروع اولندی مراد بیان قلندی

المقطعات عدد

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

دل منه بر دینی واسبابِ او . کوکل قومه
دنیایه واسبابنه . زانکه از وی کس وفاداری
ندید . زیرا اندن کمسه وفادارلق کورمدی

مراد

مراد بودر که دنیایه اعتماد ایتمک اولمز که بی وفادر .
کس عسل بی نیش ازین دکان نخورد . کمسه بالی نیشسز
بو دکاندن ییمدی کس رطب بی خار ازین بستان نچید

رطب بایشی خرمادر منه

کمسه یاش خرمایی دکنسز بو بوستاندن دیرمدی
مراد بودر که لذتی زحمت ایله اولور . هر بایاسی چراغی
بر فروخت . هر بر چراغی که بدایامده یاقدی . چون
تمام افروخت بادش در دمید . چون تمام یاقدی
انکا یل اوفوردی یعنی سوندردی . بی تکلف هر که
دل بر وی نهاد . تکلفسز هر کمسه انکا کوکل قودی
یعنی محبت ایتدی . چون بدیدی خصم خود می پرورید .

چون کوریلک یعنی اوکا بجه نظر قلدک منه

چون کوردی یعنی اوکا بجه نظر قلدی کندو
خصمنی بسلدی . مراد بودر که دنیایه کوکل ویرن
شول کمسه یه بکزر که خصمنی بسلیه . شاهِ غازی
خسروِ گیتی ستان . غازی شاه مملکت الیجی
پادشاه . انکه از شمشیرِ او خون می چکید . او که
انک قلیجندن قان طمرایدی . مصراعِ ثانی مضمونی
وصفِ شاه در . که بیکی حمله سپاهی می شکست

گاه بر حمله ایله سپاهی جر ایدی • گه بهوی قلب
گاهی می درید • گاه بر هوی ایله بر قلب گاهی یرتر
ایدی • بو بیت مضمونی دخی وصف شاه در •
بسر و رانوای سبب می کرد حبس • سرورلری
سبب سز حبس ایدر ایدی • گردنان رای گشته ی پیچی
سرمی برید • بیونلرک گنا بسز باشن کسر ایدی
بو بیت مضمونی دخی وصف شاه در • از نهیبش
بچه می افکند شیر • انک هیبتندن یاورسین براغور
ایدی ارسلان • در بیابان نام او چون می شنید •
بیابانده چون انک ادن اشیدر ایدی • یعنی انک
ادن اشلجک انک هیبتندن بوکلو ارسلان یاورسنی
دوشورر ایدی • بو بیت مضمونی دخی وصف شاه در
عاقبت شیراز و تبریز و عراق • عاقبت شیرازی
و تبریزی و عراقی • چون مسخر کرد و وقتش در رسید
چون مسخر ایلدی و انک وقتی ارشدی مرهو ندر
انکه روشن بد جهان بینش بدو • اول که که روشن
ایدی شاهک چشم جهان بینی انک ایله • میل در چشم

جهان

جهان بینش کشید • انک چشم جهان بیننه میل چکدی
یعنی اوغلی انک کوزنه میل چکدی • بلکلکه بو شاهک
اوصافندن فهم اولنور که قهار و بی رحم پادشاه ایمش لاجرم
من لا یرحم لا یرحم حسبنجه کندویه دخی رحم و شفقت اولنمش

قطعهٔ اخری

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعول

ساقیا باده که اکسیر حیاتست بیار • ای ساقی
شراب که حیات کیمیاسی در کتور • تا تن خاکی
من عین بقا گردانی • تا بنم خاکه منسوب تنمی
عین بقا ایده سن • مراد بو در که شیخه خطاب ایدوب
دیر ای شیخ عشق الهی کیمیای حیات در آنی
کتور بکا تا جسم خاکی جان باقی ایده سن •
چشم بر دور قدح دارم و جان بر کف دست
کوزم قدح دورنه دوتدم و جانی ال آیاسی
اوزره • بسر خواجه که تا آن ندهی نستانی
خواجه نکی باشی حقیچون تا آنی ویرمیه سن المزسن
مراد نوبت صفای قلب و ثنا بعده ادب
بکا کلمک امید نقد ویر و جانم الم ایاسنده در

اما خواجه کاینات باشی حقیچون بذل روح ایتمینجه
انی بولمزسن دیمکدر • همچو گل در چمن از باد میفشان
دامن • گل کبی چنده یلدن اتکل سلکمه • زانکه در پای
تو دارم سر جان افشانی • زیرا سنک ایاغکده
جان افشانلغ باشی • یا سوداسن دو توان
مراد بودر که شیخه خطاب ایدوب دیو بکا تربیت
وارشاددن فارغ اولمه که سنک خدمتکده بذل
روح ایدوب طلب فتوح ایدرم • بر مثانی و مثالب
بنوازای مطرب • اکی قیللو و اوچ قیللو ساز
اوزره اوغنشه یعنی چالوب ایرله ای مطرب
وصف آن ماه که در حسن ندارد ثانی • اول آی
وصفن که حسنده یوقدر ثانیسی مراد سازدن وازدن
و باقی صدادن و نوادن وصف حضرت حقی اسماع و فهم اتدرمکدر

اصلده مثالث ایدی باشادن ابدال اولنمشدر منه

قطعه اخری

بکوشی جان رهی منهی ندا در داد • قولاک جانی
قولاغنه بر ارشدرجی ندا ویردی یعنی چاغردی
ز حضرت احد لا اله الا الله • حضرت احددن

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلان

یعنی یا اصلیه ایله قوافی دیلکدر
تنه لفظی کبی و معنی لفظ
[illegible]
بو تقدیرده یای وحدت [illegible]
اولوب [illegible]
منه

که

که اله یوقدر الا الله • یعنی حق تعالی طرفندن خبر ویروب
ندا ایتدی • که ای عزیز کسی را که خوار است نصیب
که ای عزیز بر کمسنه که خوارلق نصیبیدر
• حقیقت انکه نیاید بزور منصب و جاه
حقیقت اولدر که بولمز اول کمسه زور ایله منصب
وجاه • باب زمزم و کوثر سفید نتوان کرد
زمزم و کوثر صوئی ایله اغرتمق اولمز • گلیم بخت
کسی را که بافتند سیاه • بر کمسنک بختی کلیمی
که سیاه دوقیمش اوله انی مراد زور ایله منصب
و دولت اولمز تقدیر حق ایله اولور دیمکدر
بلکل که بعض نسخه ده بو محلده بو تخلصسز غزل
یازمشلر که مطلعی بودر • بیت • داد کرا تو افلاک
جرعه کش پیاله باد • دشمن دل سیاه تو غرقه
بخون چو لاله باد • مطلع ایله دیبیج قطعه اولمز
و بو تمام غزللر حرفه دال ده ذکر اولنوب شرح
قلنمشدر • و بعض نسخه ده بو محلده بو مطلع
و تخلصسز ابیات یازمشلر که حرف دالده

تمام غزل یازلوب شرح اولنمشدر که مطلعی بودر
بیت لنسبت رویت اگر با ماه و پروین کرده اند
صورت نادیده اطلاقی بتخمین کرده اند •
و بعض نسخه ده بو محلده بو تخلصسز غزل یازلمش
که مطلعی بودر بیت خسروا گوی فلک در خم
چوگان تو باد • ساحت کون و مکان عرصهٔ
میدان تو باد • مطلع ایله قطعه اولمز و بو
دخی حرف داله شرح اولنمش تمام غزلدر •
تکرار ایراد اتمک زاید در انوکیچون ایراد اولنمیوب شرح قلنمدی

قطعهٔ اخری

فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن

دل مبند ای جان من در خواجه و شاه و وزیر
کوکلی باغلمه ای بنم جانم خواجه و شاهه و وزیره
کس نمی داند که روش از کجی خواهد گشاد • یعنی کمسه
بلمز که انک ایشی قندن آچلسه کرکدر • رو توکل
کن نمی دانی که نوک کلک من • یوری توکل قل بلمزمیسین
که بنم قلمم اوجی • نقش هر صورت که زد رنگی دگر
بیرون فتاد • هر صورت نقشن که اوردی بودرلو

نوک هر نسنه نک سیوری
اوجنه دیرلر نته

انکه

رنك طشره دوشدی • یعنی نیچه نظم یازدم بو بزرگواردن
احسان رجا اتدم اندن بکا انعام اولمیوب غیردن
اولدی نیتکیم دیو • شاه هرمز نه دیده و بی سخن
صد لطف کرد • هرمز پادشاه بنی کورمدی سوزسز
یعنی الکا بن نظم و مدح اتمکسزین بو لطف ایلدی
شاه یزد دیده و مدحش گفتم و هیچ نداد •
یزد شاهی بنی کوردی و الکا مدح دیدم هیچ بکا
ویرمدی • کار شاهان اینچنین باشد تو ای
حافظ مرنج • شاهلرک ایشی بویله اولور
ای حافظ انجنمه • داور روزی رسان توفیق
و نصرتشان دهاد • رزق ارشدرجی حاکم بو
نلره توفیق و نصرت ویره سون • خلاصهٔ کلام
و زبدهٔ مرام بودر که ارباب دنیا احسانه
اعتماد اتمیوب حضرت حقه توکل اتمک کرکدر
که اول رزقی بلمدکک یردن ارشدرر بلکه بعض
نسخه ده بو محلده بیش بیت بر تمام غزل یازلمشدر
که مطلعی بودر بیت بوسته باز ار جان باز ال

منادى مى زنيد • بشنويد اى ساكنان كوى جانان
بشنويد • و بوندن صكره التى بيت بر تمام غزل
يازلمش كه مطلعى بودر بيت مراى ذكر پاره
از دست برد • بى باز بنمود دمى دست برد
مقطعات اثناسنده تمام غزللر ايراد ايتمك
مناسب دكلدر و بو اكى غزل صرف ده الله شرح اولنمشدر

قطعه اخرى

مفعول مفاعلن
فعلن

روح القدس آن سروش فرخ • روح القدس
يعنى جبرائيل اول ملك مبارك • بر قبه طارم
زبرجد • زبرجد فلك قبه سى اوزره مى گفت
سحر گهان كه يارب • ديرايدى سحر وقتلرنده
كه يارب • در دولت وحشمت مخلد • ابده
دولت و عظمتده • بر مسند خسروى بماناد
پادشاهلق تكيه گاهى اوزره قالسون •
منصور مظفر محمد • منصور نام مظفر
وصف كه محمد اوغلى در • مراد بودركه
پادشاه عادل ملائكه نك دعاء خيرينه مستحق لايق در

قطعه

قطعه اخرى

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلان

بعهد سلطنت شاه شيخ ابو اسحق
شاه شيخ ابو اسحق سلطنتى عهدنده
به پنج شخص عجب ملك فارس بود آباد
بش عجب شخص ايله عجم ملكى معمور ايدى
نخست پادشهى همچو او ولايت بخش
اولكى بر پادشاه انك كبى ولايت بغشليجى
كه جان خويش بپرورد و داد عيش داد
كه كندو جاننى بسلدى و عيش عدلنى ويردى
يعنى عيسى عليه السلام كبى معمر اولوب
وانك زماننده اولاجق عدلى ويردى
كه كمال عدل قلدى • دكر مربى اسلام شيخ
مجد الدين • دخى اسلامك قد بيت ايلجيسى
شيخ مجد الدين • كه قاضى به ازو آسمان ندارد
ياد • كه اندن يكه قاضى فلك خاطرنده يوقدر
دكر بقيه ابدال شيخ امين الدين • دخى ابدالك
حق ادلانلرك بقيه سى شيخ امين الدين

که یمن همت او کارهای بسته گشاد • که انک همتی
برکتی باغلنمش ایشلری آچدی • دگر شهنشه
دانش عضد که در تصنیف • دخی علمک اولو
پادشاهی عضد که تصنیفده • بنای کار مواقف مواقف
بنام شاه نهاد • مواقف ایشی بناسنی شاه آدنه
قودی • یعنی تألیفنی شاه آدنه قلدی • جمله دن بری
متن مواقف در که ابو اسحق آدنه در • نیتکم دیباج
سنده دیر • نجزذ ممالک الاکاسرة بالارث
والاستحقاق جمال الدنیا والدین ابو اسحق
دگر کریم چو حاجی قوام دریادل • دخی حاجی قوام
دریا دل کریم • که نام نیک ببرد از جهان بخشش
و داد • که ایوادی کتوردی عطا و عدل جهاندن
نظیر خویش بنگذاشتند و بگذشتند کندو
نظیرلرن قومدلر وکچدلر • خدای عز و جل جمله را
بیامرزاد • خدا عز و جل جملسن یارلغه سن مراد
بولدن ایولر ذکر بالخیر اولنور و وفاتلرندن
صکره دعاء خیر الورلر دیو ب ایولکه ترغیب در

قطعه

قطعهٔ اخری

مفاعلن فعلاتن
فاعلن فعلان

گدا اگر گهر پاک داشتی در اصل • گدا انک اگر
گوهر پاکی اولیدی اصلده • بر آب نطفهٔ شدمش
مداد بایستی • انک حجاب نطفه سی اوزره قرادی گرک
ایدی • پس گدا انک اصلده گوهر پاکی اولمدیغیچون حجاب
اوزره قرادی اولمیوب ناسدن سوال ایدر • ور آفتاب
نکردی فسوس جام زرش • اگر گنش مسخره لق ایتمیدک
انک آلتون قدحی • چرا تهی ذنی خوشگوار بایستی
نیچون خوش سکیجی شرابدن تهی گرک ایدی • پس
آفتاب آدمی سخریه دوتدیغیچون بوش قدح گوسترد
اگر سرای جهان دایر خرابی نیست • اگر جهان سراینک
خرابلغی باشی یا سوداسی یوق ایسه • بنای اوبه ادنی
استواد بایستی • انک بناسی بولان یکل محکم گرک ایدی
یعنی دار فنا اولمق گرک ایدی • زمانه گر نه سر قلب داشتی
گاردش • زمانه نک اگر قلبلغی سوداسی اولمیدی انک ایشی
بدست آصف صاحب عیاد بایستی • وزیر صاحب
عیاد الندن گرک ایدی • پس کار زمانه صاحب عیاد النده

کارش مرهوندر
منه

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلان

اولموغ قلبلوغ علامتی در • چو روزگار جز این یک
کریم بیش نداشت • چون روزگارک بو بر کوبیدن
غیری زیاده سی یوقدر • بعمر مهلتی از روزگار مالیتی
عمرده انک روزگاردن بو مهلتی کورک ایدی یعنی طول عمری
کورک ایدی • مراد تصرف عالم نا اهل وخسیس الننده عالمک
قلب ومزخرف وخراب اولموغ علامتی در دیمکدر

قطعهٔ اخری

بسمع خواجه رسان ای حریف وقت شناس
خواجه نک سمعنه ارشدر ای ندیمهٔ وقتی بیلیجی مصاحب
بخلوتی که در و اجنبی صبا باشد • بر خلوتده که انده
اجنبی صبا اولا یعنی شویله تنها اولا که صبادن
غیری اجنبی کمسه اولمیه • لطیفهٔ بمیان آر و خوش
بخندانش • بر لطیفه کتور اورته یه خوش کولدر آنی
به نکتهٔ که دلش را در ان رضا باشد • بر نکته ایله که انک
کوکلنه انده رضا اولا یعنی غلیظ لطیفه ایدوب خاطرن
رنجیده قلمه • پس انکهش ذکر من این قدر بلطف بپرس
پس اندن صکره کومدن بو قدر لطف ایله صور •

که

که کر وظیفه تقاضا کنم روا باشد • که اکر وظیفه تقاضا ایدرسم
روا اولا سمع خواجه یه ارشدر لکن مصراع اخیر مضمونی در
باقیسی انکا شرایط وقیود در مراد ظرافت ایله طلب وظیفه در

قطعهٔ اخری

تو نیک و بد خود هم از خود بپرس • سن کندو ایوکی
ویومنکی کندو کندن صور • چرا دیکری باید ت محتسب
نیچون غیر کوکلر سکا محتسب • مراد بو در که کندو
افعالکی واقوالکی واحوالکی شریعته تطبیق ایدوب
کور اکر شرعه موافق ایسه ایو سن اکر دکل ایسه
یوموزسن • پس غیری کمسه سکا محتسب اولموغ
لازم دکلدر • وَمَنْ يَتَّقِ اللّهَ يَجْعَلْ لَهُ • کمکه
اللهدن قورقه الله قیلور انک ایچون • وَيَرْزُقْهُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ • انکا رزق ویرر صانمدغی
یردن • بو معنای غیر وجه ایله نظم اتمشلر در که بوندن ابسط در
چه نادان بود مردم مکتسب • که از بهر روزی شود مضطرب
نداند که دادار هفت آسمان • ویرزقه من حیث لا یحتسب

قطعهٔ اخری

بو آیت کریمه سورهٔ طلاقده در
تمام آیت بو در ومن یتق الله
یجعل له مخرجا ویرزقه من
حیث لا یحتسب ومن
یتوکل علی الله فهو حسبه
منه

فاعلاتن مفاعلن مفعولات

برتوخوانم ز دفتر اخلاق • سکا اوقیایین دفتر اخلاقدن
آیتی در وفا و در بخشش • بر آیت وفاده و بخشش ده
مراد بودر که سکا اخلاق کتابندن بر باب اوقیوب
تعلیم ایده یین که اول باب بودر • هر که بخراشد
جگر بجفا • هر کمکه طرملرسه سنک جگرک جفا ایله (بیچوکان)
کریم زر بخشش • معدن کریم کبی التون بغشله • مراد
بودر که معدنک جگرن فاذلر و قیزدلر او التون ویرد
سن دخی سکا جفا ایدنلره احسان قل که مقتضای
خلق کریم بودر • کم مباش از درخت سایه فکن •
اکسک اولمه کولکه براغیجی آغاجدن • هر که سنکت
زند ثمر بخشش • هر کمکه سکا طاش اوره یمش بغشله
از صدف یادگیر نکتهٔ حلم • صدفدن ازبله حلم نکته سن • آنکه برد
سرت کهر بخشش • اولکه سنک باشک کسه کوهر بغشله مراد بو (درکه)
اخلاق کریمه بونی اقتضا ایدر که یمز لق ایدنه ایولک ایده (سن)

قطعهٔ اخری

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

سرای و مدرسه و بحث علم و طاق و رواق • سرای
(قال و مقال)
و مدرسه و علم بحثی و کمر و طاق • چه سود چون دل

دانا و چشم بینا نیست • نه فائده چونکه کوکل عالم و کوز
کور در دکلدر • سرای قاضی یزد ارچه منبع فضلست
یزد قاضیسنک اوی اکرچه فضل منبعی در • خلاف
نیست که حکیم نظر درانجا نیست • خلاف یوقدر که
نظر حکمی انده یوقدر • مراد بودر که یزد شهرینک قاضی
سنک کوزی صحیح دکل ایمش انکا تعریض ایدر فیتکم تعبیری
اکی قاضی عسکر ایچون دیمش بیت
بصدر صدارت نشسته دو خر • یکی بی بصیرت یکی بی بصر
اما بو صریح در خواجه حافظک نظمی تعریض در که صریحدن احسن در

قطعهٔ اخری

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعولن

حسود خواجهٔ ما را بگو که بد مپسند بزم خواجه
مز حسود نه دی که یومز بکنمه یعنی یومزا ختیار
ایدب بزم خواجه مز حقنده یومز سویلمه • وگرنه
دور زمان جز بدت جزا ندهد • یوخسه دور زمان

وگرنه در دو جهانت جز بدت خدا ندهد ح

سکا یومزدن غیری جزا ویرمز • مکن ستیزه که هرگز
بعقل و فکر فضول • عناد ایتمه که هرگز عقل ایله
و زیاده فکر ایله • فلک زمام تصرف بدست ما ندهد

فلک تصرف ایدیانی بزم المزه ویدوکی مراد بودرکه
بزم عقل کاملم و فکر فاضلم واردر نیچون بن دولته
ایرمزن خواجه بکا نیچون همت اتمز دیه که فلک عنان
تصرفی بزم المزه ویدکی بو کا بزم استحقاقم واردر
دیمک اولمز بلکه عاقل اولان دولت دنیانی طلب
قلمز نیتکم دیو. با آنکه در نظر جم جهان بیاد اینه. آنک
ایله که جم نظر ینده جهانی بوزدلو. بتر که گوهر جام جهان
نمانو همه. جام جهان نما گوهری تو گنه ویدکی. یعنی
گوهر جام جهان نمانی ترک ایدب جهانی المز. مراد
بودرکه جهان ایچون گوهر قلب صافی ویرمک اولمز
وقتنا به رضا ویرمک گرک نیتکم دیو. نعوذ بالله
اگر تیر از آسمان بارد. اللهم صغینورز اگر آسماندن
اوق یاغه که باد در حرم کبریای ما نه همه کم بزم
کبریامز حرمنه اجازت ویدکی یعنی تیر قضا کلکه
الکا مانع اولوب بزم اوزره کومکه قومز خصوصا
که اول غیر اهل جزا اولا الکا شرو ضرد اسناد ایتمک
اولمز نیتکم دیو. بحج نعمت حاجی قوام ماکنه قدر

بزم

بزم حاجی قوامیمزک نعمتی حقیچون که قدردن و علیه
همتدن و ضر بنیتدن. زبهر مصلحت خود بلای
رضا نه همه کنه و مصلحتی ایچون بوکا رضا ویرمز مراد بودرکه مسعی کندو ایچون اتمز

قطعهٔ اخری

شاها مبشری ز بهشتم رسیده است. ای پادشاه
بومشده جی جنتدن بکا ارشدی. رضوان سریرو حور
وش و سلسبیل بوی. رضوان بختلو و حور گبی و
سلسبیل قوقولو مصراع ثانی وصف مبشردر
خوش لفظ و پاک معنی و موزون و دلپذیر. خوش
لفظلو و پاک معنیلو و موزون و گوکل مقبولی
صاحب جمال و نازک و بکر و لطیفه گوی. صاحب
حسن و نازک و بکر و لطیفه سوبلیجی. بو بیت تمام وصف
بشردر. گفتم بدین سرا چه زبهر چه آمدی. دیدم
بو سرایچوکه نه ایچون کلدک. گفتا ز بهر مجلس
شاه فرشته خوی. دیدی فرشته خولو شاه مجلسی
ایچون. مصراع اول سوال مصراع ثانی جواب در
بعده کندو سنی شاهه عرض حال ایدوب دیو. اگر

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن

[illegible]

ز صحبت من مفلس بجان رسید • شمدی بن مفلسك
مصاحبتندن جانه ادشدی • نه دیك خویش خوانشی
وکام دلشی بجوی • کند و یقینکه اوقی وکوکلی مرادك سته
یعنی مرادی نه ایدکن صورت اداوعطا قل مراد الهام الهی وملکی
لکلوب یا بو ملك صفت شاهه نصیحت اکمل استدکی تعریضی در

قطعهٔ اخری

بدین ظلمت سرا تاکی ببوی دوست بنشینم • بو
قرکلق اوده ناقچنه دك دوست قوقوسی ایله اوتوریم
کهی انکشت در دندان کهی سر بر سر زانو • کاه برماغ
دیشده کاه باشی دیز باشی اوزره • مراد بودر که
سابقا عالم التهیده ایکن حضرت عندیت الهیه
ده اول حضرت ایله صحبت روحانیه ده ایدم
شمدی عالم ظلمانی ایچنده یا جرح حکوتده اول
حضرت حسرتندن و وصول حصولی رغبتنده
کمال صبر تده یم • تنا هی الصبر مذ خلقت بماوی
الاسد بیر جان • صبر توکندی اول زماندن
بروکه حلول اتدی ارسلانلر یرینه قوردم • یعنی

١٦١

بونك اشباعی ایله اوقنمق کرککه تا واو متولد اولوب قافیه صحیح اوله

یعنی قوای روحانیه وارواح طیبه یرینه نفس قراد
قلدی • وطار العقل اذ عنی بغنی الورع غربان
لفظ مغنی غین معجمه ایله اوجلی یو دیمکدر • ولفظ
الورع ضم واو وسکون را ایله جمع ورغادر که کاهل
معنا سنه در • وغربان کسر غین معجمه وسکون
را ایله جمع غراب در • معنای مصراع بودر که دهی
عقلم اوجدی بندن زیرا طوطیلم اولجی یوده قرغه
لودر • مراد ارواح طیبه ده ملائکه قدسیه یرینه اوراسی
شیطانیه وهواجس نفسانیه قرار اتدی دیمکدر
بیا ای طایر فرخ بیاور مژدهٔ دولت • کل ای
مبارك قوشی کتور دولت مژده سن • مراد الهام
ملکی کلوب وصول الی الله بشارتن ویرمسن استدعا
در • عسی الایام ان یرجعن قوما کالذی کانوا
عسی فعل در افعال مقاربه دن • لفظ الایام اسمی در
ان یرجعن جمله سی خبری در • وقوما ان یرجعن
لفظنك مفعولی در • ولفظ کالذی صفتی در
موصوف محذوفك کالوضع التی تقدیرنه در •

رجع یرجع نك مصدری رجع [illegible] اعتبار [illegible] اولور رجوع [illegible] اولور [illegible]

مفاعیلن مفاعیلن
مفاعیلن مفاعیلن

وبو نده لفظِ علیه مقدردر تقدیر کلام بودر که عسی الایام
ان یرجعن قوما کالذی کانوا علیه معنا‌ی
مصراع بودر که امیدواردر که ایام دورنده بر قومی مشغول
وصنعه که انکلا اوزرنه ایدیلر مراد حالتِ اولیه وقربِ مولی یه
عودت میسر اولوب قوای بدنیه وروحانیه انتظام بولوب
احسنِ حال اوزره صحبتِ الهیه حاصل ایده لر دیمکدر

قطعهٔ اخری

فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن

ساقیا پیمانه پرکن زانکه صاحب مجلست
ای ساقی قدحی طولدر زیرا سنک مجلسک صاحبی
آرزوی بخشد واسراری دارد نگاه ۰ آرزو بغشلر
واسرار صقلر ۰ مراد شیخدن افاضه طلبی در واهلِ
مجلسک موافقتن وکتم سر الله کلمرن ذکر در ۰
جنتِ نقدست اینجا عیش وعشرت تازه کن
جنتِ نقددر بوراده عیش وعشرتی تازه
قل ۰ زانکه در جنت خدا بر بنده ننویسد کناه
زیرا جنتده الله قول اوزره کناه یازمز ۰ مراد
اذا احب الله عبدالم یضره الذنب حسبجه

عبادت مجلسنده کناه اولمز دیمکدر کناه اولور
یا نلز دیمک دکلدر ۰ دوست داران دوست
کامند وحریفان با ادب ۰ دوست دوتانلر
دوست مرادینجه و صاحبلر ادب ایله ۰ بیشکاران
نیک نام وصف نشینان نیکخواه ۰ خدمتکارلر
ایو آدلو وصف نشینلر ایو ایکی استیجی ۰ بو بیته
متقادب حرفِ میمده کچشدر که بودر ۰ صف
نشینان نیکخواه وبیشکاران با ادب ۰ دوستداران
صاحب اسرار وحریفان دوستکام ۰ سازِ چنک
آهنکِ مجلسِ عشرت صحبِ مجلسِ جابِ رقص
چنکل دوزنی عشرت آهنکی مجلس صحبی
رقص ایدی ۰ خالِ جانان دانهٔ دل زلفِ ساقی
دامِ راه ۰ جانان خالی کوکل دانه سی وساقی زلفی
یول آغی ۰ مراد یارانِ صفا واخوانِ وفا مشفقلر
وشیخ مراقبه وپیرِ منبعِ عشقِ الهی سازی
قصد ایده وفضای مجلس قابلِ سماع وبسرِ الهی
جذبِ قلب ایدب وسلسلهٔ شیخ دام طریقت

اولوب صید فاوب قلمقده دیمکدر بو اکی بیت
مرهوندر • دور ازین خوشتر نکردد ساقیا
عشرت گزین • دور بوندن یکورک اولمز ای ساقی
عشرت اختیار قل • حال ازین خوشتر نباشد
حافظا ساغر بخواه • حال بوندن خوشراق اولمز
ای حافظ قدح استه • مراد بودر که چون اسباب
حضور حاضر اولا حضرت شیخ عیش الهی اختیار
قلمق و حافظ طالب صفا ایه خاطر اولوب قبول فیضانه حضرت الهیه ایلکر کرکدر

قطعهٔ اخری

پادشاها لشکر توفیق همراه تو اند • ای
پادشاه توفیق لشکری سنکله یولداشلر
در • خیز اگر بر عزم تسخیر جهان ره می کنی
دور اکر جهان تسخیری عزمی اوزره یول
ایدرسک یعنی یوله کیدرسک • مراد سلوک طریقت
ایدرسک دیمکدر • با چنین اوج جلال از پیشگاه
مسکنت • بو مکی اوج جلال ایله مسکنت صدرینه
الکهی و صحبت دلهای آگه می کنی • خبردارسی

فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن

وخبر

وخبردار کوکللر خدمتن ایدرسن • مراد بودر که بحسب
الصورت اوج جلالده و علو کمالده سن اما بحسب
المعنی صدرنشین مسکنت اولوب خبردار طریقت
سن و خبردارلره خدمت و انلره اتمام مصلحت
ایدرسن • با فریب رنگ این نیلی خم زنگار فام •
بو نیلی زنکار کبی کوک رنکی الدمسی ایله • کار بر صبغ
مراد صبغة الله می کنی • ایشی صبغة الله مرادنه موافق
ایدرسن • مراد اکرچه بو فلک بر زنکار رنکلو کوک
کوبیدر دریلو دریلو رنکی ایله آدمی آلدرسن بونک
الدمسی ایله صبغة الله موافق یعنی فطرة الله التی
فطر الناس علیها حسبجه عمل ایدرسن یعنی
زخارف و نقوش دنیایه فریفته اولمزسن دیمکدر
انکه ده با هفت و نیم آورد بس سودی نکرد
اول کمسه که اونی یدی بچوق ایله کتوردی چوق فائده
اتمدی • یعنی اون اقچه سی یدی بچوق فایده ایلن
چوق فائده اتمدی • شیرازده هندستیزن ایدن
کمسنک اون اقچه سی یدی بچوق اقچه فائده ایدر ایمش

بو سوزه الکابناء در دیرلر • فرصتت بادا بهعت
وینم باده می کنی • سکا فرصت اولسون که یلی بحنغی
اولن ایله ایدرسن • مراد من جاء بالحسنة فله عشر امثالها
موجبنجه دخی بکشل حبة انبتت سبع سنابل
فی کل سنبلة مایة حبة حسبنجه سنک قلیلک اصلدن
کثیر فائده ایدر دیمکدر لاجرم فائدهٔ کثیرهٔ ولیدر
قلیلی کثیر و عسیری یسیر اولوب و فانی ویزب باقی آلوب زخرف آخرت اولا

قطعهٔ اخری

فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن

ای معزا اصل عالی جوهرت از حقد و حرص
ای بکسه که معرادر سنک جوهر کل اصل عالیسی
حقد و حرصدن • ای مبرا ذات میمون اخترت
از زرق و ریو • ای بکسه که مبرادر سنک یلدزی
مبارک ذاتک ریادن و مکردن • از بزدکی کی
روا باشد که تشریفات را • اولولقدر که حی روا
اولورکه تشریفاتی • از فرشته باز گیری و انکهی
بخشی بدیو • فرشته دن الهسی و اندن صکره
دیوه ویره سن • مراد بو قطعه دن بو اکلنورکه

بو

بو حسن الخلق والخلق اولانلر وسوم النوب
وبو قبیح الوجه وسیئ الفعل اولانه ویرله نتیکم
سلطان بایزید بن محمد خان مولانا عذاری یه
غله زیاده ایدب مولانا لطفی یه لطفی قبیح کوروب دیمش
دانهٔ لنقدم بیوب آدم سوز لدی وضفه لک درکه عالیده نیلر بو نجه بغدای ییی

قطعهٔ اخری

فاعلاتن فاعلاتن
فاعلن

حسن این نظم از بیان مستغنی است • بو نظمک
حسنی بیاندن مستغنی در • بر فروغ خور کسی
کوید دلیل • کونش ضیاسنه کمسه دیدی می دلیل
مراد بوندن بو کمسنک نظمنی مدحدر اثناء الکلام
صنعة المتکلم حسبنجه کندو نظمنی مدح ایدر
آفرین بر کلک نقاشی که داد • آفرین بو نقاشک
قلمنه که ویردی • بکر معنی را چنین حسن جمیل
معنی قزینه بو نجلین حسن جمیل • عقل در حسنش
نمی یابد بدیل • عقل انک حسنده بدلی بولمز • طبع
در لطفش نمی بیند بدیل • طبع انک لطفنده
مثلی کورمز • مراد بو اکی بیتدن مدح نظم ایدوب

ظاهردر • معجزست این نظم یا سحر حلال
معجزدر بو نظم یا حلال سحردر • هاتف آورد
این سخن یا جبرئیل • هاتف غیبی کتوردی
بو سوزی یا جبرائیل ۞ بلکه کم نظامی رومی
بو بیتلرن تداشی ایدب دیمش **بیت** ای نظامی
سا که بو کلامک نظمنی • هاتف غیبیمی تعلیم اتدی
یا روح الامین • کس نداند گفت رمزی زین نمط
کمسه بیلمز دیکه بر رمزی بو اسلوب بدیع • کس نیارد
سفت دری زین قبیل • کمسه قادر اولمز
دلکه بر انجولی بو قبیلدن • مراد کلام غیری
مدح صورتنده کننده کلامنک کمالنی بیان در
و فضلانک داعی درکنده کلاملرن تنزیل ایدب
غیرک کلامنی تعظیم اتمک • نیتکم بو مرد عالی جناب
بو دعا رفه کنده شعرلرن کوندرب نظیره دیوب
کندویه ارسال اتمک امر اتمش اول دخی نظیره سویلیوب
بونی دخی یازمش شو سوزکم بلاغتده اعلا اولا
بکلنده دیمش اعالی مقام • که بو لفظ و معنیه تعقیدی

معجز

یمیح

یمیح بدیع المعانی بیانی بهانه بو قولک سوزی قنده یکبز الکی • کلام الامیر امیر الکلام

قطعۀ اخری

خسروا دادگرا بحر کفا شیر دلا • ای
پادشاه ای عدل ایدجی ای دکز ایالو یعنی
سخی و ارسلان کوکلو یعنی بهادر • ای جلال
تو لا انواع هنر ارزانی • ای کمسه که سنک جلالک
جناب
انواع هنره لایق در • مراد پادشاهی مدح در
پادشاهلره لایق اولان اوصاف ایله که
سلطنت و عدل و عدالت و سخاوت
و شجاعت و جلالت و شوکت و هیبت در
همه آفاق گرفت و همه اطراف گشت • دولتی
آفاقی دوتدی و دولتی اطرافی اچدی • حیثیت
مسعودی و آوازۀ شه سلطانی • مسعودلک
صداسی و شه سلطانلق آوازه سی • مراد
ذکر اولان شاهی کمال شهرت و شهرت کمال
ایله وصف در • گفته باشد مگر ملهم غیب
احوالم • دیمش اولا مگر سکا غیب الهام ایدجی

بنم احوالم • این که شد روز منیرم چو شب ظلمانی
بونی کاولدی روشن کونم قرانکو کیجه کبی اول حالی دکر
اولوب دیو • دوسه سال آنچه ببینلو وچنم از شه
و وزیر • اکی اوچ ییل آنی که قزاندم شاه بندن و وزیردن
همه بربود ببکدم فلک چوکانی • دوکلی سن قابدی بو
دمده چوکان اوری فلک مکر اموال واسبابنی
غصب ونهب اولنمش ایمش وقتری پادشاه
آخورنه وارمش انی طلب ایچون توطیه وبسط
ایدوب اید • دوش درخواب چنان دید خیالم
سحر • دون کیجه دوشده شویله کوردی خیالم که سحر
کذر افتاد به اصطبل شهم پنهانی • اوغرو مع واقع
اولدی شاه آخورینه بکا کزلوجه • بسته بر آخر
او استرمن جو همی خورد • باغلنمش ایدی آنک
آخورنده بنم قترم ارپه ییر ایدی • مراد بودرکه واقعه
ده بویله کوردم • تبره افشاند ز من گفت مرا میدانی
توروه نی سلکدی بکا یعنی باشنی و توربه سی
بنم جانبمه صالدی • و دیدی بنی بیلورمیسن

اصطبل عربی آخر فارسی آخور ترکی در منه

بیچ

بیچ تعبیرنی دانش این خواب که چیست
بیچ تعبیرن بلمزان بو دوشی که ندر • تو بفرمای
که در فهم نداری ثانی • سن بیور که فهمده ثانیک
یوقدر • مراد بودرکه قتر بکا اشارة ایدوب بنم
ایدکمی بلدردی بو مکل تعبیرن بن بلمزن سنک
فهمده اکده نظرک یوقدر تعبیرنی سن بیلورسن
دیو اکا تعریض ایلرکه بو دوشک تعبیری قتری بکا دیو کلدر

که حتمدر اید

قطعۀ اخری

قوت شاعرۀ من ز سر فرط ملال • بنم شعر سویلیجی قوتم
زیاده ملال اوجندن • متنفر شده از بنده کریزان می رفت
اوبکجی اولمشی بنده دن تجوب کیدر • چون همی گفتمش
ای مونس دیرینۀ من • چون دیو ایدم اکا ای بنم اسکی
مونسم • بسخت می گفت و دل آزرده و گریان می رفت
قتی سویلدی وکوکلی انجنمش و اغلیو کیدر • نقش جو رنج
و خیال لب جیحون می بست • خواندم نقش و جیحون
کناری خیالن باغلر • با هزاران گله از ملک سلیمان می رفت
نیچه بیک شکایت ایله سلیمان ملکندن کیدر • یعنی بو پادشاه ملکی

جیحون تمدار ماغی در منه

چواوج

ملکتدن آخر ولایته گیتمک عزم ایتمش • می شد آنکس که جز او جان
سخن کس نشناخت • گیدر اول کمسه که اندن غیری سوز
جانن بکمه الکمدی • من همی دیدم و از کالبدم جان همی رفت
بن کوردم که قالبمدن جان گیدر • مراد بودرکه شول کمسه که
سوز روحه کلیه اندن مفارقتی جان تندن مفارقت
کبی در • گفتم اکنون سخن خوش که بگوید با من • دیدم شکرله
خوش سوزی بکم دیر بکا • کان شکر لهجهٔ خوش گوی سخن
دان می رفت • که اول شکر سوزلو و خوش سویلیجی سوزه
بیلیجی گیدر • یعنی اهل لسان و شیرین زبان بندن
ایراق اولیجق ایو سوزی بن شمدن کرو کیمدن ایشیدرم
لابه بسیار نمودم که مرو سود نداشت • چوق یلوردم
کوستردم گیتمه دیو فایده ایتمدی • زانکه کار از نظر
رحمت سلطان می رفت • زیرا ایش سلطانک رحمی
نظردن گیدر • یعنی بنم سوزمک تأثیری یوقدر تأثیر
سلطانک نظر رحمتنکدر • پادشاها ز سر لطف
وکرم بازش خوان • ای پادشاه لطف وکرم او جندن
آنی گرو اوقی • چه کند سوخته کز غایت حرمان می رفت

لهجه عزلی اولب سوز
معناسنه ایدوکی
یوقروده بیان اولنمشدر
منه

نیلسون

نیلسون سوخته که غایت محروم ملقدن گیدر • مراد کندولکی
کمالنه رعیت اولنیوب ترک دیار ایتمکه استدکی حکایه در

قطعهٔ اخری

فساد چرخ ببینیم و بشنویم همه • چرخک فسادلری کوزه لم
وایشیده لم بلی • که چشمها همه کورست و گوشها همه کر
که کوزلر دولکی کوردر و قولاقلر دولکی صاغر • مراد
بودرکه تعامی و تصامی ترک ایدوب دنیانک ضررن
کوروب ایشیده لم که کوزلر کوردر قولاقلر صاغر اولمشدر
که باقی یه نظر ایتمزلر و نصیح آخرت ایشتمزلر • بسا کسا
که مه و مهر باشدش بالین • نیجه کمسلر که کون و آی
یصدیغی در • یعنی کون و آی کبی سیرمه التوندن یصدیغ
وکرده باش یصدیورلر • بعاقبت ز گل و خشت
کرددش بستر • عاقبت بالچقدن وکرپیجدن اولور
انکا دوشک • مراد بودرکه عز و ناز ایله پرورده اولانلرک
خاکده دفن اولنه رغمی کوروب عبرت المزلر • چه فایده ز زره
باکشاد تیر قضا • نه فایده زره دن تیر قضا کشادی یعنی
آتلمسی ایله • چه منفعت ز سپر با نفاذ حکم قدر • نه منفعت

فلقنا ازان حکم قادر نفاذی ایله • مراد بودر که قضا و قدره
نسنه مانع اولمز رباعی بدانع مرگ و بلا مبتلاست پیر و جوان
ذ قهر تلخی ز هر شی ظلامی کس نتوان • بدان کسی که نه جام حیات
جرعه کشید • چشید شربت آن کل من علیها فان •
اگر ز آهن و پولاد سور حصن کنی • اگر د مور دل و پولاد دل
حصار دیوار ایده سن • حواله چون برسد زود اجل بکوید در
حواله چون ایره تز چک اجل قپو قاقر و عزرائیل قبض روح
ایدر بیت مکن تکیه برین دیوار فانی • که این دنیا نماند
جاودانی • بروشنی و خوشی عیش خویش غره مشو
کند و عیشک روشنلکنه و خوشلغنه مغرور اولمه
که ظلمت ازپی نورست و زهر زپی شکر • که ظلمت
نور اردنجه و زهر شکر التنده در • مراد بودر که
البته هر دولتک بر نکبتی و هر سعادتک بر نحوستی
وار در شعر الم تر ان الدهر یوم ولیلة • یکران
من سبت جدید الی سبت • فقل لجدید الثوب
لا بد من بلی • و قل لاجتماع الشمل لا بد من شت
دری که بر تو گشایند در هوا مگشای • بر قیمتلی

که

که سنکل اوزرکه آچرلر هوایه آچمه • رهی که بر تو نمایند
در هوس مسپر • بر یولکه سکا گوستررلر هوسه
اجرمله • مراد مال و نعمتک و منصب و دولتک
هوا و هوسه صرف اتمه دیمکدر که بویله ایدن مال و نعمتدن
و منصب و دولتدن متفرد اولور شعر جمیع فواید
الدنیا غرور • ولا یبقی المسرور سرور • غبار چرخ بیچ
و نهاد دور بگذر • چرخ تو ز ان کور و دور طبیعت نظر قل
بساط دهر بنوردد لباس آز بدر • دهر بساطنی دور
و حرص لباسن چاق • مراد بودر که عالم غبارندن خالی
دکلدر • دور متقلب دور اوزره در • لاجرم بونده فکر
قرار فکر فاسد در • عاقل اولدر که بساط دوری
دور بر عرض دار بقا قله بیت چو نکه در آستیچ چرخ بدکلاه • بس کسی کی بود در وی قرار

قطعه اخری

بمن پیام فرستاد دوستی دی روز • بکا جز گوندردی
بر دوست دونکی گون • که ای نتیجه کلکت سواد بینایی
که ای قلمک نتیجه سی نظرک یعنی گوزنک قره سی و محل نوری
پس از دو سال که بختت بخانه باز آورد • اکی بیلدن صکره که

بخت سسی اوه کرو کتوردی • چراز خانهٔ خواجه بدر
نمی آئی • نیچون خواجه نکل اوندان چیقمزسن • جواب دادم
وگفتم یار معذورم • جواب ویردم و دیدم بنی معذور
دوت • که این طریقه نه خودکامیست و خودرائی
که بو طریقه گیندو مرادیجه اولمق دکلدر و گیندو فکرم ایله دکلدر
وکیل قاضیم اندر کز کمیین کدست • قاضی یحضری بولده
پیسو اتمشدر • بکف قبالهٔ دعوی چو مار شیده ایی
الده دعوی حجتی یاوز یلان کبی • که کو بروان نهم از آنکه
خواجه قدح • که اگر طشره قویم خواجه اشکندان قدی
معاملم سوی زندان برد بر سوائی • معامله اتدکم
کمسه زندانه التی رسوا ایلمک ایله • جناب خواجه حصار
منست کو آنجا • خواجه جنابی بنم حصارمدر اگر انده
کمسی نفس زنند از مردم تقاضائی • بر کمسه نفس اوره
تقاضائی کشیدن • بعون قوت بازوی بندگان واید
وزیرک قوللرینک بازوسی قوتی ایله • بسیلیش بشکافم
دماغ سودائی • بسلکه ایله یادرم اکل سودایی دماغنی
مراد بودر که خواجه حافظ مر د فقیر ایشی بر کره ایکی ییل

قباله ضم قاف ایله
قاضی حجتی ایلکدر
منه

معامله اول کیسه دیرلر که
کشی انونکله بیع و شرا ایدر
منه

آخر

آخر یرده اولوب بعده شیرازه مغلوب گیندو خانه سنده
ساکن اولمیوب وزیر اوننده قیاد قلمشی انوک سوال ایدنه
دائیمدن قوقدن حبس ایده دیو جواب ویرب بولده
وزیرک خدامی اعانتی ایله غالبم دیمش اولدخی اولیمیش

قطعهٔ اخری

گلقند شعر من ز بنفشه شکر رباست • بنم شعرم
گلبشکری بنفشه دن شکر قپیجی در • زان غیرت
طبرزد و کعب الغزال شد انوکیچون شکر بر ماغ
و شکر بنبر غیرتی اولدی • باداد هانش تلخ
که عیب نبات کرد • اغزی اجی اولسون که
نباتی عیبلدی • خاکش بسر که منکر آب زلال شد
طبراغ باشنه که آب زلال منکری اولدی • هر کس
که کور زاد از مادر بعیب خویش • هر کمسه که کور طوغدی
انادن کندو عیبنده • کی مشتری بغا بید صاحب
جمال شد • نجه صاحب جمال محبوبه مشتری اوله
مراد منطوقدن ظاهردر که خواجه حافظ شعری
ابیل مذاقه شکردن شیرین و ماء عذب و زلاله

مانند وقتی در و بو کامنک اولان کوهر مادرزاد در **قطعه**

بداد داد بیان غزل بدان وجهی • که هیچ شاعر از آن کونه داد شعر نداد

چو شعر عذب روانش ازبرکنی کوکلی • هزار رحمت حق بر روان خواجه باد

قطعهٔ اخری

بگذشتن فرصت ای برادر • فرصت کچمکی ای قرنداش

در کرم اوری چو میغ باشد • تز کچمکده بولت کبی اولور

دریاب که عمر بس عزیز است • دل بیهی غافل اولمه که عمر

زیاده عزیزدر • گر فوت شود دریغ باشد •

اکر فوت اولورسه دریغ اولور فقیتکم سید شریف اوغلنه وعظ و

نصیحت همین است جان پدر • که عمرت عزیز است ضایع مکن داها

قطعهٔ اخری

صباح جمعه بد و ساد پس ربیع نخست • جمعه

صباحی ایدی ربیع الاول الیتیسی • که از دلم رخ

آن ماه روی شد زایل • که کوکلمدن اول ای یوزی

لوکنک یکانی زایل اولدی • بسال هفتصد و

شصت و چار از هجرت • یدی یوز التمش

درت بلده هجرتدن • چو آب کشت بمن حل

حکایت

حکایت مشکل • صوکبی ازلری بکا مشکل حکایت

دریغ و درد و تأسف که لا بعد سودی • دریغ دیمک

و درد لو اولمق و حیف دیمک قنده فائده ویرر

کنون که عمر بنازیچه رفت و بیجا حصل • شمدی که عمر

اوین ایله کتدی حاصلسز • مراد بود که خواجه حافظک

هجرت نبویه نک یدی یوز التمش درنجی یلنک

ربیع الاولنک التنجی کونی واقع اولان جمعه کون

صباح اوغلانجغی وفات ایدوب انک تاریخنی

بیان ایدوب بو حال بکا غایت مشکل کلوب واقع

اولمز اولادیدی ملاحظه ایدرایدم الکن صوکبی ازلوب

بوزلوب کتدی اول بنم عمرم ایدی اوغلانجغم ایکن

بازی یه مشغول المطلوب تحصیل کمال اتلافن کتدی

عمر دخی بو بجلین لعبه اشتغال ایلدی حاصل کیدجک

حیف و ندامت فائده اتمز **بیت** تو بو سمند

سواری دمی اول جولان عمر • دریغ عمر عزیزم که جمله داد برباد

قطعهٔ اخری

دلا دیدی که آن فرزانه فرزند • ای کوکلم کوردکی که اول

عاقل ولد • چه دید اندر حجر این طاق زنگین • نه کوردی
بو رنگین بکر بوکلنده • یعنی الکانه عجب حال واقع اولدکه
بجای لوح سیمین در کنارش • کومش تخته یرینه انک
کنارنده • فلک بر سر نهادش لوح سنگین • فلک
باشی اوزره قودی طاش لوح • مراد بودرکه سوکلو
اوغلانجغلره والکابر زاده لره حروف تهجی تخته
سی کومشدن ایدرلر بو کلک دخی کنارنده کومش
تخته وار ایدی فلک باشی اوزره طاش لوح قودی
دیو فلکدن شکایت ایدب مصیبتی حکایت ایدر

قطعۀ اخری

آن میوۀ بهشتی کامد بدستت ای جان • اول
بهشتی میوه که الکه کلدی ای جان • در دل چرا
نکشتی از کف چرا بهشتی • کوکلده نیچون
اکمدک الدن نیچون قودک • تاریخ این حکایت
کر از تو باز پرسند • بو حکایت تاریخنی اکر سندن
صورر لرسه • بسر جمله اش فرو خوان از میوۀ
بهشتی • تمام جمله سنی اوقی میوۀ بهشتی دل

سر باشی معناسنه واوج معناسنه
وسودا معناسنه وتمام معناسنه
والو معناسنه کلور بونده
تمام معناسی تمام مناسبدر
منه

مراد

١٧٠

مراد بودرکه میوۀ بهشتی لفظنک حرفلری جمل صغیر
اعتباری ایله حساب اولنیجق جمعا ایدی یوز یتمش درت اولور

قطعۀ اخری

براد خواجه عادل طاب مثواه • فرزندانی خواجه عادل
مکانی کوچک اولسون • پس از پنجاه و نه سال
از حیاتش • اللی طقوز ییلدن صکره انک حیاتندن
بسوی روضۀ رضوان روان شد • رضوان باغچه
سی جانبنه روان اولدی • خدا راضی ز افعال
وصفاتش • الله راضی اولسون انک افعالندن
وصفاتندن • خلیل عادلش پیوسته بر خوان
الکاسن متصل خلیل عادل اوقی • وز انجا فهم
کن سال وفاتش • اورادن انکله وفاتی ییلنی مراد
بودر خلیل عادل لفظنک حرفلری جمل صغیر ایله حساب
اولنیجق یدی یوز یتمش بیش اولور

قطعۀ اخری

رحمن لایموت چو آن پادشاه را • میت اولمز
رحمن چون اول پادشاهی • دید آنچنان که نیز عمل خیر

جمل صغیر اولدرکه حروف تهجی نك
مسمیاتی مراد اولا والامثلا الحروف تهجیده بعده
اوزنجه یازلنه الف دیو یازیلسه که جمل صغیرجه بر در
وجمل کبیر اولدرکه حروف تهجینک اعتباری ایله زیاده سی مراد اولا
مثلا لفظ الف که جمل کبیر اعتبار ایله یوز اولور
[illegible]
[illegible]

خ ل ی ل ع ا د ل
٦٠٠ ٣٠ ١٠ ٣٠ ٧٠ ١ ٤ ٣٠
جمع
٧٧٥

ر ح م ن ا ل ا ی ع و ت
٢٠٠ ٨ ٤٠ ٥٠ ١ ٣٠ ١ ١٠ ٧٠ ٦ ٤٠٠
جمع
٧٨٥

لایموت • کوردی انجلین که اندن عمل خیر فوت
اولمز • موتش قرین رحمت خود کرد تا بود • انک
موتنی کندو رحمتنه قرین ایلدی تا اولا • تاریخ ایی
معامل رحمی لایموت • بو معامله نک تاریخی رحمی
لایموت • مراد بودر که رحمی لایموت لفظنک
حروفی جمل صغیر ایله یدی یوز سکسن بش اولور

قطعهٔ اخری

آصف عهد و زمان جان جهان تورانشاه • عهد و
زمان وزیری جهان جانی تورانشاه • که درین مزرعه
چو دانهٔ خیرات بکشت • که بو مزرعه ده خیرات
دانه سندن عیزی اکمدی • تاف هفته بد و از
ماه صفر کاف و الف • هفته کو یکی ایدی
یعنی هفته اورتسی ایدی صفر آیندن یکرمی بر
ایدی • که بگلشن شد و این گلخن پرداز بهشت
کلشنه کتدی و بو دردله طلو گلخنی قودی • انکه میلنی
سوی حق بینی و حق کوزی بود • اول کمسه که انک میلی
حقی کورمکه و حقی سوملکه ایدی • سال تاریخ وفاتش

طلب

م ی ل ب ه ش ت
٤٠ ١٠ ٣٠ ٢ ٥ ٣٠٠ ٤٠٠
جمع
٧٨٧

طلب از میل بهشت • انک وفاتی تاریخنی استه میل
بهشتدن • مراد بودر که میل بهشت
حروفی حسابده یدی یوز سکسن یدی اولور

قطعه اخری

بهاء الحق والدین طاب مثواه • بهاء الحق
والدین مکانی کوکجک اولسون • امام سنت و شیخ
جماعت • سنت امامی و جماعت شیخی • چو رفت
از جهان این بیت می خواند • چون جهاندن کیدر
ایدی بو بیتی اوقور ایدی • بو اهل فضل و ارباب
بلاغت • اهل فضل و ارباب بلاغته
بطاعت قرب یزدان می توان یافت • طاعت
ایله قرب حق بولمق اولور • قدح در نه کرت
هست استطاعت • اباق قواکور و ارایسه
سنک قدرتک • بدین دستور تاریخ وفاتش
بو اسلوب اوزره انک وفاتی تاریخنی • بر وال
آر از حروف قرب طاعت • چیقر قرب طاعت
حرفلرندن • مراد بودر که قرب طاعت حرفلری جمل صغیر

بو مصراع بویله اولنعایته خوب اولور ایدی
مجد دین سرور سالار قضاة اسمعیل

ق ر ب ط ا ع ت
١٠٠ ٢٠٠ ٢ ٩ ١ ٧٠ ٤٠٠
جمع
٧٨٢

حسابنجه یدی یوز سکسن اکی اولور

قطعهٔ اخری

مجد دین سرور سالار قضا اسمعیل • مجد الدین
سرور قضا اولوسی اسمعیل • که زدی کلک زبان آورش
از شرع نطق • که اوردی انک فصیح دلی شرعدن کلام •
ناف هفته بود از ماه رجب رفته دو روز • هفته
اورتهسی ایدی رجب آینده اکی کون کتمش ایدی •
که برون رفت ازین منزل بی ضبط و نسق • که طشره
کتدی یعنی چقدی بو ضبطسز و اسلوبسز منزلدن
کنف رحمت حق منزل وی دان و انکه • رحمت
حق صیغنغی انک منزلی بیل و اندن صکره • سال
تاریخ وفاتش طلب از رحمت حق • انک وفاتی
تاریخنی استه رحمت حقدن • مراد بودر که
رحمت لفظی جمل صغیر حسابنجه ایکی یوز اللی التی اولور

ر ح م ت ح ق
٢٠٠ ٨ ٤٠ ٤٠٠ ٨ ١٠٠
جمع
٢٥٦

قطعهٔ اخری

اعظم قوام دولت و دین آنکه بر درش • دولت
و دینک اعظم قوامی اولکه انک قپوسی اوزره • از بهر

خاک

خاک بوس نمودی فلک سجود • طپراق اوپیجیدن
او توری گوستر ایدی فلک سجود • با آن جلال
و آن عظمت زیر خاک شد • اول عظمت و اول جلال
ایله طپراغ آلتنه کتدی • در نصف ماه ذوالقعده
از عرصهٔ وجود • ذوالقعده آینک نصفنده
وجود میداننده ن • تا کس امید جود ندارد دکر زکس
تا کمسه سخا امیدن امیدن دوتمسون غیریکه دل
آمد حروف سال وفاتش امید جود • کلدی
انک وفاتی ییلنک حرفلری امید جود • مراد بودر که
امید حرفلری جمل صغیر حسابی ایله اللی بیشدر
وجوددن مراد انک مرادنی اولان سخادر و
سخا حرفلری حسابده التیوز التمش
بودر • جملهسی حسابده یدی یوز اون التی اولور

التیوز

ا م ی د س خ ا
١ ٤٠ ١٠ ٤ ٦٠ ٦٠٠ ١
جمع
٧١٦

قطعهٔ اخری

سرور اهل عمایم شمع بزم انجمن • عمایم عمامهنک
جمعی در • یعنی دستار طریقت اهلنک سرورکی
دیونک صحبتنک شمعی • صاحب صاحب قران

بو قطعهلکهلر دیوان حافظ
نسخهلرنده مقطعات
اثناسنده بولنمدیغی
ایچون قطعه دیو یازلدی
منه

حاجی قوام الدین حسن • صاحب قران مصاحبی
حاجی قوام الدین حسن • بهفتصد وپنجاه وچار
از هجرت خیر البشر • یدی یوز اللی درد نده
خیر البشر هجرتندن • مهر را جوزا مکان وماه
را خوشه وطن • شمس جوزا برجی مکان وقمره
سنبله ده ایدی وطن • سادسی ماه ربیع
الآخر اندر نیم روز • ربیع الآخرک التیسی نصف
نهارده • روز آدینه بحکم کردگار ذو المنن
جمعه کون ذو النعم الله حکمی ایله • مرغ روحش
کو همای آسمان قدس بود • انکی جانی قوشی که
قدس آسمانی هماسی ایدی • شد سوی باغ بهشت
از دام این دار المحن • کتدی باغ بهشت
جانبنه بو دار المحن آغندن مراد منظوقطعه ظاهردر

قطعه اخری

ای آج بهارست وگل ولاله ونسرین • بهار ایاجی
در وگل ولاله ونسرین مر بهو اندر • از خاک
بر آیند تو در خاک چرانی • طپراقدن چیقرلر سن

پنجوں

پنچون طپراقده سن • چون ابر بهاران بروم زاد
بکریه • بهار لر بولتی کبی کیدم زارا غلیم • برخاک
تو چند انکه تو از خاک بر آئی • سنکل طپراغک اوزره
اول لکلوکه طپراقدن چقه سن • بو قطعه کیمک
ایچون مرثیه سویلدی ایسه اکا خطاب ایدب تحزن ایدر

قطعه اخری

آن کیست تا بحضرت سلطان ادا کند
اول کیمدر که سلطان حضرتنه ادا ایده یعنی دیه
کز جور دور گشت شتر گربها پدید • بلکل که
شترگربه دیو ایولر ایله یومزلر قارشمش اولمغه
دیرلر یعنی جور دوران زمان جورندن ایولر ایله یومزلر
مخلوط اولوب یومزلر ایولر مقامنه کلدی
رندی نشسته بر سر سجاده قضا • بر رند
اوتورمش قضا سجاده سی اوزره یعنی بر رند
قاضی اولدی • چیزی دگر بمرتبه سوری رسید
بر چیز دخی سوورلک مرتبه سنه اردی یعنی
بر اولو کمسه اولدی • آن رند گفت چیشیم چراغ اکنون منع

اول رفقه دیوانسی چراغی چشمی بنم • وآن چیز کفت
نطفهٔ داود وفی بید • اول چیز دیرکه داود نسلیم ویکلنم
یم • ای آصف زمانه ز بهر خدا بکو • ای زمانه آصفی
یعنی وزیری الله ایچون دی • با خسرو ایکه دولت
او باد بر مزید • بر پادشاه به که دولتی زیاده اولسون
مقول قول بیت اخیر در • شاهارا روا مدار که مفعول
من اراد • ای پادشاه روا دوتمه که دیلینک مفعولی
اولان • کرد د بروز کار توفعال ما یرید • اولا
سنکی روز کارکده دیلدکی اشلیجی • بلکه که
شوانک عادتندلر بر فعل منکر و بر وضیع
غیر معقول کور سلو صریح پادشاهه اسناد
ایتیوب آخره نسبت ایدیب نظم ایله لطیفه
ایلیوب اعلام و اعلان ایدیب بو طریق ایله نهی منکر ایلر

قطعهٔ اخری

زان صحبت خضر اخور کنز روی سبکی روکی
اول بیشل صحبت دان نی که سبکی رو حلک یوزندان
هرکو بز ندیکی جو بر سیخ زند سیمرغ • هرکه

بر

برابره اوره یعنی برابره قدر الکل ایده شیشه اودر
اوقوت تاوح • زان لقمه که صوفی را در معرفت اندازد
اول لقمه دن که صوفینی معرفته اتر • یک ذره وصد سح
یک دانه وصد سیمرغ • بر ذره ویوز مستلک
بر دانه ویوز سیمرغ • مراد صحبت خضر ادن اسراردن
حب ومعجون در انلری برابره قدر الکل ایدن
اتوز تاوغی شیشه اودر که قتی اشتهاویرب
کثرت اکله باعث اولور وصوفی اندن بر لقمه ییه
معرفت سویلمکه دوشوب بر ذره حشیش الکا یوز
مستلک ویرر و بر دانه اندن اکل ایدیب سیمرغ
کوه قاف اولوب لاف وکزاف اودر • خلاصهٔ
مراد مدح بما یشبه الذم در که اسرارک مدحی بو وجه
ایله ایدرکه اول مدحی الحقیقه ذم در • یعنی افیون اجتناب
کوکدر شعرانک جاحظ افندیلری بو جمله نهی در

بیت اسرار صلال در دینم ای مفتی دوران
کل کیمی یا شول بادهٔ حمرایه نه دیرسن

قطعهٔ اخری

سال وفال وحال ومال واصل ونسل وتخت وبخت

بو سكز نسنه • با دت الالر شهر یاری بر قرار وبو
دوام • اولسون سنكا پادشا هلقده قرار وبو
ودوام اوزره • سال خرم فال نیكو حال سالم
مال پر • بو دردی بو وصف ایله اولسون •
اصل ثابت نسل باقی تخت عالی بخت داخ
بو دردی دخی بو وصف ایله اولسون دیو عمر وحنه دعا ایلر

بو محلده بعض دیوان حافظ نسخه لرنده قطعه صورتنده بعض ابیات بولنوب حرف تاده شرح اولنان غزل ابیاتندن اولوب یازلمدی منه

الرباعیات عدد ۷۵

من حاصل عمر خود ندادم جز غم • بی كند وعمرم
حاصلی دوتمزم عمدان غیری • در عشق ز نیك
وبد ندادم جز غم • عشقده ایودن ویاتلودن
دوتمزم غمدان غیری • یك همدم ودمساز ندادم
نفسی • بر مصاحب راز داشی دوتمزم بر نفس
یك مونسی ونامرد ندادم جز غم • بر اینسی ونشانلو
دوتمزم غمدان غیری • مراد بودر كه غمدان غیری عمرم
حاصلی یوق وعشقده غمدان غیری ایودن ویاتلو
دن قسم یوق ودبر نفس غمدان غیری اینسی وقرینم

لفظ خود فتح خا ایله اوقنمق گرك قافیه ایچون منه

یوق
پس غم بكا یار دایم در **بیت** با هر كه شدم
دوست شد آخر دشمن • الا كه غم تو آخر ین بر غم باد

رباعی آخر

مردی ز كننده در خیبر پرس • اولكی خیبر قپوسن
قوپاروجیدن صور • واسرار كرم ز خواجه قنبر پرس
دخی كرم اسرارن قنبر افندیسندن صور • گر تشنه
فیض حقی وصدقی حافظ • اگر صح وصدقك فیضنی
صوسز ایسك ای حافظ • سر چشمه آن ز ساقی
كوثر پرس • انك سر چشمه سن كوثر ساقیسندن صور
مراد امیر المؤمنین علی حضرتی شجاعت وسخاوت ولایت ایله وصف در

رباعی آخر

گر همچو من افتاده این دام شوی • اگر بنم كبی بو آغ
افتاده سی اولاسن • ای بس كه خراب باده و
جام شوی • ای كمسه نیجه شراب وقدح خرابی اولورسن
ما مست وخراب ورند عالم سوزیم • بز مست
وخراب وعالم یقیجی الدز • با ما منشین وگرنه
بدنام شوی • بزنله اوتورمه والا بدنام اولورسن

ما عاشق ورند ومست
عالم سوزیم
۶

رباعی آخر

درسنبلش آویختم ازروی نیاز • اکل زلفنه آصلدم نیاز ایلوزلندان • کفتم من سودا زده را چاره بساز دیدم بن سودازده یه چاره قل • کفتا که لبم بکیر وزلفم بکذار • دیلری لبمی طوت وزلفمی قو • درعیش خوش آویز نه درعمر دراز • خوش عیشه اصل اوزن عمره دکل • طول املی قو عیشی اخرته دوزش دعیل استر

رباعی

چون غنچۀ گل قبا به پرداز شود • چون گل غنچه سی قبا قولاق تمام ایدجی اولا • نرگس بهوای می قدح سازشود • نرگس شراب هواسی ایله قدح دوزجی اولا • فارغ دل آنکس که مانند حباب • فارغ اول کمسنک کوکلی که حباب کبی • هم با در میخانه سرانداز شود • میخانه قپوسنده باش اوینایجی اولا

نرگس زرین قدح دیدکلری در منه

رباعی

زان بادۀ دیرینۀ دهقان پرورد • اول اسکی شرابدن کی کوکلو بسلر • درده که طراز عمر نوخواهم کرد •

دیرکه

دیرکه عمر علمنی یکی ایلک استدن • مستم کن و بیخبر ز احوال جهان • مست قل بنی وخبرسز احوال جهاندن • تا سیرجهان بکویمیت ای سره مرد • تا جهان سیرن دیم سکا ای ایو کیشی و پاک کیشی

رباعی آخر

ای انکه نهند چهره ماه از عکسین • ای اول کمسه که قورلر آی یوزلرن تعظیم اچلندن • بر خاک جناب تو شب وروز جبین • سنک جنابک طپراغنه کیجه و کوندز الین • با دست وزبان ودل تنکم منشان • بنی طار کوکلک و دل وال ایله دکه یعنی قوعه بر آتش انتظار و فارغ منشین • انتظار اوده اورزه و فارغ اوتورمه و بکا عنایت نظر ایله

رباعی آخر

با دوست نشین و بادۀ جام طلب • دوست ایله اوتور و قدح شرابی استه • بوسی از لب آن سرو گل اندام طلب • او بکی اول سرو گل اندام لبندن استه • بحر وح چو راحت جراحت طلبد

مجروح اولانه چون جراحت داشتن استر • کوز
نیشتر نیشِ این حجّام طلب • دی بو حجامت ایدیجینک
نیشتری اوجنون استه • یعنی مرشد دن ارشاد طلب قل

رباعی آخر

تا حکم قضای آسمانی باشد • تا قضای آسمانی حکمی اولا
کامِ تو همیشه کامرانی باشد • سنک ایشنک همیشه
مراد اوزره اولور • جامی که ز دستِ دوست
نوش کنی • بر قدحی که دوست الندن نوش ایده سن
سرمایهٔ عیشِ جاودانی باشد • ابدی عیش سرمایه‌سی اولور

رباعی آخر

نه دولتِ دنیا بستمی ارزد • دنیا دولتی ظلمنه دکمز
نه لذتِ هستیش المی ارزد • وارلغی لذتی المنه دکمز
نه هفت هزار ساله شادیِ جهان • یدی بیک ییللق جهان شادیسی
این محنتِ هفت روزه غمی ارزد • بو یدی کونلک غم محنته دکمز

رباعی آخر

امشب ز غمت میان خون خواهم خفت • بو کیجه
سنک غمکدن قان اوزره یاتسم کرک

وز

وز بسترِ عافیت برون خواهم خفت • عافیت
دوشکندن طشره یاتسم کرک • باور نکنی خیالِ خود
را بفرست • اینانمزسک کندو خیالک کوندر • تا در
نکرد که بی تو چون خواهم خفت • تا نظر ایده که سنسز
نیجه یاتسم کرک • مراد عقلک روح خطابنی حکایت در

رباعی آخر

در آرزوی بوس و کنارت مردم • سنی اوپمک و قوچمق
آرزوسنده اولدم • وز حسرتِ لعلِ آبدارت مردم
سنک لعلِ آبدارک حسرتندن اولدم • قصه چکنم
دراز کوتاه کنم • قصهٔ نیجه اوزون ایده یم قیصه
ایدرن • باز آی که باز انتظارت مردم • کرو کل که
سنک انتظارکدن اولدم • مراد روحک نفسی صلاحه دعوتیدر

رباعی آخر

جانا چو شبی با تو بروز آوردم • ای جان چون بر
کیجه سنکله کوندوزه کتوردم • کز بی تو دمی
بر آورم نامردم • اکر سنسز بر نفسی بوقور کتورسم
اولکلم • وز مرگ نترسی پس ازین که آب حیات •

از چشم نوشش لب لعلت خوردم ۰ اولمکلان
قورتمزن بولزان صکره که آب حیات ۰ سنک
لعل لبک طاتلو چشمه سندن ایچدم ۰ مراد عقلک
روحه خطابنی حکایت درکه چونکه روح عقله موافقت
ایدب توبه و اصلاح اعمال و تحصیل صلاح حال
ایده عقل اندن بو نفس مفارقت استمز و وفات
ایدرسه غم یمز زیرا آب حیات معنوی که توبه و اعمال
و اذکاردر انی روح لبندن نوش اتمشدر ۰ لاجرم موت
حقیقی که عذاب آخرت و موتدن صکره موت
اشد در اندن خلاص بولوب امین اولور ۰

رباعی آخر

تا کی بود این جور و جفا کردن تو ۰ تا نیجه یه دک اولور
بو جور و جفا اتمک سنک ۰ پیوسته دل خلایق آزردن تو
متصل خلایق کوکلنی انجتمک سنک ۰ تیغیست
بدست اهل دل خون آلود ۰ قلیچ وار در اهل
دل النده قانه بولشمش ۰ کر بر تو رسد خون تو
در کردن تو ۰ اکر سکا ایرسه سنک قانک سنک بوینکه

مراد عقلک نفسه خطابنی ذکر در که نفسک جور و جفاسی
چوقدر ۰ و خلقی بزیک قلب و قالبی انجتمسنک
نهایتی یوقدر ۰ پس اهل دلی الکا حواله اتمک کرک
تا تیغ ریاضت ایله هلاک ایده لر شعر
اقتلونی یا ثقاتی لائما ۰ ان فی قتلی حیاتی دائما
بیت هر کس که شود کشته شود او مرده ۰ چون نفس شود کشته شود او زنده

رباعی آخر

لب باز مکیر یکزمان از لب جام ۰ طوداغنی کرو دو
بو زمان قدح طوداغندن ۰ تا بود داری بکام جهان
از لب جام ۰ تا الک سن جهان مرادین قدح طوداغندن جانه
در جام جهان چو تلخ و شیرین بهم است
بهم است
جهان قدحنده آجی و طاتلو دوکلی وار در ۰ این
از لب یار خواه و آن از لب جام ۰ بونی یعنی
طاتلولی یار طوداغندن استه ۰ آنی یعنی آجی
قدح طوداغندن ۰ مراد انسان کامل صحبتی و ترک دنیا

رباعی آخر

کفتی که ترا شوم مراد اندیشه ۰ دیدک که سنکی اولورم

غصه دوتمه • دل خوش کن و بو صبر کار اندیشه
کوکلکی خوش قل و صبر حواله قل فکری • کو صبر و چه دل
کا آینجه دلش میخواهند • قنی صبر و نه کوکل که انکا کوکل
دیدیلر • یک قطرهٔ خونست و هزار اندیشه • بر قطره
قاندر و بیک فکر • مراد نفس بو وجه کوکلکی خوش
دوت و صبر قل دیوب روح دخی انکا جواب
ویروب کوکلکی قنی که کوکلی دیدکلری بر قطره قاندر بیک فکری واردر
رباعی آه از دل بی مصلحت عاقبتی • در بحث کو اسیمه بی حاصل کی
صد مشکل خلق حل کنم در نفسی • صد کس نکند حل نفسی مشکل کی

رباعی آخر

عشق رخ یار بر من زار مکیر • یار دخی عشقی
بن زار اوزره دوتمه • بر خسته دلان خردهٔ بسیار
مکیر • خسته دللر اوزره چوق طعنه دوتمه • صوفی
چو تو رسم ره روان می دانی • ای صوفی چون رسم
یوله کیدنلر رسمنی بیلورسن • بر مردم رند
نکته بیکبار مکیر • رند کشی یه نکتهٔ بر او غور دن
دوتمه • مراد بودر که عاشق مشرب اولان

هر حسنه

هر حسنه که نظر ایدر بونی مرآت دوتوب حسن حقی
مشاهده ایدر بلمیین انی حسن صورت ناظری صنور
امدی ای صوفی سن خود سالک طریقت اولانلر
رسمنی بیلورسن رند اولانه طعن اتمه که اندک نظری
محبوب حقیقی یه در ظاهر صورته دکل بد کمان اتمه

رباعی آخر

نی قصهٔ آن شمع چکل بتوان کفت • اول شمع چکل
قصه سن دیمک اولمز • نی حال خود سوخته دل بتوان
کفت • کنند و یانمش کوکل حالی دیمک اولمز •
غم در دل تنک من از انست که نیست • غم
بنم طار کوکلمده اندن درکه یوقدر • یک دوست
که با او غم دل بتوان کفت • بر دوست که کوکل غمنی انکا
دیمک اولا • مراد اسرار عشق حقی و احوال قلب
حزینی دیمک اولمز و همراز اولور یار صادق بولنمز
نتکم ظهیر دیمش رباعی دوش این خرد ع نصیحت
پنهان کفت • در کوش دلم کفت دلم با جان کفت
با کس غم دل مکوی زیرا که نماند • یک دوست که با او غم دل بتوان گفت

مرهم بولدر منه

رباعی آخر

خوبان جهان صید توان کرد بزر • جهان خوبلرین
صید ایتمک اولور التون ایله • خوش خوش بر ایشان
بتوان خورد بزر • خوش خوش اتمکک یشن ییمک
اولور التون ایله • نه کس که کلهدار جهانست ببین
نه کس که جهان کلاهداری در کور • کو نیز چکونه سر بر
آورد بزر • که ادل دخی نیجه باشن قالدردی و توجه
اتدی التونه • مراد بودر که حب دنیا قلوبده
شویله راسخ و ثابت در که محابیب هر کمه دل
مستغنی ایکن و مالدار اولان غنی ایکن اکا تابع اولور

رباعی گفتم که بده گفت چه گفتم که شکر • گفتا ز چه
گفتم ز لبت گفت بخر • گفتم که بجا گفت نه گفتم که بزر • گفتا که نه گفتم
که بچه گفت بزر

رباعی آخر

ماهی که قدش بسرو می ماند راست • بر آی که اکا قد
سروه بکزر راست • آیینه بدست روی خود می آراست
دستارچه پیش کشش کردم گفت • بر یاغلق پیشکش
ایلدم اکا دیدی • وصلم طلبی زهی خیال که تراست

بنم

خاتمک فتحی ایله اوقنمق
کرک فاتحه دعاسی
ایچون منه

بنم وصلم استرسن زهی بو خیال که سکا در • مراد بودر که
محبوب مجازی وصلی آز نسنه ایله حاصل اولمز محبوب
حقیقی یه وصول آز نسنه ایله نیجه حاصل اولور مکر کرم ایده

رباعی از کرم در من بیچاره نظر کن نفسی
که ندارم بجز از لطف تو فریادرسی
روی بنمای که تا پیش رخت جان بدهم
چه زیان داری اگر سود کند از تو کسی

رباعی آخر

قسام بهشت و دوزخ آن عقده کشای •
جنت و جهنم قسامی اول عقده چوزیجی • ما را
مگذار که در آییم ز پای • بزی قومه که کلوب آیاقدن
و آدم آدب منزل الوب ایچرو کره وز • تا کی رود
ای کورک رباعی بنما • تا قچن کیدر بو قورد قیمق یعنی
قورد کبی قیمق کوستر • سر پنجه شیر افکنی
ای مرد خدای • ارسلان پراغیجی پنجه اوچن
ای الله کشیسی • مراد بودر که شیطان مکر و حیله
ایدوب طریق حقه سلوکه مانع اولوب عمل خیردان

محروم قلمقده در • لاجرم ای مرد حق جذبهٔ عنایت
صالوب قهر نفس و شیطان قلمغه همت ایلکلک رباعی
هر بخشی که بر مس درویش می رسد • از دست عقل مصلحت اندیش می رسد
از مکر نفس و فتنهٔ شیطان رهایم • بنود مکر که مرد خدا پیش می رسد

رباعی آخر

جز نقش تو در نظر نیاید مارا • سنک نقشکدن غیری
بزم نظره کلمز • جز کوی تو رهکذر نیاید مارا •
سنک محلکدن غیری اوغرق کلمز نکاه • خواب ارچه
خوش آید همه را در عهدت • اویقو اکرچه خوش کلور
دوکلی یه سنک عهدکده • حقا که بچشم در نیاید مارا
حقا که بزم کوزمزه کلمز • مراد عشق الهیده
ثبات ت و طلب حقده دوام بیانیدر شـ

رباعی آخر

چشمت که فسون و رنک می بارد ازو • سنک
کوزک که افسون و رنک یاغر اندن • زنهار که تیغ
جنک می بارد ازو • زنهار که جنک قلیجی یاغر اندن
بس زود ملول کشتی از همنفسان • بس تیز ملول

اولدک

اولدک همنفسلردن • آه از دل تو سنک می بارد ازو
آه سنک کوکلکدن طاش یاغر اندن • مراد نفسک
سحر و مکردن و اعراض و زجرلردن شکایتدر

رباعی آخر

هر دوست که دم از وفا دشمن شد • هر دوست
که نفس اوردی وفادن دشمن اولدی • هر پاک
روی که بود تو دامن شد • هر پاک یوزلی که وار
ایدی تو دامنی یعنی انکی ملوث اولدی • کویند
شب آبستن غیبست عجب • دیرلر که کیجه
غیب یوکلوسی در عجب • چون مرد ندید از
که آبستن شد • چون ار کورمدی ندن یوکلو
اولدی • مراد بو در که طالعنده سعادت
یوق و بکا تسلیت ایچون دیرلر شعر اذا ضاق
الزمان علیک فاصبر • فلا تیأس من الفرج
القریب • وطب نفسا فان اللیل حبلی
عسی یاتیک بالولد النجیب • بن جواب
ویرورم که لیل ار کورمدی کمدن یوکلو اولدی

لفظ عجب مرهوندر

لاجرم دیدم بیت تا چند با نتظار الصبر فرج •
تاکی با میدِ بعد عسر یسری رباعی آخر
ای باد حدیثِ من نهانش می گو • ای یل بنم سوزیمی
کزلودی الکا • سوزِ دلِ من بصدر با نش می گو •
بنم کوکلم حرارتن یوز دل ایله دی الکا • می کونه بوان
سان که ملالش کیرد • دی انکل کبی دکلکه انی ملال دوته
می کو سخنی و در میا نش می کو • دی بر سوز ونکِ
اورتسنده دی • مراد توجه قلبی یه عرضِ حالِ عجز
حضرته مناجاتِ خفیه ایله دیوب مرادی تمام
تبلیغ ایدب ومشتبهه طایفه سی کبی دییوب
بطریق التمثیل دیکل احسن اولدغیچون الکا ارشاد
ایدر بیت خوشتر آن باشد که سِرِّ دلبران
کفته آید با حدیثِ دیکران • والکا دخی تنبیه
واردر که عرضِ حال بطریق التذکیر کرکمز
زیرا حضرتِ حق نسیاندن منزه در • بلکه
ان الله یحب الحاح الملحین وانین
المذنبین حسبنجه دعا واستغفار
ایدب

ایدب انکل اثناسنده وعقیبِ عبادالله عرضِ حاجت اعکرک

رباعی آخر
کفتم که لبت کفت لبم آبِ حیات • دیدم سنک
لبک ندر دیدی بنم لبم ابِ حیات • کفتم دهنت
کفت زِ بی حبِ نبات • دیدم اغزک دیدی
زِ بی حب نبات • کفتم سخنِ تو کفتِ حافظ کفتا
دیدم سنک سوزک حافظ سوزی در دیدی •
شادی همه لطیفه کویان صلوات • جمیع لطیفه
سویلیجیلر شادیلغنه صلوات • مرادی خاطبدن
شیخ طریقت درکه محبوبِ مریلدر والکه سوزی
حافظ سوزی کبی لطیف در وخوب در

رباعی آخر
چاهم که رخش روشنیِ خور بکرفت • بنم آیم که رخی
کنشِ روشنلکن دوتدی • کردِ رخ او بنفشهٔ تر
بکرفت • انکل رخی اطرافن بنفشهٔ تر دوتدی •
دلها همه در چاهِ زنخدان انداخت • کوکللری
دو کلی انکل چنه سنه اتدی • وانکاه سرِ چاه بعنبر بکرفت

اللادن صكره قیو باشنی عنبر ایله دوتدی • مراد
محبوب مجازی نوکلو صاحب حسن اولور حسنی باقی اولمز دیکلر

رباعی آخر

چون جامه ز تن برکشد آن مشکین خال • چون قفتانی
تندن چکه اول بکی مشکین • حقا که نظیر خود ندارد
بجمال • حقا که کندو نظیری یوقدر جمالده • در سینه زنازکی
دلش بتوان دید • سینه ده نازکلکندن انک کوکلی
کورنمک اولور • مانند سنک خارا در آب زلال •
سنک خارا مثللو آب زلالده • مراد محبوب مجازی
بی رحم و شفقت ایدوکن ذکر در اللادن اعراضه تنبیه در

رباعی آخر

سیلاب کورفت کرد ویرانهٔ عمر • سیل صوینی
دوتدی عمر ویرانه سی اطرافن • وآغاز پری نهاد
پیمانهٔ عمر • طولمغه باشلدی عمر چناغی • بهشیار
شو ای خواجه که خوش خوش بکشد • آیی اول ای
خواجه که خوش خوش چکر • حمال زمانه رفت
از خانهٔ عمر • زمانه حمالی اسبابی عمر اوندن •

غافل منشین خواجه که
حمال قضا
ع

مراد بودر که عمر سریع الزوال در اکا اعتماد خلاف
مقتضای عقل در انوکیجون بر پیر دیمشی بیت
من جوان پنداشتم خود را ز غفلت ناکهان
چشم بکشادم بدیدم عمر شد هفتاد سال

رباعی آخر

از چرخ بهر کونه همی دار امید • چرخدن هر درلو
امید دوت • وز کردش روزکار همی لرز چو بید
روزکاردوندن دتره سکود کبی • کفتی که
پس از سیاه رنکی نبود • دیدک که قره دن صکره
بر رنک اولمز • پس موی سیاه من چرا کشت
سفید • بس بنم قره قلم نیچون اغردی بیت
کفتم که روز عمرم شد تیره کفت خواجه • بالاتر
از سیاهی رنکی دکر نباشد • لاجرم بو رنک
موجبنجه سیاه رنکه لطیفدر انکا بنم موی سیاهم اغردی
بیت موی سفید از کفن آمد پیام • پشت خم از مرک رساند سلام

رباعی آخر

چشم تو که سحر بابلست استاد شی • بسکه کوزنکه

بوقدر بونک تحریری
زمانند بونی
بیتیجه اسالدیم
تمه

سحر بابل در انکل استادی • یا رب که فسون نها بود
از یادشی • عجب افسونلر کیدر می انکل خاطرندن
وان کوش که حلقه کرد در کوش جمال • اول قولاق که
حلقه قلدی جمال قولاغنده • یعنی اول قولاق صاحبی
کوزل قولاغنه حلقه قلدی • آویزهٔ دُرِ نظم حافظ
بادشی • حافظ نظمی انجوسی اولسون قولاق سلقمی انکا
مراد بودر که صاحب جمال اولانلر سحر و مکری ترک
ایدب قولاغنه حلقه ایلدر دکده حافظ کلامی
انجولرن کوپه و آویزه اتسونلر که عزیزلر پندی
کوشده کوشوار اولمغه احق واولی در بیت

هر که او پند عزیزان را نذارد کوش هوش
بدتر ست او نزد عاقل از طیور واز وحوش

رباعی آخر

با می بکنار جوی می باید بود • شراب ایله ارماق
کنارنده اولمق کرک • وز غصه کناره جوی می باید
بود • غصه دن کناره آرایجی اولمق کرک • این
مدت عمر ما چو کل ده روز ست • بو بزم عمرمز

مدتی کل کبی اون کوندر • خندان لب و تازه روی
می باید بود • کولر لبلو تازه یوزلو اولمق کرک بیت

دنیا مثال بحر عمیق است پر نهنک
آسوده عارفان که کرفتند ساحلی

رباعی آخر

ای شرم زده غنچهٔ مستور از تو • ای کمسه که
او تنمش در غنچهٔ مستور سندن • حیران و
خجل نرکس مخمور از تو • حیران و شرمسار در
نرکس مخمور سندن • کل با تو برابری بکجا یاد کرد
کل سنک ایله برابرلق اتمکه نجین قادر اولور •
کو نور زمه دارد و مه نور از تو • که اول نوری
آیدن دوتر ای نوری سندن • انسان ملک کلکه معنیقی کلست

رباعی آخر

اول بوی می وصالم در داد • اول وفا ایله وصال شرابی
ویردی بکا • چون مست شدم جام جفا از سر داد •
چون مست اولدم جفا قدحین باشدن ویردی
بر آب دو دیده رفتم و آتش دل • اکی کوزمن صویی

اوزره کندم وکوکلم اودنه • خاکِ رهِ اوشدم بباده
در داد • انکله یولی طپراغی اولدم یله ویردی بنی **بیت**
دشمن همه کس بود دیکر • نفسِ من دشمنِ منست دریغ

ربا عی آخر

با مردم نیک وبد همی باید بود • ایو ویمن کشی ایله
اولمق کرکمز • در پایهٔ دیو ودد همی باید بود • دیو
ویرتجی جانور پایه سنده اولمق کرکمز • معشوقِ معاشر
خود نمی باید شد • کند ومعاشی معشوقی اولمق کرکمز
مغرور بعقل خود نمی باید بود • کند وعقلنه مغرور کرکمز
رباعی بول وفا زکلکین عالم نیافت کسی • تا اوست اندرو دل خرم نیافت کسی
منسوخ کن صریث جبانرا که درجهان • هرکز دو دوست یکدل و یکجان نیافت کسی

ربا عی آخر

ای سایهٔ سنبلت سمن پرورده • ای دلبر سنکل سنبلکی
کوکلکه سی سمن بسلمشی • یاقوتِ لبت دُرِ عدن پرورده
لبک یاقوتی دُرِ عدن بسلمشی • همچون لبِ خود
مدام جان می پرور • کند لبک کبی دایم جان بسله
زان راح که روحیست بدن پرورده • اول شرابدن
که

که روح دربدن بسلمشی • مراد زلفک التنده یوزک
سمنی • ولبک یاقوتی التنده انجو دیشک بسلمشی
در • پس عشق الهی که روح کبی بدنی بسلر و عذاب
آخرتدن صقلر انکا اشتغال اوزره اولوب آنی بسله

ربا عی آخر

هر روز دلم بزیر باری دکرست • هر کون بنم کوکلم
بر غیر یوک التنده در • در دیدهٔ من زهجر خاری
دکرست • بنم کوزمده هجردن بر دکن دخی در •
من سعی همی کنم قضا می کوید • بن سعی ایلرم قضا دیر
بیرون زکفایت تو کاری دکرست • سنک سعیکدن
طشره بر ایش دخی وار در **بیت** قضای
آسمانی چون در آید • اکر بندی دراز باشد برآید

ربا عی آخر

چون باده زغم چه بایدت جوشیدن • شراب
کبی غمدن نه کوک سکا قاینمق • با لشکرِ غم نمی توان
کوشیدن • غم لشکری ایله دورشمک اولمز • بسیر نشست
لبت ساغر ازنو دوم رهان • بیشلدر لبک قدحی الدن

اداج دو دمه ی بو لب سبزه خوش بود نوشیدن
شرابی سبزه کن رنداه خوش اولور ایچمک غزل

انصاف در جبلت عالم نیامدست
راحت نصیب گوهر آدم نیامدست
از مادران دهر نزادست هیچ کس
کو هم ز دهر نامزد غم نیامدست
از ساغر زمانه که نوشید شربتی
کان نوش جان گزای تو از سم نیامدست
آسودگی مجوی که کس را بنزد چرخ
اسباب این مراد فراهم نیامدست
در جامهٔ کبود فلک بین و پس بدان
کین چرخ جز سراچهٔ ماتم نیامدست
خاقانیا فریب جهان را مدار گوش
کو را زده دو قاعدهٔ محکم نیامدست
خوش رو بگوشهٔ بنشین عیش و نوش کن
هر چند عیش و نوش مسلم نیامدست

رباعی آخر

ایام شبابست شراب اولیتر • یکتیلک ایامی در شرابه یکدر • هم غمزده را مست و خراب اولیتر • هم غم اورمش بکیسه مست و خراب یکدر در • عالم همه سر بسر خرابست و یباب • عالم باشون باشه خرابه و یباب در • در جای خراب هم خراب اولیتر • خراب یرده هم خراب یکدر که در • بر فانی اول

رباعی آخر

باز آی که جانم بجمالت نگرانست • گر دو گل که جانم سنگ جا که عاشق و ناظر در • باز آی که دل در غم هجرت بفغانست • گر دو گل که کوگل سنگ هجر که غمنده فغانده در • باز آی که بی روی توای یار عزیز • گر دو گل که سنگ یوز گمز ای یار عزیز •
سیلاب ز چشمم بسر گشته روانست

بیت
همه عقل و دل و جان پست نفس است
همه فریاد شان از دست نفس است

رباعی آخر

بر گیر شراب طرب انگیز و بیا • دوست شلنگ قر شلدزی

شرابی وگل • پنهان ز رقیب سفله مستیز و بیا
کزلودنی رقیبدن عناد ایتمه وگل • مشنو سخن خصم
که بنشین و مرو • اشتمه خصم سوزنی که دیدا اوتور
کتمه • بشنو ز من ای نگار بپرهیز و بیا • ایشت بندن
ای نگار دور وگل • تعقل معاد نفسی جانب حقه دعوت ایلکدر

رباعی آخر

هجرت که بجان من درویش آمد • سنک هجرک که
بن درویشک جاننه گلدی • گوئلی غمکی بو جگر ریش آمد
سینه سن بر طوز پاره لو جگره گلدی • ترسیدم
کز تو بشوم روزه دور • قورقر ایدم که سندن اوله
بر گون ایراق • دیدی که بهمان روز بلام پیش آمد •
گوردک که اول بیومن گون اوگه گلدی • تبودحی خطاب عقلدر نفسه

رباعی آخر

شیرین دهنان عهد بپایان نبرند طاتلو
اغزلولر عهدی آخره التمزلر • صاحب نظران
ز عاشقی جان نبرند • صاحب نظرلر عاشقلقدن
جان التمزلر • معشوقه چو بر مراد رای تو بود •

معشوقه

معشوقه چون سنک فلکک مرادی اوزره اولا • ناچار
تو میان عشق بازان نبرند • سنک آدک عشق بازلر
اورتسنده التمزلر • مراد شیرین دهنلردن انلر
درکه اغزلنغی طاتلو اولوب ریش خند ایده لر
انلر عهدی بپایانه التمزلر • واهل نظر اولوب آخر بین
اولانلر عشق حقدن جان صقنمزلر • و معشوقک سکا
مساعده ایدب جور و ضبط اتمزسه عاشقلر
اورتسنده سنک آدک آکمزلر پس عاشق جفاکش گرک

رباعی آخر

زلفین تو پیچ و تاب از چه گرفت • سنک اکی
زلفک دولاشغی و بوکلمکی و قیوریلمغی ندن دوتدی
وان چشم خمارین تو خواب از چه گرفت •
اول خمارلو گوز اویقولی ندن دوتدی • چون
هیچ کسی بوگ گلی بر تو نزد • چون هیچ کمسه گل
یپراغنی سکا اورمدی • سر تا قدمت بوی گلاب
از چه گرفت • باشدن ایاغه دک سنی گلاب قوقوسی
ندن دوتدی بیت چو پاک آمدی برخوز پاش و پاک که عیبست نا پاک رفتن بخاک

رباعی آخر

راه طلب تو خارِ غمها دارد ۰ سنك طلبكل یولنك
غملری دکنی واردر ۰ کو راه روی که این قدمها دارد
قنی بو سالك که بو قدملری واردر ۰ دانی که که رو شناس
عشقست انکو ۰ بیلورمیسن که کم عشق مشهوری
دراولدرکه ۰ بر چهره جان چراغ دمها دارد ۰ جان
یوزی اوزره نفسلر چراغی واردر ۰ مراد بودرکه
طریق حقك عقباتی واردر ۰ قنی بر سالك که بو عقباته
اقدام اقدام قویه و عشق مشهوری اولان اولدرکه
جاننه مبارك نفسلر دل چراغ قویوب عزیزلر الفیحله ابدی

رباعی آخر

بر دار دل از ما ذره دهرای فرزانه ۰ فالدر کوکلی دهر
انا سندن ای ولد ۰ با نصف اخیر شوهرش در
پیوند ۰ انکل ارکل نصف اخیرنه اولاشی ۰ ی قلب
ندانی اینچنین شخص را ۰ قلبنی بلمزسن بو نجلین
شخص ۰ چون حافظ اکر شوی بدویش حز سند ۰
حافظکبی اکر اولورسك یوزنه قانع ۰ مراد بودرکه

شوهر

شوهر لفظنك نصف اخیری بهر دسر یوزی یعنی
نصف اولی شودر ۰ و نصف اخیری قلب
اولنیجق ره اولور ۰ پس دهره مایل اولیوب
ره سالکی اولمق کورك که شوهرك نصف اخیرك قلبی در
قطعه باعنبانی فنفشه می بویید ۰ کفتش ای کوژ پشت جابه کبود
این چه حالست در زمانه ترا ۰ پیر ناکشته در شکستی زود
کفته پیران شکستهٔ دهرند ۰ در جوانی شکسته باید بود

رباعی آخر

چون با کمر تو در میان کردم دست ۰ چون سنك
قوشاغكا ورنده ایلدم الی ۰ پیداست که در
میان چیزی هست ۰ صانادم که سنك بیلکده بر نسنه
واردر ۰ پیداست که از میان چه بر بست کمی
ظاهردرکه بیلدن نه باغلر کمر ۰ تامن ز کمر طرف چه طرف
بر بست ۰ تا بن کمردن نه حصه باغلسم کمرکدر
یعنی بیلك غایتده اینجه در کویا یوقدر رباعی
سلام علی اهل القبور الدوارس ۰ کانهم لم یجلسوا فی المجالس
ولم یشربوا من بارد الماء شربة ۰ ولم یاکلوا من کل رطب و یابس

رباعی آخر

مقبول دل خواص و مشهور انام • خواصك كوكلی مقبولی
و عوام مشهوری • خوش لهجهٔ موزون حركت بدر تمام
خوش سوزلو موزون حركتلو تمام آی • در خطهٔ شیراز
بنا مست و نشان • شیراز سرحدنده نام و نشانلی
ایله در • رو داوری حافظ در حفظ كلام • حافظ ایدی
كتورجی كلام حفظنده • مراد حاجی محمد نام خوش آوازكه ملقبدر

رباعی آخر

آواز پر مطرب می شنوم • شنكك قیوشی قینادی
آوازن اشیدرم • یا نغمهٔ كلزار از تب می شنوم
یا مراد كلزارك خوش قوقوسن اشیدرم • یا باد
حدیثی ز لبش می كویم • یا ایل اكل لبندان بر سوز سویلر
القصه روایتی عجب می شنوم • محصل بر عجیب روایت اشیدرم

رباعی آخر

با شاهد شوخ و شنك و با مطرب و نی
شوخ و مطبوع محبوب ایله و مطرب و نی ایله
كنجی و فراغتی و یك شیشهٔ می • بر بوجاق و بر

فراغت •

فراغت و بر شیشه شراب • چون كرم شود زباده
ما دارك و نی • چون كرم اولاشراب دن بزم طرب من
و سكر من • منت نبرم بیك جو از حاتم طی • منت
التمزم بر ارپه قدر حاتم طی دن • نباشد طعت
زر بعیت سلطانی هوس ما را • پلاسی كهنه و بحنت كرای خویش بس ما را

رباعی آخر

در هجر تو من ز شمع افزون كریم • شنكك هجر كیده بن
شمعدن زیاده اغلرم • دایم چو صراحی اشیكك كلكونه
كریم • دایم صراحی كبی كل رنكلو یاش اغلرم • چون ساغر
باده ام از دلتنكی • شراب قدحی كبی بن كوكلی
طارلغندن • چون نالهٔ چنك بشنوم خون كریم
چون چنك نالسن ایشدم قان اغلرم • بیت • عجب باشد
اكر خون بكریم از نغمهٔ • زر بحی و بحنت ایكی نغمهٔ قیم خالی

رباعی آخر

عیبست عظیم بركشیدن خود را • عیب عظیم در
یو قورو چكمك كند و نی یعنی تكبر و تعظم عیب عظیم در
و از جملهٔ خلق بر كزیدن خود را • و جملهٔ خلقدن

اختیار ایتدکی کندوزنی یعنی راحج کورمکی کندوزنی
از مردمکی دیده بباید آموخت • کوز بیکندن اوکرنمکی
کورک • دیدن • همه کس را و ندیدن خود را • کوزمکی همه
کمسه یی و کورمکی کندوزنی بیت چو چشم آن به
که در غار نشینی • دو عالم بینی و خود را نبینی

رباعی آخر

بعلمست آدمی انسان مطلق • علم ایله در آدمی انسان
مطلق • چو علمش نیست شد حیوان مطلق •
چون علمی اولمیه اولور حیوان مطلق • عمل نی علم
باشد جهل مطلق • عمل علمسز اولور جهل مطلق
بجهل ای جان نشاید یافتن حق • جهل ایله ای جان
یرمز بولنمز حق قطعه کر ترا سیم هست و دانش
نیست • نزد داناکم از خسی باشی • هیچ نعمت
ورای دانش نیست • دانش آموز تا کسی باشی

رباعی آخر

جانم بفدای که اکه او اهل بود • جانم اکا فداسی اولسون
که اهل اولا • سر در قدمش اکر نهی سهل بود • باشی اکر

قدمنه قورسک سهل اولا • کویم بیقین حقیقت دوزخ چیست
دیمیین یقین ایله حقیقت دوزخ ندر • دوزخ
بجهان صحبت نااهل بود • جهنم جهانده نااهل
صحبتی در قطعه زروی با دیه خارکی چیدن •

بسوی بر مغیلانی دویدن • سر و تن را فدای تیغ کردن
بدوست خویش پای خود بریدن • نشستن درین جانب تم
بدیده هیچ چیزی را ندیدن • دهان بر خاکروبه آباد و اتش
بدندان روی سندان در بریدن • همه بر جان عاقل خوشتر آید
که روی جاهلان از دور دیدن

رباعی آخر

سر تا سیر آفاق بهادن سودن • با شدن باشه
آفاقی بهوان ایله ازمکی • نه طاق فلک بخود ایدل آلاودن
فلککی طقوز کمران کوکلی قانیله سیوامق • صد سال
دکر اسیر زندان بودن • یوز ییل دخی زندان اسیری
اولمق • به زانکه دمی همدم نادان بودن • یکدر
بر دم جاهل مصاحبی اولمقدن نظم بغربت خوار و حزاری
کشیدن • ز دوران تلخی و شوری چشیدن • شدن سرکشته
اندر کوه و صحرا • بمنزلگاه شیران آرمیدن • همه بد

تجربه

هم مرد ابله اسان تر آید • که با نا اهل کفتن یا شیندن

رباعی آخر

دریغا خلعت روز جوانی • دریغا یکتالک کونی
فلعتنک • کرشی بودی طراز جاودانی • اکر اولیدی
علمی ابدی • دریغا حسرتا دردا که زین جوی • دریغا
حسرتا دردا بوار معدان • بخواهد رفت آب
زندکانی • کتسه کرکدر دیوه لک صوتی • همی باید
بریدا از خویش و پیوند • کسلمک کرک خصمدان و
متصل اولاندن • چنین رفتست حکم آسمانی
بویله واقع اولمشدر حکم آسمانی • وکلدی اخ مفارقه
احوه • بهرقی نواشی قد داشتندن آید بیچی در
لعمرابیک الا الفرقدانی • سنک باباک عمری حقیچون
الا فرقدان یلدزلری دکل • فرقدان یدکی یلدز
لر ایکی یوز سنک اسمی در

رباعی آخر

ای باد صبا اکر توانی • ای صبا یلی اکر خدا درایسک
از راه وفا و مهربانی • وفا و شفقت یولندن
از من ببری خبر بیارم • بنداح الله سن خبر یاد دهه

کاه

کاه سوخته تو در نهانی • که اول سنک یانمشک کوزلو
می مردوز اشتیاق می کفت • اولور و اشتیاقدن
دیر ایدی • کای نی تو حرام زندکانی • کای محبوب
حرامدر سنسز دیرلک حیاته سنکله دردیکدر

رباعی آخر

تا کی دل ما دل بمجروح بود • تا ایش بمجروح کوکلی
مرادی ایله اولا • تا ملک دلم بی ملک روح بود •
تا بدنم ملکی روح پادشاهسز اولا • امیدمن
آنست بدرکاه خدا • بنم امیدم اولدر الله درکاهنده
که ابواب سعادت بهمه مفتوح بود • که سعادت
قپولری دوکلی آچلمش اولا بیت خوش آن وقتی که
من میرم سلامت می برم ایمان • رسانم جان خ شناتم بسوی حضرت جانان

رباعی آخر

دوست
ای دل از جفای دشمن درکش • ای دوست کوکلی دشمن
جفا سندن چکل • بار وی نکو شراب روشن درکش
کوزل یوزلیه شراب روشن چک • با اهل هنر کیره
کریبان بکشا می • اهل هنر ایله یقه دوکه سن چوه ر

ورنا ابهلان تمام دامن درکش تا ابهلان تمام اتکل چک

بیت هر که با ماه نشیند بکند روی چو ماه
هر که با دیک نشیند بکند جامه سیاه

رباعی آخر

ای کلاج بخت ساز کاری کردی • ای کاشکی بخت
ایش دوزمکی ایدیدی • یا دور زمانه بازیاری کوردی
یا دور زمانه کرو یار لوح ایدیدی • از دست
جوانیم چو مبد بود عنان • یکتلکم الندن چوق
قاپدی عنانی • پیری چو رکاب پایداری کردی
پیرلک اوزنکی کبی پایدار لوح ایدیدی لیت الشباب یعود

رباعی آخر

عمری زبی مراد ضایع دارم • بر عمری مرادایچون
ضایع دوتدم • از دور فلک چیست که نافع دارم
دور فلکدان ندر که نافع دوتدم • با هر که بکفتم که
تو دوست شدم • هر کیمه دیدم ایسه بکا دوست
اولدم • شد دشمنی من وه که چه طالع دارم •
بکا دشمن اولدی واه که نه عجب طالعم وار در

رباعی آخر

رباعی آخر

یاران چو بهم دست در آغوش کنید • ای یاران
چون بربر یکنزایله ال قوجیشاسز • این کردش
چرخ را فراموش کنید • بو چرخک دونیشن اونداسز
چون دور بمن رسد غنایم بر جای • چونکه دور بکا ارشه
قائمیم یرمده • بر یاد من آن دور بقا نوش کنید •
بنم یادمه اول باقی دوری نوش ایدهسز قطعه

تو جهد کن که کنی جای خویشتن در دل مردم
که دل نظرگه حقیقت تا در آن نظر افتی
اگر ز عرش در افتی بکنج چاه ملامت
هزار بار از آن به که از دلی بدر افتی

رباعی آخر

امروز درین زمانه عهد شکن • بکون بو عهد
صیجی زمانه ده • کو دوست که عاقبت
نکردد دشمن • قنی دوست که عاقبت اولمیه
دشمن • تنهایی را از آن کرفتم دامن • تنهالکی
انوکیچون دوتدم اتکن • تا دوست بنیندم بکا هم دشمن

تا دوست کورمیه بنی دشمن مراد بجه شرندان خلاص اولام

ربـاعی آخر

ای دوست بکام دشمنانم کردی • ای دوست

بنی دشمنلو مرادنجه ایلادک • بودم چو بهار چون

خزانم کردی • بهار کبی ایدم بنی خزان کبی ایلادک

درکیش تو من راست بدام همچون تیر • سنکل

تو کشکده • بن دوغرو ایدم اوق کبی • قربان اومت

چرا کمانم کردی • قربانه کیدرم سکا نیچون بنی

کمان ایلادک • مراد متکلمدن تن و مخاطبدن نفس در

بیت تن وجان عقل و دل اندر فغانند

همه فریادشان از نفس نفس است

ربـاعی آخر

از مردمی و سلیمی و مسکینی • آدم ایکدن و بو نکلدن

و مسکین الکدن • وز منصب و تکبر و خود بینی

و منصبدن و تکبردن و خودبین لکدن • بر

آتش نشانیم بنشینم • بنی اوداوزره نصب

ایلرسک اوتوروم • بر اسب اگر نشانیم بنشینم

اکرآت

کیش دین معناسنه
ومذهب معناسنه
ودرکیش معناسنه
کلور متنه

اکرآت اوزره نصب ایدرسم یعنی بندرسم

اوتورمزسین • مراد روحک نفسه خطابنی ذکردر

که بیت اولده مصراع اول روحک وصفی در مصراع

ثانی نفسک وصفی در و بیت ثانیده مصراع

اول روحک مطاوعتی و مصراع ثانی نفسک مخالفتی

بیانلدر بیت ندادم عذرجان از صحبت تن بجز ذی طالعی واللّه اعلم

ربـاعی آخر

غافل منشین از تیزی آه • غافل اوله توره آه

ایتی لکندن • کاتش رسدت ز آتش انکیزی آه

که اوداییر سکا آهک اوداق شدر تجیلغندن

نادرست کوی خود نه پنداری سهل • تا کند و تحکک

باشنده آسمان حصا نمیه سن • شب کر دی کریه

و سحرخیزی آه • اغلمنک کیجه طولاغسندن و آهک

سحر قالقمه سندن • مراد بولان نفس عدوی تهدید در

شعر نفس المحب علی الاسقام صابرة • لعل مسقمها یوما یداویها

ربـاعی آخر

بر دل غم روزکار تاکی داری • کو کل اوزره روزکار غمی

نیچیه دکل دوتوسن • بکذار جهان و هرچه در وی داری
ترک قل جهانی و هرنه که انده دوتوسن • یاری و شرابی
طلب و یاری کلکی • بی یار و بی شراب استه و کل دیمینی
در دست کنون که جرعهٔ می داری • الله شمدی
که شراب بقیه سن دوتوسن **بیت** من از دنیا و ما
فیها فراغت دارم دارم • نگار دینی که یک موئیش به از دنیا و ما فیهاست

رباعی آخر

نور خدا نمایدت آینهٔ مجردی • انده نورن کوسترکه
مجردلک آینه سی • از در ما در آ اکر طالب عشق
سرمدی • بزم قبولمزدن کل بجرو اکر عشق سرمده
طالب ایسک • باده بله که دوزخ از نام کناه
مابرد شراب ویرکه اکر جهنم بزم کناهمز آدل
التزسه • آب زند بر آتشش معجزهٔ محمدی
صو اورر انکل اودی اوزره معجزهٔ محمدی جان و
دل تو حافظا بستهٔ دام آرزوست • سنک جانک
و کوکلک ای حافظ آرزو اغنک بغلنمشی در •
ای متعلق خجل دم مزن از مجردی • ای متعلق

شرمسار نفس اوزره مجرد دکلدن **بیت** دعوی
عشق کردن آسان نیست • لیک وی را دلیل و برهانست

رباعی آخر

من جای غم تو دل درویش کنم • بن سنک غمک
یرنی درویش کوکلی ایدرم • درد تو دوای جکر ریش
کنم • سنک دردکی یاره جکر دواسن ایدرم چندانکه
تو بر دلم جفا بیش کنی • اول دکلو که سن جفایی کوکلمه
زیاده ایدرسن • من بر سر آنم که وفا بیش کنم •
بن اول فکر اوزره یم که وفانی زیاده ایدرم **شعر**
جفا را چون تی اصلاح می کرد • وفا دانم من آن جور و جفا را
جفا را زنی اصلاح افزود • بیفزایم منش مهر و وفا را

رباعی آخر

کفتم چه خالست بدان شیرینی • دیدم که نه خالدر
اول طالو ده • کفتا تو سلیم و ساده و مسکینی
دیدی سن سلیم و ساده مسکینی سن • در آینهٔ
جمال ما خالی نیست • بزم جمالمز آینه سنده بر خال
یوقدر • تو مردم چشم خود در آن می بینی •

سن كندو كوزك بيكن انده كورسن مراد صنع حق
بيان دركه لحم وجلدى شويله صافى وتجلى قلمشكه مرآت
اولوب انده ناظر اولان عين انسانكى انسان عينى كورينور

انسان عين عزى در
مردم چشم فارسى در
كوز بيبكى تركى در
منه

رباعى آخر

چشمم چو برخ نكار من كلكون شد • بنم كوزم چون بنم
نكارم يوزى كبى كل رنكلو اولدى • وز خون دلم خانهٔ
چشمم چون شد • كوكلك قانندن كوزم اوى قان
اولدى • محبوب من از ناز چنين كفت مرا • بنم
محبوبم نازدن بويله ديدى بكا • كاى ياد عزيز حال
چشمت چون شد • اى ياد عزيز كوزك حالى نيجه
اولدى • مراد بودركه بركره كوزى آغرمش اول حسب الحالك ايلديكيدر

رباعى آخر

بلبل اندر ناله وكل ناله‌ٔ خوشى مى زند • بلبل ناله ده
وكل خوشى كولر • چون نسوزد دل كه دلبر در روى آتشى
مى زند • نيجه يانمسون كوكل كه دلبر الكا اود اورر
ناخوشيها ديده ام زان زاهد پشمينه پوش
ناخوشلقلر كورمشم اول يوك كيين زاهددن

خندهٔ

من

من غلاج مطربم كابو بيشم خوشى مى زند • بن مطرب
قولى يم كه خوشى ابريشم اورر • ظاهرا از تير مژكانشى
حذر كردن چه سود • ظاهرا انك كوز يكى اوقندن حذر
ايلمك نه فايده • زخم پنهانم بابروى كمانكشى مى زند
بكا كوزلوز حمى اول يار چكيجى قاشندن اورر • مراد
زاهد خشكك شكايت واهل ذوقى مدحت
و نفسك وسواس واضلالى حكايت ايلمكدن صحبت در

رباعى آخر

در غربت اگر كسى بماند ماهى • غربتده اكر
بر كيمسه قلسه بر آى • كر كوه بود ازو نماند كاهى •
اكر طاغ اولورسه اندن قالمز بر صمان • يعنى بنهايت
ضعيف اولور • بيچاره غريب اكرچه باشد
ساكن • بيچاره غريب اكرچه ساكن اولا •
چون ياد وطن كند بر آرد آهى • چون وطنى
يادن ايده قالدرر بر آه • غربت بلاسنى نهايت در

رباعى آخر

شاها چو ترا بدا آتش ودعول وسخا • اى شاه سكا

دارایدی یاودیعنی غضب وعدل وسخا ان مرد

منم کوی ستایم ببنرا اول مردبنم که اوکوی لائقی ایله

بدخواه چه کیدکرد ناگه کهازان یدمز بلیجی به مکر

ایلدی ناگاه که اندن دی روز بگرد خاطرت داد

مرا دوتمکی کوران ایلدی خاطرک عدل بکا مراد بودرکه

خواجه حافظی پادشاه نعاج اغتلی بر رباعی ایله

پادشاهی تسلیت ایدب حمایت طلب ایدر قطعه

درحق بنده کرچه کرد بی زمفسدان

هریک بهمی کنند بنوعی سعایتی

با این همه ز قصد همه عالمم چه باک

کر باشدم ز عون تو اندک حمایتی

رباعی آخر

یارب چو برآرنده حاجات تونی یارب

چوحاجتلر حاصل ایدیجی سنسن هم قاضی وکافی

مهمات تونی هم مهماتی قضا ایدیجی وکفایت

ایدیجی سنسن من بیتر دل خویش بتو می کویم

بن کونکلمک سرنی سکا دیرم چون عالم اسرار خفیات تونی

چون

چون اسرار خفیات عالمی سنسن مراد بودرکه

سرنی سندن اخفا اتمزم زیرا عالم اسرار خفیه سن

وحاجاتمی سندن غیریلره استمزم زیرا قاضی حاجات سنسن

المثنویات عدد ابیات ٣٦

الا ای آهوی وحشی کجایی اکاه اول ای وحشی

آهو قشده سن مرا با تست بسیار آشنائی

بنم سنکل ایله وار چوق آشنالغم مراد متکلمدن

روح ومخاطبدن نفس در که روح هوانستدن

وحشی در دو تنها رو دو سرکردان دو بی کس

اکی یالکز کیدیجی اکی حیران اکی کمسه سز دو دام

دد کمین از پیش و از پس اکی اغکل سنکل پوسیده

در اوکدن وارد دالدن مراد مصراع اولدن

روح ونفس وصفی در ومصراع ثانی مضمونی

روح ونفسه نصیحت در اوک که آخر بدر طول امل

ونسیان موت اکل آغی درکه عمل آخرت اندرمز

واردکه دنیا در اکل آغی حب دنیا وما سوی در

بیانا حال یکدیکر بدانیم کل تا بوبوعی حالی بیلهم

بو مثنویاتده نسخ مختلفه در بو فقیر اختیار اتدکی اصح اولان در منه

مرادِ هم بجوییم ار توانیم • مراد هز استیلم اگر
قادر اولورسق • مراد روحک نفسی دعوتی در
که بر بر لکلر حالن بیلوب اتفاق ایدب وصول
الی الله طلب ایلەلر قادر اولورایسە • که هی بیینیم کیی
دشتِ مشوّش • که گوره لم که بو مشوّش صحرا •
چراگاهی ندارد امین وخوش • اوتلاغی یوقدر
امین وخوش • مراد صحرای مشوّش دن دنیا در
که امن و خوشلق ایله اوتلجق عیش و عشرتی یرک
یوقدر • که خواهد شد بگو بید ای رفیقان •
کم اولسه کیم کیدر دیگ ای یولداشلر • رفیقی بی کسلە
یارِ غریبان • بی کسلر یولداشی و غریبلر یاری
مراد بودرکه دنیاکه دارِ غربت در و آخرت
و حضرت عندیت الهیه که وطنِ اصلی در
انکا وصول ایچون رفیقی شفیع اولمز دایصالِ
غریب قلمز • مگر خضرِ مبارک پی در آید •
مگر ایزی مبارک خضر گلە • زعیمِ همتش کاری
برآید • انک همتی یوکسکندن بر ایشی حاصل اولا

مراد

مراد بودرکه مرشدِ طریقت و شیخِ صاحب حالت
کامل انک همتی ایلە وصول حاصل اولا • مگر وقتِ وفا
پروردن آمد • مگر وفا بسلمک وقتی گلمش اولا
که فالم لا تذرنی فرداً آمد • که فالم لا تذرنی فرداً گلمش
اولا • مراد بودرکه مگر واللّه یهدی من یشاء الی صراط
مستقیم وعدنە وفا ایدجک وقت گلمش اولا که فالمدە
ربِ لَا تَذَرْنِی فَرْدًا وَأَنْتَ خَیْرُ الْوَارِثِینَ
مطلوب حضرتِ حق جذبه صالوب هدایتِ عنایت
قلا • که روزی رە روی در سرزمینی • که بر گون بر سالکه
بر مملکت باشنده • بلطفش گفت رندی خوشه
چینی • لطف ایله دیدی بر باشق دکشورجی انلا •
مراد بوندن سلوکِ طریقتک و وصولِ حضرتک
صعوبتن بیان درکه بر سالکه بر مخلص طالب
سوال ایدب دیمش • که ای سالک چه در انبانه دار
که ای سالک طغرجغکده نکل داردر • بیا دائم بنه گردانه
داری • گل آغ قواگودانکل دار ایسە • مراد بودرکه دیە
وصول الی اللّه ایچون واسطه و وسیله نکل داردر

جوابش داد کنغنا دام درم • جواب ویردی دیلای آغم
واردر • ولی سیمرغ می باید شکادم • ولی سیمرغ کرکدر
بنم شکادم • مراد بودر که اول سالک بو مخلصه جواب
ویروب آغم واردر و بنم شکادم سیمرغ اولمق کرک
دیمش • بگفتا چون بدست آری نشانش • دیلای
نیجه الکتورر سن انک نشانن • که از ما بی نشانست
آشیانش • که بزدن بی نشاندر انک یوه سی •
مراد حضرت حقه وصول بغایت صعب دردیمکدر
چو آن سرو سهی شد کاروانی • چون اول سرو سهی
کاروانی اولدی • چو شاخ سرو می کن دیده بانی
سرو بوداغی کبی قل کوز چیلک • مراد بودر که چون
انک علو درجه سی واردر • و بو مکانده متمکن دکلدر
یوجه مکاندن علو همت ایله طالب و ناظر اولمق
وعلو الهمة من الایمان حسبنجه کثرت طاعات
ایله درجۀ عالیه و قربت حق حاصل قلمق کرکدر
مده جام می و پای گل از دست • قومه شراب
قدحن و گل دیبن الدن • ولی غافل مباش از دهر

بدمست

بدمست • ولی غافل اولمه بدمست دهردن
مراد بودر که عشق الهی ایله بر صاحب کشف
اتکن الدن قومه ولی مکر دنیادن وجب ما سوادن
غافل اولمه • برفت و طبع خوش با شم حزین کرد
کتدی و خوش اولیجی طبعمی محزون ایلدی • برادر با برادر
کی چنین کرد • قرداش قرداشه قچن بویله اتدی
مراد بودر که روح نفسدن شکایت ایدوب دیر
نفس بنم برادرم ایکی بنی ترک ایدوب محزون ایلدی
و حق اخوتی رعایت اتمدی قنغی قرداش قرداشه
بویله اتدی • مکر خضر مبارک پی درآمد • بو مصراع
بعینه کچشدر • که این تنها بدان تنها رساند • که بو
یالکزی اول یالکزه اولشدره • مراد بودر که
مکر بر مرشد طریقت کلوب روح ایله نفس
اورتسنده مواصلت قلا • چرا با بخت خود
چندین ستیزم • نیچون کندو بختم ایله بو دکلو
عناد ایدم • چرا از طالع خود می گریزم • نیچون
کندو طالعمدن قچم • مراد روحک مقتضای عقل

حسبنجه کلامی حکایت درکه دیو نفسیم ایله بحث
وجدالی ترک ایلیب نفسی ترک اتمکی ترک ایدیب
عزم طریقی کنند و نفسمده برک ایدیب دوست
جانبنه توجه ایلدم فیتکم دیو • هم اکنون راه مهید
دوست کیرم • هم شمدی دوست منزلی یولنی دوهم
که کر میرم هم اندر راه میرم • که اکر اولورسم یولده اولم
زیرا شرط محبت اولدر • و طریقت ازلکه یک
عادتی در سلسلهٔ طریقتده وفات ایدنلرک
ارواحی دعاء خیر ایله یاد ایدیب شادایلرینیتکم
دیو • عزیبانرا عزیبان یاد آرند • عزیبلر عزیبلر
اکرلر • که ایشان یکدیکررا یاد کار دند • که بوتلو
به بونکی یاد کاری وفایع مقامی درلر • توکو هرداری
از خرمهره بکذر • سنک کوهرک وار در کوز بونجغندن
کچ • نظر زیکان تکرددشهره بکذر • بوشکل و
اسلوب که مشهور اولمیه اندن کچ • مراد روحی
کندو نفسنه خطابی دکر در که روح کندو یه دیر سنک
که کوهر ایمانک و عرفانک وار در کرکدر که زخارف

دنیا

دنیادن و سننت مشهوره اولمیندن کچه سن
چو من ما بین کلک آرم بتحریر • چون بن قلمی
بالغنی تحریره کتورم • تو از نون والقلم می پرسی
تفسیر • سن نون والقلم ان صور تفسیری • مراد
بودرکه خواجه حافظ دیر بن قلم ایله تحریر ایدم که
مفهوم قرانه موافق در • پس بنم تحریریده اولان کمک
تفسیرن قراندن سوال قل • رفیقان قدر یکدیکر
بدانید • ای یولداشلر سز بر بریکز قدرنی بیلک
و موافقت قیلک • چو معلوم مست شرح از بر
بخوانید • چون معلوم در شرح از بر اوقک
مراد بودرکه روح دیر بنم رفیقم نفس ایدی بنم قدرم
بلمدی موافقت و موافقت قلمدی سز قدر کز
بیلک و موافقت قلمدی سز قدر کز بیلک
و موافقت قیلک و شرح کتاب طریقت
معلوم در ازکل ایله عمل قیلک • مقالات نصیحت
کو همین است • پند ویجیننک مقالاتی بودر
که حکم اندازه هجران در کمین است • که هجرانک

اوق آتیجیسی پوسیده در . مراد بودر که نصیحتی
دوتوب عمل ایدک والا ناگهان تیر هجران آتیجی کمال
ایله یکمیش دن تیر اوروب هلاک ایلیوب دنیادن
آخرته غفلت ومعصیت ایله کیدرسز . روان را
باخرد درهم سرشتم . جانی عقل ایله یوغردم . وزان
تخمی که حاصل کشت گشتم . اندن بر تخم که حاصل
اولدی اکدم . مراد بودر که روح ایله عقلی بربری ایله
قوشدروب موافقت اتدردم اکیسندن حاصل
اولان تخمی که فکر آخرت در اکدم . خلاصه مرادمز
دخی بویله ایدک دیمکدر . بیاور نکهت این
طیب امید . کتور بو امید طیبنک خوش قوقوسی
مشامم جان معطر سازم جاوید . جان مشامی
معطر قل ابدی . مراد بودر که بو ذکر اتدیکم کلمات نصایح
طیب طیبت در بونک رایحهٔ طیبه سی کتوروب مشامم
جانی ابدی معطر قل . که این نافه ز چین جیب چو رست
که بو نافه صوریقه سی چیننده در . نه زان آهو که از
مردم نفورست . اول آهودن دکلدر که آدمدن نفرت

اید

ایدجی در . مراد بودر که بو کلمات نصایح ظاهر چین
ولایتندن و آدمدن نفرت ایدر ایمو نافه سندن
دکل بلکه صوریقه سی چیننده در . پس بو اول مسکدن
اطیب ورایحه سی مؤبددر . وجان مشامنی تطییب
ایدر طیبی تن مشامنه مقصور دکلدر . فرح بخشی
درین ترکیب پیداست . فرح بغشلیغی بو ترکیبده
ظاهردر . که نغز شعر و مغز جان واجزاست .
که شعرک کوزلی و جان واعضانک ایلکی ورنده سیدر
درین وادی بیا تک سیل بشنو . بو دره ده سیل
آوازی ایله ایشت . که صد من خون معصومان بیک جو
که یوز بطمن معصوم ملک قانی بر اربه یه . پر جبریل را اینجا
بسوزند . جبرائیل قنادن بوراده یقرلر . بدان
تا کودکان آتش فروزند . انک ایله که اوغلانجقلر اود
یالکندررلر . مراد سبب جزوی رد کلی یه باعث
اولورلر دیمکدر . سخن گفتن کرا یارست اینجا
سوز سویلمکه واعتراض اتمکه کیمه قدرت وارد بوراده
تعالی الله چه استغناست اینجا . علی در الله نه

استغنا واردر بو راده که کثرتِ عبادتدن منتفع اولمز
وکثرتِ معصیتدن متضرر اولمز بو و حافظ
درین معرض مزن دم یعنی حافظ بو محل عرضده
نفس اورمه سخن کوتاه کن والله اعلم سوزی
قصه قل والله اعلم مراد بودر که بو قضا
وقدر سری در بو کا اولادِ آدم عالم دکلدر والله اعلم

ساقی نامه عدد ابیات ۱۲۹

بیا ساقی آن می که حال آورد کل ای ساقی اول شراب
که حال کتوردر کرامت فزاید کمال آورد کرامت ارتورر
کمال کتورر مراد ساقیدن مرشد و شرابدن عشقِ الهی
ایدوکی مرارا معلوم اولمشدر و بو بیت مرهونیدر
بمن ده که بس بیدل افتاده ام بکا ویر که زیاده
کوکلسز دوشمشمدر و زیرا بی دلی حاصل افتاده
ام بو اکیدن بی حاصل دوشمشمدر مراد بودر که
بکا عشقِ الهی ویر که زیاده عاشقِ بی دل و کرامت
وکمالدن بی حاصل واقع اولمشمدر بده ساقی آن
کیمیایِ فتوح ویر ساقی اول فتحلر کیمیاسن

که

دیوانِ حافظ نسخه لرندن چوق نسخه
جمع ایدوب بر برنده اولان ابیاتی
یازوب و ترتیب حسنی ویروب بو
شرحه درج اتدم که نسخهٔ جامعه
اولمشدر بعض ابیاتی حافظک
دکلدر دیوب انکار اولنغیه
منه

[illegible]

که با کنج قارون دهد عمر نوح که قارون خزینه سی ایله
ویره نوح عمرنی مراد بودر که بکا شول عشقِ الهی ویر
و بو طاعته ارشاد قل که کشوف کیمیاسی در و غنای
قلب ایله کثرت ثواب ویرر بده ساقی آن می کز و
جامِ جم ویر ساقی اول شرابی که اندن جم جامی زند
لاف بینائی اندر عدم او در کوریجیلک لافی
عدمده مراد جام جمدن قلب در بی ای مرشد
بکا اول عشقِ الهی ویر که قلب معدومات و
مغیبات مشاهده سی دعوی سی ایده بده
تا بو و بیت کش پند باز ویر تا سنکل بیور که
آچه لو کرو در کامرانی و عمرِ دراز مراد سوز بجیلک
چبوسی و اوزن عمر مراد بودر که شیخه دیو بکا شول
عشق الهی ویر که اندن بکا دخی کرو فتح باب
و وافر ثواب اولا بیا ساقی آن آتش تابناک
کل ای ساقی اول حرارتلو اود که زُذدُشت
می جویدش زیر خاک که زذدشت نام امام
الستدانی طراح التنده مراد بودر که اول عشق

زَرْدُشْت و زَرادُشت
ابراهیم علیه السلام ملتنده ل
بر امامک اسمیدر بعضلر
آتش پرست ایدی دیمش
منه

الهی وطاعت شاهی که امام انام وفا ننده اصکره
آرزوایدر • بمن ده که در کیش رندان مست
بکا ویر که مست رندلر مذهبنده • چه آتش
پرست وچه دنیا پرست • آتش پرستلر دنیا
پرستلر • مراد بودر که مست حق اولان قتنده
دنیا پرست ایله آتش پرست یکسانلر • بیا ساقی
آن جام جم ده مرا • کل ساقی اول جام جمی ویر بکا •
تعلل مکن دم بدم ده مرا • تعلل اتمه دمبدم ویر بکا
بیا ساقی آن جام چون سلسبیل • کل ساقی اول
سلسبیل کبی قدح • که دل را بفردوس باشد دلیل
که کوکلی فردوسه دلیل اولور • بمن ده که طنبور
خوش گفت وی • بکا ویر که طنبورونی خوش دیدی
که یک جرعه می به که دیهیم وکی • که بر جرعه شراب
یکدر پادشاهلک تاجندن • زیرا تاج پادشاهلر
فانی وثواب طاعت باقیدر • بیا ساقی آن بکر
مستور مست • کل ساقی اول بکر که مستور ومست
در که اندر خرابات دارد نشست • که میخانه

دیهیم کسر دال
ودعا ایله تاج پادشاه
معناسنه در
منه

ده در انکا وتور مغلغی معنی مکانی • مراد بودر که شول
عشق الهی که مستور درو متکیف درو مقامی
خانقاه در • بمن ده که بدنام خواهم شدن بکا ویر
که بدنام اولمق استرن • خراب می وجام خواهم
شدن • شراب وقدح خرابی اولمق استرن
مراد بودر که شیخه خطاب ایدب دیر بکا شول
عشق الهی ویر که سر خفی و متکیف الهی در که بن
اهل دنیا قتنده بدنام اولمق استرن وخراب
عشق حق وقلب صافی اولمق استرن • بیا
ساقی آن آب اندیشه سوز • کل ساقی اول فکر یقیجی
صو • که کر شیر نوشد شود بیشه سوز • که اکر ارسلان
ایچرسه بیشه یقیجی اولور • بده تا روم بر فلک شیرگیر
ویر تا کیدم فلکه اوزره ارسلان دوتیجی اولدغم حالده
بهم بر زنم دام این گرگ پیر • بر بر نه اورم بو قوجه
قوردک آغنی • مراد بودر که بکا شول عشق الهی ویر که
درجات عالیه یه وصول وعروج روحانی حصول ایلوب
وشیر نفس مغلوب اولوب دنیای کهنه نک آغنی دوزاغنی

بو بو ده اوروب پاره پاره ایلدم • بیا ساقی آن می که حور
بهشت • کل ساقی اول شراب که جنت حوری
عبیر ملائک در ان می سرشت • ملکلر عبیرن انده
یوغردی • بده تا بخوری بر آتش کنم • ویر که بو بخوری
آتیشه ایلدم • مشام خرد تا ابد خوش کنم • عقل مشامن
تا ابدی خوش ایلدم • مراد بو درکه عشق الهی وطاعت
شاهی ملائکه نک طیبی درانی بکا ویروب ارشاد قیل
تا که قلب بر حرارته قویوب عقلمی انک ایله ابدی مطیب
ایلدم • بیا ساقی آن می که عکسش زجام • کل ساقی اول شراب
که انک عکسی قدحدن • بکیخسرو وجم فرستد پیام • کیخسرو
وجم نام پادشاهلره خبر الت • بده تا بگویم باواز نی
ویر تا دیم نی آوازی ایله • که جمشید کی بود وکاوس کی
که جمشید قچن ایدی وکاوس قچن • مراد بو درکه شول
عشق الهی که اندن ارواح سلاطین دینه خبر واصل
اولا آنی بکا ویرکه آواز بلند ایله سلاطین ماضیه نک
فناسنی تذکیر ایلدم • دم از سیر این دیر دیرینه زن
نفسی بو اسکی کلیسا سیرندن اور یعنی بوندن تنفس ایت

وفراغت

وفراغت قیل دیمکدر • صلائی بشاهان پیشینه زن
صلائی کچمش پادشاهلره اور • مراد بو درکه دنیایه
التفات ایلیوب کچمش دین پادشاهلرنه صلا
اوروب همتی انلره قیل • بیا ساقی آن می که شاهی دهد
کل ساقی اول شراب که شاهلق ویرر • بپاکی او
دل گواهی دهد • انک پاکلکنه کوکل شهادت ایدر
مراد عشق الهی وطاعت شاهی ایدوکی ظاهردر
بمن ده که سلطان دین بوده ام • بکا ویرکه کوکل اولمش صح
سلطانی ایدم • کنون دورم از وی که آلوده ام •
شمدی اراغم اندن که ملوثم • مراد بو درکه سلطان
قلب واقلیم دل ایدم معصیت ایله ملوث اولدیغم
ایچون اندن دور اولدم بکا اول عشق پاکی ویروب
تطهیر قیل نیتکیم دیر • مینم ده مکر کردم از عیب
پاک • شراب ویر بکا که اولم عیبدن پاک • شوم
ایمن از فکرت هولناک • امین اولم قورقنج فکر
وتشویش دل • شرابم ده وروی دولت ببین
شراب ویر بکا دولت یوزن کور • خرابم کن وگنج حکمت ببین

خراب قلدی بنی وحکمت خزینه سن کورد • مراد بودرکه
عشق الهی دولت آخرت یوزلن کوسترسه
خرابِ دنیا اولانده حکمت الهیه ظاهر اولسور • چو شد
باغ روحانیان مسکنم • چون روحانیلر باغی
بنم مسکنم اولدی • دربیچ چرا تخته بندِ تنم • بو اراده
نیچون تن کرفتار دیم • مراد بودرکه بنم مسکنم عالم
الهی ومقام ملائکه ایدی بوندن جدا قیدی ایله
مقید اولمق بکا لایق دکلدر • من آنم که چون جام کیرم
بدست • بن اولنم که چون قدح دوتم الده • به بینم دران
آیینه هرچه هست • کورورم اول آیینه ده هر نه وار
ایسه • مراد بودرکه چون عشق الهی دوتوب تصفیت
قلب ایدب الکا نظر ایلرم مشاهده موجودات
ایدرم • بمستی دم پارسائی زنم • مست لکده
زاهدلک قپوسن قاقارم • دم خسروی در کدائی
زنم • شاهلق نفس کدالقده اورورم • مراد بو
درکه مستِ عشقِ حق اولیجق زهد وتقوی ک
فتح بابنده اولوب کدالقده سلطنتِ آخرت

و

واستغنا کلماتن ایدرم • که حافظ چو مستانه سازد
سرود • که حافظ چون مستانه دوزه ایدی • ز چرخش
دهد رود زهره درود • چرخدن ویره زهره فلکی
الکا سلام • مراد بودرکه حافظ چون مستِ عشقِ
الهی اولوب معارف الهیه سویلیه سازنده
فلک وکوینده ملک الکا تحیت وسلام
وتعظیم واکرام ایدر • بیا ساقی از بی وفائی عمر
کل ساقی عمر وفاسزلغندن • بترس وزمی کمی
کدائی عمر • قورق وشرابدن قل عمر کدالغی
مراد بودرکه چون عمرک وفاسز وسریع الزوال
در اندن خوف ایدب عمل فوت اولمدین
سعی ایدب عشق الهی وشوق شاهی ایله عمل
طاعتده جوقلق تاکه عمردن کدالق ایدب تحصیل
منافع آخرت ایده سن • که می عمر را بی بیفزایدست
که شراب عمری ارتورر سکا • دری بهر دم از غیب
بکشاید ت • بر قپونی غیبدن آچر سکا •
مراد عشق الهی وطاعتِ شاهی ازدیادِ ثواب

سبب اولور وکشف وفیضه باعث اولور دیمکدر
بیا ساقی از می بنه مجلسی • کل ساقی شرابدن قویه
مجلسی که دنیا ندارد وفا باکسی • که دنیانک یوقدر
وفاسی کیمسیه • مراد مجلس طاعت بنیاد ایدب
دنیایه اشتغالی ترک قل که دنیا کیمسیه وفا اتمز
واول کیمسیه باقی قلمز دیمکدر • حباب میت داد
ازین نکته یاد • شراب حبابی ویردی سکا بو
نکته دن یاد • که چون برد باد افسر کیقباد • که نیجه
کتوردی یعنی فانی ایلدی یل کیقبادک تاجنی • مراد بودر که
حباب که تاج کبی دریانی ناگاه قیر سلاطین
تاجنی دخی بویله فانی ایدر اول بوکا نمونه در • بیا ساقی
از می طلبکار دل • کل ساقی شرابدن طلب قل کوکل
مرادن • که می میدهد من آرام دل • که شراب بنم کوکلمه
بن کوکلمه قرار • مراد بودر که تطمئن القلوب بذکر الله
الا بذکر الله تطمئن القلوب حسبنجه مراد وارام قلب
عشق الهی وذکر الله ایله حاصل اولور • گر از وصل
جان تن صبوری کند • اکر جان وصلندن تن صبور

ایده

ایده • دل از می تواند که دوری کند • کوکل شرابدن
قادر اولورکه اوزاقلق ایده • مراد بودر که تن جان
وصلندن صبر ایلدیکی کبی کوکل عشق الهیدن
مفارقت ایدمز • بیا ساقی این جام پرکن زمی
کل ساقی بو قدحی طولدر شرابدن • که کویم ترا حال
کسری وکی • که دیم سکا کسری وکی حالنی مراد بو
درکه قلب عشق الهی ایله مالی اولیجق سلطنت
حقیقیه بو ایدکی معلوم اولوب پادشاهان پیشین
بو سلطنتدن محروم ایدکلری مفهوم اولور •
بیا ساقی ایمن چه باشی که دهر • کل ساقی ایمن نه اولورسن
که دهر • بر آتشست کت خون بریزد بقهر • انکل اوزرینه
درکه سنک قانکی دهرکه قهر ایله • مراد بودر که کل عمله
سعی قل غافل اولمه زمانه سنک اهلاککی قصد ایده
در • بیا ساقی از ما مکن سرکشی • کل ساقی بزدن
سرکشلک قلمه • که از خاکی آخر نه از آتشی • که طپراقدن
سن آخر اوددن دکلسن • مراد بودر که نفس
غضبک وار ایسه آتش کبی سرکشلک ایتمه طپراق کبی

حلیم قل که طپراقدن مخلوقسی • قدح پکن از می که می خوش بود • قدحی طولدر شرابدن که شراب خوش اولور • خصوصا که صافی و بیغش بود • خصوصا که صافی وچرکسز اولا • مراد بودر که قلبی عشق الهی ایله مالی قل که عشقی صحیح وعملی صدق خوش اولور خصوصا که خالص وبی ریا اولا • بده ساقی آن راح ریحان نسیم • ویر ساقی اول شرابی که ریحان قوقولودر بمن ده که نه زر بمانده نه سیم • بکا ویر که نه آلتون قلانه کوموش • مراد بودر که بکا طیب الرایحه اولان عشق الهی ویر که انک سببی ایله قلبمده حب مال قالمیه • بیا ساقی آن باده لعل صاف • کل ساقی اول شراب لعل صاف • بده فاکی از شید وتزویر ولاف • ویر نیچه یه دک مکر وتزویر ولاف ودعوی کزاف ایتمک دیکلدر • خلاصه مراد کنه ونک ریا ولافندن شکایت وشیخدن طلب اعانتدر • ز تسبیح وخرقه ملولم تمام • تسبیحدن وخرقه دن اوصندم تمام • بمی ره کن بردو او السلام

شرابه

شرابه رهن قل ایکسن بیله والسلام • مراد تسبیح وخرقه ریاییدن اوصندم بونلری اخلاص ایله عشق الهی یه ویر بودر تمام کلام دیمکدر • زیرا والسلام آخر کلامده استعمال اولنور • بیا ساقی از کنج دیر مغان • کل ساقی مغان کلیساسی بوجاغندن • مشو دور کاینجاست کنج روان • اراق اولمه که بورده در کنج جاری • مراد بودر که خانقاه شیخ بوجاغندن کتمه که انده در مال روان وغیر منقطع رزق • ودت بپیچ کو ید مر وسوی دیر • اکر سکا دیرسه بپیچ کتمه دیر جا نبنه • جوابش چه کوئی بکو شب بخیر • اکا جواب نه دیرسن دی کیجه خیر اولسون • مراد بودر که سکا برکمسه خانقاه طرفنه بپیچ وارمه دیرسه اکا نه جواب ویررسن دیر سوال ایدب بعده جواب تلقین ایلیوب کیجک خیر اولسون دیو وداع قل دیر • بیا ساقی آن ارغوانی قدح • کل ساقی اول ارغوانی قدح • که دل زو طرب یابد وجان فرح • که کوکل اندن فرح اولا وحی جان شنلک •

معنی علی است

بمی ده که از غم خلاصی دهد • بکا ویرکه غمدن بکا خلاص
ویره • نشان ره بزم خاصم دهد • خاص صحبت
یولی نشانن ویره بکا • مراد بو درکه شول قلب
شیخ که حرارت ایله دنکیس اولا قلب مریدان
بغایت شادیلق و روح فرح بولانی بکا ویرکه
غمدن خلاص ایدب صحبت الهیه طریقنه نشان
ویره والکارشاد قلا • بیا ساقی آن می که جان
پرورست • کل ساقی اول شراب که جان بسلیجی در
دل خسته راهمچو جان درخورست • خسته کوکله
جان کبی لایق در • بده کز جهان خیمه بیرون کنم •
ویرکه جهاندن چادری طشره ایدم • سراپرده
بالای کردون کنم • سراپرده فلکلرن یوقرو ایدم
مراد بو درکه شول عشق الهی که جانی تربیت
ایدجی و دل بیماره جان کبی حیات و صحت
ویرجی در انی بکا ویر تا ترک دنیا ایدب
تقرب مولی حاصل ایدم • بیا ساقی آن جام
چون مهر و ماه • کل ساقی اول قدح که کون وآی

کبی در

کبی در • بده تا زنم بر فلک بارگاه • ویر تا اوروم
فلک اوزره بارگاه • مراد بیت سابقده کبی در
بیا ساقی از بادهای کهن • کل ساقی اسکی شرابلردن
بجام بیا بی مرا مست کن • بر بیوک اردبجه اولان
قدح ایله بنی مست قل • مراد بو درکه خلف سلفدن
نقل اتدکلری احوال طریقت واحکام حقیقت
بیانی والکا علی التوالی ارشاد ایله بنی مست قل
چو مستی کنی از می بیغشت • چون مستلک
ایده سن چه کسز شرابکدن • بمستی بکو سرودی
خوشت • مستلک ایله دیم سکا خوش اید
مراد بو درکه چون سن بنی ربانی عشق الهی
مست حق ایده سن بن سکا ثنا ایدرم اول
حالتده • بیا ساقی اکنون که شد چون بهشت
کل ساقی شمدی که جنت کبی • ز روی تو این بزم
عنبرسرشت • سنک یوزکدن بو صحبت عنبر ایله
یوغرلمش • خذ الجام لا تخش فیه الجناح •
دوت قدحی قورقمه انده کناه یوقدر که در باغ جنت

بودی مباح • که جنت باغنده اولور شراب حلال
مراد بودر که شیخ حاضر اولدوغی مجلس جنت مثال
اولوب سوح بازار حال اولمز • لا جرم انده ذکر الله
و تلاوت قرآن حلال اولور • بیا ساقی اذی نژادم گزیده
کل ساقی شرابدن بو قدر بکا چاره • بکل جام باقی
مراد دستگیر • بر باقی قدح ایله بنم الم دوت • مراد
بودر که بن که سالک طالب عشق الهیم سز اولمغه
قادر دکلم سایه سالکلردن باقی قلان بکا کافی در
انکله بنم الم دوت • که از دور گردون بجان آمدم
که دور فلکدن جانه کلدم • روان سوی دیر مغان آمدم
تیز چک دیر مغان جانبنه کلدم • مراد بودر که دور فلکدن
بحکم الجنید موضع امن خانقاهی بولدم الکا التجا قلدم
بیا ساقی آن بادهٔ ذوق بخش • کل ساقی اول
ذوق بغشلیجی شرابی • بده تا نشینم بر پشت
رخش • ویرتا او توروم آت ارقسی اوزره •
مراد بودر که بکا شول عشق الهی ویر که طریقتده
ماشی ایکن راکب اولم و سلوکده ترقی بولم •

تهمتن

تهمتن صفت رو بمیدان کنم • تهمتن کبی یوزی
میدانه ایدم • بکام دل آهنگ جولان کنم • کوکلم مرادنجه
جولان قصد ایدم • مراد بودر که تا که اهل سلوک
پهلوانلرندن بری اولم کوکلم مرادنجه میدان طریقته
کیروب حرکات مقبوله قلم • بیا ساقی آن جام یاقوت
نوش • کل ساقی اول یاقوت قدح ایچ • که بر دل
کشاید در وقت خوش • که کوکلمی اوزره آچه
خوش وقت قیلوسن • بیا تا خرد را قلم در کشیم
کل تا عقله قلم چکلم • یعنی دفتردن قلم ایله چلوب
کیدره لم • ز مستی بعالم علم در کشیم • مستلکدن
عالمه علم چکلم • مراد عقل معاشی سلب ایدوب عشق
الهی ایله فاش اولالم دیمکدر • ز جام دمادم دمی
دم زنیم • متصل قدحدن بر دم نفس اوره لم •
زنی آب بر آتش غم زنیم • شرابدن غم اوزره صو
اوره لم • مراد عشق الهی ایله بر دم تنفس
استراحت ایده لم و غم دنیا آتشن سوندره
لم دیمکدر • که امروز با یکدگر می خوریم • که بکون

بو بو یزایله شراب ایچلم • چو فرصت نباشد دگر کی
خوریم • چون فرصت اولمیه دخی قچن ایچرز •
مراد دتعاونوا علی البر والتقوی صحبتنه بر بریمزه
موافقت ایدوب فرصت عمری فوت ایتمیلم دیکلدر
که آنها که بزم طرب ساختند • که انلر که شنلک
صحبتن دوزدلر • بزم طرب هم بپرداختند
شنلک صحبتن هم تمام ایتدلر • مراد بودر که
انلر که ظاهر صحبتن دوزب صوری عیش
وعشرته مشغول اولدلر • حقیقتده شنلک
صحبتی که محبت الله وعبادت حقدر انی تمام
ایتدلر یعنی بر طرف ایلیوب محروم اولدلر • ازین
دامگه دیو لاخ مغاک • بو آغ یری شیطانلق
چقوردن • برفتند وبردند حسرت بخاک • گتدلر
حسرت التدلر طپراغه • مراد بودر که دنیا عیشنه
اشتغال ایله محبت اللهدن وطاعت حقدن
محروم اولوب بو حسرت ایله خاکه دفن اولندیلر
برین تخت فیروزه پیروز کیست • بو یشل

فیروزه عربی و پیروزه فارسی درکه
بو یشل جوهرک اسمیدر و پیروز
مظفر معناسنه ومنصور
معناسنه در متنه

تخت

تخت اوزره مظفر کیمدر • درین کاخ ده اوزره بهروز
کیست • بو اون کوشلک کوشکده ایو کونلو کیمدر
مراد دار دنیا • محل ظفر دکل ومنزل سفردر مقام
حضور وسرور دکلدر دیکلدر • دریغا جوانی که بر
باد رفت • دریغا یکیتلک که یله کتدی • خنک انکه
با دانش وداد رفت • بختلو اولدر که علم وعدل ایله
کتدی • مراد منطوقدن ظاهردر • بده ساقی
آن می که نادم زنیم • ویر ساقی اول شرابی که نافخس
اوره لم • قدم بر سر هر دو عالم زنیم • قدمی اکی عالم
باشی اوزره اوره لم • مراد حضور ایله تنفس
ایدوب عشق الهی و وصول حق استیوب
دنیا وآخرته التفات ایتمیلم دیکلدر • سبک
باشی ور رطل گرانم بده • یینجک اول طلو قدح
ویره یکا • وکر فاش نتوان نهانم بده • اگر آشکار ا
اولمزسه گزلو ویر بکا • مراد عشق الهییه مشغول
قل بنی آشکارا ایل گسموندن اولمح اولمزسه
نقشبندیه طریقتدن یا ملامیه دن قل بنی دیکلدر

مصراع ثانی بوستاندن تقضیمی در
نه بر باد رفتی سحرگاه وشام • سریر سلیمان علیه السلام
بهم آخر ندیدی که بر باد رفت • خنک اینکه با دانش وداد رفت

کیمسی کوزدی طبل بر نشست پیل ● اول کمه که طاولی
فیل اوزره اورر ایدی ● زد نوش بناکام کوس رحیل
اوردلر الکا نامرادونا چار کوچ طاولی ● مراد بودر
که سلطان محمود سبکتکین که انک طبلی فیل
اوزره یوکلنوب چالینور ایدی آخر الکا کوچ
طبلن چالدلر دنیادن کوچوب آخرته کتدی ● تباشیر
صبح از طبقهای نور ● صبح نشانلرنده نور
طبقلردن ● بکوش آیدم هردم از لغط حور
قولاغمه کلور هردم حور لغظندن ● مراد سحر ظهور
اتدکده الهام ملکی بلکه هاتف غیبی واقع اولور
دیمکدر ● که ای خوش نوا مرغ شیرین نفس ● که ای
خوش آواز طاتلو نفسلو قوش ● بجنبان پروبال
و بشکن قفس ● قمیلدات قنادلی و قوید غی
صی قفسی ● مراد بودرکه الهام و کلام بکا بودرکه
روح حمیدا اولنوب جانب الهی یه توجه ایلیوب
دنیا محبسی بلکه تن قفسی صیوب طیران قل
بر ایوان شش طاق اخضر نشین ● التی کمرلو یشل

صفه

صفه اوزره اوتور ● بمنزلکه جان نشیمن نشین ●
جان اوتوراغی منزلکا همنده اوتور ● مراد فلک سابع
اوزره ارواح طیبه نک موضع اقامتی اولان منزلده
قرار قل ارواح طیبه ایله بر مقاعده اول دیمکدر ●
که فیروز روزی منوچهر ● که منطقی کونلو منوچهر
صمورتلو ● شنیدی که در عهد بوزرجمهر ● اشتدک
که بزرجمهر زمانندنه ● بو بیت مرموزدر ● نوشتند
بر جام نوشین روان ● یازدلر نوشروان قدحی اوزره
ازان پیش کز ما نیابی نشان ● اندن اوکدین که
بزدن بولمیه سن نشان یعنی بز وفات اتمزدن
اول بر بیت دخی مرموزدر ● زما بشنو این
پند و آموزکار ● بزدن ایشت بو نصیحتی و
ایش اوکرن ● یکی نکته بو کردش روزکار ● بو
نکته روزکار دونشی اوزره یکی نکته بدل در این ●
پنددن واول پند و نکته بودرکه دید ● که این منزل
درد و جای غمست ● کیم بو دنیا درد منزلی و غم یری
در ● درین دامکه شادمانی کماست ● بو آغ

منوچهر اعلام رجالدن در
بزرجمهر حکیم فاضلک
اسمی در بونده واو
اشباعیه ایله اوقندغی
وزن ایچوندر منه

یرده شاد دیلیق آزدر • پند دن صکره کند و حالی
ذکر ایدر • بدین شادمانیم کز درد و غم • بوکا شادمانز
که درد و غمدن • نداریم غم گر نداریم هم • غممز یوقدر
اگر یوغ ایسه شادمانی هم • که آنها که اینجا نشستند
شاد • که انلر که بو رادده شاد اولوردیلر • برفتند
از کس نکردند یاد • کتدیلر کیمسه‌یی انکمدیلر • کدامست
جام جم و جم کجاست • قنقی در جام جم و جم قنده در
سلیمان کجا رفت و خاتم کجاست • سلیمان قنده
کتدی یوزک قنده در • کرا می دانند از فیلسوفان
حی • کم بیلور قبیله حکیملردن • که جمشید کی بود و
کاوس کی • که جمشید قچن ایدی کاوس قچن • مراد
حکمای زمان و علمای دوران بیلمزلر که جمشید و کاوس
نام پادشاهلر قچن ایدیلر و قنده کتدیلر و احواللری نیجه
اولدی • چو سوی عدم گام برداشتند • چون
عدم جانبنه آدم قالدردیلر • درین بقعه جز نام
نگذاشتند • بو بقعه ده آددن غیری قومدیلر •
چه بندی دل اندرین سپنجی سرای • نه باغلرسون کوکل بو عاریت

سرایه

سرایه • که چون بکذری باز نائی بجای • که چون کچه
کروکلمزسن یوکه • مراد دنیا دار ملک دکل و بوکا
تمکین کلمز آخرته دار اولور دیمکدر • درو بستن دل
ز دیوانگیست • انکا کوکل باغلمق دیوانه لکدن در
در آشنائی ز بیگانگیست • انکله آشنالق
بیگانه لکدن در که حقدن بیگانه اولان دنیا ایله
آشنا اولور • درین دایرهٔ ششدر بی‌تو کام
بوالعجب قیولی اوده بوللمزسین کتمک مراد • بجال بحال
و مقام مقام • محللر جولانی یوق و معیشت اولاجق
مقام • مراد منطوقدن ظاهر در • بده ساقی آن
آب آتش خواص • ویر ساقی اول صویی که آتش
خواص در • کزان آب یابم ز آتش خلاص • که اول
صودن بولم آتشدن خلاص • که در آتش است
این دل روشنم • که اوده در بو روشن کوکلم • همانا که
آبی بر آتش زنم • اولا که بر صو اوده آتش اوزره •
مراد غلبهٔ آتش حرص و هوادر اولا که عشق
الهی ایله اول آتشی سوندیرم دیمکدر • بده ساقی

دنیا که جهانست صاحبی در
بر جهنمدن افضل [illegible]
بر جهنمدن [illegible] جنتدر
اولیه دنیا التی قوته
واردر منسـ

آن لعل یاقوت رنگ • ویر ساقی اول یاقوت رنگ لعلی
که بر داز رخ لعل و یاقوت رنگ • الندن لعل و یاقوت
یوزندن رنکی • مراد بودر که شیخه دیو ویر اول
عشق جوهر احمری که لعل و یاقوت رونقنی
کیدرمش و اندن الطف و انفس در • روان ذرده
آن عین آب روان • بهان ویر اول اق صو
عیننی • نه آب روان که آفتاب روان •
اق صو دکل که جان کنفش در • مراد بودر که ویر
اول عشق حقی که آب روان کبی جاری و اعماق بدنه
ساری در آب روان دکل بلکه روان آفتاب کبی
نور ویریب روشن ایدجی در • بدین سقف نه
پایهٔ پنج طاق • بو طقوز پایه لو بیش کمرلو سقفده
توان زد بیک جام می چار طاق • بر شراب قدحی
ایله چار داغ اورمق اولور • مراد بوندن فلک در که
طقوز پایه در عشق الهی نوش ایدن معراج روحانی
تحصیل ایدیب انکله اوزرینه چار داغ بنا سنه
وارنده عکس ایتکه قادر اولور • که برباج نه قبهٔ گستون

که بو

که بودیر کسنز طقوز قبه طاق اوزره • توان شد کراز
خود توان شد بروان • کتمک اولور اکرچه بیلورسک
کنند کران • مراد نفس و نفسانیتدن خروج اولنور
معراج روحانی میسر اولور دیمکدر • قدح زرده
اکنون که ما در دهیم • قدح ویرکه شمدی بز دخی
ویره لم • سرم بر کن از سر نخانه نهیم • سودای
کیدر باشدن اوده تیلم • مراد بودر که قلبکی بزه
متعلق قل بز دخی قلبی متعلق قلالم و سودای
ماسوای باشمزدن کیدر که حجرهٔ خافقا بعده
باشی قویب ساکن اولالم که سودا حرکت اقتضا
ایدر سکونه مانع اولور • درین ره کروهی سیاوش
وشنند • بو یولده بر جماعت سیاوش کبیلر در
که پیران ره دادر آتش کشند • که یول پیرلری
آتشه چکدیلر • مراد بودر که سیاوش اناسنک
باباسنی قتل اتمش ایدی بو بخلین جوانلر واردر
که طریقت پیرلری آتشه چکوب هلاک اتمک استرلر
تو کو عاقلی خیز و دیوانه شو • سن اکر عاقل ایسک تور دیوانه کول

مرو زآب جود خاک بتخانه شو • کند وصوبک دوکه
بتخانه طپراغی اول • مراد بودرکه شول کمسه کرانک عقل
معادی اولا دنیا امرنده دیوانه اولوب یعنی عقل
معاشی اولمیه کرک ویوزی صوین دوکیوب دنیا
ایچون ابتذال اکتیوب متعدده طپراق اولوب
دین ایچون ذلیل اولمیه کرک • دم از دل زنی دردی
دردکش • کوکلدن نفس اورر سن دردیوسه سن
چک • دل کرچه داری دم سردکش • حرارتلو کوکلک
وار ایسه صوغوق آه چک • مراد بودرکه کوکلدن
دم اورن دردچکن چکلک وزحمت احتیاد اتمک
کرک وقلب حاذی اولان آه بارد چکلک کرک
بی کار روانان مستان زن • دایم مست اولانلر
کاربانی ایزن اورانلرک اردنجه کیت • در درد نوش
خمار زن • حمرصاتیجینک بوسه سن ایچنلرک
قبوسن اور • مراد مست حق اولانلره تابع اول
دعشق الهی نوش ایدنلرک بابنه ملازمت قل
واندان کسب حالت قل دیکلر • مشوقید

این دیرخاکی مباد • بوکلیا قیدی اولمه خاکی
اولمه که ناگه دهد همچو خاکت بباد • که ناگاه ویر
سنی طپراق کبی یله • مراد دیر دنیا یه مقید اولمه
دانو کیچون ذلت قلمه که اول سنی ناگاه یله ویرب
ضایع ایدر دیمکدر • بده ساقی آن ضروانی قدح
ویرساقی اول پادشاهانه قدحی • که دلرا بیفزاید
وجان فرح • که کوکله وجانه فرح ارتورر • مراد بوکه
قدحدن نه ایدوکن کندوسی بیان ایلیب دیر
مراد از قدح باده سرمدیست • مراد قدحدن
شراب سرمدی در • وزین باده مقصود
ما بیخودیست • بوشرابدن بزم مقصودمز
بیخودلق در • جوانی چو برق یمانی گذشت
یکتلک یمانی شمشک کبی کچدی • چوباد صبا
زندگانی گذشت • صبا یلی کبی حیات کچدی • مراد
عمرک سرعت مروری ذکردر • برو ترک این داد
شش در بکوی • یوری بوالتی قپولو اوک ترکن
دی • بیا دست از این مایه شو بشوی •

کلّ الی بوطقوز باشلی یلاندن یو. مراد ترک دنیا
ایدب بوندن ال چکوب فراغه تنبیه در. سُوار
درین ره روان برفشان. باشی والتونی بوبولده
روان صاچ. وراز ره روانی روان برفشان.
اگر بوله گیدنلردن ایسک جان صاچ مراد سالک
اولان باشی وجاندن ومال وخانماندن کچمک کرک
دیمکدر. روان شو روان سوی دار البقا. روان اول
روان دار البقا جانبنه. فنا دان همه شی بقا دان خدا
فنا بل هر شیئی بقای بل خدا یعنی هر نسنه فانی بل
باقی خدای بل. بده ساقی آن کو هر روح بخشی
وبر ساقی اول جان بغشلیجی کوهری. دوای دل
ریش ومجروح بخش. مجروح کوکله دواسی بغشله
مراد عشق الهی جان ویرجی کوهر در ویا ده کوکله
مرهم در انی ویر دیمکدر. که دوران چو جام از کف
جم ربود. که دوران چون جامی جم الندن قاپدی
اگر عالمی باشد ش زان چه سود. اگر عالم انک اولورسه
دخی نه فایده. مراد چون ملک دنیا باقی دکلدر

اکی یرده مصدر عجمی
الفی علاوه سیله فنا فانی
معناسنه وبقا باقی معناسنه
در مصدر ذکری مبالغه
ایچوندر منه

اندن

اندن نه فایده دیمکدر. که مانند پرویز فیروز بخت
که بختی مظفر پرویز کبی. بیفکند چرخش ز فیروز
بخت. که اتدی چرخ انی مظفر بختندن بو بیتک
مضمونی بیت سابقک مصراع ثانیسی مضموننک تعلیل
در. شه داد گستر بنا گه بمرد. عدل دوشیجی شاه
ناگاه اولدی. ببین ای برادر که با خود چه برد.
کور ای قرنداش که کندو ایله نه الدی. مراد بو درکه
مال وملکدن نسنه الوب گیدملز عمل صالحدن وخیراتدن
غیری. تو نیز آنچه کاری همان بدروی. سن دخی نه اکر
سک انی بچرسن. چنانکه آمدی باز بیرون شوی
او یلکه کلدک کروطشره گیدرسن. بدین حقهٔ سبز
چندین مناز. بو یشل حقه ده بو دکلو نازلنمه
که هم مهره دزد ست وهم مهره باز. که هم مهره
اوغریلیجی وهم مهره اوینایجی در. مراد بو درکه
فلکه که بو یشل حقه در اما لغایت حقه باز در
انکل مکرندن امین وغافل اولمیج اولمز. رهانی نیابد
کس از پشت معاک خاک. خلاصی بولمز کمسه الچیج طپراقدن

که بر خاک ننشینند از دستِ خاک • که طپراغ اوزره
اوتورمیه طپراغ الندن • مراد بودرکه خاکِ آدمی
تخمکبی لایخنه چکمز • بده ساقی آن آبِ افسرده را
ویر ساقی اول طوکمش صوکی • بمیع زنده ساز
این دلِ مرده را • شراب ایله دری قیل قلب
میتی • مراد بودرکه عشقِ الهی صوکبی یلاینجا درک
دراکو چه صوصوز تنده دکلاود ومیت اولمش
قلبی احیا ایلد • که پاره خشتی که بر منظر نیست
که هر پاره کرنج که نظرگاه بده در • سر کیقباد دک
واسکندر نیست • بر کیقباد دک وبر اسکندرک
باشی در • مراد عاقبت اولورس اکر پادشاه
دخی اولورسکل دیکلدر • بجز خونِ شاهان درین طشت
نیست • پادشاهلر قانندن غیر بولکنده یوقدر
بجز خاکِ خوبان درین دشت نیست • خوبلر طپراغندن
غیری بو صحراده یوقدر • مراد بو طاس فلکده اولان
قان پادشاهلر قانی در • وصحرای جهانده اولان
محبوبلر خاکی در • لاجرم دنیا محلِ هلاک و موضعِ خاکدر

طشت شین ایله فارسی در
سین ایله عربی در
لکن معناسنه
منه

بده باده تا خوبِ دل که خوریم • شراب ویر تا کوکل
قانی آن ایچلم • که بادیم واز خاکِ ره بگذریم • که یلنز
یول طپراغندن اکسکر کز • مراد بودرکه یر کمکه طلب
دنیا ده اولا محنت وعنا ده اولوب کوکل قانی
ایچه • ویل کبی سریع کتمکده یوز یول طپراغندن کو تیرک
اولجغز • لاجرم عشقِ الهی نوش ایلیب غم دنیانی فراموش
ایلیب وکبری ترک و ملاحظهٔ مرک ایتمک کرکدر • بیا تا نشینیم
وساغر کشیم • کل تا اوتورهلم دخی ساغر چکهلم • دم ازدل
بر آوریم ودم در کشیم • کوکلدن نفس کتورهلم دخی ساغر
چکهلم تنفس ایدهلم • مراد عشقِ الهی نوشنه مشغول
اولان تنفس ایلیب راحت اولود دیمکدر • شنیدم
که شوریده می پرست • اشتدم که بر می پرست
شوریده • بمیخانه می گفت جامی بدست • میخانه
ده دیر ایدی بر قدح الندن • مراد بودرکه بر طالبِ عشقِ
الهی وعاشقِ آشفته حال خانقاهده دیر ایدی قلب
الندهکند وضبطنده اولدغی حالده • که گردون
کردان دون پرور ست • که دو نجی فلک دنی بسلیجی در

ازو شادتر هر که نادان ترست اندن شادرکدر
هر کمسه که جاهلرک در مراد بودرکه دنی و دون اولان
دنیایه مایل اولور اول دخی انی بسلیوب تربیت
قلور و هر کمسه که زیاده جاهل اولا اندن شاد اولور
ز گردون گردان دل خون بود دونجی فلکدن کوکلی
قان اولور هر آنکس که در دور گردون بود بر اول
کمسه که دور گردونده اولا یعنی جهانده اولا بده ساقی
آن تلخ شیرین گوار ویر ساقی اول آجی که طاتلو
سکیجی در که شیرین بود باده از دست یار
که طاتلو اولور شراب یار الندن مراد بودر که
شیخه خطاب دیر عشق الهی و ریاضت اگرچه
آجی در لکن طاتلو سکیجی در و اول آجی سنک الکدن
طاتلودر که دیمشلر ع اگر زهر بیند خوش شد در
یار الندن که داراکه دارای آفاق بود که داراکه آفاقی
دوتجی ایدی بدار ندکی درجهان طاق بود اول دارا
دوتجیلوغ ایله جهانده تک ایدی یعنی یکدانه وحید ایدی
بدست اجل این فلک در ربود اجل الی ایله بو فلک

قاپوی

قاپوی که پندار هرگز دریغ نبود که صنعه سی
هرگز یوننده دکل ایدی مراد بو دلمش کبی اولدی
دیمکدر بیا ساقی ازمن برو پیش شاه کل ساقی
بندن یوری شاه اوکنه بکو این سخن کای شه جم کلاه
ای بو سوزی کای شاه جم تاج و دیهیمک سوز بودر
دل بی نوایان مسکین بجوی مسکین بی نوالرک
کوکلن اره پس آنگاه جام جهان بین بجوی اندن
صکره جام جهان بین اره مراد پادشاهه پند در
که اولا مسکینلرک کوکلن تجسس ایدوب انلری رعایت
ایلیوب اندن صکره احوال عالمی کورمک کرکدر دیو
غم این جهانی کزو نیست نفع بو جهان غمی که اندن
نفع یوقدر بمی می توان کردن از خویش دفع
شراب ایله کندی کندندن دفع ایتمک اولور مراد بودر که
غم جهان که اندن نفع و ثواب یوقدر انک دافعی
عشق الهی در انکا اشتغال ایله غمنک نفعی دفع ایتمک
کرکدر باقبال دارای دیهیم و تخت تاج و تخت
دارا دولتی ایله بهین میوهٔ خسروانی درخت

خسروانی آغاجک ایو میوه سی یعنی نسل سلاطینک
کزیده سی • خدیوِ زمین پادشاهِ زمان یدکاولو
پادشاهی زمانک شاهی • مَه برجِ دولت شهِ کامران
دولت برجنک آیی مراد اشسور نجی شاه • که نگین
اورنگِ شاهی از وست • که شاه هلوج تختنک مکا[نی]
بولمغی اندن در • تن آسانیِ مرغ و ماهی از وست
قوشنک و بالغک بدن آسانلغی یعنی راحتی اندن در که سبب
نظامِ احوالِ عالم اولدر • فروغ دل و دیدۀ مقبلان •
مقبللرک کوکلنک وکوزنک نوری • ولی نعمت جمله
صاحب دلان • جمیع صاحب دللرک ولی نعمتی
جهان دار و دین پرور و تاجور • جهان دوتیجی دین بسلیجی
و تاجلو • کزو تختِ گه گشت با زیب و فر • که اندن
کی پادشاهلک تختی اولدی • چکویم دهم شرحِ آثارِ او
نه دیم ویرم انک اثرلری شرحنی • که عقلست حیران در
اطوارِ او • که عقل حیراندر انک طورلرنده • مراد پادشاهک
وصفنی ذکر و علوِ قدرنی بیان در • چو قدرِ وی از حدِ
وصفست بیش • چون انک قدری وصف حدندن

زیاده در

زیاده در • سر افرازم از غنچِ تشویرِ خویش • باش
بوا عفودم کندو خجالتم شیوه سندن اوکه • مراد بو
درکه چون انی کما هو حقه وصف ایدمزم شرمسارلقدن
باشم اشغه ایدرم • برآرم باخلاص دستِ دعا •
قالدررم اخلاص ایله دعا اللنی • کنم روی در حضرت
کبریا • ایدرم یوزی حضرتِ کبریایه • که یارب بآلا
و نعمایِ تو • که یارب سنک نعم ظاهره و نعم باطنه
کل حقیچون • باسرارِ اسماء حسنیٔ تو • سنک اسماءِ حسناکه
اسراری حقیچون • بحقِ کلامت که آمد قدیم • سنک
کلامک حقیچون که قدیمدر • بحقِ رسول و بخلقِ عظیم
رسول حقیچون و خلقِ عظیم حقیچون یعنی انک انک
لعلی خلقِ عظیم حسبیچه انک خلق عظیمی حقیچون
که شاهِ جهان باد منصور بخت • که شاهِ جهان
اولسون بختی منصور • باقبالش آراسته تاج
و تخت • انک دولتی ایله بزنمش اولسون تاج و تخت
زمین تا بود مظهرِ عدل و جود • یر تا اولا عدل
و ظلم مظهری • فلک تا بود موقع جدی و ثور

فلک تا اولاجدی وثود بو جنک واقع اولاجق
یوکی یعنی محلی • خدیو جهان شاه منصور باد
جهانک پادشاهی شاه منصور اولسون
عباد غم از خاطرش دور باد • غم توزی آنک
خاطرندن دور اولسون • بلکل که اولا حضرت
حقه آنلدویب ثابت شاه ایچون دعا ایلیوب
حضرت حقدن مظفر اولمسن ونیاسن وصفاسن
استیوب ثالث شاهک وصف جمیلی واسم
مبارکی ایچون حمد ایدوب دیو • بحمد الله ای خسرو
جم تکین • بحمد الله ای پادشاه جم خاتم • شجاعی
بمیدان دنیا ودین • پهلوان سن دنیا ودین
میداننده • بمنصوریت شد در آفاق نامر
منصور لوح ایله اولدی سنک آدک آفاقده •
که منصور بودی بد اعدا مدام • که منصور ایدک
دشمنلر اوزره مدام • مراد بودر که اسمک مسمی سنده
تاثیری اولوردیولو بو معنی سنده ظاهر اولمشدر
فریدون شکوهی در ایوان بزم • فریدون هیبتلو

تکین یوزک قاشی در
یوزک کندوسی مراد اولمق
مناسب در
منه

کن

سن صحبت صفه سنده • تهمتن نبردی بمیدان
رزم • تهمتن جنکلو سن جنک میداننده • مراد
بو نلدن شاه منصورک صحبتده جلالت
وجنکده شجاعت ایله وصف در • فلک را
تکیهی در صدف چون تو نیست • فلکک صدفده
سنک کبی کوهری یوقدر • فریدون وجم را خلعی
چون تو نیست • فریدون وجمک سنک کبی قایم
مقامی یوقدر • نه تنها خراجت دهند از فرنک
یالکز فرنکدن خراج ویرمزلر سکا • که بهراج تاج
فرستند زنک • که بهراج نام پادشاه تاج
کوندررلر سکا زنکدن • اکر ترک وهند وسه
اکر روم وچین • اکر ترک وهندودر اکر روم
وچین در • چو جم جمله داری بروی زمین جم کبی
جمله دارسن سنک یر یوزنده • زحل کمترین هندوی
در سیاه • زحل کوتر که هندوک در سنک سورکده
سپهرت غلام مرصع قطاع • فلک سنک
قولکدر مرصع قوشاقلو مراد اول پادشاهک

بهراج کسره میم ایله
اعلام رجالدندر
منه

مدحنده مبالغه و اغراق در السلطان ظل الله حسبنجه
سلطان ظاهری صورت ایدب سلطان حقیقی وصفی
ملحوظ اولورسه مدح مقبول و ممدوح در والا مبالغه
غیر مرضیه در • سها هست چتر شه هما یون نظر
فلک سنکی چادرک در مبارک نظر • که دارد بسیه
زمین زیر پر • که یر دوشکی انک قنادی التنده
در • سکندر صفت روم تا چین تراست
اسکندر کبی روم تا چینه دک ستکدر • که او دا
آیینه آیین تراست • که انک آیینه سی وار ایدی
آیین ستکدر • بجای سکندر بمان سالها •
اسکندر یرنه قال نیجه ییللر • بدانا دلی کشف
کن حالها • کوکل عالملکی ایله کشف قل حاللر •
چو دریای وصفت ندارد کنار • چون وصفک
دریاسنک کناری یوقدر • ثنا اکنم بر دعا اختصار
ذکر بالخیری ایدرم دعا اوزره اختصار • ز نظم
نظامی که چرخ کهن • نظامی نظمندن که اسکی چرخ
ندارد چو او هیچ زیبا سخن • دوتمز بیلج انک کبی یراشق سوز

بیارم بتضمین سه بیت متین • کتوره یم تضمین ایله
اوج محکم بیت • که نتد خرد بر زدر ثمین • که عقل
قتنده یکدر بهالو انجودن • ازان بیشتر که آوری در
ضمیر • اندن زیاده دک که کتوره سن ضمیره یا اندن
اول ارک • ولایت ستان باش و آفاق کیر • ولایت
الیجی اول و آفاق دوتیجی • زمان از زمان تا سپهر
بلند • زماندن زمانه یوجه فلکه دک • بفتح دکر باشی
فیروزمند • بر فتح ایله دخی اول ظفرلو • ازان می که
جان داروی هوش داد • اول شرابدن که جان عقله
دارو ویردی • مرا شربت و شاه را نوش باد • بکا
شربت و شاهه نوش اولسون • شاهه دعادر •

مغنی نامه عدد ابیات ۲۰۹

مغنی کجائی بلطبا نک رود • مغنی قنده سن قل و نغمه سرود
آوازی ایله • بیا د آور آن خسروانی سرود • خاطره
کتور اول پادشاهیه ایوی • مراد مغنیلر واعظ
و ناصح و ذوق و حال و یون مکه در که انک کلامی کلام
الهی اولا لاجرم الکا دیو • بمستان نوید سرودی فرست

سرود و ابریشم مغنیلر سنه کلور و
رود و چنک و رباب و نای کبی
نغمه سوق مغنیلر سنه کلور مغنی
و کوزل اوازلو مغنیلر
کلور و عشرت کلور
مغنی سنه کلور
منه

مستلره برابر مژده سن کوندر • بیار ای رفته درودی
فرست • کتمش یارانه بر سلام کوندر مراد حاضر لب
ایچون خیر کلام و دعا یلر ایچون تحیت و سلام
طلبی در • که با هم نشینیم و عیشی کنیم • که بر برمز
ایله اوتورالم بر عیش ایدهلم • دمی خوش برارینم
و طیشی کنیم • بر خوش دم کتوره لم و ذوق ایده لم
مراد مشغول عمر و مسعود عمر ایله عمل ایده لم دیکدر
که تا وجد را کار سازی کنیم • بر قص آیم و خرقه بازی
کنم • رقصه کلم خرقه بازلق ایدم • مراد وجد و حالت
تحصیل ایدب خرقه ریانی ترک ایدم دیکدر
مغنی ز اشعار من در غزل • مغنی بنم اشعارمدن
غزلده • با آهنگ چنگ آور اندر عمل • چنگ آهنکی
ایله کتور عمله • مراد علوم طریقتدن کلمات ایدب
شیخ مراقبه موافقتی ایله عمله کتور تا قول بلا عمل
اولمیه دیکدر • بسی توان ز اسرار گفت
مستلک ایله اسرار ایچون سن دیمک اولور که در
بیخودی راز نتوان نهفت • که بیخود کلده راز

کزلک

وجد ایچون ایش
دوز یجیلق ایدم
صح

کزلکک اولمز • در ای همای همایون نظر • کل ایچرو ای نظرلی
مبارک هما • خجسته سروش و مبارک خبر • مبارک
فرشته مبارک خبر • مغنی ملول دوتائی بزن • مغنی
ملول براکی قیللر اور • بیکتائی او دوتائی بزن • ایکی
بر کلمه اولی قات اور • مراد طلب تکرید و تکریده
تذکیر در • مغنی بزن چنگ در ارغنون • مغنی اور
چنکی ارغنونه • بیر از دلم فکر دنیای دون •
کیدر کوکلمدن دنیای دون فکرنی • مکر خاطرم
یابد آسایشی • مکر خاطرم بولا بر راحتلک
چو غم دا بود با وی آلایشی • چون عمل ایکی ایله بلوتی
کر از آسمان مژده فرصتیست • اکر آسماندن
مژده فرصت وار ایسه • مراد عدو عاقبت
نصرتیست • بکا عدو اوزره عاقبت نصرت
واردر • مراد بودر که بکا کلام الهی ایله بشارت
غفران اولورسه توبه ایله شیطان اوزره عاقبت
نصرت اولور • مغنی نوای طرب ساز کن • مغنی
سشنلک نواسنی ساز قل • بقول غزل قصه آغاز کن

سروش مطلق فرشته معناسنه
یا خاصه جبرائیل معناسنه
کلدکی بو قوده بیان
اولنمشدر
سنه

غزل قولی ایله قصه باشله . مراد مجاز والغاز صورتنده
حقیقت وسیر طریقت سویله دیمکدر . که با او غم
بر زمین دوخته پای . که عدو سببی ایله غم بنم ایاغم
یره دکدی . بضرب اصولم بر آور زجای . اصول
ضربی ایله چیقر یردن . مراد شوق وحالت ویر
تا که ترفع وعروج روحانی حاصل ایده دیمکدر
مغنی بساز این نوآیین سرود . مغنی دوش
بو یکی اسلوبله ایرود . بگو با حریفان باواز رود
دی حریفلره قیل آوازی ایله . درود ای فرومانده‌گان
شادکن . عاجزلری ایچون شاد قیل . ز روز فرومانده‌گی
یادکن . عاجزلر کونن اکه . مراد اول کوندن که
موت در ویوم قیامت در . مغنی نوازان
گلبانک رود . مغنی اوغشه قل آوازی . بگو
وبزن خسروانی سرود . دی وایله پادشاهانه
ایر . مراد کلام الهی سویله دیمکدر . روان بزرگان
زخود شادکن . اولولر جانی کندکدن شاد قیل
ز پرویز واز باربد یادکن . پرویزی وانک

سازنده

سازنده سن اگر . مراد سلف صالحیندن ارواحنی
شاد ورسول الله علیه السلام والکا تقریب اولانلری
یاد قیل دیمکدر . مغنی ازان پرده نقشی بیاد
مغنی اول پرده دن بر نقش کتور . بده تا چه
گفت از حرم پرده داد . ویرتا نه دیلان پرده
داد . مراد اخبار واسرار الهیه دن ورسول
الله دلاوکی آثاردن خبر ویر دیمکدر . چنان
بر کش آواز خنیاگری . اویله چک کوینده لک
آوازنی . که تا ناهید چنگی برقص آوری . که چنگی
زهره رقصه کتوره سن . یعنی شویله وعظ و
نصیحت قل وعلم ومعرفت بیان ایله که
سکان سموات دخی وجد وحالت کسب
ایده لر . مغنی دف وچنگ را سازده .
مغنی دفه وچنگه دوزن ویر . بیاراین خوش
نغمه آواز ده . خوش نغمه یارانه چاغر
مراد بودر که مزید طالبه وشیخ مراقبه ترتیب
طریقت تعلیم قل وواعظ شریعت اولانلری دخی

خانک ضمی ایله وکسری ایله
لغت در ــ منه

دعوت قل رهی زان که صوفی بحالت رود
بو یول اورکه صوفی حالته کیده وصالنی هیچ
حوالت نرود انک وصالی مستلکه حواله یه کیده
مغنی بیا با منت جنگ نیست مغنی کل بنم سنکله
ایله جنکم یوقدر کیفی بر دفی زان کرت چنگ
نیست ایاغی بر دفه اور اکر سکا چنگ یوق
ایسه مراد بودرکه واعظ البته جمع کثیره طوایف
مختاغه یه وعظ قل دیو جنگ ایلمزم که شیخ
مراقب و پیر منتخی یوق ایسه بر مرید طالبه
وطالب بنچه اوروب الکا ارشاد قلمسی کرکدر
در شنیدم که چون غم رساند گزند انشدم
که چون غم ضرر ارشد ازه خروشیدن دف
بود سود مند دفکل جوشی فایده لو اولور
مراد بودرکه غم دنیا تشویش خاطر ویرجک
بر مرید طالب و مبتدی قابل عشق و
حالت کوسترجک طبیعته قیلی کلوب
بر مرید مبتدی بو یله بی پروا ولیچ سن

نیچون

سن نیچون غم دنیا ایله مغموم اولورسن دینلور
مغنی کجا ئی که وقت گلست مغنی قنده سن
که گل وقتی در زبلبل جهانی پر از غلغل است
بلبلدن بر جهان طلو غلغل در مراد بودرکه جناب
الهیدن کشف ظاهر اولوب طریقت بلبلی غلغل
ایله عالم فیضی پر قلبیچ واعظ مشتوق حاضر اولمق
مناسب اولور لاجرم انک حاضر اولمسی و کلمات
تشویق سویلمسی استر بهان بده که خونم بجوش آوری
بهان بیلدرکه قانم قاینمغه کتوره سن دمی چنگ را
در خروش آوری بر دم چنکی خروشه کتوره سن
مراد قانمی جوشه و بن پیری خروشه کتوره سن دیمکدر
مغنی بیا عود بر ساز کن مغنی کل عودی سازه اوزره
قل نوایی نواهی نوا آغاز کن یکی اسلوب بلو نوائی
یکی باشله بیک لمعه درد مرا چاره ساز بر لمعه
ایله بنم دردمه چاره قل دلم نیز چون خرقه صد پاره ساز
کوکلمی دخی خرقه کبی یوز پاره قل مغنی چه باشد که لطفی
کنی مغنی نوالا که بر لطف ایده سن ز نی آتشی در دلم افکنی

نی دن کوکلم بو آتش براغەسن • برون آی بازفکرِ خود
یکدم • طشرە چقرەسن کندو فکرلردن بنی بردم • بهم بر
زنی خان ومانِ غم • بربر بە اورەسن غم خانمانی • چو
خواهد شدن عالم ازما تهی • چون عالم بزدن تهی اولە
کرکدر • کدای بیس بە زشاهنشهی • کداالچو یکدر
شاهنشاه اولمقدن • تو بنمای راه عراقم بورود •
بکا عراق یولنی قل ایلە • کە بنمایم ازدیدۀ
زندە رود • کە کوستەرم بوکوزدن اصفهان ارماغنی
مغنی بیا وزما کار بند • مغنی کل و بندن ایش باغلە
زقول من آیینِ دانا پسند • بنم قولمدن عالم رسمنی
قبول قل • مراد بودرکە واعظ دیرای واعظ کل بندن
عمل بغلە وایش اوکرن یعنی بنم کلامدن عالم اولان
کمسنکل رسمنی اوکرن • چو غم لشکر آرد بیاد ارصنی
چون غم لشکر کتورە بر صفی آراستە قل • بچنک
ورباب ونای ودف • پیرِ منحنی وشیخ مراقب
وحافظِ خوش آواز ورجلِ کاملِ چارە ساز ومرید
طالب ایلە یعنی غم دنیا ونفس وهوا الشکری هجوم

ایلەجک

ایلەجک بونلری ستندن جمع ایدب بر عسکرِ عظیم ایلیوب
صف باغلیوب دفعە چارە قل • مغنی تو بیدمرا
محرمی • مغنی سن بنم سرمە محرم سن • زمانی بزانی بکین
همدمی • بوزمانی اور بهمدملک قل مراد بودرکە واعظ
ایلە طالبِ حق سرّە محرملردر لاجرم ای واعظ مردِ
اهلِ دردی جوشە کتوررب عشقِ الهی ایچون خروشە
کتورملک کرک • بمی دەرکش در دلست کرغمیست
شراب ایلە اداج قل اکر کوکلکدە غم وار ایسە • دم
درمی بە کە عالم دمیست • بر نفس بر دمدە یکدر کە عالم
بردمدر • مراد بودرکە الدنیا ساعة فاجعلها
طاعة حسبنجە عشقِ الهی ایلە غم دنیانی خاطردن
کیدررب عمر وعالم کە بردمدر انی عبادت ایلە ختم
اتمک کرکدر • مغنی کجانی بزن بربطی • مغنی قندە سن
اور قوبوز • بیا ساقی ازبادە پر کن بطی • کل ساقی
شرابدن طولدر یا تیغی • مراد واعظدن وعظ
بلند طلبی وشیخدن قلبی عشقِ الهی ایلە پر قلمق
استدعاسی در • سبو قهقهە دارد دکر روزکار •

بطِ فازدادوردکە صفا سندەدر
وشراب ظرفی اولان
باتیق صفا سنە استعمال
اولنمش

فتنه باشن دو تو دخی روزگار • من ومستی وفتنهٔ
چشم یار • بن ومستلک ویار کوزی فتنه سی • مراد کرو
فتنه ظهوری واد عشق الهی وذات الله مشغولی
اولوب عزلت اختیار ایتمک کرک • دربی خون
فشان ان عرصهٔ دستخیز • بو قان صاچیجی قیامت
میداننده • تو خون صراحی وساغر بریز • سن
صراحی وقدح قانی دوکه • مراد فتنه قیامتی قوب
قتل نفس اولوقده سن نفسی کودن کشتک وقلب
منقلبک قانی دوک ریاضت ایله واندرک هلاکنه
مشغول اول دیکدر • همی بینم از دور گردون شگفت
کورورم دور فلکدن عجب • ندانم کرا خاک خواهد
برفت • بلمزم کیمی طپراق سو پوررر • مراد ایاغ فتنه
ده بنجه لر هلاک اولسه کرک در اکرچه خصوص شخصی
بلمزم دیکدر • دکر همچو مغ آتشی می زند • دخی مغ
یعنی آتش پرست کبی اود اودرر • ندانم چراغ که بر ده
کند • بلمزم کیمک چراغنی کتورر • مراد بودر که روزگاردن
حز اولور اما بلمزم کیم اولور دیکدر • فریب جهان

قصه

توهم صون جام و
صراحی بو یز
۶

قصهٔ روشنست • جهان الامسی بر روشن قصه در
یعنی بر کمسیه معلومدر • ببین تا چه زاید شب
آبستن است • کورنه ظهور ایدر کیجه یوکلودر • دلا
در جهان دل منه زینهار • ای کوکل جهانه کوکل قومه
یعنی کوکل ویرمه زینهار • که کس بر ستو پل نکیرد قرار
که کمسه کوپری باشی اوزره اتمز قرار • مراد دنیا
همه در همقو دیکلدر دیکدر • جهان منزلست
این جهان خراب • جهان اول قوناقدر بو خراب جهانه
که دیدست ایوان افراسیاب • که کورمشدر افراسیاب
ایوانن که بونده قونمش وکوچمش کیتمشدر • جهان
مرحلست این بیابان دور • جهان کوچ یری در
بو اراق بیابان • که کم شد درو لشکر سلم وتور
که انده یتدی سلم وتور لشکری • مراد دنیا
نک نهایتنه اولمز جهان اجل ایدر ناپدید اولور
دیکدر • بجا ورای میران کشتکی کشتی قنی آنک
لشکر چکیجی بلکلرنک فکری • بجا شیدهٔ تیغ
خنجر کش • قنی انک خنجر چکیجی سپاهنک مکوری

نام پادشاهان در
سلم و تور
منه

مراد حسب بو قلی بیلاک اولدیلو دیمکدر • نه تنها شد
ایوان قصرش بباد • یالکز انک قصری ایوانی یله گیتدی
که کسی دخمه نیزش نیارد بیاد • که کمسه انک قبرن دخی
اکمز • مراد قبری دخی بلنمز اولمشدر دیمکدر • چه خوش
گفت جمشید با تاج و گنج • نه خوش دیدی تاج و خزینه
ایله جمشید • که یک جو نیرزد سرای سپنج • بو دار فنا
دکمز عاریت او • مراد بقاسی اولمین نسنه دکمز
دیمکدر • یکی تیغ دانند زدن روزگار • بری قلیج
اورمغ بیلور ایش کورنده • یکی را قلم زن
کنند کردگار • بری قلم اورجی ایدر حق تعالی
بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش • یکی تیغ داند
زدن روزگار • بری قلم اورمغ بیلور روز ایشلو
یکی را قلم زن کنند روزگار • بری قلم اورجی ایدر روزگار
مراد بو ایکی بیتدن بودر که ناسک بعضی حیزه و بعضی نشره مظهر اولور

مثنوی عدد ابیات ۲

سکل بران آدمی شرف دارد • کلبک اول آدمی اوزره
شرفی واردر • که دل دوستان بیازارد • که دوستلر

کوکلی

یعنی صحیحه

کوکلن انجیدر • این سخن را حقیقتی باید • بو سوزه
بر حقیقت کرکدر • تا معانی بدل فرود آید • تا معانی
کوکله طلوع ایده • آدمی با تو دست در مطعوم
آدمی سنکله ایله الی طعامده • سک زبیرون بر آستان
محروم • کلب طشره دن اشیکه اوزره محروم
حیف باشد که سک وفا دارد • حیف اولا که کلبک
وفاسی اولا • و آدمی دشمنی روا دارد • مراد ظاهردر

مثنوی عدد ابیات ۱۱

ایا ریح الصبا قلبی کئیب • ای صبا یلی بنم قلبم
غصه لودر مکدردر • مشامی من بخورک یستطیب
بنم مشامم سنک بخورکدن کوکچک قوقولو اولور •
مراد توجه سحری دن استراحت بولمغدر حکایت
در • گذاری کن سحر بر طرف گلزار • اوغره صباح
گلزار جانبنه • بسرو و گل ز ما پیغامهم بگذار
سرو و گله بزدن خبر کچور • مراد عالم الهیه ده
موجود ایدر سکی مقام اعلی صاحبی و کشف اهلی
اولانلره بزدن خبر اولاشدر دیمکدر

که بارویش ز حسن ای گل مزن لاف • که انگ یوزی

ایله حسندن ای گل لاف اورمه • که نه ز روزی نه اند

بوریا باف • که ز ر دوزی لوح بلمز حصیر دوقیجی مراد

اول جمال با کماله گلک نسبتی یوغ ایدوکنی دکور در

منازای سرو با بالایش از قد • نازلنمه ای سرو

انگ بالاسی ایله قددن • که با قدش یقین هی افتی از حد

که انگ قدی ایله یقین دوشه سن حددن • مراد درجهٔ

عالیه صاحبی اولانی رتبهٔ اعلایه منسبعت اعلک

جایزدکلدر دیمکدر • بیا ساقی که ایام بهارست

گل ساقی که بهار ایامی در • برغم او که او پرهیزکارست

انگ رغمنه که اول پرهیزکاردر • شراب ارغوانی

با غوانی • ارغوانی شرابی زینتلدن مستغنیه

اولان گوزللر ایله • بمی خور تا توانی می خواجی

ایچ تا کوجک یتدکجه کوجک یتر • مده در گوش زه

پند ادیبان • قولاغه یول ویرمه ناصحلر

نصیحتنه • چه از پند و چه آواز خطیبان

نصیحت نه خطیبلر آوازی نه • مراد خطیبلر

بو بیت مرهوندر
منه

اوازن

اوازن وکلیوب الکلمه غلکبی ادیبلر یندن

دحی الکلمه دیمکدر خلاصهٔ مراد اهل دنیادن

سنگا پند ایدنلر نصیحتنی فهم اتمه انگ ایله عمل

اتمه دیمکدر • همین می گوید ت در باغ بلبل

همین دیر سکا باغده بلبل • که جام از کف

منه در موسم گل • که قدحی الدن قومه گل موسمنده

غنیمت دان وصال گل غنیمت • غنیمت بیل

گل وصالن غنیمت • بمی خوردن مصمم کن عزیمت

شراب ایچمکی ایله مقرر قل عزیمتی • مشو غافل

که فرصت می شود فوت • غافل اولمه که فرصت

فوت اولور • دمادم وقت عشرت می شود

فوت • دمادم عشرت وقتی فوت اولور

مراد وقت عشرت آخرت دایم اولمز •

فرصتی فوت اتمه دیمکدر • ز حافظ گوش کن

این پند یکدم • حافظدن ایشت بو نصیحتی

بردم • بمی زن جام می والله اعلم • اوره شراب

قدحنه والله اعلم • مراد حیاتکده ذوق عشقدن خالی اولمه دیمکدر

مثنوی عدد ابیات ١١

هر که آمد در جهان پر ز شور • هر کیمکه کلدی فتنه
ایله طولو جهانه • عاقبت می بایدش رفتن بگور
عاقبت کور کدرا اکا قبره کتمک • در ره عقبات
دنیا چون پلی • دنیا عقبه لری یولنده که کوپری
کبی در • نه بقا جائی و ویران منزلی • بقاسز
یر در و ویران منزل در • دل منه بر این پل با توسن
و بیم کوکل قومه بو کوپری یه که قورقلو در • بر که ره
سازو مشو اینجا مقیم • یول پراغن دوز و اوتلمه
بونده مقیم • نزد اهل معنی این کاخ سپنج •
اهل معنی قتنده بو عاریت کوشک • هست
چون ویرانهٔ خالی ز گنج • کنجدن خالی بر ویرانه کبی در
داستی دُر حقیقت سفته اند • داستی حقیقت
انجوسن دلمشلر در • عارفان این خانه را خان گفته اند
عارفلر بو اوه کاروان سرای دیمشلر در • خان
اقامت را نشاید در گذر • کاروانسرای اقامته
یرمز کچ • این جهان با کس نماند در گذر • بو جهان

بو بیت مرحومندر منه

نکسیه

نکسیه قالمز کچ • دور باش از دوستی مال و جاه
اراق اول مال و منصب محبتندن • زانکه مال آفت
مار و جاه هست چاه • زیرا مالک یلاندر
و منصبک قیودر • من کور فتم خود تو ئی بهرام کور
بن دوتم که سن سن بهرام کور • خواهی افتاد آخر
اندر دام کور • دوشسک کرکدر آخر قبر آغنه
کونه کوران کوری بس گفته اند • اگر کور دکلسک
قبر کور دیدم سکا • یکزمانی گاه منشین گفتمت
بر زمان ایشته سزا او تورمه دیدیم سکا • هیچ کس را
نیست زین منزل گزیر • هیچ کمسیه بو قدر بو
منزلدن چاره • از گدا و شاه و از برنا و پیر
گدادن و شاهدن و یکتدن و قوجه دن • ای که
بر ما بگذری دامن فشان • ای کمسه که بزم اوزرمزه
اوغرر سن اتک سالکرکه • حافظ الحمدی همی خواهد
بخوان • حافظ الحمد استر اوقی • مراد بو در که
قبرمه اوغرین کمسه دن فاتحه استدعا ایدرم
بنم ایچون فاتحه اوقسون نیتکم بو فقیر زمان صحتده

برنا فتح با وضع ایله یکت معناسنه در منه

قبرمه وضع اولنامجق مجرده یازدردم **بیت**

هرکه قبرمدن دعا ایدوب کچه • جنته ایمان ویرق انله کوچه

قصیده

بلکلکه بعض کمسنلر خواجه حافظك بعضی دیوا ننده
اوتوزدن زیاده قصیده سن کوردك دیدیلر اکل
اصلی یوقدر که اول بر بیتدن زیاده اولان غزللری
که آخرنده بر اولوکه ذکرایتمشی اولا قصیده لری ایله
ایروجه یاز مشلر بو دکلو قصیده سن کوردك
دیدکلری آنلردر • مثلا حرف الغدده اولی ای فروغ
ماه حسن ازروی رخشان شما اولان غزلی
بر قصیده عد اتشلردر که آخرنده یزد شهرینك
شاهنی ذکر ایدر • والا بو فقیر بلدکی خواجه
حافظك قصیده سی درت در • بری حرف الدالده
شاه ابو اسحق مدحنده • وبری حرف المیمده
شاه منصور مدحنده غزل اثناسنده
یازلمش بولنوب اول حرفلرده یازلوب بسط
عذر قلنمشدر • واکی قصیده سی دخی واردر •

انلری هیچ بر دیوانده غزل اثناسنده بولمدم
آخرده ایراد قلدم که نسخه مزدن خارج خواجه
حافظ اشعارندن نسخه قالمیه • بری بودر که شاه
شجاع مدحنده در • شد عرصۀ زمین
چو بساط ارم روان • اولدی یر میدانی باغ
ارم بساطی کبی روان • ازپرتو سعادت
شاه جهان نشان • جهان دکیجی شاهك سعادتی
پرتوندن • خاقان شرق وغرب که در شرق وغرب
اوست • شرقك وغربك اولو شاهی که شرقده
وغربده اولدر • صاحب قران وخسرو وشاه
خدایکان • صاحب قران وپادشاه واولو
صاحب دولت شاهی • خدایکان لفظ مفرد
در اولو وصاحب دولت معناسنه در •
خورشید ملك پرور وسلطان دادکر •
ملك بسلیجی کنش وعدل ایدجی سلطان
دارای دادگستر وکسری کی نشان • عدل
دوشیجی دارا نام شاه وکی نام پادشاه نشانلو

روان رعوانی
وجاری وناقذ وحزم
معناسنه کلور
منه

نشان علامت معناسنه کلور وجهان ایله
وصف ترکیبی اولوب جهان دکیجی
وجهانی ساکن قلیجی وجهانی بندرجی
معناسنه کلور منه

عجم شاهی • سلطان نشان عرصهٔ اقلیم سلطنت
سلطنت اقلیمی میدانینک سلطانی قضب ایله جبیسی
بالانشین مسند ایوان لامکان • ایوان لامکانه
تکیه گاه هنک یوجه او نور جبیسی • مراد سلطنت
ظاهره مالک اولدوغی کبی سلطنت باطنه دخی مالک
در دیمکدر • اعظم جلال دینی و دین انکه رفعتش •
دنیا و دینک جلال اعظمی اولکه انک رفعتی • دارد همیشه
قوس ایاغ زیر ران • دوننه همیشه ایاغ کوره سن
اویلوق الشنده • مراد انک علو درجه سی ذکرینده مبالغه
درکه رفعتی ایاغ کوره سنه سوار اولور دیو • دارای دهر
شاه شجاع آفتاب ملک • دهرک داراسی شاه شجاع
ملک کنشی • خاقان کامکار و شهنشاه نوجوان
مراد اشلو خاقان و شاهلر شاهی نوجوان
ماهی که شد بطلعتش افروخته زمین • برای درکه
انک کوزل یوزی سببی ایله یا الکلنمش و نورلنمشدر
یو • شاهی که شد بهمتش افراخته زمان • بر شاه
درکه اولشاه انک همتی ایله یوجه زمان • سیمرغ وهم

دانبود قوت عروج • وهم سیمرغنه اولمز یوقرو
چقمغ قوتی • آنجا که باز همت او ساز داشیان
اول بیرده که انک همتی طوغانی دوز ریوه • حکمش روان
چو باد بر اطراف بر و بحر • انک حکمی روان یل کبی قورو
و دکز اطرافنه • مهرش نهان چو روح در اعضاء
انس و جان • انک محبتی کزلو جان کبی انس و جان
اعضاسنده • ای صورت تو ملک جمال و کمال ملک
ای پادشاه سنک صورتک جمال ملکی در • و ملک کمالی در
وی طلعت تو جان جهان و جهان جان • وی پادشاه
سنک کوزل یوزک جهانک جانی در و جانک جهانی در
تخت تو رشک مسند جمشید و کیقباد • سنک
تختنک جمشید و کیقباد تکیه گاهینک کوینیسی در
یعنی سنک تختنک جمشید و کیقباد تختی کونی ایدر
تاج تو عین افسر دارا او از دوان • سنک تاجک
دارا دخی ار دوان تاجنک عینی در • تو آفتاب ملکی
هر جا که می روی • سن ملک کنشی سی دهر یره که
کیدرسی • چون سایه از قفای تو دولت بود روان

کوکلکبی سنک اکسکلدن دولت اولور روان • ارکان
نیرورد چو تو هرکز بهیچ قرآن • عناصر بسلمز سنک
کبی هرکز بهیچ قرآن ده • کردون نیاورد چو تو اختر
بصد قرآن • فلک کتورمز سنک کبی یلدز یوز قرآنده
بی طلعت تو جان نکند ایل بکالبد • سنک طلعتکسز
جان میل ایلمز بدنه • بی نعمت تو مغز نبندد در استخوان
سنک نعمتکسز ایلک باغلمز کمکده • هر دانشی
که در دل دفتر نیامدست • هر علم که دفتر ایچنه
کلمشدر یعنی کتابده یازلمشدر • دارد جواب خامهٔ
تو بر سر زبان • دوقتر سنک قلمک جوابنی دل اوجی
اوزره یعنی هر علم که یازلمشدر سنک قلمک الجنده
حاضردر • دست ترا ابر که یارد شبیه کرد
سنک الکی بولته کم قادر اولور تشبیه اتمکه • چون
بدره بدره این دهد و قطره قطره آن • چون بدره
بدره بو یعنی الک ویرر قطره قطره اول یعنی بولت
با پایهٔ جلال تو افلاک پایمال • سنک جلالک پایه سی ایله
افلاک الت ده اولمشی • وز دست بحر و کان تو در

کالبد قالب
درمراد بدندر
منه

بدره اون بیک
دیکلدر منه

دهر

دهر داستان • سنک دکزو معدن اکلان زمانه ده داستان
بر چرخ علم مهری و بر فرق عقل تاج • علمک چرخی اوزره
کنش سن و عقل دپه سی اوزره تاج سن • در چشم
فضل نوری و در جبین ملک جان • فضلک کوزنده
نورسن و ملک جبیننده جان سن • علم از تو باکرامت
و عقل از تو باشکوه • علم سندن کرامت ایله و عقل
سندن هیبت ایله • شرع از تو در حمایت و دین
از تو در امان • شرع سندن حفظده و دین سندن
امانده • ای خسرو منیع جناب رفیع قدر •
ای منیع ایدجی خسرو رفیع قدر جناب • وی
داور عدیم مثال و عظیم شان • وی مثالی عدیم
حاکم و شانی اولو • ای آفتاب ملک که در جنب
همتت • ای ملک کنشی که سنک همتک قتنده
چون ذرهٔ حقیر بود کنج شایکان • ذرهٔ حقیر
کبی اولور شاهلره لایق اولان خزینه • در جنب
بحر جود تو از ذره کمترست • سنک سخاک دکزی
قتنده ذره دن اکسکدر • صد کنج شایکان بخشی

شایکان اصلده [illegible]
[illegible]
[illegible]
بو قصیده ده [illegible]

بر ایکان • یوزشا هلره لایق خزینه و یورسن رایکان

عصمت نهفته رخ بسرا پرده است معتبر • عصمت یوزن

اورتمشدر سنک سراپرده کده مقیم • دولت نهاده

رخت بقا ذیر کند لان • دولت قومش بقا

رختنی تمی قلق التنده • کردون برای خیمهٔ خرکید

مملکت • فلک سنک ملککی کنشی چادری ایچون

از کوه ابر ساخته تا ذیر سایبان • طاغدن

بولت دوزمش اشغه یه دک سایبان • مراد

بولت سنک دولتک کنشنک سایبانی در دیمکدر

وین اطلس منقش نه توی زرنگار • بو اطلس منقش

طقوز قات زرنکار • چتر بلند بر سر خرکاه خویش

دان • کندو چادرک باشنه اوزره یوجه سراپرده بل

یعنی فلک که منقش اطلس و طقوز قات زرنکار

تماشی در سنک چادرک اوزرینه انی سراپرده و سایه

بل • بعد از کیان بملک سلیمان نداد کس • کیانلردن

صکره سلیمان ملکنه و یرملو کمسه • این مسات

واین خزانه واین لشکر کران • بو بیولغی و بو خزینه

وبو

اریاب تواریخ عجم پادشاهلرن

درت مرتبه اوزرینه قسمت

اتمشلردر اکنجسی ملوک کیان

در التینوزسکس بیک

بکلک ایلدلر منه

وبو اغر لشکری • بو دی درون کلشن واز پر دلان تو

کلشن ایچنده ایدک و سنک بهادرلرکدن • در

بهمنند بود غلغل و در زنک بود فغان • بهمنده

اول غلغله و زنکه لایتنده ایدی فریاد • مراد

کندک صحبتنده ایکن بهادرلرک خوفندن بهمنده

ورنکده لایتلرنده فریاد و فغان وار ایدی دیمکدر

در دشت روم خیمه زدی از غریو کوس

اکر یوزخ اوره سنده چادر اوردیدیک کوس فریادندن

تا دشت روم رفت و بیابان سیستان • روم

صحراسنه کیدر ایدی و سیستان بیابانینه • تا قصر

زرد ساخته لرزه او فتاد • تا حصار و کوشکی دوزدک

لرزه دوشدی • در قصرهای قیصر و در خانهای خان

قیصر قصرلرینه و تاتارخان خانه لرینه • مراد شاه شجاعی

کمال مهابت ایله وصف در • آن کیست تا بملک کند

با تو بسری • اول کیمدر که تا ملکده اوده سنک ایله

بسرولک • از مصر تا بروم و ز چین تا بقیروان

مصردن رومه دک چیندن مغرب ولایتنه دک

نام ولایت دکیتم

منه

اهل ایران بینجه سفینه سکیه سزنی آسیاکه دیدیلر

و ترکده و غربه دیدیلر و غربه دیدیلر

و مغرب ولایتنه دیدیلر و مغرب

طرابلس و لوازمی ولایتنه

دیدیلر منه

سال دیکر ز قیصرت اره باج ستد • کلمجک ییل قیصردن
سکا کتوررلر باش باجنی • وز چینت آورند بدرگه
خراج خان • دخی چیندن کتوررلر سنک درکاهکه
خان خراجنی • تو شاکری ز خالق و خلق از تو
شاکرند • سن خالقدن شاکرسن و خلق سندن
شاکردر • تو شادمان بدولت و ملک از تو
شادمان • سن دولت ایله شادمانسن و ملک
سندن شادمان در • اینک بطرف گلشن و
ایوان همی روی • اوشده گلشن و ایوان طرفنه
گیدرسن • با بندگان سمند سعادت بزیر ران
قوللر ایله سعادت آتی اویلغ آلتنده • مراد سعادت
آتی سواری سن قوللرک ایله دیمکدر • ای ملک همی که
از ضعف کرد بیان قدس • ای پادشاه بز ملکهم کن
که قدس ملائکه مقربینی صفتنده • فیضی رسد
بخاطر پاکت زمان زمان • بو فیضی ایرر پاک خاطرکه
زمان زمان • ای آشکار پیش دلت سر چه کردگار
ای پادشاه سنک کوکلک اوکنده آشکاره در

هر نسنه

هر نسنه‌یه که حق تعالی • دارد همی به پرده غیب
اندرون نهان • دوتر پرده غیب ایچره کزلو
مراد صاحب کشف سن دیمکدر • داده فلک
عنان ارادت بدست تو • ویرمشدر فلک
ارادت اویاننی سنک الکه • یعنی که من کیم [illegible]
خودم مران • یعنی که بن کیم بنی کنده مرادمه [illegible]
مراد قطب عالم و متصرف فلک اعظم سن دیمکدر
گر گو ششیست افتد بداده ام به بد • اگر
دور شمک دوشه سکا سینه ویرمشم قورسک
یعنی اگر دو شوب سفر و غزا اتمک استرسک
یوری • ور بخشششیست آید زر داده ام بکان
اگر عطا گلورسه التون ویرمشم معدنه یعنی
اگر سنی اعطا استرسک معدنه التون ویرمشم انده
الوب ویر • خصمت کجاست در کف پای خودش
فکن • خصمک قنده در انی کند و ایاغک ایاسنه
آت یعنی ایاغک آلتنده چکنه هلاک قل • پایه [illegible]
بر بستیه چشم منش نشان • سنک ایاغک [illegible]

بو بنده شکسته ایله اوقنمق گرک
منه

بو بنده دخی شکسته ایله
اوقنمق گرک
منه

آنی بنم کوزم باشی اوزرنه نصب قل • هم کلام من بخدمت
توکشت منتظم • هم بنم مرادم سنک خدمتک ایله اولدی
منتظم • هم نام من بمدحت توکشت جاودانی
هم بنم آدم سنک مدحک ایله اولدی ابدی •

قصیده

بو قصیده محمد بن علی نام وزیر مدحنده درو
شعرانک عادتی در اکثر محبوب ذکری ایله قصیده
یه ابتدا ایدرلر انک ایله مخاطبه و مکالمه تقریب
ایدوب مدح و صفنه شروع ایدرلر و طریقت
اهلی قتنده شیخ و مرشد محبوب مجازی مثابه
سنده در بیت خانقه در حوالی بزه میخانه ای دل
خوبدر • دوش ایا عینه الی الشیخ محبوبدر
لاجرم بو بنده مخاطب اولان محبوبدن مراد
شیخ طریقت در و مرید صادق کاه اولور
شیخنه اخلاصه ارشاد قیلور انوکیچون دیر
ز دلبری نتوان لاف زد بآسانی • دلبرلکدن
لاف اورمق اولمز آسانلق ایله • هزار نکته

درین

درین کار هست تا دانی • بیک نکته بوایشده
واردر تا بیله سن • مراد بودر که مرید کوکلنی المق
و شیخلق دعوی سن قلمق آسان دکلدر بو ایشده
چوق دقیقه واردر اکر بیلورسک • بخز شکل دهنی
مایه ها است خوبی را • شکل اغزی لولقدن غیری
مایه لر واردر خوبلغه • بخاتمی نتوان زد دم سلیمانی
بر یوزک ایله سلیمانلق نفسن اورمق اولمز • مراد
مجرد وعظ و معرفت و احوال طریقت سویلمک
ایله شیخلق اولمز نیتکم یالکز یوزک ایله سلیمانلق
اولمز پس عمل کرک که قول بلا عمل مؤثر دکلدر
هزار سلطنت دلبری بدان نرسد • بیک دلبرلک
سلطنتی الکا ارشمز • که در دلی بهنر خویش را
بکنجانی • که بر کوکله هنر ایله کندوکی صغدره سک
چه کردها که بر انکیختی ز هیچ مس • نه توزلر که
قوپردک بنم وارلغمدن • مباد خسته سمندت
که تیز می رانی • خسته اولمسون اتک که تیز سورسک
بهمنشینی رندان سری فرود آور • رندلره همنشین لکنه

بو بیتده اغز یوزکه
تشبیه اولنمدغی
ملحوظ در منه

بو باشی اندر • که گنجاست درین بی سروی وسامانی
که خزینه‌لر واردر بو باشسزلقده و یونسزلکده
بیار باده‌ٔ رنگین که یک حکایت راست • گتور
رنگین شرابی که بر دوغری حکایت • بکویم وکنم
رخنه در مسلمانی • دیوم و اتمزم کوک مسلمانلقده
مراد بودر که عشق خالص و عمل بی ریا گتور که مؤمن
مخلص اولاسن که سکا بو حکایت راست دیه‌یم
اندن حصه الاسن اما مسلمانلغه نقصان ویرمیه
یم اول حکایت راست بوا که بعیدن معلوم اولور که
دیو • بخاک پای صبوحی کشان که تا من مست
صبوحی چکنلرک ایاغی طپراغی حقیچون که تا بن مست
بکوی میکده استاده‌ام بدربانی • میخانه محله
سنده دیکلمشم قپوجیلقده • مراد سحرخیز اولوب
طاعت ایدنلرک خاک پای حقیچون بن عاشق
مست خانقاه محله سنده که قپوجیلغه طورمشم
وخدمتنده قایم اولمشم • بهیچ زاهد ظاهرفروش
نکذشتم • بهیچ ظاهر صاتیجی زاهده اوغرامدم

که

که زیر خرقه نه زنار داشت پنهانی • که خرقه سی التنده
زناری اولمیه کزلو • بناه طره‌ٔ دلبند خویش خیری کن
کنند و کوکل بغلیجی طره‌کل آدی حقیچون بر خیر قل
که تا خدات نکه دارد از پریشانی • که تا الله صقلیه
سنی پریشانلقدن • مکیر چشم عنایت ز حال
حافظ باز • عنایت کوزنی حافظک حالندن
کیرو دوتمه • وکرنه حال بکویم با صف ثانی • یوخسه
حالی دیرم آصف ثانی یه • واول آصف ثانی بیانی
ایچون دیر • وزیر شاه نشان خواجه‌ٔ زمین
وزمان • پادشاه نشانلو [نشین] وزیر و بیوک [آصف] وزرانک
خواجه سی • که خرمست بدو حال انسی وجانی •
که خرمدر انک سببی ایله انسی وجانی حال • قوام دولت
دینی محمد بن علی • دولت و دنیا قوامی محمد بن علی‌در
که می درخشدش از چهره فر یزدانی • که یلدرر انک
یوزندن حق تعالی یه منسوب قوت و رونق
مراد قوامدن اولدر که بو نسنه‌نک دورمسنه سبب
اولایسی اول وزیر دولت دنیانک قوامی وپایدار

اولمسنه سبب در و یوزندن قوت و بهجت یزدانی
ظاهر اولمق اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه حسبنجه دلیل
خیردر • زهی حمیده خصالی که گاه فکر صواب
زهی محموده الخصایل که فکر صواب وقتنده
تدارسد که کنی دعوی جهانبانی • سکا اریشور ویراشور
که ایده سن جهان صقلیجیلق دعوی سن • طراز دولت
باقی ترا همی زیبد • دولت باقی علامت جامه سی
سکا یراشور • که همتت بنرد نام عالم فانی
که سنک همتک النمز عالم فانی نامی • اگرنه دست
عطای تو دستگیر شود • اگر سنک عطاک الی دستگیر
اولمیه • همه بسیط زمین رو نهد بویرانی • دوکلی
یر دوشکی یوز قور ویرانلغه • توئی که صورت
جسیم ترا هیولی نیست • سنسن که صورت جسمیه
هیولی یوقدر • زجوهر ملکی در لباس انسانی
ملکه منسوب جوهردانسن انسانه منسوب
لباسده • مراد بودر که جسمانیاتک صورت
جسمیه سنه هیولی کرک که صورت جسمیه

هیولی یه

لفظ پان اسم جامددر
حفظ دلالت ایدر
انوکیمون باغبان
وگلبان وکشتیبان
دیرلر منه

هیولی یه عارض اولور اما سنک صورت جسمیک
هیولی یه عارض اولمز بلکه سن مادهٔ ملکیه دن
مخلوقسن که اکا صورت انسانیه عارض اولمشدر
خلاصهٔ مراد ممدوح اولان وزیری اخلاق
ملکیه ایله توصیف در ماده سی جوهر ملک اولدیغجون
کدام پایهٔ تعظیم نصب باید کرد • قنغی تعظیم
پایه سن نصب اتمک اولور • که در مسایل فکرت
نه برتر از آنی • که فکر مسائلنده اندن یوجه اولمیه
درون خلوت کروبیان عالم قدس • عالم قدس
ملایکه مقربلری خلوتی ایچنده • صریر کلک تو
باشد سماع روحانی • سنک قلمک آوازی اولور سماع
روحانی • مراد بودر که عالم قدسده اولان ملائکه
مقربین خلوتلری ایچنده سنک قلمک صداسندن
رقص و سماع ایدرلر که یازدیغی ملائکه حظ ایدجک
خیرات در • تدارسد شکوه آویز خواجگان گر جود
سکا یراشور خواجه لق شکر آویزن که سخا دل
ذو آستین بکوبیان عالم افانی اکی یکن عالم

کر علیه صاحب سن • مراد بودر که قچن بو کمہ بر قالیچ
و لطیف ایش اشلہ و بر صنعتده پهلوانلق
ایلہ شکر احمدی دیرلر پس و زادت
شکر آوزی سکایه اشوکه جمیع عالم کر علیرلر
کچلك و انلردن یوکسک او چارک • سوا بو کرامت
را چکونه شرح دهم • سنك سا بوکر مکرك
نیجه شرح ایدیم • تبارک الله ازین کارساز رحمانی
بارك الله اول رحمانی ایش دوزیکلرن • یعنی سابق
سندن صادر اولان کرمکره انسان فادردکلدر
حضرت رحمانه منسوب اولناجق کرملردر •
صواعق سخطت را بیان چکونه کنم • صواعق جمع
صاعقه در صاعقه یلدیرم در • و سخط خشم در
معناسی مصراع بودر که سنك خشمك یلدرمن
نیجه بیان ایدیم • نعوذ بالله ازان چیزهای طوفانی
نعوذ بالله اول طوفانی فتنه لردن • کنون که شاهد
کل شد بحجله گاه چمن • شمدی که کل عجوزی کندی
چمن کردك خانه سنه • جز از نسیم صبا نیست

همدم

همدم جانی • صبا یلندن غیری یوقدر مصاحب
جانی • شقایق از پی سلطان کل سپار دبان •
شقایق کل سلطانی ایچون اصیمرلر یعنی تسلیم
ایدر کرد • بیاد بان صبا کلهای نعمانی • صبا
یلیجی سنه نعمانی باشلری • مراد شقایقدن باشنده
آتش عشق اولان لکه در • لاجرم اولاق باشنده
اولان الوان افکاری تدرك ایدب کشف التهی
حقیقی شاهی استر • بدان رسید ز سعی نسیم باد بهار
انکا ارشدی بهار یلینك کوکچك قتقو لو یلینك سعیندن
که لاف می زند از لطف روح حیوانی • که لاف
اورر لطفدن روح حیوانی • سحر کهی چه خوش
آمد که بلبلی کلبانك • سحر وقتنده نکانه خوش
کلدی که بر بلبل آوازه • بغنچه می زد و می گفت
در سخن رانی • اوردی غنچه یه و دیدی سوز
سورمکده • بو بیت مرهوندر • که تنك دل
چه نشینی ز پرده بیرون آی • که کوکلی طارنه او تورر
سن پرده دن طشره چیق • که در خمست

بادبان لفظی مفرد و لفظ بالکلیه معنادر
اما باد لفظی ایله بان لفظندن مرکب
اعتبار اولنجق بلکه ادوات در
حفظ در بادبان اداتدر
بلکه بادبان اصلی اعتباری
بو معنایه مشغول در
ایله ... قریب ...
من

شرابی چو لعل رمانی • که کویده در بر شراب
لعل رمانی کبی • مراد بلبلان طریقته دعوت
ایدن دروغنچه دلان اهل دنیا اولوب منقبض
اولانه • وکوبیدن مراد شیخ درکه عشق الهی ایله
مالی در مریدلر ظروف خلوتینه اندن ذوق عشق
حاصل اولور • لاجرم اول طریقته داعی اولان
دلتنک اولان اهل دنیایه دیرکو کلی طارنه اوتورر
مصنیح دنیادن چیقوب حضور شیخه کلوب
عشق الهی نوش ایدب پر شوق اولوب
خروش قیل • مکن که می نخوری بر جمال گل یکدم •
اتمه که شراب ایچمز سک کل جمالی اوزره برآی
که باز ماه دکر می خوری پشیمانی • که کرو برای دحی
پشیمانلق یرسن • بشکه تهمت تکفیر کز میانه
برخاست • تکفیر تهمتی اورتدن فالقدیغی
شکره • بکوش که کز کل و مل داد خویش بستانی
دورش که کلدن وشرابدن کندو دادکی السن
مراد بو درکه اولا منکر عشق چوق ایدی که ترک

دنیا

دنیا ایدب عشق الهی وطاعت شاهی یه مشغول
اولانلره طعن ایدب تکفیر ایلیوب خطایه نسبت
ایدرلر ایدی شمدی منکر اولانلر مقر اولوب تهمت
تکفیر اورتدن کتدی لاجرم بو شکر ایچون سعی ایدب
کشفدن وعشق حقدن کندو دادکی آلوب قضاء
مافات ایتمک کرککسی • جفا نه شیوهٔ دین پروران
بود حاشا • جفا دین بسلینلر شیوه سی دکلدر
حاشا • همه کرامت ولطفست شرع یزدانی •
دوکلی کرامت ولطف در شرع الهی • مراد بودر که
شریعتده اهل تاویل اولانلری وتوجیه وجیه
قلانلری واصطلاح مخصوص اولانلری تکفیر اتمزلر
بلکه تکریم ولطف ایدرلر پس دین بر ور اولانلر
وبو مسئله بیلنلر اهل تصوفه جفا اتمزلر
وتعدی قلمزلر اما • رموز سر انا الحق چه داند آن
غافل • انا الحق سر رموزلرن نه بیلور اول غافل
که منجذب نشد از جذبهای سبحانی • که چکلیجی
اولمدی سبحانی جذبه لردن • مراد بو درکه شول کمسنه

جذبهٔ الهیه واصل اولوب کندو نفسندن نیستندن
خالی و تجلی سبحانی ایله مالی اولا اول کمسه انا الحق
دیسه روا اولور • و شول کمسه که اوصاف بشریتی
اندن زایل اولوب تخلقوا باخلاق الله موجبنجه
خلیق حق اوله حاصل اولا انا الحق دیسه روا اولور
یا شول کمسه که مظهر صفات الله اولوب اندن
آثار الهیه ظهور ایدب شول دمور کبی که آتشده
دورب رنکی آتش حاصل قلوب و آتش کبی احراق
ایدر اولوب انا النار دیمکه جایز اولدوغی کبی
مظهر صفات الله و مظهر آثار الله اولان انا الحق
دیسه روا اولور بو رموزی بلمیین غافل بونک
قائلن کفره نسبت قیلور • درون پردهٔ گل
ببین که غنچه می سازد • گل پرده سی ایچن کور
که غنچه دوزر • ز بهر دیدهٔ خصم تو لعل پیکانی
سنک خصمک کوزی ایچون لعل پیکانی • مراد مخاطبدن
وزیر محمد وحدی الکی دیر که آچلمش گل که غنچه دیرلر
انک ایچنه نقطه قل کورکه لعل کبی قزل تمره در

سنک

سنک خصمک کوزی ایچون یعنی انک کوزلن چقرمق
ایچون • طرب سرای وزیر است ساقیا مگذار
وزیرک عشرتلک اوی در ای ساقی قومه • که غیر جام
می آنجا کند گران جانی • که شراب قدحندن غیری
اندە اغر جانلولق ایده یعنی ثقیل اولا • مراد بودر که
روح انسانی شاه در • عقل معاد انک وزیری در
و باشی اول وزیرک عشرتلک اوی در • لاجرم ای شیخ
باشن ظرف عشقدن غیری نسنه قومه • بلکه انی
ظرف عشقدن غیری قلمه تا که ثقیل جان اولمیه
تو بودی ای دم صبح امید کز سته مهر • سن
ایدک ای امید صبحی نفسی که محبت باشندن
بر آمدی و سر آمد شبان ظلمانی • چیقه کلدک و
طلوع ایدک باشه کلدی یعنی تمام اولدی ظلمانی کیجه لر
شنیده ام که ز من یاد می کنی گه گاه • اشتدم
که بنی یاد ایدر ایمشسن گاه گاه • ولی بمجلس
خاص خودم نمی خوانی • ولی کندو مجلس خاصکه
اوقیمزسن • طلب نمی کنی ازمن سخن جفا اینست

بندن سوز طلب اتمزسن جفا بودر • دکرنه بانو
چه بجلست در سخن دانی • یوخسه سنک ایله نه بحث
وار در سوز بلمکده • مراد بودر که سنک سوز بلمدککده
نزاع یوقدر بنی مجلس خاصکه التوب سویلتمزسن
که فضلمی بیله سن و بونده تنبیه واردر که اهل فضل
اولان اهل دنیانک مجلس عامنه وارمیه دعوت
اولنورسه دخی بلکه مجلس خاصه وار مجمع دخی
کندوسی متکلم اولوب اهل دنیا سامع اولوب
فضلی و قدری معلوم اولا • ز حافظان جهان
کس چو بنده جمع نکرد • جهانک حافظلرندن کمسه بنده
کبی جمع ایلمدی • لطایف حکمی با کتاب قرآنی •
حکمت لطیفه لرن کتاب قرآنی ایله • مراد بودر که
بن کتاب تفسیر قرآنی بلدیکم کبی علوم حکمیه لطایفنی
بیلورم هیچ بر حافظ بنم کبی جامع منقول و
معقول دکلدر • مراد اظهار فضل ولاف کمال دکلدر
بلکه اظهار شکردر که حق تعالی بکا کتاب قرآنی
حفظنه و تعلمنه استعداد ویردوکی کبی لطایف

حکمتلر

حکمتلر جمعنه دخی استعداد ویردی و توفیق طلب
میسر قلدی جامع کمالات اولدم و بو دکلو فضایل
حاصل قلدم • هزار سال بقا بخشدت مدایح من
بیک ییل بقا بغشلر سکا بنم مدحلرم • چنین
متاع نفیس بجو تو ارزانی • بونک کبی نفیس متاعی
استه سن اوجزلق ایله • سخن دراز کشیدم
ولی امیدم هست • سوزی اوزادن چکدم یعنی
سوزی اوزاتدم ولی امیدم واردر • که ذیل عفو بدین
ماجرا بپوشانی • که عفو اتکن بو ماجری اوزره اورته
سن • مراد بودر که تطویل کلام اتدم امیدم اولدر که
عفو اتکی ایله تطویل کلام ایدب تصدیع اتدکم
کناهمی اورته سن • همیشه تا بهاران صبا بصفحهٔ
باغ • همیشه بهارلرده صبا باغ یوزی اوزره
هزار نقش نکارد ز خط ریحانی • بیک نقش تصویر
ایده خط ریحانیدن • بو بیت مرهون در • بباغ
ملک ز شاخ امل بعمر دراز • ملک باغنده امید
بوداغندن اوزون عمر ایله • شکفته باد کل دولتت

باسانی آچلمش اولسون دولتکل کلی اسانلوح ایله

قطعه

جز این قصیده نبودی کلام حافظ را
بدای دانش و فضلش بس این بیان شاهد
بهر یکی نظری کن ز بیتهاش که تا
بدانی جمع شده اندرو عدول شواهد

دیوان حافظ نسخه لرندن بر نسخه ده بو مخمس بولنوب
ذیل شرحده یازلمغه مناسب کورلوب بونده یازلدی

مخمس دوازده گانه

در عشق تو ای صنم چنانم سنکل عشقکده ای صنم
اویلیم کز هستی خویش در گمانم که کندو وار
لغمدن گمانده یم هر چند که زار و ناتوانم هر نه قدر کلو
زار و ضعیفم گر دست دهد هزار جانم اکر
ال ویره سه بیک جان بکا در پای مبارکت فشانم
سنکل مبارک ایاغکه صاچم گو بخت که از سر
نیازی قنی بخت که بو نیاز باشندن در حضرت
چون تو دلنوازی سنکل کبی بو کوکلی اوغشیجی حضرتندا

معروض

معروض کنم نهفته رازی عرض ایدم کزلو بو راز
هیهات که چون تو شاهبازی هیهات که سنکل کبی
بو شاهباز تشریف دهد با شیانم تشریف
ویره بنم یووه مه هر چند ستمکری تراخوست هر نه قدر کلو
ظلم سکا خودر کم کن تو بلای که آن نه نیکوست اکسک ایت
یدمزلغی که اول ایو دکلدر گر زانکه دلت نه خواهش و رو است
اگر سنکل کوکلک دمور دن و تو جدان دکل ایسه آخر
بسرم گذر کن ای دوست آخر باشم اوزره اوغرای
دوست انکار که خاک آستانم ظن ایت که اشیک
طپراغی یم گفتم که چو کشتیم بزاری دیدم که بنی قتل اتدک
زاوبلق ایله زین پس زه مرحمت سیادی بو نوله
صکره مرحمت یولنه احمرله بر دل رقم وفا نکاردی
کوکلی اوزره وفا رقمی نقش قیل تو خود ره وصل ما
نداری سن خود بزم وصلمز یولنی دو تمزسن هم
طالع و بخت خویش دانم بی کند و طالع و بختمی بیلورم
مراد کر دنیا طبعون نغس در انون شکایت ایدب
طلب مرحمت ایدرز ای بسته کمر ز دور و تو دیک

ای یکی باغلمش یکسه یقیندن واز اقدن . بر هیچ
بخوی ترک وثنا جیکل . هیچ اوزره ترک ولایتی
وفارس ولایتی خاننه درمسکن اخلصی ایلمامائیک
عملو کلوک زیاده مخلص سکننده . کو خانه مجوغولت
وثنا دیک . اگر او حقیر در وقر کو در . بر دیده ٔ روشنت
نشانم . سنی روشن کوزه اوزره دیکم . مراد بونی
بیان درکه نفس هیچ نسنه ایچون ار اقدن و یقیندن
الهامی ولایتکل خاننه قصد ایدر . و قلب سکننده
درانی حقیر وظلمانی دردیده روح انی چشیم روشنی
اوزره اسکان ایدر تکه مساعده وموافقت
ایلسون طاعتده . من از تو بجز وفا نجویم .
بن سندن وفادن غیری استمزم . بیرون
ز کلی وفا ننویم . وفا کلندن خارج قوقمزم
الاازه بندکی ننویم . الافولل یولنه یازمزم
اسرار تو پیش کس نکویم . سنکل اسرارک کمسه
اوکنده دیمزم . و او صاف تو پیش کس نخوانم
سنکل اوصافکی کمسه اوکنده اوقیمزم . مراد

مخاطبدن

مخاطبدن کرونفس درکه روح ابدان وفا استر
والکا عبودیت اتمز واسرار واوصافن وقبایح
افعالن واخلاق ذمیمه سن ذکر اتمز . کیرم نه ای روفا
کشوده ایم . در بلیم وفا قپوسن اچمدق . نه مهر بهر
بر فزوده ایم . محبتی محبت ایله ارتورمدق
نه بود بر انچه می نمودیم . یوقمیدر بوینه کوستردک
ایدیم . آخر نه من و تو یار بودیم . آخر بن وسن
یار دکلمی ایدک . عهد تو شکست ومن بهانم
سنکل عهدک صندی بنی بهانه دکلکلا نن
مراد مخاطبدن نفس ایدوکی ظاهردر که روح
الکا دیر اگرچه سنکا وفا قپوسن آچمدق . اما محبتی
یوما فیوما اوتوردق . بن موافقت سن مخالفت
اتدک کل واقع حال در . وعالم الستی دا سنکل ایله
یار ایدک اما سن الست بربکم عهدنی صیدک
بن بهانه وکناه کار . کر سر بری بتیغ تیز
الحمد با شیم کسر سکل کسکن قلیچ ایله از کوی وفات
بر بیخیزم سنکل وفاک محله سندن قالقمزم

ور نه آنکه کنند ریز ریزم . اگر بنی پاره پاره ایلرسه

من مهره گیم بهر تو نرد بیزم . بن سنک محبتک مهره سی

دو شکزم الا که بیریزدا سستخوانم الاکه دوشکلمه کموکم

مراد بوخاطبدن معشوق حقیقی اولمق ظاهر در

آنها که نشان عشق جویند . اونلر که عشق نشانی

ارارلر جز راه مزار من نپویند . بنم مزارمدن

یولندن غیری یلمزلر . خاکم من زار حیوان ببویند

بن زارک طپراغمن حیوانلر قوقه لر . کوزنیم قوبوبرسم

بکو بیند . اگر سنک آدکی بنم باشم اوزره دیه لر

فریاد برآید از روانم . فریاد چقه بنم جاندن

مراد بنم مزارمدن عشق قوقوسی کلور و بحمد الله

بعد الوفاة روحلق زایل اولمز دیمکدر . کر یکبدودم

به پیش چینلی . اگر بکچه سه اوکمدن بر جماعت . هر بیرک

بصفا به از سهیلی . هر بری یک اولور سه صفاده

سهیل یلدزندن . از تو بکشم بغیر میلی . سندن

اتمزم غیره بر میل . مجنونم اگر بهای لیلی

دلوین اگر لیلی بهاسنه . ملک عرب و عجم سناتم

عرب

عرب و عجم ملکنی الورسم . کشتیم صنما در آرزویت

اولدم ای صنم سنک آرزوکده . آشفته و تیره

دل چو مویت . قوشوج وکوکلی بولانق زلفک کبی

هر چند نمی رسم بکویت . هر نه دکلو که ارمزسم سنک

محلکه . شب نیست که از فراق رویت . کیجه

یوقدر که سنک یوزک فراقندن . زاری بفلک

نمی رسانم . زاریلغی فلکه ارشدرمیم . ای وصل

تو اصل شادمانی . ای دلبر سنک وصلک شادمانی

اصلی در . مانی بنشاط جاودانی . قله سن نشاط

ایله ایدی . بد حافظ خود چه می فشانی . کندو

حافظکه نه صاچرسن . هر حکم که بود سزم بر انی

هر حکمی که باشم اوزره سوررسن . سهلست

ز خویشتن مرانم . اساندر کندکدن سورمه بنی

قطعه

لفظ حافظ مران دلیل بود کز دوران اف همی زدی ازغم

اول و آخرش اگر نگری خوش بدانی در و تو حفظ اتم

و بلفظ که خواجه حافظک نظمی شور انگیز و ذوق آمیز

بو صفحه ده شبهه فدره
وار در فقیر فقطلرین اتدم

اولوب وجامع باطن وظاهر و لامع جمیع خواطر
اولدوغی اجلدن زمان حیوتنده مدت قلیلده
شهرت کثیره بولوب و اطراف عالمه منتشر
اولوب وکندوسی درس تفسیر قرآنه وتعلیم
حضرت سلطانه مشغول اولوب وتألیف
بعض علومه اشتغالده بولنوب ترتیب
دیوان اتمك میسر اولمیوب نظمی متفرق قالوب
سنه احدی وتسعین وسبعمائه ده واقع
فنادن انتقال منزل بقایه ارتحال ایدوب
کنبد وشهری شیرازده مصلی سمتنده دفن اولنوب
وفاتنك زمانی وقبرینك مكانی اعلام ایچون دینلمشدر

قطعه

چراغ اهل معنی خواجه حافظ • که شمعی بود از نور تجلی
چو در خاک مصلی گشت منزل • بجو تاریخش از خاک مصلی   خاک مصلی ۷۹۱

لاجرم مذکور خواجه حافظك وفاتندن صکره اصحابندن
بعضی دیوانی ترتیب وسلوکه مناسب تبویب
ایدوب • وبعضی ظرفا حروف اول اعتبارنجه

حروف

حروف تهجی ترتیبی حسبنجه ترتیب ایلیوب
وبعض عرفا غزللرك مضمونی مناسبتی ایله
ترتیب ایدوب وغزللرك ابیاتی ترتیبنده حتی
بو وجهله ملاحظه اولنوب اول جهتدن دیوان
حافظ نسخه لرنده • ترتیب اغزال وابیات
مختلف واسلوب دواوین غیر مؤتلف
اولدی • وبو فقیر متن اختیار اتدکی نسخه
احوال سلوکه مناسب وطبع سلیمه ملایم اولاندر
واهل فضل وکماله وارباب وجد وحاله
معلومدر که خواجه حافظك اکثر الفاظنك معنی
منطوقی بیاننده چنلی اکملی عاجز وقاصر لر
ومعنی مراد تعییننده متحیر لر ایدی فی الواقع
لسان الغیب شرحی آسان اولمز • اما بو علوم
الناسك نظرلرندن دوشمش وباشنه زنابیر
هموم اوشمش عمری یتمشه یتمش پیر وفقیر
جامع حفظ وصفادن دلکیر اولان طالب فضل
ورحمی اولوب حضرت فیاضه تکلان قلوب

کثرت اشغالی وتفرق بالی وار ایکن کیجه‌لرده
نوم واستراحتی وکوندزلرده سیر وتفرجی
ترک ایدوب بو آن فیضنه طالب اولوب کشدکجه
فیضان غالب اولوب حسب الامکان
معنی لفظی بیان وبموجب فیضان مراد وحصهٔ
عیان ایلدی ومرادی اولدر که شرحنه نظر ایدنلر
وطریق صوابه کیدنلر لطف واحسان ایلیوب
بو فقیری دعاء خیر ایله یاد وروح محتاجی
صدقهٔ ثواب ایله غنی وشاد ایده‌لر بیت
بایع از مشتری بها خواهد ・ شارح از ناظران دعا خواهد

قد وقع الفراغ من التألیف فی اللیلة الرابعة
لیلة یوم الاربعاء الرابع من شهر ذی الحجة الشریفة
لسنة ست وستین وتسعمائه

8288

Süleymaniye U. Kütüphanesi
İzmir
557